Gd. ii

OSKAR
1865.
GÖSAHEN

QE
6
4.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

http://www.archive.org/details/alchemiaegebriar00jabi

ALCHE-
MIAE

GEBRI ARABIS philosophi solertissimi, Libri, cum Reliquis, ut uersa pagella indicabit.

Ioañ: Petrejus Nurembergeñ. denuo Bernæ excudi faciebat. Anno

M. D. XLV.

Amicus orbi summe.

GEBRI, De inuestigatione perfectionis metallorum. Liber I.
Summæ perfectionis metallorum, siue perfecti magisterij. pag. 16. Libri II.
Eiusdem De inuentione ueritatis seu perfectionis metallorum. pag. 165 Liber I.
De Fornacibus construendis. pag. 184. Liber I.

RELIQVI SCRIPTORES.

Speculum Alchemiæ, doctissimi uiri Rogerij Bachonis. p. 208.
Correctorium Alchemiæ doctissimi, uiri Richardi Anglici. p. 220.
Rosarius minor, de Alchemia, Incerti authoris. pag. 250
Liber Secretorum Alchemiæ Calidis filij Iazichi Iudæi. pag. 274.
Tabula Smaragdina de Alchemia, Hermetis Trismegisti. p. 294
Hortulani philosophi, super Tabulam Smaragdinam Hermetis, Commentarius. pag. 295.

Omnia collatis exemplaribus, emendatissima, nouoq; modo ad mentem authorum distincta, & argumentis atq; picturis necessarijs illustrata, ita ut merito iam renata uideri queant.

CHRYSOGONI POLYDORI IN LIBELLOS ALIQUOT Περὶ χημείας Præfatio ad Lectorem.

Conradi Gesneri. docti certe viri. et forsan Bernensis medici.

VM selectos aliquot ueterum libellos περὶ χημείας, è bibliotheca nostra Typographis permittere uellem excudendos, quo maior inde ad Philosophiæ studiosos permanaret utilitas, nonnihil præfandum mihi esse sum arbitratus. Neti enim dubito, quin pleriq; boni quidem uiri, sed naturæ tamen rerum imperiti, totum hoc genus artis omnino aspernandum, & silentio tegendum esse censeant: siue quia illam penitus falsam, siue quia difficilio- rem opinentur, quàm ut magnis laboribus incerto eventu sit inuestiganda. Ego uero, etsi aliquando in eadem opinione fui, discendi tamen cupiditate allectus, hoc genus au- thorum per occasionem diligenter inspexi, tantumq; cognitionis rerum inde tuli, ut & mihi non parum gratuler, & alijs, ut eosdem & ipsi cognoscat author esse non du- bitem. Cum enim omnis Philosophia, aut sermonem dirigat, aut mores formet, aut oc- cultæ naturæ inquirat, & sermonis cura propter aliud sit, morum autem regula iam aliunde quàm è Philosophia petatur, quis non uidet, eam Philosophiæ partem, quæ na- turas rerum atq; causas explicat, esse præstantissimam? sunt autem metalla non mini- ma portio rerum naturæ, quibus nulla pars humanæ uitæ sine detrimento carere po- test, cum sint omnium artificum instrumenta, omnium rerum precia, & omnium di- gnitatum ornamenta. Taceo quòd & medicinam copiose instruunt, & picturæ uarios colores subministrant. alioqui uel sola contemplatione sui magnæ admirationi fu- tura. Quare utilior ne, an iucundior sit eorum naturæ cognitio, mecum ipse consti- uere nondum possum. Scripserunt de his Aristoteles & Theophrastus, exacte haud dubie uterq; (ita enim credi par est) quæ si extarent, nihil fortassis opus erat, ut Philosophiæ studiosi, ad hoc genus authorum sese demitterent. Verum cum illa nunc desyderentur, nihil iam aliud supe[illegible] unde certam & exactam eorum cognitionem hauriamus. Quòd si quem auctionis impuritas, siue inculta barbaries in hoc scriptorum genere of- fenderit, cogitare debet, paucissimos, qui insignem rerum cognitionem cum eloquen- tia coniun[illegible] tanto æuo extitisse: nec thesaurum tam preciosum propter sermonis incommoda esse negligendum, aut etiam abijciendum. Est enim operæpretium audire homines ingeniosissimos, partim Philosophiæ principijs, partim experiētiæ documētis, partim uero utriusq; fretos, de hac arte, atq; adeo de omni metallorum natura disputa-

tantes, quæ scilicet prima & propinqua sit materia metallorum, quæ illorum causa efficiens, quomodo inter sese differant, substantiali ne aliqua forma, an uero accidentalibus tantum, quæ habeant affinia, an possit unum in alterum transformari, & quomodo ad summam perfectionem debeant perduci. Quæ omnia, & alia huius generis multa, dum uel inquirunt, uel iam olim inuenisse se, magna constantia & authoritate asseuerant, tantum lucis afferunt, & cognitionis, ut equidem non illibenter dubitem, an uel Aristoteles, uel Theophrastus tandem potuerint præstare. Non debet igitur hæc Philosophiæ accessio tam insignis, à studiosis negligi, aut contemni, utcunq; sit è Barbaro scriptorum genere passim emendicanda, & quasi aurum è stercoribus, colligenda. Est & alia causa non parua, cur eosdem cognoscere uelis. Nam postquam fama huius artis orbẽ terrarum iam semel impleuit, multi passim uagantur nebulones, qui eam profitentur, cum nihil sciant minus, ac simplices, tam lucri, quàm artis admirandæ auidos, inani spe lactatos uel furto uel fraude compilant. Quorum nequitiam, fraudem, & præstigia, nemo citius deprehendet, neq; efficacius conuincet, quàm qui in huius artis adyta penetrauit. Hæc enim ars, sine Philosophiæ cognitione, (quam illi simulare non possunt) nemini contingit, & examinatori auri & argenti tam certa & efficacia tradit, ut nulla fraus, neq; tam scita, neq; tam tecta illis adhiberi queat, quam illa non detegant, ac penitus disperdant. id quod Reipublicæ quoq; plurimum interest. Cum igitur hoc genus authores, Philosophiam locupletent, & falsarios, Reipublicæ noxios, prodant, cognitione digni erant, etiam si ars ipsa in se nulla esset. Quanquam causam nullam uideo, cur eam non esse ueram existimemus. Nam ab hominibus in Philosophia exercitatissimis probabiliter asseritur. Et artifices quidam sine ulla manifesta fallendi causa, eam se reperisse, per omnia sacra etiam æditis libris, iurando confirmarunt. Quibus testimonium perhibent affectus animi, lætitia & gaudio inuentæ artis apud se gestientis, tam uehementer erumpentes, ut nulla arte tantam simulationem fingi posse credibile sit. Habet & historiæ testimonia. Nam Suidas author minime cõtẽnendus. Aegyptios, opibus ex hac arte, fretos, rebus nouãdis studuisse, et à Diocletiano coercitos fuisse scribit. Sed uerba eius recensebo: Χημία (inquit) ἡ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ κατασκευή, ἧς τὰ βιβλία διερευνησάμενος ὁ Διοκλετιανός ἐκαυσε. διὰ τὰ νεωτερισθέντα αἰγυπτίοις Διοκλετιανῷ. Τὸ τοῖς ἀνθρώποις καὶ φονικῶς ἐχρήσαντο. ὅτε δὴ καὶ τὰ περὶ χημείας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. τοῖς παλαιοῖς γεγραμμένα βιβλία διερευνησάμενος ἐκαυσε πρὸς τὸ μήκετι πλοῦτον αἰγυπτίοις ἐκ τῆς τοιαύτης προσγίνεσθαι τέχνης, μηδὲ χρημάτων αὐτοὺς θαρρούντας περιουσίας,

τὸ

τὸ λοιπὸν τοῖς ξωχαλοῖς ἐνταῦρειν. Id est, Chemia, est auri & argenti confectio, cuius libros Diocletianus perquisitos exussit, eò quod Aegyptij res nouas contra Diocletianum moliti fuerant. Duriter atq; hostiliter eos tractauit. Quo tempore etiam libros de Chemia auri & argenti à ueteribus conscriptos, conquisiuit & exussit, ne deinceps Aegyptijs diuitiæ ex arte illa contingerent, neue pecuniarum affluentia confisi, in posterum Romanis rebellarent. Hæc ille. Nec abludunt à reliquis historiographis Diocletianum describentibus. Veteres autem Poetæ, hanc non solum extitisse, uerum etiam quomodo exercenda sit, fabulis lepidissimis absolutissime, sed αἰνιγματικῶς tamen insinuauerunt. Quid enim aliud est, Vellus aureum ab Argonautis ex Colchide petitum, quàm huius artis indagatio & adumbratio. De quo Suidas alibi: τοῦτο δὲ οὐχ ὡς ποιητικῶς φέρεται ἀλλα βιβλίον ἦν ἐν δέρμασιγεγραμμένον. περιέχον πῶς δεῖ γίνεσθαι διὰ χημείας χρυσός. εἰκότως οὖν. οἱ τότε χρυσοῦν ὠνόμαζον αὐτὸ δέρας, διὰ τὴν ἐνεργίαν, τὴν ἐξ αὐτοῦ. Id est, Hoc autem non ut ficticie dicitur, sed liber erat, in uellcribus conscriptus, continens quomodo per Chemiam fieri debeat aurum. Merito igitur eius seculi homines Aureum uellus nominabant, propter efficaciam, quæ ex eo hauriebatur. Non datur uellus aureum Iasoni, nisi prius certos & periculosos labores obierit, hoc est, nisi prius πρᾶξιν suis manibus exercendo didicerit. Frustra enim posidet librum, de hac arte conscriptũ, qui πρᾶξιν ignorat. Cæterum, periculosa nauigatio, difficultatem indagandæ materiæ lapidis philosophorum (ut uocant) indicat. Ea, quia telluris uicem obtinet, & metallica est, à Marte metallorum deo, Ager martius appellatur: & quia in igne purganda, præparanda, & perficienda est, ut sit idonea ad recipiendum semen, fingitur à Tauris ignem spirantibus exaranda & excolenda. Hi Tauri fornaces sunt, qui nisi rite constructi fuerint, & ignem continuum debita quantitate exhibuerit, aut materia corrumpitur, aut uasa destruuntur. & artifex odore noxio afflatur, aut incendio etiam perit. Deinde Draco peruigil Argentũ uiuum est. Dentes Draconis, sunt Mercurius sublimatus, eò quod eboris candorem, ossium duriciem, & incredibilem mordacitatem, non sine ueneno posideat. Is dum sublimatur, in uase uitreo galeæ simillimo, (Arabes alembicum uocant) excipitur: itaq; dentes Draconis Iasoni in Galea afferuntur, ut seminis eos loco in agrum martium spargat. Nam Mercurius ex ea terra toties sublimari debet, donec in ea figatur. Quod dum fit, hastularum modo è terra surgit, quarum quædam erectæ, quædam inclinatæ, quædam omnino transuersæ, & quasi iugulis hostium intentæ, continue in longum crescunt, ut moueri uideantur, & speciem confertissimi exercitus iamiam accerrime

cōfligētis exhibere. Ideo uiri armati fingūtur enasci, qui mutuis uulneribus cadāt, id est, tandē in ea terra sepulti figantur. Et nisi uasculum esset uitreū, seu silicēū, sine poris, artifex odore affectus periclitaretur, ideo Iason apud Ouidiū, silice periculū à se, in hostes cōuertisse fingitur. Hactenus lapis philosophorū perfectus est, super est, peruigilem sopire draconem, id est, Argentū uiuū illius efficacia conuertere in aurū uel argentum: quod ubi succedit, uellus aureum Iason uitter aufert, id est, hanc artem pretiosissimam Artifex assequutus est. Sed antequàm hoc fiat, Hecati apud Orpheum sacrificant, in quo sacrificio, magnum latet mysterium. Porro quia idem lapis philosophorū, etiam corporibus humanis mederi, eaq; sana & incolumia usq; ad uitæ extremū conseruare dicitur, ideo Medea, patrem Iasonis in iuuentutem restituere fingitur. Hanc artem, & horti Hesperidum, & Cadmi fabula insinuant, & Cadmus immensis opibus ex ea quæsitis, Thebas Aegyptias condidit. ne quis miretur hanc artem in Aegypto potissimum uiguisse. Hæc magna sunt huius artis testimonia, sed longe maiora, quæ Iudæi ex Sacris literis, iuxta Hebrææ linguæ proprietatem efferūt. Aiunt enim, hanc quoq; Cabalæ suæ partē esse. Et principem Tyri, apud Ezechielem, eam exercuisse, ideoq; prophetā illi exprobrare, quòd eius artis fiducia, Deus sibi esse uideretur. Nam propheta (ut ipsi aiunt) narrat, quòd aurum & argentum, quod in thesauris suis haberet, non è terra effodisset, non à subditis exegisset, nec hostibus eripuisset, sed sibi ipse fecisset, hac scilicet arte fretus. Ideoq; Daniele sapientior esse, & omnia secreta naturæ perlustrasse illic dicitur. Itidem de patribus suis asserunt, Oseam prophetam huius artis abusum illis exprobrasse, quam sub persona Dei diceret ad eos: Multiplicaui eis Argentum, & ipsi fecerunt idolo suo Aurum. Quòq; magis hoc credas, aiunt Dauidem Psalmo iuxta ipsos duodecimo, gustum quendam huius artis tectim exhibere, dum dicit: Verba Dei uerba pura, argentum in aludele exustum in terram, seu puerem, refusum septies. sic enim illi de uerbo ad uerbum interpretantur. (recte an secus, eius linguæ periti iudicent.) Et addunt. Nemo tam stultus est, ut argentum sic tractare uellet, cum sit maximi laboris, & summæ industriæ, nisi sic tractatum precio sius esset. Nec propheta uerbum Dei argento tali, sed sincero potius auro compararet, nisi tale argentum auro quipolleret. Et hoc sanè ualde consentit cum uerbis Gebri, de argento dicentis: Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro coniunget &c. Hæc sic diximus, ut non admodum cupiamus persuadere. Nam si quid solidæ ueritatis hic est, ingenia philosophica non segnius eā agnoscent & apprehendent, quàm sanus oculus lucem, & ferrum Magnes. Scriptorū huius artis, quatuor ferè genera sunt. Quidam Methodum sequuntur, sine figuris & ænigmatibus,

ænigmatibus, more philosophico. sed materiam lapidis ita tegunt, ut nemo, nisi Dei munere quid uelint, assequatur. Hoc in genere primas tenet GEBER, quē recentiores quidā longo sequuntur interuallo, ut Rogerius Bachon, cuius etiam Picus Mirandulanus noster meminit, & alij plerique. Quidam artem methodice informatam, totam ænigmatibus inuoluunt, ut Poetæ in Cadmi, Hesperidum, & Argonautarum fabulis, & quidam recentior in dialogo, de libello aureo. Quidam omisso methodo, præcipua tantum, figuris & ænigmatibus ita adumbrant, ut solum ab ijs intelligi uelint, qui in Philosophia tantum profecerunt, ut hanc artem per se ipsos propemodum coniectent: huius generis est Hermes, Maria prophetissa, Morienus, & Turba philosophorum. Quartum genus πεζὸν ἐν τάξει tantū scribit, sed tam simpliciter ac rusticè, ut nihil omnino abstrusi ineſſe appareat. Verum in eo genere, prorsus οὐδὲν γνῶς (ut in prouerbio dicitur) sed omnia erronea, falsa, & mendacia reperiuntur. Studiosis à GEBRO potissimum incipiendum. Is quatuor scripsit opuscula, mutuo sibi testimonium perhibentia, Inuestigationis scilicet, Inuentionis, Fornacum, & Summam perfecti magisterij. Hanc quidam uarie corrupere, uel in tres, uel in quinq;, uel in septem libros diuidentes, cum sint duo tantum. Nos collatis exemplaribus, quam fieri potuit, emendatissimū, diligentissimeq; distinctum, amicis communicauimus, addidissemus & Librum radicum eidem à plerisq; assertū sed alterius esse, manifestissime deprehendimus. Super est, ut lectorem etiam de uocabulo artis admoneamus, quam miror ab Erasmo barbaro & prodigioso nomine Alcumisticam appellari. Dicitur autem uero nomine à Græcis XHMEIA, id est Fusoria, eo quod metalla, & illis affinia, sales scilicet, alumina, & atramenta, quæ in igne fluunt, & in hac arte potissimum tractantur. ἀπὸ τοῦ χέω, χῶ. χύματα, id est fusilia, (sicut ἀπὸ τοῦ σχέω, σχῶ, σχύματα) dicuntur. Arabes aū hoc nomen à Græcis mutuati, suo more articulum præposuerunt, & Alchemiam dixerunt. Sicut & Ptolemæi compositionem Μεγίστην Almegistum uel Almegestum uocauerunt. Habet autem hæc ars, ut reliquæ omnes, sua quædam peculiaria uerba & uocabula, uulgo non satis nota, partim quia barbara sunt & exotica, ut Alkali, Alembicus, Botus barbatus, Sal alkali, Elixir, & similia. Partim quia κατα-χρηστικὰ seu abusiua sunt, ut Imbibere, pro irrigare: Ligere, & Fixare, pro efficere, ne materia in igne corrumpatur, aut euaporet: Descendere, pro conflare & eliquare, & alia huius generis multa, quæ sola diligenti authorum lectione innotescent. Hæc præfatus, benuolum & studiosum lectorem, ad huius admirandæ artis adyta, tandudum (nisi fallor) gestienti animo anhelantem, diutius non remorabor.

Finis præfationis.

INDEX

pag. 53, 4 errat magnus ille vir, dum negat plumbum approximare auro. | plumbum subdio pluvile et radiis solis expositum, excedit et aquæ in cisternis mistum, noxam corporib. adfert. canales plumbei, dio expositi, nexium inventum. | calx admista noxa

oleum tartari pag. 174, 16. et 178, 12. | 179, 11.

INDEX EORVM QVAE IN SINGVLIS CAPITIBVS LIBRI DE INVESTIgatione perfectionis, continentur.

Caput

I. Præfatio, in qua explicat cur hunc librum scripserit. Folio. 1

II. De rebus corpora metallica perficientibus & corrumpentibus. 2

III. De lapide philosophorum, quod unus tantum sit ad album & ad rubeum, & ex quibus rebus extrahatur, deq; possibilitate perfectionis. 3

IIII. De rebus præparationem iuuantibus & earum mundatione. 4

V. De præparatione & melioratione corporum in genere. 7

VI. De præparatione Iouis. 8

VII. De præparatione Saturni. 10

VIII. De præparatione Veneris. 11

IX. De præparatione Martis. 12

X. De præparatione Solis. ibidem

XI. De præparatione Lunæ. 13

XII. De proprietatibus Elixiris maioris. ibidem

XIII. Epilogus & conclusio operis. 14

Finis libri inuestigationis.

INDEX EORVM, QVAE IN singulis duorum librorum Summæ perfectionis capitibus continentur.

Libro primo hæc continentur.

I. Præfatio, de modo tradendi huius artis, & de idoneis discipulis. 15

II. Diuisio huius libri primi in quatuor partes. 17

In prima parte de impedimentis hæc continentur.

III. Diuisio impedimentorum. 18

IIII. De impedimentis huius operis ex parte corporis artificis. 19

V. De impedimentis ex parte animæ artificis ibidem

VI. De impedimentis externis huius artis opus impedientibus. 21

VII. Epilogus huius primæ partis, qualē oporteat esse artificem. ibidem

In secunda parte de negantibus artem hæc continentur.

VIII. Diuisio dicendorum generalis. 24

IX. Rationes uariæ artem simpliciter negantium. ibidem

X. Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quod ars naturam in omnibus differentijs proprietatem actionis imitetur, & quædam de principijs metallorum erudita. 28

XI. Confutatio rationum artem simpliciter negantium. 29

XII.

XII. Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt. 34
XIII. Rationes negantium artem in sulphure suppositam. 35
XIIII. Confutatio rationum præcedentium. 36
XV. Rationes negantium artem in Arsenico suppositam eorumq; confutatio. 37
XVI. Rationes negãtium artem suppositam in Sulphure, Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchasita, & sale ammoniaco, earumq; confutatio. ibidem
XVII. Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, una cũ corporibus figendis, & eorũ confutatio. 38
XVIII. Rationes negantium artem in corporibus suppositam, & primo in plumbo albo, id est, stanno, seu Ioue, & earum confutatio. 39
XIX. Rationes negantium artem in plumbo nigro suppositã. 40
XX. Rationes negantium artem in mixtione durorum cũ duris, & mollium cum mollibus corporibus suppositam. 41
XXI. Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis suppositam. 42
XXII. Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis regimine suppositam. ibidem
XXIII. Rationes negantium artem in uitro & gemmis suppositam, & eorum confutatio. 43
XXIIII. Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetabilibus uel quarũcunq; rerũ cõmixtione suppositam. ibidẽ

In tertia parte de principijs naturalibus, & eorum effectu hæc continentur.

XXV. De principijs naturalibus corporum metallicorũ, secundũ opinionem antiquorum. 44
XXVI. De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionẽ recentium & authoris. 45
XXVII. Diuisio dicendorum de tribus principijs, Sulphure scilicet, arsenico, & argẽto uiuo. 47
XXVIII. De sulphure. ibidem
XXIX. De Arsenico. 49
XXX. De argento uiuo, siue Mercurio. ibidem
XXXI. De effectibus principiorum naturæ, quæ sunt corpora metallica. 50
XXXII. De Sole, siue auro. 51
XXXIII. De Luna, siue Argento. 52
XXXIIII. De Saturno siue Plumbo. ibidẽ
XXXV. De Ioue siue stanno. 53
XXXVI. De Venere. siue ære. 54
XXXVII. De Marte, siue Ferro. 55

In Quarta parte de principijs artificialibus hæc continentur.

XXXVIII. Diuisio diccndorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secũdo libro tradẽdæ. 56

XXXIX. De Sublimatione, cur sit inuenta. 58

XL. Quid sit Sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. 59.

XLI. De fecibus corporum metallicorum spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate. 61

XLII. De moderando igne in Sublimatione. 63

XLIII. De erroribus circa quantitatẽ fecũ, & dispositionẽ fornacis, in sublimando Sulphure & arsenico uitandis. Item de fornace construendo, & lignis eligendis. 64

XLIIII. Ex qua materia, & qua forma uas aludel sit faciendũ. 67

XLV. De sublimatione Mercurij siue argenti uiui. 70

XLVI. De sublimatiõe Marchasitæ. 71

XLVII. De uase, in quo Marchasita recte poßit sublimari. 72

XLVIII. De sublimatione Magnesiæ & Tutiæ, item corporum imperfectorum, & de additione materiæ subleuantis ea. 75

XLIX. De descensione, & modo purificandi per pastillos. 78

L. De distillatione, & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet per alembicum, per descensorium & per filtrum. 78

LI. De calcinatione tam corporum quàm spirituum cum causis & modis suis. 82

LII. De solutione. 88

LIII. De coagulatione & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij & medicinarum solutarum. 90

LIIII. De fixione & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora & spiritus. 96

LV. De Ceratione. 99

LIBRO SECVNDO SVMMAE perfectionis continentur hæc.

LVI. Præfatio diuidens secundum librũ in tres partes. 101

In prima parte de cognitione rerũ, ex qua perfectionis poßibilitas et modus deprehendi potest, hæc continentur.

LVII. Quòd cognitio perfectionis huius artis à cognitione naturæ spirituum & corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose uelit tradere. ibidem

LVIII. De natura Sulphuris & Arsenici. 102

De natura

LIX. De natura Mercurij siue Argenti uiui. 103
LX. De natura Marchasitæ, Magnesiæ & Tutiæ. 105
LXI. De natura Solis siue Auri. 106
LXII. De natura Lunæ siue Argẽti. 108
LXIII. De natura Martis siue ferri. Item de effectibus sulphuris & Mercurij, deq; causis corruptionis & perfectionis. 109
LXIIII. De natura Veneris siue æris. 111
LXV. De natura Iouis siue Stanni. 114
LXVI. De natura Saturni siue Plũbi. 117
In secunda parte de medicinis & necessitate perfectionis & c. hæc continentur.
LXVII. Vniuscuiusq; corporis imperfecti, similiter & Argenti uiui necessario fore duplicem medicinam, unã scilicet ad albũ, alteram uero ad rubeum, à quibus tamen omnibus excusamur per unicã perfectissimam. 120
LXVIII. Vnicuiq; imperfectorum corporum suam præparationem esse adhibendam. 122
LXIX. Imperfectorum metallorum defectum medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. 124
LXX. De præparatione Saturni & Iouis. 125
LXXI. De præparatione Veneris. 128
LXXII. De præparatione Martis. 129
LXXIII. De mũdificatiõe Argẽti uiui. 130
LXXIIII. Quinq; differentes proprietates necessario afferre medicinã perfectissimam, scilicet mũdiciem, colorem, fusionem, perpetuitatem, & pondus, unde coniectura sumenda, ex quibus rebus elicietur. 131
LXXV. De præparationibus medicinæ adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat. 132
LXXVI. De differentijs medicinarum, scilicet quod quædam sunt primi ordinis, quædam secundi, quædã uero tertij. 133
LXXVII. De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus. 135
LXXVIII. De medicinis Martem dealbantibus. 137
LXXIX. De medicinis Lunam citrinantibus. 138
LXXX. De differentijs proprietatum medicinæ secũdi ordinis. 141
LXXXI. De medicina Lunari & Solari pro corporib. imperfectis. 142
LXXXII. De medicina coagulante Argentum uiuum. 144
LXXXIII. Quomodo medicinis ingressio per artem concilietur. 145
LXXXIIII. De medicina tertij ordinis in genere. 146
LXXXV. De medicina Lunari tertij ordinis. 147
LXXXVI. De medicina Solari tertij ordinis. 148

In tertia parte, de probationibus perfectionis hæc continentur.

LXXXVII. Diuisio dicendorum. 150

LXXXVIII. De cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, & quædam non. ibidem

LXXXIX. Cineritij examen quomodo sit exercendum. 152

XC. De Cemento, quare quædã corpora plus, quædam uero minus illud perferant. 153

XCI. Cementi examen, quomodo cõponendũ & exercendũ. 155

XCII. De ignitione. 156

XCIII. De fusione. 157

XCIIII. De expositione super uapores acutorum. 158

XCV. De extinctione ignitorum. 159

XCVI. De adurentis Sulphuris admixtione. 160

XCVII. De calcinatiõe et reductiõe. 162

XCVIII. De facili susceptione Argenti uiui. ibidem

XCIX. Recapitulatio totius artis. 163

C. Quem modum author in arte tradenda seruauerit. 164

Finis Summæ perfectionis.

INDEX EORVM, QVAE IN Singulis capitibus Libri de inuentione ueritatis, continentur.

I. De sex proprietatibus rerũ ex quibus medicina elicitur. 165

II. De septem medicinæ proprietatibus. 166.

III. Diuisio totius libri in quatuor partes. 167

IIII. Prima particula, de mediorum mineralium præparationibus. 168

V. Secundæ particulæ præfatiunculæ de spiritũ mundificationib. 171

VI. De Sulphuris præparatione. ibidẽ

VII. De Arsenici præparatione. 172

VIII. De Argẽti uiui præparatione. 173

IX. De Marcasitæ præparatione. ibidẽ

X. De Tutiæ præparatione. ibidem

XI. Tertiæ particulæ præfatiunculæ, de corporũ præparatione. 174

XII. De præparatione Saturni. ibidem

XIII. De præparatione Iouis. ibidem

XIIII. De præparatione Martis. 176

XV. De præparatione Veneris. ibidem

XVI. Quartæ particulæ præfatiunculæ de medicinis. 177

XVII. De medicinis albis pro Ioue & Saturno. ibidem

XVIII. De medicinis solaribus pro Ioue, & Saturno. 178

XIX. De medicinis albis pro Venere & Marte. 179

XX. De medicinis rubeis pro Venere & Marte. 180

XXI. De medicina tertij ordinis ad album. ibidem

XXII. De medicina Solari tertij ordinis. 181.

XXIII. De aquis solutionis, & alijs incerationis

ratiuis. 182
Finis Inuentionis ueritatis.

INDEX EORVM, QVAE IN singulis capitibus Libri fornacum continentur.

I. Præfatio diuidens librum fornacū in quatuor partes. 184.
In prima parte de modis operandi hæc continentur.
II. De furno Calcinatorio. 185
III. De furno Sublimatorio. ibidem
IIII. De furno Distillatorio. 187
V. De furno Descensorio. 188
VI. De furno fusorio. 189
VII. De furno Solutorio. 190
VIII. De furno Athanor, uel fixatorio. 191.
In secunda parte, De rebus præparandis hæc continentur.
IX. De præparatione spirituum, mediorum mineralium, & aluminum. 193
X. De Calcinatione Iouis. 194
XI. De calcinatione Saturni. ibidem
XII. De Calcinatione Veneris. ibidem
XIII. De Calcinatione Martis. ibidem
XIIII. De Calcinatione mediorum mineralium. ibidem
XV. De ablutionibus corporum combustorum. 195
XVI. De incerationibus Calcium ablutorum. ibidem
XVII. De reductione Calcium in solidam massam. ibidem
XVIII. De solutionibus corporum præparatorum, et de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, ut meliora appareāt, cum fulgore, post eorum reductiones. 196
In tertia parte, De perficiendis, & alterantibus, hæc continentur.
XIX. De modo perficiendi tertij ordinis. 198
XX. De regimine Iouis & Saturni. 199
XXI. De regimine Veneris & Saturni. 200
XXII. De regimine Martis. ibidem
XXIII. De regimine Lunæ. 201
XXIIII. De regimine Mercurii. ibidem
XXV. De fermēto Lunæ ad azymū. 202
XXVI. De fermēto Solis ad rubeū. ibidē
XXVII. De fermento fermenti, tam albi quā rubei sup Mercuriū. ibidē
XXVIII. Recapitulatio experimentorum authoris. 203
XXIX. Ludi Mercuriales. 205
XXX. Citrinatio Lunæ. ibidem
Finis libri Fornacum.

INDEX EORVM, QVAE IN Speculo Alchemiæ doctissimi uiri Rogerij Bachonis continentur.

Præfatiuncula. 209

I. De definitionibus Alchemiæ. ibidē
II. De principijs naturalibus & procreationibus mineralium. 209
III. Ex quibus propinquius materia elixirus sit elicienda. 210
IIII. De modo agendi, & igne moderando & continuando. 214
V. De qualitate uasis atq; fornacis. 215
VI. De coloribus accidentalibus & essentialibus in opere apparentibus. 216.
VII. De modo proijciendi medicinam super quodlibet imperfectorum. 218
Finis Speculi.

INDEX EORVM QVAE in correctorio Richardi Anglici, continentur.

I. Præfatio, quomodo ars imitetur naturam. 220
II. Studium Philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. 221.
III. De principijs naturalibus. 222
IIII. Quot sint partes mineralium. 223
V. De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. ibidem
VI. Quomodo metalla ex Mercurio fiant in specie. 224
VII. De generatione Mercurij, & quæ ex eo oriantur metalla. 225
VIII. De formatione mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. 226
IX. De generatione sulphuris uulgi & simplicis, & Mercurij. 228
X. Quod impoßibile sit media minerala, artificialiter fieri metalla. 229
XI. De differentia sulphuris uulgi, & philosophorum simplicis non urentis. 232
XII. Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. 235
XIII. Quod in alijs corporibus ægris nō est utile hoc Sulphur quærere. 236
XIIII. Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora metallica. 237
XV. Quod duo particularia tantum sint uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. 241
XVI. De secundo particulari quod est in Luna. 245
XVII. De particularibus sophisticis. 246
XVIII. De uia uniuersali, sermo generalis. 248
Finis Correctorij Richardi Anglici.

INDEX EORVM, QVAE IN Rosario minore continentur.

Præfatio habet § tres.
§ I. Aenigma de arte Alchemiæ, & de modo tractādi authoris. 250
II. Admonitio, cauenda duo genera seductorum,

ſeductorum, & quod ars conſiſtat in Mercurio fixo. 251
III. De eodem, quod Mercurius fixus perficiat, & diuiſio operationum & libelli in duas partes, ſiue in duo capita. 253
Caput primum habet § uiginti unum.
§ I. Promiſsio & diuiſio dicendorum de operatiõibus Alchemiæ. 254
II. De calcinatione Saturni & Iouis. ibidem
III. De calcinatione Veneris & Martis. 255
IIII. De calcinatione Solis & Lunæ. ibidẽ
V. De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. 256
VI. De ſublimatione ſpirituum. ibidem
VII. De ſublimatione corporum imperfectorum. ibidem
VIII. De ſublimatione corporum perfectorum. 257
§ IX. De Fixatione. ibidem
X. De Diſtillatione. ibidem
XI. De Solutione. 258
XII. De Ceratione. ibidem
XIII. De coagulatione. ibidem
XIIII. De Particularibus ad albũ in genere. 259
XV. De particularibus ad album in ſpecie. 260
XVI. De partiaularibus ad rubeum in in genere. 262
XVII. Particulare ad rubeũ in ſpecie. 263
XVIII. Apoſtrophe ad lectorem, & oratio ad Deum. 264
XIX. Compoſitio aquæ fortis, quæ eſt clauis Roſarij. ibidem
XX. Laudes aquæ fortis prædictæ. 265
XXI. Recluſio Roſarij per eandem aquam. 266
Caput ſecundum habet §. ſex.
§ I. Perfectionis cauſam ſolum Mercurium eſſe. 268
II. De differentia Mercuriorum. 269
III. Similitudo, uiam uniuerſalem inſinuans. ibidem
IIII. Practica caligine obducta. 270
V. De tincturæ perfectæ proprietatibus. 271
VI. Epilogus ſeu recapitulatio omnium dictorum. 272
Finis Roſarij minoris.

INDEX EORVM, QVÆ IN Libro ſecretorum Calidis continentur.

Præfatio de difficultate artis. 274
I. De quatuor magiſterijs artis, ſcilicet Solutione, Congelatione, Albificatione, & Rubificatione. 277
II. De rebus & inſtrumentis huic operi neceſſarijs & oportunis. 280
III. De naturis rerum ad hoc opus pertinentium. 281

De deco-

IIII. De decoctione & eius effectu. 282
V. De Subtiliatione, Solutione, Coagulatione, & Comixtione lapidis, et eorum causa, atq; fine. ibidem
VI. De Fixione spiritus. 284
VII. De decoctione, contritione & ablutione lapidis. 285
VIII. De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. ibidem
IX. De separatione Elementorum lapidis. 286
X. De natura lapidis, & eius origine. 287
XI. De commixtione Elementorum separatorum. ibidem
XII. De solutione lapidis compositi. 288
XIII. De coagulatione lapidis soluti. 289
XIIII. Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. 290
XV. Modus operationis lapidis ad album. 291.
XVI. Conuersio prædicti lapidis in rubeum. 293
Finis libri secretorum Calidis.
TABVLA Smaragdina Hermetis Trismegisti. 294
INDEX EORVM, QVAE IN expositione Hortulani continentur.
Precatio Hortulani. 295
Præfatio. ibidem
I. Quòd ars Alchemiæ sit uera & certa. 295
II. Quòd lapis debeat diuidi in duas partes. ibidem
III. Quòd lapis habeat in se quatuor elementa. ibidem
IIII. Quòd lapis habeat patrem & matrē scilicet Solem & Lunam. 297
V. Quòd coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio. ibidem
VI. Quòd lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. 298
VII. De mundificatione lapidis. 299.
VIII. Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem lapidis fixam, eamq; eleuare. ibidem
IX. Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus. 300
X. De fructu artis, & efficacia lapidis. ibidem
XI. Quod magisteriū hoc imitetur creationem uniuersi. 301
XII. Insinuatio ænigmatica, quæ sit natura lapidis. ibidem
XIII. Quare lapis dicatur perfectus. 302

Finis expositionis Hortulani, ac totius etiam indicis.

GEBRI

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE Metallicarum) peritißimi, περὶ Χημείας libellus, quem inſcripſit, De inueſtigatione perfectionis. Incerto interprete.

PRAEFATIO, IN QVA EXPLICAT, cur hunc librum ſcripſerit. Cap. I.

INueſtigationem huius nobiliſſimæ ſciẽtiæ, ex continua, & frequenti operis ſedulitate, & huic compari ſtudio nimio, necnon cogitationibus noſtris profundiſſimis, & uarijs annexis, emiſſam uobis tradam: ut melius et apertius à uobis uolumina ſubſequentia intelligantur, et ut intellecta, & circa eadem ingeniata & perſcrutata, facilius & promptius ad effectum perducantur. Et quia eſt aliud, artis inueſtigare rationem, quàm attentare & probare ſubtilitates & ingenia horum: donec operando, & perſcrutando, & experiendo, ad intentum perueniatur completum. Ideo in hoc noſtro libro, quęcunq; per narrata inueſtigauimus, ſecundum noſtrę mentis rationem ſcripſimus, artem dico perficientia. Non putet tamen quis, quòd hanc inueſtigationem compoſuerimus ante librum noſtrum, qui Summa perfectionis magiſterij eſt intitulatus: in quo quæcunq; uidimus & tetigimus, completè, ſecundum ſcientiæ ordinem, determinauimus; ſecundum experientiam & cognitionem certam, quam ſcrutatione noſtra, de naturalium, & mineralium effectibus, & transformantibus diuerſis, in opere apparẽtibus notauimus. Et ingeniati ſumus ſcientiam noſtram prius compoſitam, cum hoc inueſtigationis

Summam perfectionis magisterii

a commento

commento, quod super ipsam declarandam composuimus, denudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librū
» inuestigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & corrumpentibus. Cap. II.

CVm ergo hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis circa hæc, duo considerauimus, Imperfectionem scilicet, & Perfectionē. Circa hæc duo nostram fundamus intentionem. De rebus autem perficientibus, & corrumpentibus, secundū quòd per nostram inuestigauimus experiētiam, hunc librum componimus, quia oppositа iuxta sē posita, magis eluescunt.
« Res autem quæ perficit in mineralibus, est substantia argenti
« uiui & sulphuris proportionabiliter commixta, per longam
« & temperatam decoctionem, in uiscеribus terræ mundæ, in-
« spissata & fixa, cum obseruatione suæ humiditatis radicalis,
« non corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione
« debita fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Per
diffinitionem naturæ huius perficientis, leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corrumpentis. Et est illa, quæ à con
» trario sensu habet intelligi, uidelicet substantia impura argenti uiui & sulphuris, sine proportione debita commixta, uel inī
nus decocta in uiscеribus terræ immundæ, nec recte inspissata, nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corrumpentem, & raræ substantiæ, & porosæ: uel habens fusionem sine ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum sufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus, uidelicet in Sole & Luna, secundum cuiuslibet

luslibet perfectionem. Secundam uero in his quatuor, scilicet in stanno, plumbo, cupro, & ferro, secundum cuiuslibet imperfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur, id est, quod manifestum occultetur, & occultum manifestetur: quæ operatio uel contrariatio fit per præparationem, igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præparare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam eis immittere perfectionem: hac autem præparatione non indigent corpora perfecta. Indigent uero præparatione tali, qua eorum partes magis subtilientur, & à corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum, hoc est, multo magis attenuare & subtiliare, quàm erat prius. De horum omnium præparationibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficiẽter in hoc libro. Quæ postquam præparata fuerint sufficienter, erunt apta, ut de eis elixir album, uel rubeũ fiat magnum.

De lapide Philosophorum, quòd unus tantum sit, ad album & ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur. Deq; possibilitate ac modo perfectionis.

Caput III.

INuenimus autem philosophos modernos nobis unicum tantum scribere lapidem, ad album uel rubeum completum, quod & uerum esse concedimus. Nam ex quocunq; elixir conficiatur albũ uel rubeum, nihil tamen ibi aliud est, quàm argentũ uiuũ & sulphur, quorũ unum sine altero nihil agit, nec esse potest. Et ideo unus lapis à philosophis nuncupatur, quãuis à multis extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim à re in qua non est, hoc stultum cogitare esset & uanum, ut quidam fatui

putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum.
philosophi » Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia
» corpora metallica ex argento uiuo composita sunt, & sulphu-
» re, puris (uel impuris, per accidens,) & non in prima sua natu-
» ra innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est
» possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis.
» Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supple-
» re in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiu-
» uatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem
» præparatio, secundum diuersitatem rerum indigentium. Ex-
» perientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinatio-
» nem, sublimationem, descensionē, solutionem, distillationem,
coagulationē, fixationem, & cerationem. De quibus singulis
paginis narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterij sufficienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia.

De rebus præparationem iuuantibus, & earum mundatione. Cap. IIII.

» REs aũt præparationes iuuantes sunt istæ, scilicet omnia
» genera salium, aluminum, atramentorum, etiam uitrũ,
» borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, &
ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præpara-
re, sed conuenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in
his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi
fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

» Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primo
» comburatur, deinde combustum in aqua communi calida soluatur,
» solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem
in pa-

in nigra Danica olla, quæ nostro tempore è Lutetia adportantur.

in parapsi de uitreata congeletur, congelatum calcinetur per diem & noctem in igne mediocri, & seruabitur ipsum sic sufficienter mundatum.

Mundatio salis alcali.

Sal alcali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen uitri. Primo teratur, & totum soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum, & congeletur, & calcinetur cum igne lento.

Mundatio salis gemmæ.

Primo teratur, deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis ammoniaci.

Teratur primo cum præparatione salis communis mundati. Postea sublimetur in alto aludele, donec totaliter fuerit extractum purum. Postea soluatur super porfidum, sub diuo, si de eo uis aquam facere, uel seruetur ipsum sublimatum & purum sufficienter.

Mundatio aliorum salium.

Diuersa autem adhuc inueniuntur saliũ genera, quæ præparantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. Multa possunt per ipsum præparari sine ipsius mundatione aliqua. Tamen in hunc modum mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur inde tota humiditas, quæ multum in arte ista ualet. Feces in fundo uasis remanentes, uel dissoluantur supra lapidem in aliqua parte humida, uel in aqua inde extracta, uel reseruentur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni, quemadmodum glaciale præparatur, excepto quòd in hac arte maioris est uirtutis.

Mundatio aliorum alumínum.

Plũra adhuc ínueniuntur alumína, quæ omnía, ut iam dicta præparantur,& mundantur.

Mundatio atramentorum. χαλκάνθου. floris æ

Primo de nigro atramento. Nigrum ſic mundatur: Primo
» ſoluatur ín aceto mundo, poſt diſtilletur,& coaguletur. Vel
» ponatur primo in alembico,& humiditas totalis extrahatur.
» Feces in hac diſtillatione caſcinatæ ſuper porfidum, uel ín ſua
aqua ſoluantur,& coagulentur. Vel ipſa aqua, ſecundum uel-
le artificis, reſeruetur.

Mundatio cuperoſæ.

Cuperoſa, ſiue uitriolum mundatur ut atramentum nigrũ. Habet tamen atramentum nígrum maiorem atramento uiridi terreſtreitatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuerſa ſunt atramenta, & inueniuntur diuerſi coloris,
» quæ ut prædicta mundantur.

De uitro, & boracibus.

arsimoniũ » Vitrum & boracia ſi debito modo fuerint facta, non indigent præparatione.

Mundacio aceti acerrimi.

» Acetum autem, & cuiuſcunq; generis acutum, ſeu acer-
» bum, ſubtiliantur & depurantur, & illorum uirtus ſiue effe-
» ctus per diſtillationem melioratur. Dé eorum mundatione,
» & depuratione ſufficienter tractauimus, cum quibus corpora imperfecta præparari poſſunt,& depurari,& meliorari, & ſubtiliari, igne ſemper debito mediante.

De

De præparatione & melioratione corporum mineralium in genere. Caput V. notabile caput.

PRæparantur autem & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adustibilem, nigredinem in ipsis generantem, ipsaq; corrumpentem. Habent etiam terreſtreitatem immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, in gressionem impedientem & fusionem. Ista & talia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experiẽtia, & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuẽta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, superflua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti uiui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, substantię pure remanentis, fit multis modis, secundum quòd indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta, in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superfluæ humiditatis comburentis & nigredinis corrodenda est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea uero delenda, seu deponenda est totalis terreſtreitas

corpora mineralia seu metallica, pag. 8, 20. 21.

integra præparatio.

stanni. plumbi

ſtreitas immunda, & feculentia combuſtibilis & groſſa, cum rebus prædictis, mundatis uel puris, fuſionem metallicam nō habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata, commixtis & bene tritis, quæ in fuſione, ſeu calcis reductione retinebunt ſecum terreſtreitatem groſſam & immundā prædictam, remanente corpore puro, ex omni ſuperfluitate corrumpente mundato. Et hoc totum deſcendendo, Melioratiōnis & ſubtiliationis horum ſubſtantiæ purę in generali modus hic eſt. Primo hoc corpus purgatum & reductum, eſt iterum calcinandum cum igne, & adiutorijs mundatiuis prædictis, deinde cum his quæ ſunt ſolutiua ſoluendum. Hæc enim aqua lapis noſter eſt, & argentum uiuum de argento uiuo, & ſulphur de ſulphure, ex corpore ſpirituali abſtractum & ſubtiliatum, ſiue attenuatum, quæ meliorari poteſt, confortando in ipſam uirtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ ſunt ex genere ſui generis: & augmentando colorem, fixionem, pondus, puritatem, fuſionem, & alia omnia, quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iſte eſt modus, per ſolos nos inueſtigatus, præparationis, depurationis, ſubtiliationis, & melioratiōnis corporum mineralium in generali. Nunc tranſeamus ad ſpecialem, ſeu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præparationem, cum omnibus modis ſuis, etiam perfecti corporis mineralis. Et primo de Ioue. cap. 10. pag. 12.

De præparatione Iouis in ſpeciali. Caput VI.

PRæparatur autem Iupiter multipliciter, melius tamen per hūc modum. Et eſt, ut ponatur in furno calcinationis, in uaſe ad hoc apto, & proijciatur ſubtus ignis uſq; ad corporis ipſius

ipſius fuſionem bonam, mouendo tunc ipſius corpus liquefactum cum ſpatula ferrea perforata: ſcoriam quæ ſuper ipſum creatur contrahendo, iterumq; corpus mouendo in ignis calore æque perdurãte, donec in ſuperficie bona quantitas ipſius puluerís fuerit congregata. Deponatur tunc illa, & iterum moueatur, quouſq; alterſiata uice totum corpus in puluerem ſubtiliſſimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addendo illi ignem bonum, ipſius fuſionẽ non ſuperantem, & mouendo multoties. Stet ergo in igne ſuæ calcinationis ſic per diem naturalem, uel circiter, donec tota humiditas accidentalis, & ſuperfluitas fuerit deleta, cum ſulphure combuſtibili & corrumpente. Poſtea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam ſubſtantiam, & inflammabilem eleuat, & conſumit de prædictis, ſcilicet cum ſale communi mundato, & alumine, & cum aceto purificato & acerbo multum lauando, & ponatur ad ſolem, uel ad aërem, & iterum teratur, & lauetur, & deſiccetur, & hoc alternatim per uicem reiteretur, donec per acuitatem ſalium, aluminum, atq; aceti, tota eius humiditas, nigredo, & immundicia fuerint conſumptę, corroſæ, & deletæ. Tunc apponatur de uitro trito cum his prædictis. Cumq; totum impaſtatum fuerit, deſcendatur per Botum barbatum, cum ſufficenti igne. Deſcendit enim corpus purum & mundum, remanente cum uitro & ſalibus, ſiue aluminibus, tota ſubſtantia terrea & feculenta. In illo enim corpore mundo deſcenſo, & reducto, eſt æqualis & perfecta proportio argenti uiui mundi, & ſulphuris albi non urentis. Nam ignis & corroſiua totam humiditatem, & ſubſtantiam fugitiuam, inflammabilem, & corrumpentem, atq; nigredinem diuiſerunt, & per deſcenſorium ipſius, ſiue per paſtillum ſalium & aluminũ, & uitri, diuiſa eſt tota ſubſtantia

annon, extrahatur

una cum ſulphure ſuo com

vitrum tritum

terrea feculenta, ſubſtantia pura & temperata cum ſua proportione remanente. Poſtea uero calcinetur iterum hoc corpus reductum purum, cum ſolo ſale ammoniaco puro, mundato, donec fuerit in pondere æquali, uel circiter. Cum autem bene & minutiſſime fuerit calcinatum, tunc illud totum perоptime, & bene diu teratur ſuper porfidum, & ponatur ſub diuo, in loco frigido & humido: uel in ueſicis uitreis in furno ſolutionis, uel in uentre equino, donec totum fuerit diſſolutũ, augendo ſal, ſi fuerit neceſſe. Quam aquam honorare debemus, ipſa enim eſt quam quærimus ad album. Et hæc de præparatione Iouis dicta ſufficiant.

pag. 11 21.

De præparatione Saturni. Caput VII.

PRæparatur & Saturnus ſic: Ponatur ſimiliter in furno calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuiſſimum: Cribretur, & reponatur ad furnum, ſtet in igne ſuæ calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua ſubſtantia, & inflammabilis fuerit deleta. Poſtea extrahatur calx rubea, quę imbibatur, & teratur frequentiſſime & minutiſſime, cum ſale communi mundato, & atramento, & aceto purificato, & acerbo multum. De iſtis uero ad rubeum utaris, ſicuti ad album feciſti, cum ſale communi, & alumine Iameno, & aceto. Tunc multoties, ut de Ioue dictum eſt, deſiccetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorũ, dicta immũdicia fuerit deleta. Tunc apponatur de uitro cum his prædictis, & deſcendat per Botum barbatum corpus purũ, deſcẽdendo reductum. Iterum calcinetur cum ſale ammoniaco puro, ut de Ioue, teratur ſubtiliſſime & diſſoluatur per modum

calx rubea, de Saturno; ut calx alba, de Ioue pag. 9, v. 12.

Iouem, pag. 26

vitrum

dum prædictum. Ipsa enim est aqua argenti uiui, & sulphuris, proportionabiliter facta, qua utimur in rubei elixiris compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris. Caput VIII.

PRæparatur etiam Venus optime per hunc modum: Ponatur stratum de sale communi optime mundato in crusibulo, & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratum, & desuper lamina, & sic uicissim, donec uas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponantur laminæ cum sale nouo. Et sic alternata uice calcinetur, donec omnes laminæ fuerint consumptæ, seu corrosæ, per beneficium salis & ignis. Quia sal corrodit superfluam humiditatem, & sulphureitatem combustibilem: ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem, cũ proportione debita. Teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hinc alterna uice de sale nouo & aceto imbibe, & tere, & post contritionem, ad furnum calcinationis in uase aperto reponatur, stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur bene, & subtiliter, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. Desiccetur ad solem bene, tunc aponatur medietas eius de sale ammoniaco, bene & diutissime terẽdo, donec substãtia impalpabilis fuerit. Ponatur sub diuo, uel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solutum: renouando sal ammoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam

» sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir usq; ad in-
» finitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis. Caput IX.

MArs autem per hunc modum melius præparatur: Cal-
cinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi
mundato, et cum aceto puro lauetur. Lotus ad Solem siccetur:
desiccatus iterum cum nouo sale & aceto teratur & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere dictum est. Solutum honora, aquam uidelicet sulphuris fixi,
» mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Solis. Caput X.

PErfecta uero corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis subtilientur, & attenuentur, talis eisdem præparatio est adhibenda: Accipiatur Sol in lamínas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime præparato solariatim in uase calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, uel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad Solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis ammoniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis, & ammoniaci in aquam
» clarissimam dissolutum. Hoc est fermẽtum ad elixir rubeum,
» precio sum, & uerum corpus spirituale factum.

Sal ammon. dimidio ponere corporis perfecti solis aut lunæ.

De

De præparatione Lunæ. Caput. XI.

SVbtiliatur autem argentum & tenuatur, & ad ſpiritualitatem reducitur per modũ iam dictum. Ergo per omnia & ſingula fac in ipſius ſubtiliatione ſicut de Sole feciſti. Et aqua Lunæ diſſolutæ, eſt fermentum ad elixir album ſpirituale factum.

De proprietatibus Elixiris maioris. Caput XII.

IAm imperfectorum præparationem, & perfectorum ſubtiliationem, ſufficienter determinauimus, ut de eis quilibet diſcretus poſſit ad implere intentionem. Attendat ergo quis proprietates & actionis modos compoſitionis Elixiris maioris. Nos enim quærimus ſubſtantiam unam facere, tamen ex pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quam ſuper ignem poſitam, ignis non exprimat, & liquatis permiſceatur, & liqueſcat cum ipſis, cum eo quod eſt in ea de ſubſtantia ingreſſibili, & permiſceatur cum eo quod eſt in ea de ſubſtantia permiſcibili, & conſolidetur cum eo, quod eſt in ea de ſubſtantia conſolidatiua, & figatur cum eo quod eſt in ea de ſubſtantia fixatiua, & non comburatur ab his, quæ non comburunt aurũ & argentum, & afferat conſolidationes & pondus cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus intelligas, ut paucis diebus, uel horis poſſit prima uice confici. Sed quia reſpectu aliorum medicorum modernorũ, reſpectu etiam naturę operationis ueritas hoc modo citius terminatur. Vnde dixit philoſophus: Medicina eſt cuius temporis longũ ſpacium anticipauit. Quare uobis dico, ut ſuſtineatis patienter, quia forte moratur. & feſtinantia quidem ex parte diaboli

est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat, quia impediet eum festinantem credulitas. Omnis nanq; actio naturalis suum habet modum, & tempus determinatũ, in quo maiori uel minori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus, in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter uersatus. In quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fetentem, & aquam uiuam, (quam & siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam, & unitam unione tali, quòd sibi neutiquam abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreuiandum, hoc est corpus perfectum attenuatum. Solis aut Lunæ velut fermenti

Epilogus, & conclusio operis.
Caput XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quibus ueritas est propinqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione uera nostra, qua certi sumus, & per experientiam manifestam considerauimus omnia uerba uera esse, quæ iã per nos solos in nostris uoluminibus scripta sunt: secũdum quod uidimus per experimentum & rationem, in uoluminibus istis relata. Ea uero quæ per nostram experiẽtiam digitis extraximus, & uidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summa nostri perfecti magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat uoluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo, & ex-

& experimentando cum laboris ingenioſi inſtantia peruenerit totalem. Exerceat ergo ſe artifex, & inueniet huius iã modum inueſtigationis, (commotis amore uiſceribus) per noſtrã conſiderationem, ueritatis cognitionem etiam dare plenariam, perficientis & corrumpentis materiæ & formæ. Conſideraui mus enim, inueſtigatione noſtra, perfectorum materiam cum forma, à radice ſuæ commixtionis uſq; ad complementũ, puram eſſe, ſine corruptione ſuperueniente aliqua. Conſideraui mus etiam à contrario ſenſu imperfectorum ſubſtantiam, & perfectorum unam eſſe ubiq;, ſcilicet argentum uiuum & ſulphur: quæ ante commixtionem ſuam, pura ſunt & munda. Et per hanc conſiderationem per noſtrum exercitium inueni mus, corruptionem imperfectorum accidentaliter ſuperueniſſe, quæ materiæ nouam & corruptam dedit formam. Nam cum corpora imperfecta, per noſtram experientiam, & per ingenium noſtrum uidimus præparata, & mundata ab omni ſuperflua corruptione, & immundicia fugitiua, ſeu terreſtri deliberata: Inuenimus ipſa maioris claritatis & fulgoris, ſeu puritatis, quàm ipſa corpora naturaliter perfecta. Per quam conſiderationem peruenimus ad finem huius ſcientiæ perfectum & completum, quam perfecte & complete ſcripſimus in codicibus noſtris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam noſtram ſcientiam, quam ex antiquorum libris abbreuiauimus.

corporum metallicorum

del.

non jactat ſe ut primum inventorem, aut ſcriptorem, ſed ingenue fatetur, ex antiquor. libris breviter hæc congeſſiſſe.

Finis libri de Inueſtigatione perfectionis Gebri.

1615

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVMQVE NATVRALIVM (PRAECIPVE Metallicarum) peritißimi, περὶ Χημείας Libri duo, quibus titulum fecit: Summa perfectionis, siue perfecti magisterij. Ex Arabico in Latinum translati, Incerto interprete.

Summa perfecti magisterii. p

SVMMAE PERFECTIONIS GEBRI LIBER PRIMVS.

PRAEFATIO, DE MODO TRADENDI HVIVS artis, & de idoneis discipulis. Caput I.

♀ 10 Jul. 1690

TOtam nostram περὶ χημείας scientiam, quã ex libris antiquorum compilatione diuersa in nostris uoluminibus abbreuiauimus, hic redegimus in summã unam. Et quod in alijs libris à nobis scriptis est diminutum, id sufficienter in hac traditione huius nostri libri compensauimus, & ipsorum defectum suppleuimus sermone breui. Et quod occultatum fuit à nobis in parte una, manifestum fecimus illud in parte eadem, in hoc nostro uolumine, ut sapientibus patefiat complementum tam excellentis, nobilisq; partis philosophiæ. Scias ergo charissime fili, in hoc opere totam eius artis operationem in capitulis generalibus, uniuersali disputatione, sine diminutione aliqua sufficienter contineri. Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerũ finem huius artis se adinuenisse lætabitur. Sed scias charissime, quòd qui principia naturalia in seipso ignorauerit, hic iã multum remotus est ab arte nostra, quoniam non habet radicem ueram, supra quam intentionem suã fundet. Et qui principia

Dei ductu

in se ipso Jurea tionis, formationis sui. e quibus naturæ principiis sit homo.

cipia sua sciuerit naturalia, & causas mineralium omnes, nondum tamen adeptus est uerum finem & proficuum huius artis occultissimæ, habet uero faciliorem aditū ad artis huius principia, quam cui ignorantia cadit super intentionem eius de modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis introitu. Qui uero sciuerit omnium rerum principia, & causas mineralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ cōsistit, parum quidem aufertur ab eo de operis complemento, sine quo tamen non potest scientia nostra perfici, quoniam ars imitari non potest naturam in omnibus operibus, sed imitatur eam sicut rite potest. Charissime igitur fili, secretum tibi pandimus, quod in hoc artifices errant, quod naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitari desiderant. Labora itaq; studere in nostris uoluminibus, & ea sæpissime in mente tua reuoluere nitaris, ut intentionem ex nostrę loquelę modo ueram acquiras, quia in eis inuenies, super quæ mentem tuā fundare debeas, & scies ex eis errores à te repellere, & in quibus imitari naturam possis in tui operis artificio.

Diuisio huius libri primi in quatuor partes. *Caput* II.

POnemūs igitur tibi breuiter primo impedimēta omnia, quibus in opere impeditur artifex, ne uerum finem adipiscatur; dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Secundo uero disputabimus contra ignorantes & sophistas, qui propter suam ignorantiam & imperitiam, huius artis magisterium & proficuum inquirendo, artem interimunt, & eam nullam esse contendunt. Ponemus autem omnes rationes illorū, & postea ipsas destruemus euidentissime: ita ut prudenti-

deprimant elevant

c bus

bus satis aperte patefiat, nullam illorum sophismata ueritatem
» continere. Tertio disputabimus super principijs naturalibus,
quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo genera-
operante natura tionis & mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ, & su-
» per eorũ effectu, secundum antiquorum philosophorum sen-
tentiam. Quarto uero monstrabimus principia, quæ sunt ad
intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam
possumus, & modum miscendi, & alterandi, scilicet congruũ
naturæ cum causis suis, ad intentum nostri operis reducendis.

PRIMA PARS HVIVS PRIMI LIBRI DE IMPEDIMENTIS, quibus impediuntur artifices, quo minus uerum huius artis finem adipiscantur.

Diuisio impedimentorum. Caput III.

SVnt ergo impedimenta huic operi superuenientia, duo
cap. 4. generaliter: Naturalis scilicet impotentia, & necessariæ
impensæ defectus, uel occupationes & labores. Naturalem
tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scili-
cap. 4 cap. 5
cet organi artificis, & ex parte animæ. Ex parte etiam organi
artificis multipliciter. Vel quia organum sit debile, uel ex to-
to corruptum. Ex animæ denique impotentijs multipliciter,
uel quia sit anima peruersa in organis, propter organa nil re-
ctitudinis, uel rationis in se habens, sicut anima insani, uel fa-
» tui. Vel quia sit fantastica, contrariarũ facile formarum suscep-
tiua indebite, & de uno scibili ad eius oppositum extensiua
subito, & de uno uelle ad eius oppositum similiter.

De im-

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Caput IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero specialiori sermone te alloquemur in hoc capitulo, & magis aperte narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime, seriatim. Dicimus igitur: quòd si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire per se, uelut si cæcus fuerit, uel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantibus, ars hæc perficitur, tanquàm naturæ ministrantibus. Si uero fuerit artificis corpus debile & ægrotum, sicut febrientium, uel leprosorum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ senum, ad artis complementum non perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione sua.

De impedimentis ex parte animæ artificis. Caput V.

PRæmisimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimẽta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuitet impedimenta ex parte ipsius animę, quę maxime impediunt huius operis complementũ. Dicimus igitur quòd qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ quibus consequi naturam possint in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius præciosissimæ scientiæ ueram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem,

in omni perſcrutatione uacuam ingenio, qui & uix communem intelligere queũt ſermonem, & opera ſimiliter cum difficultate diſcunt uulgo cõmunia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facile opinantem fantaſiam quamlibet, ſed quod credunt ſe uerum inueniſſe, fantaſticum eſt totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & ſemotum à principijs naturalibus, quoniam eorum cerebrum, multis repletum fumoſitatibus, non poteſt recipere ueram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter iſtos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de uoluntate in uoluntates, ſicut qui modo credunt hoc, & idem uolũt, ſine rationis ullius fundamento. Paululum uero poſt illud, & aliud credunt ſimiliter, & aliud uolũt. Et hi tam mobiles ſunt,
» ut uix minimum eius ad quod intendunt, poſſint conſummare,
» re, ſed diminutum potius illud relinquunt. Sunt ſimiliter & alij, qui non poſſunt uidere ueritatem aliquam ex rebus naturalibus, non magis quàm beſtiæ, uelut mente capti, inſani, & pueri. Sunt & alij, qui contemnunt ſcientiam, & ipſam nõ putant eſſe: quos ſimiliter hæc ſcientia contemnit, ipſoſq; ab huius precioſiſſimi operis fine repellit. Et ſunt, qui ſerui ſunt, pecuniæ deſeruientes, hanc ſcientiam mirabilem & ipſi affirmantes, ſed ipſa diſpendia interponere timent. ideoq; licet ipſam
» affirment, & ſecundum rationem ipſam inueſtigent, tamen ad
» operis experientiam non perueniunt, propter pecuniæ auariciam. Ad hos igitur non peruenit hæc ſcientia noſtra. Qualiter enim qui ignorans fuerit, uel ſcientiam inueſtigare neglexerit, faciliter ad ipſam perueniret?

De impedimentis externis, huius artis opus impedientibus. Caput VI.

Reduxi-

REduximus ad duo capitula, omnia impedimenta, huius artis finem retardantia, quæ sunt ex principijs radicalibus, secundum naturam artificis huius prectosissimi negotij. Expedit ergo nos tandem narrare impedimenta exterius superuenientia, ex contingentibus fortunis & casibus, quibus impeditur hoc opus glorioſiſſimum. Videmus ergo quosdam astutos & ingenioſos, minime ignorantes opera naturæ, & ipſius, in quibus est possibile, sequaces principijs & operibus, quibus est etiam inuestigatio nō fantastica, in omnibus rebus, quæ naturæ regulantur motibus & actionibus infra lunarem circulum. Hi tamen ultima paupertate oppressi, ex dispensationis indigentia, hoc tam excellens Magisterium coguntur postponere. Sunt & multi alij præter nunc dictos, curioſi, uarijs huius mundi curis, & solicitudinibus detenti, se omni negocio seculari totos occupantes, à quibus hæc noſtra scientia precioſa prorsus refugit. Iam ergo tibi satis ex præmiſſis capitulis patet, quæ sint ab hac arte distrahentia impedimenta.

Epilogus huius primæ partis, qualem oporteat esse artificem. Caput VII.

COncludimus igitur ex iam dictis, quod oporteat artificem huius operis in scientijs philoſophiæ naturalis eruditum & perfectum esse, quia quantamcunq; pecuniam, & ingenium naturaliter profundum habuerit, & desideriū in hoc artificio, nō tamen ipſius finem acquiret: niſi ex doctrina philoſophiam naturalem adeptus fuerit, quia quod per ingeniū naturale non adipiſcitur, huius defectui per doctrinam ſubuenitur. Oportet igitur altiſſima perſcrutatione & induſtria naturali artificem iuuari. Propter doctrinam enim, quantam-

cunq; scientiam acquisiuerit, nisi ab industria etiam iuuetur
» naturali, ad epulas tam pretiosas non inuitabitur. In puncto
» enim errorem suum emendaret, per suam industriam: cui re-
» medium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret: &
errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per
doctrinam naturalem, quem per solam industriam euitare nõ
» posset: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte
» similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis uolun-
tatis in opere fore, ut non modo hoc, modo illud attentare pre-
sumat: quia in rerum multitudine ars nostra non consistit, nec
Hæc verba hunc allegantur a Raym. Lullio
« perficitur. Est enim lapis unus, medicina una, in quo magiste-
« rium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec
« minuimus, nisi quod in præparatione superflua remouemus.
Oportet etiam ipsum sedulum operi usq; ad consummationẽ
ipsius insistere: ut non opus detruncatum dimittat, quia nec
scientiam, nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed
» potius desperationem, & damnum. Expedit etiam ipsum hu-
» ius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse ope-
» ris, non ignorare: quoniam qui principium ignorat, finem non
inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone
completo, necnon & prudentibus sufficienter aperto & mani-
» festo, secundum huius nostræ artis exigentiam. Expedit simi-
» liter artificem temperatum & tardum ad iram esse, ne subito
propter iræ impetum, iam incepta dissipet & destruat. Simili-
» ter & pecuniam suam custodiat, nec presumptuosus eam uane
distribuat, ne si forte artem non inuenerit, relinquatur in mi-
seria, & desperatione paupertatis: uel ne forte, cum iam ad fi-
» nem huius magisterij per suam indagationem approximauer-
it, consumpta sint ipsius impendia, & uerum finem miser uio-
lenter ob paupertatem relinquat. Sicut cum in principio, qui
ignorant,

ignorant, prodigaliter ſuum theſaurum totum exterminant, cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore ſepeliuntur, & quia pecuniam ſuam diſſipauerũt in rebus inutilibus, & quia ſcientiam, quam protinus indagaſſent nobiliſſimam amittẽt. Non enim oportet tua bona conſumere, quoniam uili precio (ſi artis principia non ignoraueris, & ea quæ tibi tradidimus, rectè intellexeris) ad complementum magiſterij peruenies. Si ergo æs tuum perdideris, non attendendo noſtra monita, quæ tibi in hoc libello ſcripſimus aperta & manifeſta, non nos inique corrodas, nec nobis blaſphemias iniungas, ſed tuæ imputa ignorantiæ & præſumptioni. Igitur hæc ſcientia non bene conuenit pauperi uel indigenti, ſed potius eſt ei inimica & aduerſaria. Nec etiam adinuenire nitatur ſophiſticam metam operis, ſed ſoli ſit complemento intentus, quoniam ars noſtra in potentia diuina ſeruatur, & cui uult, elargitur & ſubtrahit, qui eſt glorioſus, & ſublimis, & omni iuſticia & bonitate repletus, forte enim ex ſophiſtici uindicta operis, tibi artem denegaret, & in deuium erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in infœlicitatem, & miſeriam perpetuam. Miſerrimus enim & infœlix eſt, cui Deus ſemper poſt operis ſui atq; laboris finem, ueritatem denegat conſpicere: quoniam uitę ſuę ſpacium ſemper in errore concludit & terminat, hic enim in labore conſtitutus perpetuo, omnicq; infortunio, & infœlicitate obſeſſus, to tã huius ſeculi cõſolationẽ, gaudiũ, & delectationẽ amittit, & uitã ſuã in merore ſine proficuo cõſumit. Studeat ſimiliter, cũ in opere fuerit, omnia ſigna, quæ in qualibet decoctione appẽt, in mentẽ ſigillare, & illorũ cauſas inquirere. Hęc itaq; ſunt quę neceſſaria ſunt artifici, ad artẽ noſtrã idoneo. Si uero alterũ eorũ, quę narrauimus, eidem defuerit, huic arti non adhæreat.

Secun

SECVNDA PARS HVIVS PRIMI LIBRI, IN QVA RE-censentur rationes, hanc artem negantium, deinde uero confutantur.

Diuisio dicendorum generalis. Caput VIII.

QVoniam in summa una huius libelli nostri iam præmisimus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctrinam tibi dedimus ad artis huius adhærentiam sufficientem, expedit modo secundum nostri propositi intentionem, contra sophisticos & ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponentes, secundum quod promisimus à principio nos determinaturos esse. Vltimo uero eas omnes interimemus, ut manifesta demonstratione sapientibus patefiat, nihil ueritatis illas continere.

Rationes uariæ, artem simpliciter negantium. Caput. IX.

SVnt autem diuersi, qui eam negant & destruũt. Alij enim simpliciter, alij uero ex dictis à supponente eam esse. Sunt enim aliqui asserentes artem nõ esse simpliciter, suam opinionem sophisticè taliter corroborantes, dicunt enim: Distinctæ sunt rerum species & diuersitates, quia diuersæ sunt & distinctæ elementorum adinuicem in commixtione proportiones. Est enim asinus diuersus ab homine in specie, quia multo diuersam habuit elementorũ in sui cõpositione proportionẽ: sic & in cæteris rerũ diuersitatibus est inducere, ergo & in mineralibus. Ignota igitur miscibilium proportione, qua adipiscitur forma, & rei perfectio, quomodo & mixtum & miscendum formare

formare sciemus? Sed ignoramus Solis & Lunæ ueram elemẽtorum proportionem, ergo & formare ipsa ignorare debemus. Ex his itaq; concludunt. Igitur inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes. Dicunt enim: Etsi proportionem elementorum scires, modum tamen mixtionis adinuicem eorum ignorares, quoniam in cauernis, & mineris, & absconsis locis hæc natura procreat, ergo cum modum mixtiõnis eorum ignoras, & hæc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt: Etiamsi hoc debite scires, attamen in mixtionis actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ita perficitur. Certã enim habet natura caloris quãtitatem, qua metalla inesse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter & alias naturæ causarum differentias agentium ignoras, sine quibus non posset natura ueraciter intentum perficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus, huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiam tibi adducũt. Tam diu enim, inquiunt, est à uiris sapientibus hæc perquisita scientia, ut si possibile esset ad eam per aliquam uiam peruenire, iam eam millies compleuissent. Similiter etiam, Cũ philosophi uisi sint in suis uoluminibus eam tradere, nec tamen in eis ueritatem reperiamus, manifestum satis per hoc est, & probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi Principes & Reges, thesaurum infinitum, & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire desideraverunt, non tamen ad huius preciosissimæ artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utiq; satis sufficiens est argumentum, quòd ars sit friuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum, sequi naturam nõ ualemus. Asinum enim fingere ignoramus & cetera similia, quarum mixtiones sunt debiles, & manifestæ

quasi sensibus. Quare & multo magis metallorũ mixtionem (quę est fortissima) fingere ignorabimus: quę est etiam nostris sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam non uidemus bouem in capram transformari, nec aliquam aliam speciem, in aliam transmutari, uel per aliquod aliud artificium reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie, niteris inuicẽ secundum speciem transformare, ut de tali specie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis uidetur, & à ueritate illata ex principijs naturalibus semotum. Similiter etiam, in millibus annorum natura metalla perficit: quomodo autem tu in artificio transmutationis per annorum millia durare poteris? cum uix ad annorum centum metam pertingere ualeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non potest natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui per artificium nostrum implemus: quoniam artificiũ in multis naturæ defectum complet. Dicimus iterum, quod & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint fumi subtilissimi, qui temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua contusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum uolueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus, & metallicis corporibus abbreuiare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissatiuus, & mixtionis perfectiuus, non ignis excedẽs. Similiter etiam, esse & perfectio dantur à stellis, tanquàm à primis perficientibus, & mouentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non

esse

esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum peruenit una stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia una quæque res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et nō est solum unus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatem, & distinctionem ab inuicem pernotare non possumus, cū nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis defectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stellarum, ex motu earum? Et tamen si situm unius, aut plurium stellarum certum, quo datur metallis perfectio, scires, non tamen opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicuius operis præparatio ad suscipiendam formam per artificium in instanti, sed successiua. Ergo operi forma nō dabitur, cū præparatio non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm construere. Sed uix aurum possumus destruere, quomodo igitur & construere præsumimus? Propter has igitur rationes sophisticas, & alias his minus apparentes, credunt hanc se artem diuinam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, artem nostram simpliciter esse negantium. Rationes uero eorū, qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructionibus illarum in sequentibus. Ab hinc uero ad harum interemptiones nunc positarum, transeūdum à nobis est: prius ponentibus nobis super has ueram intentionem, ad operis complementum.

Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam in omnibus differentijs proprietatum actionis imitetur, & quædam de principijs metallorum erudita. Caput X.

DIcimus itaq;,quòd principia,ſuper quæ actionem ſuam natura fundat,ſunt duriſſimæ compoſitionis,atq; fortiſſimæ: & ſunt ſulphur & argentum uiuum, ut dicunt quidam philoſophi. Igitur quia duriſſimæ & fortiſſimæ compoſitionis, difficillimæ ſunt etiam reſolutionis, ſed ut fiat inſpiſſatio eorum ad inuicem & induratio, taliter, quòd fiat in eis contuſio & extenſio per mallei compulſionem, & non confractio: non eſt niſi per hoc,quod humidum uiſcoſum in eorum ad inuicem commixtione,ſaluatur per ſucceſſiuam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus,chariſſime fili, generalē: quòd non fit inſpiſſatio alicuius humidi, niſi prius fiat ex humido partium ſubtiliſſimarum exhalatio, & conſeruatio ex humido partium magis groſſarum, ſi ſit humidum in commixtione ſuperans ſiccum,& uera mixtio ſicci & humidi: ut humidū contemperetur à ſicco, & ſiccum ab humido, & fiat hæc ſubſtātia una in ſuis partibus homœomera,& temperata inter durum & molle,& extenſiua in contuſione.Sed hoc non fit,niſi per diuturnam mixtionem humidi uiſcoſi, & ſubtilis terrei per minima, quouſq; humidum idem cum ſicco, & ſiccum cū humido fiat. Et huiuſmodi ſubtilis uaporis non fit reſolutio ſubito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo, quia uniformis eſt ſubſtantia principiorum naturæ, ergo ſi ſubito fieret ab eis ſuperflui humidi reſolutio, cum non differat humidum à ſicco, propter fortem mixtionem, quam habent, huius utiq; rei ſolueretur humidum cum ſicco, quare totum in fumum euaneſceret,nec ſeparari poſſet humidum à ſicco in reſolutione,propter fortem unionem,quam habent ad inuicē. Huius itaq; uidemus manifeſtam experientiam in ſpirituum ſublimatione, quia cum in eis per ſublimationem fiat ſubita reſolutio,non ſeparatur humidū à ſiccō, nec ſiccū ab humido,

ita

ita ut diuidantur in partes totales mixtiones eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidi subtilis fumosi, successiua, & diuturna & æqualis, est caussa inspissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus inspissationē per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non ualemus. Non enim possumus naturam in omnibus differentijs proprietatū actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorū, nec in modo mixtionis ipsorum adinuicem, nec in æquatione caloris inspissantis. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam scientiam per ignorantiam negantiū.

Confutatio rationum, artem simpliciter negantium. Caput XI.

SI dixerint ergo, nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, æquationem item caloris metalla inspissantis, causasq; alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare. Concedimus eis utiq;, sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quia nec scire uolumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principiū assumimus, aliumq; generationis metallorū modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint, etiam philosophos & Principes huius mundi hanc desideraſſe scientiam, & ipsam non inuenisse. Respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdā Principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, nostro tempore repertos, iam ex sua industria hanc constat indagasse scientiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere

uoluerunt, cum indigni sint eius. Ergo cum non uiderint aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut æstiment nullos hanc inuenisse. Ad hoc etiã, si arguant fantastice, asserentes impotentiam nostram non posse saltẽ in debilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini uel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorẽ suũ multiplicem, quòd in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostrã non esse concedere, quia à simili, uel à maiori ad minus, suam corroborant fantasiam & errorẽ, in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoq; per aliã uiam, demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem, inter debilem commixtionem, & compositionem animalium, & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs uiuentibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione adinuicem & passione, quæ est ex aggregatione illarũ primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sicut ab essentia quinta, uel à primo motore, & hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet, quod non est defectus ex parte mixtionis, quòd non perficiamus bouem uel capram, sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, uiam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & uertatur illorũ

perfectio

perfectio magis circa proportionem & compositionem, quàm circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quam in aliis, quæ iam narrauimus, liberius ipsa perficere possumus, illa uero non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est secundum naturam fuit debilis, in illis maiorem & nobiliorem perfectionem posuit, scilicet eam, quæ est secundum animam. Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est ex mixtionis modo. Patet itaq; quòd nõ est eorum similitudo bona, quia nõ ignoramus bouem uel capram formare ratione compositionis, sed formæ perfectiuę, quoniã perfectio in boue uel in capra nobilior est, & magis occultata, quàm quæ in metallo consistit. Si autem aliter arguant, quòd non mutetur species in speciem. Dicimus eos mentiri iterũ, sicut consueuerũt potius, quam uerum dicere super his, quoniam & species mutatur in speciem, secundum hanc uiam, cum indiuiduum speciei unius in alterius mutatur speciei. Videmus nanq; uermẽ, & naturaliter, & per artificium naturale, in muscam uerti, quę ab eo differt specie, & uitulum strangulatum in apes, & frumẽtum in lolium, & canem strangulatum in uermes per ebulitionis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem natura, cui administramus. Similiter & metalla nõ mutamus, sed natura, cui secundum artificium illam materiam prę paramus, quia ipsa per se agit, non nos. Nos uero administratores illius sumus. Et, si per aliã rationẽ similiter taliter arguũt, & suã corroborant sophistice opinionẽ, quòd in millibus annorũ natura metalla perficit, tu uero millib. perdurare nõ potes. Dicimus qd natura super principia sua secundũ opinionẽ antiquorum philosophorum

philosophorum agens perficit in millibus annorum, sed quia principia illa sequi non ualemus, ideoq; siue in millibus annorum, siue in pluribus, siue in paucioribus, uel momento, hæc natura perficiat, non tenet illorum persuasio. Quòd autem in principijs imitari naturam non possumus, iam ex præcedenti negatiuo sermone satis abbreuiato determinauimus, & completiore sermone in subsequentibus demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum prudentium & perspicatium, intentum suum subito natura perficit, scilicet una die, uel breuiori tempore. Etsi hoc uerum sit, non tamen ualemus in principijs naturam imitari, id quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius quæstionis confitemur, quia totum uerum concedimus esse. Et si dicant, quod à situ unius uel plurium stellarum datur metallis perfectio,
» quam ignoramus: Dicimus hunc situm nos scire non oporte-
» re, quia non est species generabilium & corruptibilium, quin
» ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni
» die, per quod patet utiq; situm stellarum esse omni die perfe-
» ctiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Nõ igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen utile, sed sufficit solum naturæ disponere, ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum:
» Non enim suum motum potest natura perficere sine motu &
situ mobilium. Vnde si naturæ artificium disposueris, & consideraueris, quæcũq; ex contingentibus huius magisterij fuerint debitè, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem, absq; consideratione illius. Cum enim uidemus uermem ex cane uel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositiones aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectiuas,

uas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus uermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant, perfectionem in instanti dari, & præparationem nostrã non in instanti fieri; & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium, ergo nec ars. Dicimus capita illorũ fatua, uaciaq; esse ratione humana, eosq; magis bestijs, quam hominibus assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio, Asinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipsorum. Et hoc ideo, quia etsi non fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quòd forma uel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habilitatio ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & fix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter: quod non concludunt de necessitate, qua coartemur concedere aurum non posse cõstrui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construitur, nõ autem impossibile est, illud posse construi, huius autem assignamus causam, quia fortem habuit compositionem, ideoq; difficiliorem habuit resolutionẽ, ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibilem esse illius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, quod sit fortis compositionis, sed quam fortis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficienter itaq; tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo, ex quo te attentũ promissione fecimus, secundum illam promissionẽ ad ea quæ determinanda sunt, ex rationibus artem negantium, a datis

e transire.

transire. Quæ cum debite determinata fuerint, tum ad ea uenire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in insequentibus. Post illam uero determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In prima tamen traditione uniuersalem, in sequenti uero singularem de unoquoq; principiorum faciemus sermonem. Nunc uero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

tertia parte libri primi pag. 44. capp. 25. 26.

pag. 45. &

Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt. Caput XII.

HAnc itaq; artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus. Alij quidem in spiritibus. Alij uero in corporibus. Alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus. Alij uero in omnibus rebus uegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male, hi uero secundum totum male, hoc diuinum magisterium æstimantes illud tradiderunt posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicitatibus ueritatem nos collegisse, difficilis & laborioſæ cautelæ coniectura, longaq; & tædioſa experientia, multorumq; sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem, & rationem sæpissime militauit, & quasi desperationem adduxit. blasphemati sint ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non ueritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserũt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam, & ueritatem tradam in hac scientia prout melius exigit hæc ars uera. Hoc enim magisteriũ occulto

qui in spirit. et corporibus

occulto sermone non indiget, nec manifesto penitus. Trademus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non accidet: hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuis autem utroſq; terminos irreserabiliter cõcludet in hac una, & eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum, dicimus eos, qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipliciter. Alij quidem ex Argento uiuo, Alij autem ex Sulphure, & huic affini Arsenico, lapidem philosophorum perquiri asserunt necesse esse. Et alij quidam ex Marchesita, quidam ex Tutia & Magnesia, & ex sale Ammoniaco quidam. Qui uero in corporibus, alij quidam in Plumbo, alij in quolibet aliorũ corporum esse dicunt, alij utiq; in Vitro, & quidam in Gemmis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum & boracium: & alij in omni genere rerum uegetabilium. Et illorum unicuiq; supponenti alius est aduersarius, secundum suam suppositionem. Et his aduersans credit se arti simpliciter aduersari. Et secundum plurimum utriusq; sectam inuenimus rationibus uacuam.

Rationes negantium artem in sulphure suppositam. Caput. XIII.

QVidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in sulphure laborem impenderunt, & ignorantes eius præparationis perfectionem, ipsam præparationem diminutam reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, & purificationẽ, præparationem perfectionis fore, hæc aũt per sublimationem fit, ideoq; adductũ est intentioni eorũ, ut existimarent, quòd sola sublimatio in sulphure, sit perfectio præparationis ipsius, & similiter in suo cõpari, uidelicet in arsenico autumantes induxerunt. Venientes igitur ad proiectionem, quæ est

e ij ad in-

ad intentionem alterationis, uiderunt illud aduri, & euanescere, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora relinqui ab eis magis immunda, quam prius fuerunt ante proiectionem illius: quia ergo uiderunt hanc delusionem in operis sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum in illorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc inueniri, quare cum nec in hoc, nec in alio inueniatur, arguunt nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium. Caput XIIII.

REspondemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hoc parum intelligere, & minime sapere, quia supponunt solum
» sulphur esse materiam nostram: Et si uera hæc esset suppositio, tamen in modo utiq; præparationis decipiuntur, quia solam sublimationem credunt sufficientem esse. Sūt enim tanquam
» puer, qui ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutē in domo concluditur, non putans mundi latitudinem extendi, ultra suæ domus latitudinem, uel ultra, quam oculo possit in domo conspicere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire, ex quo medicina πειρᾶν δεῖ. » nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à la-
» borum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectiuus sit uel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus, quia adurentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solum non perficiunt, uerum etiam dissipant & destruunt.

Rationes negantium artem in Arsenico suppositam, earumq; confutatio, Caput XV.

ALíj uero in eodem & suo compari Arsenico hunc lapidē inueniri existimantes necesse esse,& profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem, uerum etiam remouere conati sunt terrestreitatem,relicta in illo fuga. Ad quorum proiectionem similiter delusio superuenit, quia non adhæsit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue & paulatim euanuit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt interimentes ut primi, & eisdem ut primis respondentes,artem affirmamus,& eam scimus esse, quia uidimus,& ueritatem tetigimus.

Rationes negantium artem suppositam in Sulphure, Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchesita, & sale Ammoniaco, eorumq; confutatio. Caput XVI.

ALíj quidam profundius in ipso uiderūt, & mundauerūt illud,& fugam,& adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans in ignis calore fusionē bonam, sed solam uitrificatoriam,& ideo non potuerunt in proiectione corporibus permiscere, ideoq; arguunt ut primi, & eisdem respōdemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt,nec illud complere sciuerunt.Ingressionem enim, quæ est perfectiuum ultimū,inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idem modus præparationis, nisi quod in argēto uiuo & Tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis,hæc enim sulphureitatem adustibilem & in flammabilem non habent,sed solam fugam. Magnesiæ uero & Marchesitæ omne genus sulphureitatis habēt, plus Marchesita, minus uero Magnesia, fugam tamen omnes

habent, plus argentum uiuum & sal ammoniacum, minus uero sulphur, adhuc uero minus compar illius, quarto uero adhuc minus marchesita: quinto uero magnesia minus illa, sexto uero & ultimo, minime omnium Tutia. Vtraq; autem fuga participans est, alia tamen plus, alia uero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio uehemens in operationibus præparationum illorum, & ipsorum proiectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt, & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem, ut in sulphure supponentibus, respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, unà cum corporibus figendis, & eorũ confutatio. Caput XVII.

SVnt & alij nitẽtes spiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione huic præueniente, sed eisdem delusio angarians similiter mœrorem attulit & desperationem, & coacti sunt ex ea, non esse hanc scientiam credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorũ causa ac incredulitatis hæc, quòd in fusione corporum spiritus illa dimittunt, nec eis adhærent, imò asperitatem ignis refugiunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quę ab eis non est ablata. Accidit similiter quandoq; delusio, quia eisdem & cum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporibus in profundo inseparabiliter adhæserunt, quoniam uolatilis, summa, summam fixi superat. Vnde & similiter ut primi arguunt, & similiter ut primis eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio hęc est: Si corpora filij doctrinę uultis conuertere, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus

ſpiritus ipſos utiq; fieri neceſſe eſt: ſed ipſos non fixos corporibus utiliter adhærere non eſt poſſibile, imo fugiũt, & immunda relinquunt illa, ipſos autem fixos non eſt poſſibile ingredi, cum terra facti ſint, quæ non funditur: & cum incluſi corporibus fixi apparent, nõ tamen ſunt, aut ab eis recedunt ipſis manentibus, aut ambo ſimul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hanc artem inuenire ſit poſſibile, in magis remota non inuenietur, ergò nuſquam. Reſponſio utiq; noſtra hæc eſt, quod quicquid ſcibile circa hoc eſt, non totum ſciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt, conſequentis igitur uitium per inſufficientiam ponunt ipſorum robur.

Rationes negantium artem in corporibus ſuppoſitam, & primo in plumbo albo, id eſt ſtanno, ſeu Ioue, & earum confutatio. Caput XVIII.

QVidam autem poſuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illuſi ſunt, ut exiſtimantes Plumbum utrumq;, liuidum ſcilicet & album, albedine non pura, multum naturæ ſolis & lunæ aſſimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ uero parũ: album uero Lunæ multũ, Soli uero parũ. Propterea horũ aliqui autumantes ſtannũ, ſeu Iouem multũ Lunæ aſſimilari, & ſtridore, molicie, & liquefactionis uelocitate ſolummodo differentem, credentes ex ſuperfluitate ſuæ humiditatis, liquefactu eſſe facile, & molle ſimiliter, ex ſubſtantia uero fugitiua argenti uiui in illo intercidente partes ſtridorem poſſidere, expoſuerũt illud igni, & calcinantes ipſum tenuerunt in igne, quem potuit tolerare, quouſq; album factũ eſt in calce ſua, quem poſtea uolentes reducere non potuerunt, ſed æſtimauerũt impoſſibile fore. Et horum

et inde æſtimauerunt artem transmutationis impoſſibilem eſſe.

Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & stridorem, ut prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atq; liquefactionis uelocitatem. Ideoq; crediderunt hoc impossibile per uiam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non posse. Horum uerum aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud, uiderunt iam illud indu-ratum, atq; sine stridore: quia uero uelocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existima-uerunt ad illud nõ posse peruenirí. Horum itaq; & alij uolen-tes eidem duriciem & retardationem liquefactionis cum ad-ministratione durorum corporum præstare, in delusionem ce-ciderunt, ut frangeret illis quodcunq; durorum corporum ad-mixtum ei fuerit, nec iuuit in hoc eos ulla præparatio. Ideoq; cum nec duris, nec igne illum præparare potuerint, excusaue-runt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilẽ crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Præterea, & alij quidam addentes multa medicamina, uiderũt illa nullam immutatio-nem facientia, nec ei conuenientia, sed potius corrumpentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiece-runt, & capita retrorserunt, & artem ueram & diuinam friuolã esse dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

Rationes negantium artem in plumbo nigro suppositam. Caput XIX.

EVndem etiã est in Plumbo nigro reperire illusionis mo-dum, solo excepto, quòd corpora non frangit, & quòd citius

citius redit à calce sua, quàm Iupiter, liuiditatem uero eius remouere non possunt, quia ignorant, ideo per illud de albare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus tam stabiliter associare, quin contingat illud per fortem ignis expressionem recedere à cõmixto. Et illud quidem maxime decipit illos, in huius præparatione supponentes, in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso, quia post duas reductiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius mollitiem quàm prius habuerat, & in alijs similiter non uiderũt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putãtes propinquius & melius inueniri, non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi ut priores.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & mollium cum mollibus corporibus suppositam. Caput. XX.

ALij uero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam uoluerunt corpora sese inuicem transmutari & transmutare, & illud non potuerũt, propter suam ignorantiam, ut permiscentes Solem uel Lunã cum Venere, uel alio quocunq; metallorum, non transmutãt illa in Solem, uel Lunam transmutatione firma, quin experiantur ignis expressione forti unumquodq; illorum à commixtione separari, & comburi, uel ad priorem sui naturam redire. Quædam uero ex eis plus durant in commixtione, quædã uero minus, ut à nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non esse.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfectorum cum imperfectis suppositam. Caput XXI.

ALij autem intimius & profundius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati sunt, & uiam uoluerunt inuenire, ut dura mollibus unita, ea stabiliter indurarent, & perfecta imperfectis, ad perfectionem ea reducerent, & generaliter à seinuicem transmutarentur & transmutarent, transmutatione firma. Et ideo uoluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum uero per ignis administrationem attenuando grossa, sicut Venerē & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter, & similia illi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, decepti sunt in commixtione horum durorum corporum, uel quia frangibile fecerunt omnino, uel omnino nimis molle non alteratum à duro, uel nimis durum non alteratum à molli. Et sic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse negauerunt.

Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis regimine suppositam. Caput XXII.

ALij uero adhuc intimius & profundius inspiciētes, alterare uoluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & cum extracta anima omnia alia similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed decepti fuerunt in intentione sua, per hoc æstimantes artem nō posse inueniri. Alij uero solo igne ipsa perficere conantes decepti in opinione sua fuerunt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus ut primis.

Rationes

Rationes negantium artem in uitro, & gemmis suppositam, & earum confutatio. Caput XXIII.

QVi uero in Vitro, & Gemmis illam posuerunt, experti sunt per Vitrum & Gemmas in corporibus alterationes fieri nõ posse, quia nõ alterat qd nõ ingreditur, at nec Vitrũ quidẽ, nec Gemmæ ingrediuntur, ideoq; nõ alterant. Sed & si conati sunt Vitrum cum illis unire, cum tamen uix hoc fieri possit, non tamen propositum habent, quoniam Vitrum ex corporibus faciunt, & propter hoc æstimant hunc errorem super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus respondemus, eos operari in non debita materia, ideoq; indebite terminantes, nõ possunt hãc ex suis erroribus interimere.

Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetalibus, uel quarumcunq; rerum commixtione suppositam. Caput XXIIII.

SVnt & alij supponentes eam artem inueniri in Salibus & Aluminibus, Nitris & Boracibus, qui possunt quidem in his experiri, sed eam inueniri minime putamus in eis: Ideoq; si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inueniunt, scilicet soluendo, coagulando, & assando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cum necessaria sit & scita. Possibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est ualde, & maxime laboriosa. Adhuc uero & in alijs crescẽtibus omnibus supponẽtibus, magis laboriosa fore probatur. Ideoq; qui eã in omnibus uegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam

prius deficerent in labore, quam laboratum perfici sit possibile, ideoq; si tales artem non inuenium̄t suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumētari non licet. Omnes autem prius dicti, errantes, unam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij uero multi, & quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diuersa proportione facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est diuersitas materierum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinite contingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & in his possibilis est correctio. Sed nos quidem longitudini & prolixitati sermonum parcentes, super infinitis insistere uolumus, quoniam scientiam uniuersalem trademus breuibus locutionibus, qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare potuerint, & illos corrigere. Nunc uero prius naturalia principia differamus, secundum eorum causas, ut ex principio te attentum fecimus & commemoratione illorum.

SEQVITVR TERTIA PARS HVIVS LIBRI PRIMI, DE PRINCIpijs naturalibus, & eorum effectu.

De principijs naturalibus corporum metallicorum, secundum opinionem antiquorum. Caput XXV.

INnuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quòd principia naturalia in operæ naturæ sunt spiritus fœtens, & aqua uiua, quam

quam & ſiccam aquam nominari concedimus. Spiritum autē fetentem diuiſimus, eſt enim albus in occulto & rubeus & niger uterq;, in magiſterio huius operis. In manifeſto autem, uterq; tendens ad rubedinem. Dicemus igitur ſermone breui, nec non & ſimiliter completo & ſufficienti generationem uniuſcuiuſq; iſtorum, & modum ſimiliter generationis. Expedit igitur nos ampliare ſermonem noſtrum, & dilatare, & ſingulū Capitulū, de ſingulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quòd unumquodq; ipſorum eſt fortiſſimæ compoſitionis, & uniformis ſubſtantiæ, & illud ideo, quòd in eis partes terræ taliter partibus aëriis, aqueis & igneis per minima ſunt unitæ, ut nulla ipſarum alteram in reſolutione poſſit dimittere, imò quælibet cum qualibet reſoluitur, propter fortem unionem, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ uiſceribus condenſato, multiplicato, & æquato ſecundum debitum curſum naturæ, ad exigentiam illorum eſſentiæ, ſecundum opinionem quorundam antiquorum philoſophorum.

Spiritus foetens et aqua viva

De principijs naturalibus metallorum, ſecundum opinionem recentiorum, & authoris. *Caput* XXVI.

ALij autem aliter dixerunt, quòd principium non fuerit argentum uiuum in natura ſua, ſed alteratum & conuerſum in terram ſuam, & ſulphur ſimiliter alteratum, & in terrā mutatum. Vnde dixerunt quòd aliud fuerit principium, quā ſpiritus fœtens, & ſpiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti ſunt, ea fuit, quia non inueniunt in mineris argenteis, uel aliorum metallorum aliquid quod ſit argentum uiuum in natura ſua, & aliquid quod ſit ſulphur ſimiliter, immo per ſe inueniunt unumquodq; illorum ſeparatum in pro-

pria ſua minera in ſua natura. Et ſimiliter per aliam rationem hoc quoq; affirmant. Non eſt tranſitus inquiunt, à contrario in contrarium, niſi per diſpoſitionem mediam. Ergo cum ſic ſit, coguntur confiteri & credere, quòd non ſit tranſitus à mollicie argenti uiui ad duriciem alicuius metallorum, niſi per diſpoſitionem, quæ eſt inter duritiem & mollitiem illorum: ſed in mineris non inueniunt aliquid, in quo ſaluetur hæc media diſpoſitio, ideo hac ratione compelluntur credere, argentum uiuum, & ſulphur in ſua natura non eſſe principium de intentione naturæ, imò aliud quod ſequitur ex illorum eſſentiarū alteratione, in radice naturæ ad terream ſubſtantiam. Et eſt iſte modus, quòd prius unumquodq; eorum conuertitur ad terream naturam, & ex his ambabus terreis naturis reſoluitur fumus tenuiſſimus à calore multiplicato in uiſcere terræ, & hic duplex fumus eſt materia metallorum immediata. Hic fumus cum à calore temperato mineræ decoctus erit, conuertitur in naturam cuiuſdam terræ, ideoq; fixionem quandā ſuſcipit, quam deinde fluens aqua per uiſcera mineræ & terræ ſpongioſitatē diſſoluit, & ei uniformiter unitur unione naturali & firma. Ideoq; ſic dixerunt ſic opinantes, quod aqua fluens permeatus terræ inuenit ſubſtantiam diſſolubilem ex ſubſtantia terræ in uiſceribus illius, & illā ſoluit, & uniformiter cum illa unit, quouſq; & ſubſtātia terræ in uiſceribus diſſoluta, & aqua fluens diſſoluēs, unū fuerint unione naturali, & ad talē mixtionē ueniunt omnia elementa ſecundū debitam naturalem proportionē, & miſcentur per minima, quouſq; faciant uniformē mixtionem. Et hæc mixtio per ſucceſſiuā decoctionem in minera inſpiſſatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis ſint affines ueritati, non tamen ueritatem conſ̄ciunt puram.

Diuiſio

Diuisio dicendorum de tribus principijs, Sulphure scilicet, Arsenico, & Argento uiuo. Caput XXVII.

IAm sermone uniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur ut nunc ponamus unius cuiusq; principij capitulum. Cum ergo tria sint, Sulphur, Arsenicum, & Argentum uiuum. Primo ascribemus capitulũ de Sulphure. Secundo de Arsenico. Tertio de Argento uiuo. Deinde uniuscuiusq; metallorum, quæ sunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex ordine naturæ. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignabimus. Cap. 31.

De Sulphuris. De *Sulphure.* Caput XXVIII.

DIcimus igitur quod Sulphur est pinguedo terræ, in minera terræ per temperatam decoctionem inspissata, quo usq; induretur, & sicca fiat, & cũ indurata fuerit, Sulphur uocatur. Habet siquidem sulphur homogeniam & fortissimam compositionẽ, & est uniformis substantiæ in suis partibus homœomeræ, qa homogeniũ est. Ideoq; nõ aufertur eius oleũ ab ipso per distillationẽ, sicut ab alijs rebus oleũ habentibus. Qui ergo quærũt ipsum calcinare nõ perdendo de illius substantia aliqd, de quo sit curandum, in uanum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centũ enim partibus uix tibi tres sufficienter reseruabis post calcinationem. Figi similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen, & aliquantulũ illius

illius fuga retardari, & illius poteſt aduſtio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere, illud per ſe præparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & ſine illo protelatur magiſterium uſq; ad deſperationem. Et cum ſuo compari fit tinctura, & dat pondus completum unicuiq; metallorum, & ipſum à fœditate depu-
» rat & illuſtrat, & perficitur cum magiſterio, ſine quo nihil horum præſtat, ſed potius corrumpit & denigrat, non igitur ſine
» magiſterio ipſo utaris. Qui etiam in præparatione ipſum com-
» miſcere & amicari corporibus nouerit, ſciet unum de ſecretis
» naturę maximum, & uiam perfectionis unam, cum multæ ſint
» uiæ ad unum effectum, & unum intentum. Et quodcunq; corpus ex ipſo calcinatur, acquirit pondus ſine dubio. Aes quoq; aſſumit ex eo ſolis effigiem. Mercurio quoq; aſſociatur, & per ſublimationem fit Vſifur. Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile, præterquàm Sol & Iupiter. Sol uero difficillime.
« Et non coagulatur argentum uiuum ex eo in Solem uel Lu-
« nam, in quibus ſit utilitas per artificium debile, ſicut Philoſophorũ quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quòd quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per ſul-
» phur calcinantur, quam quæ multam. Per Deum altiſſimum,
» ipſum illuminat omne corpus, quoniam eſt lumen, alumen, & tinctura. Difficillime quoq; ſoluitur, quia non habet partes ſalſuginoſas, ſed oleagineas, quæ non facile in aquam ſoluuntur. Quæ autem facile uel difficile ſoluuntur in aquam, in Capitulo ſolutionis monſtrabimus ſatis aperte. Sublimatur uero, quia ſpiritus eſt. Et ſi commiſcetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile uiolaceum. Cum Mercurio quoq; miſcetur ſimiliter, & fit ex eis per decoctionem cœleſtinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quòd ſulphur per ſe opus

Vſifur notabile

pag. 89. v. 25.

compleat

compleat Alchemiæ, non enim esset hoc nisi uanum credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de Sulphure hæc dicta sufficiãt,

De Arsenico. Caput XXIX.

REstat nos de Arsenico determinare ad præsens. Dicimus igitur quòd est de subtili materia, & simile cũ sulphure, iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm sulphur: in hoc autem diuersificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime: sulphur uero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & Arsenici duplex genus, citrinum scilicet, & rubeũ, quæ sunt huic arti utilia, reliqua autem multa genera non. Figitur autem Arsenicum sicut sulphur. Vtriusq; uero sublimatio ex metallorũ calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & Arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem adminiculum perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum, & squamosum, & scissile.

De Argento uiuo, seu Mercurio. Caput XXX.

ARgentum autem uiuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorũ usu, est aqua uiscosa in uisceribus terræ, substantiæ subtilis albæ terræ per calorem temperatissimum unita totali unione per minima, quousq; humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter. Ideoq; fugit superficiem planam de facili, propter suæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, uiscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhærere præmittit. Est etiam (ut quidam dicunt) materia metallorũ cum sulphure. Adhæret quoq; tribus mineralibus de facili,

Saturno uidelicet, & Ioui, & Soli, Lunæ autem magis difficulter. Veneri uero difficilius quàm Lunæ, Marti autem nullo modo, nisi per artificium. Ex hoc itaq; maximum elicias secretum. Est enim amicabilis, & metallis placabilis, & medium coniungendi tincturas, & nō submergitur aliquid in Argento uiuo, nisi Sol. Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna & Venus ab eo, & commiscentur, & sine ipso aliquod metallorum deaurari non potest. Figitur & est tinctura rubedinis exuberantissimæ refectionis, & fulgidi splendoris, & non recedit à commixto, donec est in natura sua. Non est tamen medicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoq; potest similiter in casu.

aqua viscosa

De effectibus principiorum naturæ, quæ sunt corpora metallica. Caput XXXI.

Dicamus de metallicis corporibus, quæ sunt effectus horum naturæ principiorum. Sunt autē sex numero. Aurum, Argentum, Plumbum, Stannum, Aes & Ferrum. Dicimus igitur quòd metallum est corpus minerale fusibile, sub malleo ex omni dimensione extensibile. Est autem metallum (ut diximus) densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis & firmæ. Habent autem affinitatem magnam metalla adinuicē, non tamen perfectum diminutum perficit per eius commixtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, nō fit ex hoc plumbo aurum, sed euanescit plumbū ab admixtione, & adurītur, Aurum autem in examinatione remanet. Similiter in reliquis inducendo cadit secundum communem cursum. Secundum uero nostrum magisterium perfectum imperfectum adiuuat; & imperfectum in nostro magisterio per se perficitur sine administratione alicuius rei extraneæ; & imperfectum

perfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum, se inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur, & per se tantum unumquodq; perficitur, sine alicuius adminiculo.

De Sole, siue Auro. Caput XXXII.

ATtulimus tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, specialem tibi tamen faciemus de unoquoq; sermonem. Et primo de Auro. Dicimus ergo quòd Aurum est corpus metallicum, citrinum, ponderosum, mutũ, fulgidum, æqualiter in uentre terræ digestum, aqua minerali diutissimaq; lauatum, sub malleo extensibile, fusibile, examinationem cineritij & cementi tolerans. Ex hac diffinitione itaq; elicias, quòd aliquod non est aurum, nisi causas diffinitionis & differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum radicitus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mundat, ex omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturæ perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus hanc; in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum adducens æris squamas tenuissimas, Ipsaq; diuturno, & continuo lapsu lauit & mundauit. Deinde uero aqua cessante fluere, uidimus cum sicca arena has squamas per triennium in solis calore excoqui, inter quas est inuentum aurum ueriſſimum. Aestimauimus itaq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, per Solis autem calorem in arenæ siccitate æqualiter digestũ, & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes aũt naturam cũ possumus, similiter alteramus, nõ tamẽ in hoc seq naturã ualemus. Aurũ quoq; est precioſissimũ metallorũ, & est tinctura rubedinis, quia tingit ac transformat omne corpus. Calcinatur aũt & soluitur sine utilitate, & est medicina lætificans, & in iuuentute corpus conseruans. Frangitur facillime cum Mercurio, & odore

ipsasque

non sine utilitate

o. in solis calore excoqui. l o. 22 per aquae

ium. notabilia.

odore plumbi teritur. Non est autē in actu aliquid quod magis in substantia illi conueniat, quàm Iupiter & Luna. In pondere autem & surditate, & putrescibilitate Saturnus; in colore autem Venus; in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus, ultimo uero Mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris.

De Luna, siue Argento. Caput XXXIII.

SOlis itaq; Capitulo præmisso, dicamus sermonem nostrū de Luna, communi uocabulo argento. Dicimus igitur quòd argentum est corpus metallicum, album albedine pura, mundū, durū, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extēsibile, ignibile, fusibile. Est itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouē per artificium, & conuertit ad se; & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio cum eo non perseuerat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumū acutorum, sicut aceti, salis Ammoniaci, & agrestæ, fit cœlestinus color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata; & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla utilitate.

De Saturno, siue Plumbo. Caput XXXIIII.

DE Plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus, quòd plumbum est corpus metallicum, liuidū, terreū, ponderosum,

ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cinericium & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quia sunt duræ ceruicis, omni ratione uacui, nullam ueritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant. Et quia uident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum approximare, sed hoc totum est erroneum, ut latius à nobis in sequenti negocio probatur aperte. Plumbum quoq; multum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stagnum per lauacrum uertitur. Per hoc ergo patet stannum magis perfecto assimilari. Et plumbum similiter aduritur, & fit minium, & ponitur super uapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multum perfectioni approximet, ex eo tamen per nostrum artificium de facili argentum facimus, & non seruat pondus proprium in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc totum in magisterio acquirit. Est etiam Plumbum argenti examen in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue Stanno. Caput XXXV.

IOuis ergo traditione non omissa, significamus filijs doctrinæ, quòd est corpus metallicum, album, non purum, liuidum, & sonans parum, terreitate pauca participans, stridorem, molliciem, liquefactionis sine ignitione uelocitatem, in radice possidens, cinericium & cementum non expectans, sub malleo extensibile. Est ergo Iupiter inter diminuta à perfectione corpora magis perfecto in radice suæ naturæ affinis, Soli scilicet & Lunæ, Lunæ magis, Soli uero minus. Hoc itaq; in sequenti-

bus lucide narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit, ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamē ei, quod omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lunæ adhæret, & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur uero & mundatur facilius quàm Saturnus. Et qui sciuerit eius uitium fractionis auferre, subito ex eius proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

pro proficuo non est long. profundo.

De Venere, siue Ære. Caput XXXVI.

de sono, amisit.

DE Venere uero sermo noster sit ad præsens. Et est corpus metallicum, liuidum, rubedine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extensibile, cineritium & cementum refugiens. Venus itaq; (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam auri prætendit, malleatur uero & ignitur ut argentum & aurum. Ideoq; secretum ex ea assumas, quia est medium Solis & Lunę, & facile ad utrumq; conuertere naturam illius accidit, & est bonæ conuersionis, & pauci laboris. Conuenit cum tutia uehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, & ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaq; per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori uero minime. Hoc tamen præ Ioue uitium habet, quòd liuescit de facili, & infectionem ex acribus & acutis suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

vitium

De

De Marte, siue Ferro. Caput XXXVII.

MArtis uero narratio, & secretum illius totũ est ex operæ naturæ, quia est corpus metallicum liuidum multũ, parum uero rubeum, albedine non pura participans, durum, ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, & multum sonans. Est autem Mars duræ tractationis, propter impotentiam suæ fusionis, qui si medicina illius naturam immutante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & nõ separatur per examen, sine magna industria, sed si præparatur, coniungitur, & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixionis non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo tinctura rubedinis de facili, albedinis uero difficulter. Et cum coniungitur non alteratus, non immutat colorem commixti, sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupiter insplendidius, & lucidius, fulgidius & perfectius in solare & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facilis tractationis, & longi laboris. Post illum uero Venus minus perfectæ mutatiõis eligitur, difficilioris tractationis, breuioris uero quàm Iupiter laboris. Saturnus uero post Venerem perfectionem in transmutatione ab illa diminutam habet, facilis tractationis, lõgissimi uero laboris. Mars uero inter cætera minimæ perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utiq; difficillimæ, & laboris longissimi. Quæcũq; igit à uelocitate liquefactionis corpora remotiora sunt, difficilioris inueniuntur in trãsmutationis opere tractatiõis. Et sunt huiusmodi Venus & Mars. Quæ uero magis, magis: & quę maxime, maxime: Quæcunq; uero maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt participantia, & hæc laboris maioris inueniuntur, & minoris perfectionis. Quæcunq; autem perfectionum diuersitates paulò prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medij operis artificio

pag. 53. b. 27. nam, difficilis

artificio repertæ sunt, in maiori uero unius perfectionis sunt omnia, non autem unius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditione uera, quæ est ex intentione naturæ perscripsimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis ueraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturæ uidere potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc uero secundum quod innuimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in huius nostri sermonis ultima parte, & perfectionem quam uidimus, secundum eius exigētiam, cum causis suis monstrare.

Ex alia harum libror. distinctione, incipit hic liber 2us

QVARTA PARS HVIVS PRIMI LIBRI, DE PRINCIPIIS *artificialibus huius artis.*

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in secundo libro tradendæ. Caput XXXVIII. Libri II. cap. 1

hoc caput est præfatio in secundum lib.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius magisterij, & perfectio eiusdem: Sunt itaq; huius artis principia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est enim unus modus Sublimatio, & Descensio alter, & unus etiã Distillatio, & unus ex modis est Calcinatio, & alius Solutio, & alius Coagulatio, Septimus uero modus est Fixatio, Octauus uero Ceratio. De quibus singulis singulas narrationes faciemus.

1 cap. 39. | 2 cap. 49. pag. 76.
3. cap. 50. pag. 78.
4. cap. 51. pag. 82.
5. cap. 52. pag. 88.
6. cap. 53. pag. 90.
7. cap. 54. pag. 96.
8. cap. 55. pag. 99.

mus. Perfectio uero consistit ex consideratione eorum, quibus peruenitur ad eã, & ex consideratione rerum iuuantium, & ex consideratione ipsius rei, quæ ultimo perficit, & ex qua cognoscitur, an in perfectione fuerit magisterium, uel non. non perficitur

Consideratio eorum, quibus peruenitur ad operis complemẽtum, est consideratio substantiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquòque corporum mutandorum, & eorum corporum, quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturã suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto, cum artificio, & sine, nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum, qua ratione necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem, est consideratio naturarum, illarum rerum, quæ corporibus sine artificio uidemus adhærere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis Lazuli; & consideratio eorum, quæ sine adhærentia, corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra & boracia, & quæ illorum naturæ sunt, atq; consideratio nitrificationis mundantis per consimilem naturam. Consideratio uero rei quę perficit, est consideratio electionis puræ substantiæ argenti uiui, & est materia, quæ ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia argentum uiuum in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est, ipse enim illustrat, & ab adustione

conseruat, quod perfectionis significatio est. Consideratio uero rei ex qua cognoscitur, utrum magisterium in perfectione sit, uel non, est consideratio cinericij, cementi, ignitionis, expositionis super uapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis argenti uiui. Hæc autem omnia deinceps narrabimus cum caulis suis, & cum experientijs facilibus, quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione, cur sit inuenta. Caput XXXIX. *Lib. 2. cap.*

PRosequentes igitur nostrum propositum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa inuentionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid, quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos, uel aliquod, qd naturam corporis & spiritus in se contineret, & hos spiritus proiectos super corpora sine illorum mundatione, uiderunt uel non perfectos colores dare, uel ex toto corrumpere, adurere, denigrare & defœdare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, ut sulphur & arsenicum & marchesita, & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij uero nõ adurunt, ut omne genus tutiæ, & hi quidem imperfectos colores dant, & illud ideo, quia quæ adurunt, & denigrant & fœdant, duplici de causa hæc faciunt. Vna, quia unctuositas adustiua sulphuris, de cuius proprietate est, de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrare, ab eis non est ablata. Altera uero causa est terreitas, quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eum. Potest etiam adustio liuidum creare colorẽ. Ideoq; ingeniati fuimus

hos

hos mundare ab unctuositate uidelicet adurente, eam habentes scilicet,& à terrea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire,nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum eleuat,subtiliores partes semper eleuat,ergo dimittit grossiores.Ex hoc patet,per sublimationem spiritus à terreitate mundari , quæ & ingressionem impediebat,& colorem immundum dabat. Experientia uero notum tibi facit satis peruisum tuum, illos ab ea absolutos esse.uides enim eos splendidiores & magis peruios,& eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare;& non fœdum ut prius,colorem facere. Quòd uero per sublimationem aduſtio remoueatur,patet experimento, quoniam arsenicum quo prius ante sui sublimationem,impium & pronum erat ad aduſtionẽ, post eius sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit,& hoc idem in sulphure (si experieris)inuenies.Quia autem in nullis alijs quàm in spiritibus uidimus adhærentiam ad corpora cum alteratione,per nullam aliam causam fuimus ab eis excusati,quin necessarium fuerit,illos præparasse,cum mundatione illorum, quæ est per sublimationem , ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione,& ipsius causam.

Quid sit sublimatio.& de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. Caput XL. *Libri II. cap. III.*

DIcimus igitur, Sublimatio est rei siccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia sui uasis. Sublimatio uero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione, quædam uero cum mediocri , quædam uero cum igne remisso . Si igitur

sublimetur arsenicum uel sulphur, necesse est illa per remissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas uniformiter grossis, ascenderet utiq; illorum tota substãtia sine purificatione aliqua, imò denigrata & combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam necesse est ingenia duorum inuenire generum, proportionem scilicet ignis, & mundificationem cum commixtione secum, quoniam commixtio cum fecibus partes compræhendit grossas, & tenet illas in aludelis fundo depressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificem triplicem ignis gradũ sublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste uiderit ipsa mundari à terrea feculentia. Alter uero gradus est, ut quod in fecibus remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, uidelicet cum ignitione aludelis & ipsarum secum, quam uidere poterit oculis suis. Tertius uero gradus est, ut administretur ignis debilissimus sine fecibus, ei quod sublimatum à fecibus, & iam depuratum est, ita ut uix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quæ in hoc opere nihil ualet, quia illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intẽtio hæc, ut remota terreitate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cũ corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod uero subtilissimum sit adustiuum, manifestissimis argumentationibus probatur. Quia ignis ad suam conuertit naturam unũquodq; eorum quod magis affine illi est, quia

ex

ex unaquaq; re aduſtibili magis affine eſt, quod ex illa eſt ſubtile,& adhuc magis affine eſt,quod ſubtilius eſt,Ergo & maxime affine quod ſubtiliſſimum eſt . Ab experientia ſimiliter, quoniam ſulphur uel arſenicum non ſublimatum uelociſſime inflammatur,Sulphur uero facilius.Sublimatum uero directe non inflammatur , ſed euolat & extenuatur ſine inflammatione,præcedente tamen fuſione. His itaq; patet,ſermonem noſtrum ueridicum eſſe.

De fecibus corporum metallicorum, ſpiritibus in ſublimatione addendis, vi ij. cap. iv. iij. *& earum quantitate ac qualitate.* Caput XLI.

PRobatio uero adminiſtrationis fecum , cum proportione ſua eſt, ut eligatur materia illa cum qua plus conueniant ſpiritus ſublimandi,& cui permiſceãtur profundius,quoniam illa cui magis uniuntur,potentior eſt in retentione fecum ſublimandorum,quàm cui non.Huius rationabilis ſatis eſt & manifeſta probatio. Probatio uero quòd neceſſaria ſit fecum adminiſtratio, eſt, quia ſi non coniungerentur ſulphur uel arſenicum ſublimandum, cum fece de aliqua re fixa, tunc neceſſe eſſet ea cum tota ſui ſubſtantia aſcendere,non mundata.Experientia uero ſciunt,nos uerum dicere, qui in ſublimationibus exercitati ſunt. Probatio uero,quod neceſſaria ſit talium fecũ adminiſtratio , quibus ſublimanda conueniant & uniantur in profundo ſuo , quia ſi feces non permiſcerentur per minima, tunc idem contingeret,ſicut ſi fecem non haberent, ſcilicet ut aſcenderet tota illorum eſſentia ſine mundatione aliqua, ſicut aſcendunt ſine fecibus cum tota ſubſtantia, ergo & ſimiliter à fecibus ſublimata quibus non uniuntur, accidere neceſſe eſt. Experientia ſcit uerum hoc eſſe, qui hoc uidit & nouit, quia cum ſublimauit à re extranea à corporum natura, ſublimauit

in uanum, ut nullo modo de purata post ascensionem illorum inueniret. Si uero cum calce alicuius corporum sublimauit, tunc bene sublimauit & perfecte mundare potuit, cum facilitate. Est ergo intentio secum, ut administrentur de calcibus metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cũ rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod locum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimationem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficilimam & longissimi laboris & protelationis usq; in desperationem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet, quia quod sublimatur absq; fecibus, uel sine corporum calcibus, est quantitatis multæ, quod uero cum fecibus, minoris. Adhuc uero & quod cum corporum calcibus, minime est quantitatis, sed facillimi laboris & breuissimi. Illud uero quod plus nos excusat à fecibus de corporibus, est omne genus salis præparati, & huius consimilium in natura. Et est nobis cum eis sublimatio multæ quantitatis etiam possibilis, quia facilis fit ab eis sublimandarum secum separatio per salium solutionem, quod in nullis alijs rebus esse contingit. Proportio uero secum est, ut quantitas secum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc enim etiam rudis artifex errare non poterit. mediocrem uero artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet. Exercitatio uero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minores secum sunt quantitates, tanto & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse, dummodo & secundum diuersitatem subtractionis secum, fiat proportionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, paruus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in maiori maior.

Dial. de Alchemia. pag. 105. v. 4. hæc repetuntur.

Adverte vero et hoc

De mo-

De moderando igne in Sublimatione.
Caput XLII.

1. cap. V.

SEd quoniam ignis non est res quæ mensurari possit, ideo contingit in illo errare sæpissime, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm uasorum & coaptationis illorum, De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quòd in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignē subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quæ est causa adustionis. Cū autē iam nihil uel modicum ascēderit (quod experiri poteris cū intromissione bombicis lycinij in superius foramen aludelis) uigoretur ignis sub eo, & quanti uigoris debeat esse ignis, tibi experientia lycinij ostendet. Si enim parum de sublimando uel mundū exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur igitur. Si uero multum & immundum, tunc superfluus est, subtrahatur igitur. Si uero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum autem uel mundum per extractionem lycinij, quod in foramen aludelis positum est, cognoscetur. secundum enim quā quantitatem mundiciem uel immundiciem ex sublimando respexerit artifex adhæsisse lycineo, syllogissare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior uero modus secum est, ut sumantur ferri squamæ uel æris combusti. Et hæc quidem propter priuationem malæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum uniunt. Huius autem uiam scit exercitatus solus.

ferri squama

De erro-

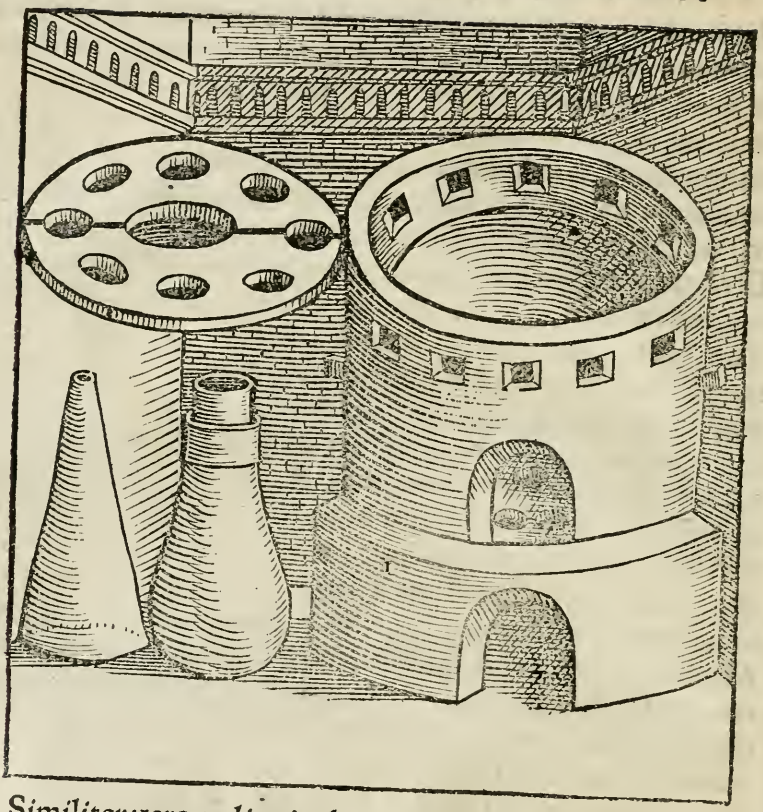
De erroribus circa quantitatem fecum & diſpoſitionem fornacis in ſublimando ſulphure & arſenico uitandis. Item de Fornace conſtruendo, & lignis eligendis. Caput XLIII. Libri II. cap. V

EXpedit ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorum ſpirituũ ſublimatione. Narremus igitur primo, quod ſi multas feces poſuerit, tunc ſi non augmentauerit ignem proportionalẽ, nihil ex ſublimando aſcendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei ſufficienter narratum eſt. Et ſi paucam fecum quantitatem, uel non ex corporum calce poſuerit, tunc ſi illius proportionem non inuenerit, aſcendit ſublimandũ cum tota ſubſtantia. Et huius tradidi ſimiliter inuentionem ſufficientem. Ex fornace uero ſimiliter contingit errare. nam magna fornax magnum dat ignem, paruum uero parua, ſi ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur poſuerit multam rei ſublimandæ quantitatem in paruam fornacem, ignem eleuationis ſufficientem non poterit exhibere. Si uero paucam quantitatem in magnam fornacem, ſublimationem exterminabit propter ignis exceſſum. Similiter uero ſpiſſa fornax condenſatum & fortem dat ignem, tenuis uero rarum & debilem, in quibus ſimiliter errare cõtingit. Similiter uero cum ſpacioſis auriculis furnus, & clarum & magnum dat ignem, cum ſtrictis uero debilem. Item ſi maior fuerit uaſis in coaptatione ad furnum diſtantia à ſpondilibus eius, magnum dabit ignem, ſi uero minor, minorẽ. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum eſt, ut furnus ſcilicet conſtruatur ſecundum intentionem ignis quam quærit, ſpiſſus ſcilicet cum liberis auriculis, cũ diſtantia uaſis aludelis multa à ſpondilibus furni, ſi magnum quærit ignem. Si uero mediocrem, mediocrem in his omnibus inueniat proportionem: ſi uero debilem,

contingere poſſet eam

debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te in uenire cũ præparatione uera & experientia determinata. Si igitur uolueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc uas aludel tantæ capacitatis inuenias, quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem unius palmę. Ad illud coaptes furnum ut suscipiat aludel in mediò sui cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto, facies illi decem auriculas æque distantes proportione una, ut una æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc uero stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti, super eo firmetur uas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem sequens demonstrat descriptio. Tunc uero aduerte, si bene & libere se expediuerit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum transiuerit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum est, si uero non, non. Et tunc dilata eius auriculas, & si emendatur, bene quidem, si uero non, tunc necessario relinquitur, quòd distantia aludelis à parietibus nimis parua est, radantur ergo tunc parietes, & amplietur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq; libere se absoluat à fumo, & flamma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auricularæ eius, & distãtiæ aludelis à parietibus eius. Inuẽtio uero spissitudinis furni est, q; si quæsieris magnũ ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensurã extensionis palmæ cũ pollice suo. si uero mediocrem, ad mensuram unius palmæ. si uero minorem, ad spissitudinẽ duorum digitorũ formetur.

i Similiter

Similiter uero ex lignis eliciatur proportio, quoniam ligna solida fortem dant ignē, spongiosa uero debilem, sicca magnū & cito terminabilem. Viridia paruum & multum durantem. & similiter solida multum durantem. spongiosa uero de facili terminabilem dant ignem. Consideratione ergo distantiæ aludelis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitudinus & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, accidet

cidet omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua uera. Ex conclusione uero maiore uel minore auricularũ, uel feneſtræ furni, per quam ligna intromittuntur, & adminiſtratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet ut scientia determinata sciatur, quantũ unusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit in equalitate. Et hęc inueſtigatio est maxime tibi utilis & neceſſaria, quoniã per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exercitaris igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouiſſime determinatis, quia qui se exercuerit, inueniet, qui uero non, non.

Ex qua materia & qua forma uas Aludel sit faciendum. Caput XLIIII.

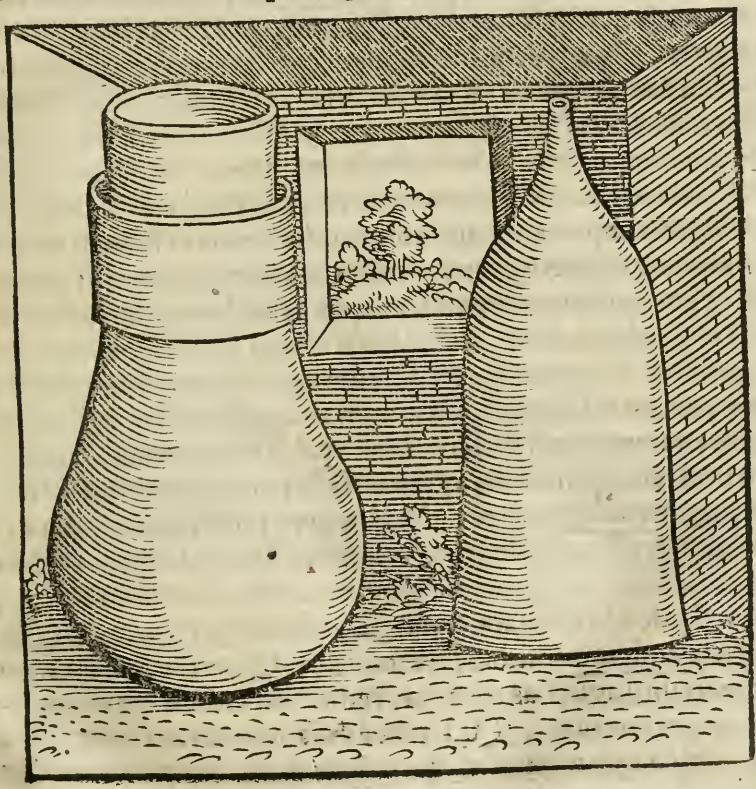
ib. II. cap. VI.

INtentio uero uasis Aludelis est, ut fingatur uas de uitro spiſſum. de alia enim materia non ualet, niſi forte similis esset subſtantiæ cum uitro spiſſum: solum enim uitrum & ei simile, cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum succeſſiue diminuuntur & euanescunt spiritus. Nec metalla in hoc ualent, quoniam spiritus propter amicitiam eorum & conuenientiam illa penetrant & cum illis uniuntur, quare per illa transeuntes euanescunt, quòd per ea, quæ à nobis determinata sunt, aperte probatur. Neceſſario & experientia repertum est, hoc nos uerũ dixiſſe, ergo per aliquod non excusamur à susceptione uitri in compoſitione Aludelis. Fingatur ergo concha uitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona uitrea circundans eam, & super illam zonam fundetur paries

Aludel σκεῦη πάντα ταῦτα.

rotundus equedistans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperculi ipsius conchæ, ita ut in distantia hac cadat paries cooperturij large sine pressura. Altitudo uero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulo plus, aut paulo minus. Formentur uero duo coopertoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet piramidalis, in quorũ capitibus duo æqualia sint foramina. unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna, ut hic paulo post
» clarius cernere licebit. Est ergo conchæ uasis intentio, ut pos-
» sit moueri secundum artificis uoluntatem coopertorium illi-
» us, & quòd iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniari, non excusetur se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usq; ad medium subintret coopertorium
» suum. Cum enim fumorum sit ascendere & nõ descendere, per
» hoc inuenimus inuentione prima, spiritus non habere ad consumptionem exitũ, & propter hoc excellit modos alios, quos inuentione nostra quæsiuimus. Et hoc experiendo, uidebunt nos uerum æstimasse de illo. Intentio uero & una est, ut sæpissime euacuetur aludelis caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fusum & densum in frustis, & apud fundum illius, peruium, & clarum, cum adherentia ad uasis spondilia conscendisse inuenitur, quoniam hoc minus habet de

bet de aduſtione, ꝙ quòd prope foramen reperitur ſcandiſſe. hoc aũt in ſuperioribus aperta probatur, ratione uidelicet, & experimento. Probatio uero bonitatis & perfectionis ſublimationis eſt iam dicta. Et eſt, ut inueniatur clara & lucida, & non aduratur cũ inflãmatione. Hæc eſt ergo perfectio intentionũ ſublimationis, ſulphuris uidelicet & arſenici. Et ſi non inuenta eſt ſic, reiteretur opus ſuper illa, cũ conſideratione omnium ſuarum intentionum, quouſq; ſic inueniatur.

De natura Mercurii sive argenti vivi. cap. 59. pag. 103, 104.

De sublimatione Mercurij siue Argenti uiui. τυδυλα παντα.

Caput XLV.

De inventione perfect. cap. 8. pag. 173. et pag. 201. cap. 82. pag. 144.

cap. 53. quod agit de argento vive. pag. 92.

cap. 30. pag. 49. Lil cap. 73. pag. 130.

NVnc uero totam intentionem sublimationis argenti uiui determinemus. Est igitur completa, summa illius depuratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim à labore remotionis adustionis eius, quoniam eam non habet. Dicimus igitur, quòd ingenium separationis superfluę terræ ipsius est. ipsum commiscere rebus, cum quibus affinitatem non habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multoties. Et harum genus est talk, & calx corticum ouorum, & marmoris albi. Similiter & uitrum minutissime tritum, & salis omne genus præparati. Ab istis enim mundatur, Ab alijs uero rebus habentibus affinitatem cum eo, (nisi sint perfectionis corpora) corrumpitur potius, quia sulphureitatem habent omnia talia, quæ ascēdens cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit. Et in hoc experientiam uides, quia si sublimas illud à stanno, uel à plumbo, ipsum post sublimationem infectum conspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus non conuenit. Cum quibus autem conuenit melior esset, si sulphureitatem non haberent. Ideo à calce melior est sublimatio, quam à rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sulphureitatem non habet. Modus uero remotionis aqueitatis ipsius superfluæ est, ut quando commiscetur calcibus, à quibus sublimari debet, teratur & cōmisceatur illis cum imbibitione, quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lentissimū aqueitas imbibitionis remoueatur, Qua recedente, etiam argenti uiui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam lenis, ut per eum argenti uiui tota substantia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratione imbibitionis cū contritione, & leni

illius Sublimatio,

Solertia, industria. qua vocem invenio pag. 91, 7.

num vitrum commune, an vero antimonii.

ideo vide aun

cum illa parū

pag. 91, 4. per ablationem totius ab eo humidi innati.

notabile.

v. 20. 22. Sublimare super ignem lentissimo, in alude le, pag. 71, 4.

v. 5. quo ingenium separationis Citantur hæc in Dialogo p. 94. e lib. 2. cap. 7.

v. 2. 1 depuratio à terreitate. 2. remotio aqueitatis, v. 20.

leni assatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuũ per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum uideris illud albissimum, excellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adhærere, tunc super ipsum reitera sublimationem eius sine fecibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingeniorũ genus aliquod ab illis separari posset. Aut post illud figas partem illius, & modum fixionis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam, ut illa similiter figatur, & serua, quod tẽtabis super ignẽ. Si fusionem bonã dederit, tunc sufficientem sublimationem illi administrasti. Si uero non, adde illi de argento uiuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quòd si lucidum & albissimum habuerit colorem, & peruium, tunc bene mundasti: si non, non. Igitur ne sis in præparatione illius quæ per sublimationem fit, negligens, quia qualis erit mũdatio, talis & perfectio per illud sequitur, in proiectione illius super unumquodq; imperfectorũ corporum, & super ipsum uiuum non præparatum. Vnde & quosdam contingit ferrum, quosdã uero plumbum, & quosdam per illud uenerẽ, & quosdã stannum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius, quandoq; in sulphuris sibi admixti, uel eius cõparis. Si igitur directe sublimãdo mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

V. cap. 8. De sublimatione Marchesitæ. Caput XLVI.

SVfficienter igitur sublimationis argenti uiui summa intentionis tradita, nunc ad ipsius Marchesitæ sublimationem accedamus, Duæ autem sunt illius sublimationes.

Prima

Prima quidem ſine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo. habet enim duplicem ſubſtantiam. Vnam, ſcilicet ſulphur purum in natura ſua, aliam uero argentum uiuum mortificatũ. Prima utilis eſt, ſicut ſulphur. Secũda uero utilis, ut argentũ uiuũ mortificatũ, & mediocriter p̃paratũ. Aſſumamus igit̃ hanc ultimã, qa per illã excuſamur à ſuperiore argẽto uiuo & à labore mortificationis eius. Eſt igitur totus modus ſublimationis illius, ut teratur, & in aludele ponatur, & ſublimetur ſine ignitione ſulphur eius, ſemper remouẽdo quod ex illo ſublimatur, ſæpiſſime, propter cauſam dictam, & augendo ignis uigorem uſq; ad ignitionem aludelis. Et prima ſublimatio marcheſitæ debet fieri in uaſe ſublimationis, quouſq; ſulphur receſſerit, & poſtea in iſto ſucceſſiue & ordinate procedere, quouſq; totũ quod in ea de ſulphure conſtat, exierit. Quod probare poteris his manifeſtis experientijs. Nam cum totum illius ſulphur fuerit eleuatũ, uidebis colorem eius, quod poſt illud ſublimabitur, mutari in albiſſimum, mixto cœleſtino eidem colore clariſſimo & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de ſulphuris natura comburetur, & flammã dabit ut ſulphur. Quòd uero ſecundo poſt illud ſublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates ſulphuris oſtendet aliquas, ſed uiui argenti mortificati in ſublimationis reiteratione.

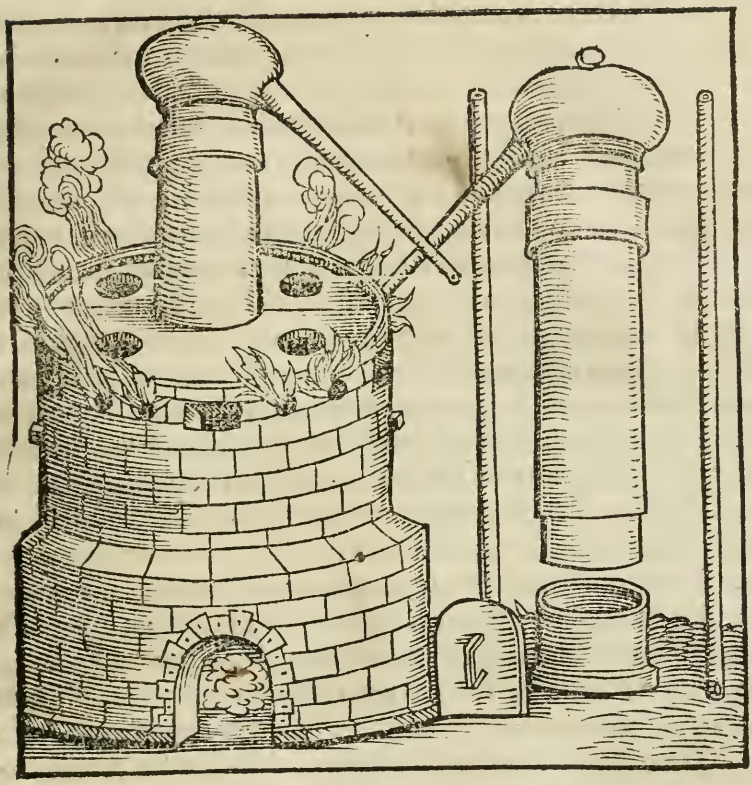
De uaſe, in quo Marchaſita recte poſſit ſublimari. Caput XLVII. Lib. II. cap. IX.

ILlud ergo colligamus per ſuum ſublimationis modum, qui eſt, ut fiat uas terreum ſolidiſſimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ ſtaturę uirilis. Ad latitudinẽ uero, per quã manus ſubintrare poſſit. Et fiat fundus eius qui ſeparari & cõiungi poſſit, ad ſimilitudinem unius planæ parapſidis profundæ

dæ multum. Et mensuretur ab orificio illius uasis, usq; prope fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis suis. Et de illo loco usq; ad caput eius uitrificetur interius uas uitrificatione spissa multũ. Et super caput illius ponatur alembicus cum laxo naso. In tali enim uase sublimatur illud. Coniungatur igitur fundus uasi suo per lutum firmæ tenacitatis, & super ipsum fundum spargatur Marchesita, & super caput uasis alembicus laxi nasi, & ponatur in furnum, de cuius proprietate sit fortem ignitionem dare, fusionis scilicet argenti, uel ueneris, si artifex indiguerit, quem in summa nostri operis, ubi diuersitates omnium instrumentorum narrabimus, tibi sufficienter trademus, & caput furni circunda cum rota habẽte foramen in medio sui, ad magnitudinem uasis, per quod illud uas intrare possit, & luta iuncturas in circuitu uasis & furni, ne ignis exiens impediat te in sublimationis adhærentia, relictis tantum quatuor feneſtris paruis in rota, quæ claudi & aperiri possint, per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermediæ, per quas & similiter carbones mittantur, & sex uel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quę nunquam claudantur, ut per illa furnus à fumositatibus se libere possit expedire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Furnus uero magnæ ignitionis est, cuius spondilia sunt ad altitudinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis & creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa. Capita foraminum superius sint stricta, inferius uero laxa, ut cinis uel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat ipsa continue ad susceptionem aëris liberius aperta. Nam aëris libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa una magnæ ignitionis per furnum. exerciteris ergo in eo, & ipsum

inuenies. Causa uero longitudinis uasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, ut fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæreant, & non inueniant uiam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit quoniam propter breuitatem aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiam conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhęsit, sed successiue per poros uasis euanuit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extendatur. Causa uero uitrificationis uasis est, ne fumi ascendentes in loco suæ ascensionis, porosum inueniant aludelis parietem, & illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut obseretur illis uia fugæ. fundus uero aludelis non, quoniam ipsius fundus in igne consistit, qui uitrificationem ipsius funderet, qua fusa, & fundus eius, & similiter sublimandum funderetur, & uitrum fieret. Est enim uitri proprietas, omnia uincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum, fiat ignis sub aludele quousq; certificatus fueris experientia ueridica, illud totum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usq; ad medium eius ueniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem à qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum, si uero non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio uero uasis aludelis sublimationis Marchesitæ ultimę, & cum fornace & baculo suæ experientiæ hæc est.

De subli-

De ſublimatione Magneſiæ & Tutiæ. item corporum imperfectorum, & de additione materiæ ſubleuantis ea. Caput XLVIII

lib. II. cap. X.

SVblimationis uero Magneſiæ & Tutiæ eſt eadem intentio cum intentione ultimæ ſublimationis Marcheſitæ Non enim poſſunt hæc omnia ſine ignitione ſublimari, ideoq; omnia unã intentionẽ habent cũ cauſis ijſdem & experientijs

eisdem,& habet unum ordinem generalem. Quia sine fecibus sublimari debent, quæcunq; sublimari cum ignitione necessario contigerit. quia in seipsis feces habent sufficientes, imò superfluas, & huius signum est difficultas sublimationis ipsorũ. Sublimantur etiam similiter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis uehemẽtior est in corporibus, quàm in Magnesia, Marchesita,& Tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis, nisi quod quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam uero non, ut facilior fiat eorum eleuatio. Sed una tamen specialis in corporum sublimatione considerationis experientia reperta est bona, uidelicet ut in fundo aludelis nõ sit multa corporis sublimandi quantitas, Quia multitudo sublimationem impedit. Et planicies sit in fundo aludelis sublimationis, & non concauitas, ut possit æqualiter & tenuiter super fundũ sparsum corpus æqualiter & multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora uero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet Venus & Mars, propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; Tutia indiget, Mars uero Arsenico,& cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorũ considerationem sublimatio, ut in Tutia, & illi similibus in sublimatione, & disponatur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

De descensione, & modo purificandi per pastillos. Caput XLIX. *Lib. II. cap. XI.*

NArratis itaq; sublimationis intentionibus cũ causis suis omnibus, restat nos Descensionis modum monstrare, cũ causis suis similiter & suo ordine determinato, & completo.

Fuit

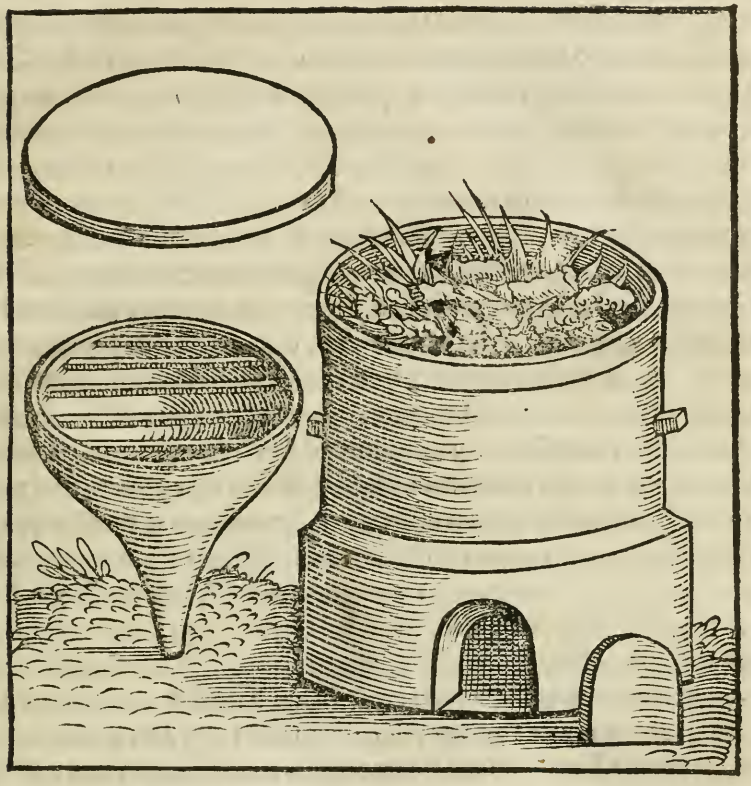
Fuit ergo inuentionis illius causa triplex. Vna scilicet ut cum materia aliqua inclusa est in illo uase quod uocatur descensorium Chemiæ, post fusionem suam descendat per foramẽ illius, & per eius descensionem simus certi, fusionem suscepisse. Alia, ut corpora debilia per eam à combustione præseruentur post reductionẽ à calcibus eorꝝ. Nã cũ à calcibus corpora debilia tẽtamus reducere, nõ omnẽ illorꝝ partẽ tẽpore uno reducere possumus. Si igitur pars illa, quæ primo in corpus reducta est, reductionẽ totius expectaret, per ignẽ euanescceret maior illius quãtitas. Necesse igitur fuit ingeniari, ut statim cũ reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autẽ per descensorium fit, Est & tertia causa inuentionis illius corporum depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fusum mundum, & omnẽ rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaqꝫ tribus necessitatibus inuẽta descensione, determinetur modus illius cum instrumẽto suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur, quòd forma eius talis erit, ut fundus illius sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, ut possit unumquodqꝫ fusibilium libere sine adhærentia ad fundi illius foramen descendere, & coopertoriũ eius (si necesse sit) ad similitudinem planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sint de bona & firma terra, & nõ de facili per ignis pressuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio sit descendere, in illud, super baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo superiori approximẽt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousqꝫ tota res descendat in uas sibi suppositum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusionis) poni super tabulam planam, uel paruæ concauitatis, à qua possit de facili descendere cũ inclinatione capitis descensorij, si fusa fuerit.

Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur, cuius modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorij. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporum, ut descensorium, & melius, & ideo narramus modū illius. Dicimus igitur, quòd accipimus corpus, de cuius intentione est mundari, & illud in grana minutissima, uel limaturam, uel in calcem (quod perfectius est) redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam de cuius intentione non sit fundi, & postea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, ut medicina perfectionis suscepta, melius & perfectius per eam transformentur corpora. Est enim administratio precedens eam, omnem autem administrationem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc uero Descensorij ponamus descriptionem.

De Distillatione & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet, per alembicum, per descensorium, & per filtrum. Caput L. Lib. II. Cap. XII.

CONueniens est igitur, ut sequentes propositum nostrū, sermonem de distillatione tradamus cum causis suis. Est igitur distillatio uaporis aqueoris in suo uase eleuatio. Diuersificatur itaq; distillatio. Nam quædā est per ignem, quędam uero sine igne. Quæ uero per ignem fit, duorum generum inuenitur. Quędam est per eleuationem in alembicum, quędā per descē- pag. 6
sum Chemiæ, qua mediante oleum ex uegetabilibus elicitur. Causa quare inuenta sit distillatio, & causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est purificatio liquorosi à fece suæ turbulētię, & cōseruatio illius à putrefactiōe. Videmus enim

rem

rem distillatã quocunq; distillationis genere puriorem effici, & melius à putrefactione custodiri. Causa uero specialis inuẽtionis illius, quæ per ascẽsum fit in alẽbicũ, est inquisitio aquæ puræ sine terra. Cuius experientia est, quòd uidemus aquam sic distillatam, nullam fecem habere. Causa inuentionis aquæ puræ, fuit imbibitio spirituum & medicinarum mundarũ, ut si quando scilicet indigemus imbibitione, aquã puram habeamus, quæ fecem post ipsius resolutionem nõ dimittat, qua fece

medicinæ

medicinæ noſtræ & ſpiritus mundati poſſint infici & corrumpi. Cauſa uero inuentionis eius, quæ per deſcēſum fit, fuit olei puri in natura ſua extractio, quia per aſcēſum oleum in natura ſua combuſtibili haberi non poterat, & huiuſmodi inquiſitio fuit ſcilicet, ut color eius, qui cum ſubſtantia ſua permixtus eſt habeatur. Hic enim iuuare poteſt in caſu. Diſtillationis uero quæ per filtrum, ſine ignitione perficitur, cauſa inuentionis, fuit aquæ ſola ſerenitas. Dicamus igitur nunc omnium diſtillationum modos, cum cauſis ſuis. Eius itaq; quæ per aſcēſum fit, eſt duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. Alia autem cum aqua in uaſe ſuo cum graminibus uel lanoſitate, ordine ſuo diſpoſita, ne cucurbita uel diſtillatorius alembicus rumpātur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea uero quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne, quæ autem cum aqua, manſueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non ſuſcipit, quemadmodū cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & groſſiores terræ partes eleuari ſolent. Cum ea uero quæ cum aqua fit, ſubtiliores & ſine colore, & ad naturam aqueitatis ſimplicis approximantes magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit ſeparatio per eam quæ aqua perficitur, quàm per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit uerum eſſe, qui cum diſtillaſſet oleum per cineres, oleum uix alteratum ſuſcepit in recipientem. Volens uero partes eius ſeparare, ad id neceſſitate peruenit, ut contingeret per aquam diſtillare. Et tunc per eius reiterationem ſeparauit oleum in partes ſuas elementales, ut albiſſimam & ſereniſſimam aquam ex rubicundiſſimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magiſterium ad omnis rei uegetabilis, & eius quæ ex uegetabili proceſſit in eſſe, & omnis rei conſimilis, ad

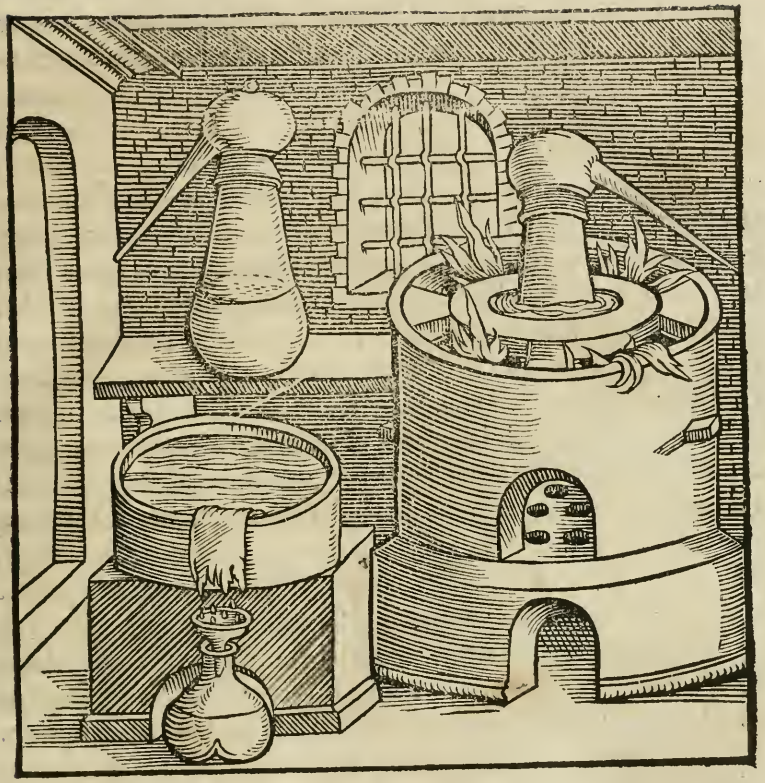
omnium

omnium determinatam elementorum ſeparationem peruenire neceſſe eſt. Per eam uero quæ per deſcenſum fit, ad cuiuslibet rei oleum peruenire determinate poteſt, ſcilicet uegetabilium omnium, & eorum conſimilium. Per eam uero quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquoroſi ſerenitatem peruenire poteſt. Hæc autem omnia etiam parum uel minimum ſcientibus ſunt manifeſta & nota, qui uero hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magiſterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inueſtigabit. Diſpoſitio igitur eius quæ per cineres fit, eſt ut ſumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, ſimili ſublimationis furno præfato, cum eadem diſtantia à furni ſpondilibus, per eandē inueſtigationem, & ſimilibus auriculis, ſuper cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti ſpiſſitudinem, & ſuper ipſos cineres ponatur uas diſtillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eiſdem, uſq; prope collum alembici, poſtea uero infundatur in illud res, de cuius intentione ſit ſic diſtillari. Vltimo uero cooperiatur illud cum alembico, cuius collum ſuſcipiat collum cucurbitæ inferioris intra ſe, uſq; ad curuitatem canalis ipſius alembici, ne uiam fugæ inueniat diſtillandum. Et poſtea lutetur alembicus cum cucurbita ſua, & firmetur eorum iunctura, & ſupponatur ignis quouſq; diſtillet. Alēbicus uero & eius cucurbita de uitro ſint. Ignis uero illius augeatur ei ſecundum exigentiam diſtillationis, quouſq; uideatur totum diſtillandum cum magna ignis expreſſione diſtillatum eſſe. Secundæ uero intentionis diſtillationis diſpoſitio, quæ per aquam fit, eſt ſimilis huic in uaſe & alembico. Differt tamen ab ea in hoc, quod in hac ſumitur olla ferrea uel ænea, & coaptatur ad furnum, ut dictum eſt. Poſtea ſuper fundum illius ollæ ſtratum de graminibus, uel lana, uel re conſimili cōſtruatur, ad ſpiſſitudinem triū digitorum, ne cucurbita fran-

gatur, & eisdem graminibus, uel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, usq; prope collum alembici, & super ipsa sarmenta uirgæ subtilis superspargantur, & super uirgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicum, & ipsa sarmenta deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam. & fit leuatio hæc causa fracturæ uasis, & distillandæ rei perditio. Postea uero super sarmenta fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinem, & supponatur ignis, quousq; distilletur totum. Dispositio uero eius quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium uitreum, cum coopertorio eius, & lutetur utrunq;, & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius. Dispositio uero eius quæ per filtrum fit, est, ut ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtri bene abluti & madidi, ponatur pars latior in dictũ liquorẽ usq; ad fundum conchæ. Pendeat uero exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur uas recipiens distillationem. Cum ergo distillare, ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, qua madidum fuit. qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousq; sereniſſimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoq; eorum probationem siluimus. Descriptio uero omnium uasorũ distillationis cuiuslibet, à nobis nunc tradita, est hæc:

De *Calcinatione, tam corporum, quàm spirituum, cum causis & modis suis.* Caput LI. Lib. II. cap. XIII.

POst igitur distillationis narrationem, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerisatio, per priuationem humiditatis partes cõsolidantis.

dantis. Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiua corrumpens & defœdans, per ignem deleatur. Diuersificatur uero secundum diuersitatem rerum calcinandarum. Calcinantur igitur corpora, & calcinãtur spiritus, & res aliæ extraneæ à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur sunt corpora imperfecta, duorũ scilicet generũ, Dura uidelicet ut Venus & Mars. Mollia uero, ut Iuppiter & Saturnus, quæ omnia calcinãtur. Necesse fuit illa diuersa intẽtione calcinari,

generali scilicet,& speciali. Generali attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defœdans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacunq; re sulphureitas adustiua,quæ sine calcinatione deleri nõ potest. Quoniam ipsum corpus solidum est,& propter solidi- .
tatem & latitationem occultatæ sulphureitatis in continuitate subst antiæ argenti uiui defenditur per illud ab adustione. ..
Ideoq; necesse fuit continuitatem eius separare, ut ignis libe- ..
rius ad quamcunq; minimam eius partem perueniens, sulphu ..
reitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum con- ..
tinuitas argenti uiui in illo.Et est communis intentio similiter
in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quod corpora ..
per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur,ut ..
monstrabimus in sequentibus.Specialis uero calcinatio corpo
rum mollium est,ut cum his duabus intentionibus sit intentio .:
per eam illa indurare & ignire.ad quod peruenitur cum inge-
niosa reiteratione calcinationis super illa, De qua in sequenti
traditione determinare nos expedit.Inuenimus enim per id in
genium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius lup- ...
piter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est,ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam. ..
Quoniam omne calcinati genus fixius est, quàm non calcina- ..
ti,& facilioris solutionis.Quia partes calcinati magis subtiliatæ per ignem facilius cum aquis commiscentur, & in aquam
conuertuntur.Et hoc si expertus fueris,sic inuenies se habere. ..
Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum,& corporum. De qua latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum
aliquid talium.Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus,
propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim cor- .

pora

pora aliter, quàm ſpiritus uel aliæ res, Et corpora à ſe inuicem diuerſa, ſimiliter diuerſimode calcinãtur. Corpora enim mollia unum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, ſcilicet, quòd ambo per ſolum poſſunt calcinari ignẽ, & per ſalis acuitatem, præparati uel non præparati ambo ſimiliter. Primus igitur modus per ignem ſolum ſic perficitur, ut ſumatur uas ferreũ, uel terreum ad ſimilitudinem parapſidis formatum, cuius ſtructura ſit firma, & coaptetur ad furnum calcinationis horum, taliter, quòd ſub illo poſſint carbones proijci & ſufflari. Proijciatur uero in fundum uaſis illius plumbum uel ſtannum, quod ſuper tripodem ferreum, uel tres lapideas columnas ſedeat firmiter, & ad furni ſui parietes ſimiliter firmetur, quatuor uel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne uas moueri poſſit. Furni uero figura eadem fit cum forma furni magnæ ignitionis, de quo narratum eſt iam, & narrabitur ſimiliter ſermone completiori. Accendatur igitur in illo furno ignis ſub uaſe calcinationis, ad ipſius calcinandi corporis fuſionem potens. Et cum ipſum corpus cutem nigram ſuper ſe creauerit ignis calore, ſubtrahatur illa ab eo cum pala ferrea uel lapidea, quæ ſe non permittit comburi ad infectionẽ calcis. Hæc autem exſcoriatio tam diu continuetur, quouſq; ipſum corpus in puluerem conuertatur. Quòd ſi Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quouſq; in citriniſſimum mutetur colorem calx eius. Si uero Iuppiter, ſimiliter exponatur, & dimittatur, quouſq; in albedinem mutetur completam. In hoc tamen ſollicitum reddimus artificem, quòd Saturnus de facili à calce ſua redit ad corpus. Iupiter uero difficillime. Ideoq; ne contingat illum errare in expoſitione Saturni, poſt primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem, ne illius calx prius redeat in corpus, quàm perficiatur. quoniam tem-

Saturn. et Jupit.

Secundus modus per ſalem. p. 86, 2

perantia ignis indiget,& successione augmẽti illius paulatim, cum cautela,quousq; in calce firmetur sua,ne de facili redeat in corpus,ut possit illi maior ignis administrari,ad suæ calcis perfectionem. Similiter ne cõtingat errare in Ioue,propter difficilem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, eueniat ei, quòd non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in uitrum redactam, & æstimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim,quod si in Iouis reductione magnũ non adhibuerit ignem,non reducet. Si uero magnum, nõ necessario illũ reducere contingit, sed possibile est illũ in uitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo suæ naturæ argẽti uiui fugitiuam inclusam habet substantiã. Quę si longam in igne traxerit morã, fugiet,& corpus priuatũ humiditate relinquet,ita ut potius aptũ ad uitrificationem,quàm ad corporis metallici fusionem conuerti reperiatur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi uitrificatoriam dat fusionem. Ideoq; necessario relinquitur,ut cum ignis impetu maxime ueloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitur ergo ad illud, & sciet. Modus uero calcinationis horũ duorum corporum, quæ à salis acuitate perficitur, est, ut proijciatur super faciem illorũ salis quãtitas,post quãtitatẽ sæpissime in fusione sua,& permisceãtur agitatione multa per baculũ ferreũ,super ignẽ,quousq; per salis mixtionẽ in cinerẽ uertantur. Et postea per eundẽ modũ perfectionis perficiatur illorũ calx, cũ suis considerationibus. Sed in hoc est etiã differẽtia in horũ duorũ corporũ calcinatione. Quia plumbũ ex primis calcinatiõis laboribus ad puluerẽ conuertitur facilius quàm Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quàm Iouis. Depẽdet aũt huius causa ex eo,quòd Saturnus humiditatem magis fixam habeat, quàm Iupiter.

Veneris

Veneris uero & Martis est idem modus, diuersus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatē. Et est, ut laminati ponantur ad fortē ignitionem, de cuius intentione non sit fundere. Propter multam enim terreitatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustiuæ & fugientis mensuram, de facili per hunc modum adducuntur in calcem. Et illud ideo, quia ex multa terreitate argenti uiui substantiæ intermixta, turbatur argenti uiui debita continuatio. Et ideo porositas in eis causatur, per quā & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accedens, cōburere, & eā eleuare potest. Per hoc igitur relinquit, & partes rariores fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuerti. Manifesta igitur experientia huius est, quia exposita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream & squamam in superficie sua causabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquioribus partibus necesse est facliorem sulphuris combustionem fieri. ¶ Modus uero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis, nisi quòd foramen solummodo unum magnum debet super caput suū habere, unde à fumositatibus se libere absoluat. Et situs calcinandorum in medio furni sit, ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas uero eius sit terreum, ad formam parapsidis factum.

Modus autem calcinationis spirituum est, ut eis ad fixionem approximantibus, administretur ignis, successiue & paulatim, illum augendo, ne fugiant, quousq; maximum eos tollerare ignem contingat. Et uas eorum sit rotundum, undiq; clausum, & furnus idem cum nouissime dicto.

Cum consimili autem furno, & consimili uase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur tamen à maiori labore, quàm qui adhibetur in custodia fugæ. Quoniam alia res

non

non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximat.

Descriptio uero omniũ, quæ narrata sunt nouissime est hęc.

De Solutione. Caput LII. Lib. II. cap. XIV.

DE Solutione sermo noster ampliatus innuit, solutionem rei siccæ in aquam esse redactionem. Dicimus igitur, quòd omnis solutionis perfectio adducit cũ aquis subtilibus, & maxime

& maxime acutis, & acribus, & ponticibus, fecem nullam habentibus, sicut est acetum distillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis, & mala Granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, quæ nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum, quæ ipsorū naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, uel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quòd fusionem dant, ante illorum uitrificationē. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua, corporibus & sibi inuicem conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc uero ut penetrent & transmutent, sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi uelociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à uitrificatione conseruet. De natura enim spirituum est, non uitrificari, & à uitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus, magis à uitrificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus, solummodo purificatus, quàm purificatus, fixus, calcinatus, atq; solutus. ideo necesse est talem illi admisceri. Resultat enim ex his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus autem naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæcunq; soluuntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia uidemus omnia uere calcinata solui per reiterationem calcinationis & solutionis,

Ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad salium uel aluminum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus necesse est concomitari. Modus uero solutionis duplex est, scilicet per fimum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est una intentio, & unus effectus. Modus ergo per fimum est, ut ponatur calcinatum in ampullam uitream, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, uel consimilis, duplum eius, & obturetur caput ipsius bene, ne respiret, & sub fimo tepido solui dimittatur, & postea per distillationem filtri solutum remoueatur. Nō solutum uero iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluatur, donec per reiterationē operis super illud, totum soluatur. Modus uero qui per bullientem aquam fit, uelocior est. Et est ut calcinatum in ampullam similiter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne respiret. quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillationis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. & postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam feruet, Post hoc uero solutum distilletur, & seorsum seruetur. Non solutum uero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluatur, donec per reiterationem totum soluatur.

Descriptio uero eius, quod nunc dictum est, hæc est:

De coagulatione, & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij, & medicinarum soluta-
rum. *Caput.* LIII. Lib. II. cap. XV.

COagulatio uero est rei liquorosę ad solidam substantiam per humidi priuationem reductio. Est autē duplex causa inuentionis illius. Vna scilicet argēti uiui induratio. Altera uero inuentionis causa est, medicinarum solutarum ab aqueitate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundum

ipsorum

ipſorum coagulandorum multiplicitatem. Alia enim argentum uiuum coagulatione indiget, alia uero ſolutæ medicinæ. Eſt tamen ipſius argenti uiui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia uero per inſpiſſationem ipſius humidi, quouſq; induretur. Congelare attamen illud difficillime atq; laborioſe accidet, cum profunditate perſpicacis induſtriæ, & nos narrabimus omne ingenium

Coagulare.

coagulationis illius. Ingenium uero coagulationis illius cogitauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis temperamento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remotionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, uehementer arguentes, ad hoc peruenirí non posse. Alíj uero, necessario ex principijs naturalibus supponentes, humidũ quodlibet ab ignis calore in siccitatem conuerti, conati sunt cũ perseuerantię instantia continuare illius conseruationem in igne, & per hanc continuationem ad hoc deuenerunt, ut ex eis alíqui in album, aliqui uero in rubeum conuerterint lapidem, aliqui uero in citrinum, cui non fuit fusio nec ingressio. Et harum diuersitatum causam non potuerunt æstimare, ideoq; illud abiecerunt. Alíj uero cum medicinis illud coagulare conati sunt, & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio, aut quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis. Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alíj medicinas artificiosas componentes, illud in proiectione coagulauerunt, Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectũ corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter uidere non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut ad coagulationis illius magisterium artifex perueniat. Vt aũt iam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantia argenti uiui. Quare non est possibile in breui spacio temporis per cõseruationem illius in igne, aqueitatem remouere illius. Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris, Cum uero subtilis sit substantiæ, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est causa erroris illorum, à quibus fugit. Commiscetur cum sulphure, arsenico, & marchesita de facili, propter cõmunitatem

in natura

in natura sua. Ideoq; per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argenti uiui cum plumbo mixti. Non enim hæc cũ fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturam perueniat, Sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum, qui sic coagulant. Habet similiter argentum uiuum humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam uiolentiam, per conseruationem eius in suo igne. Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tollerantiæ, illius humiditatem tollunt, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fusibilem. Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam uero minus, quod remouere per artificium contingit esse possibile. Cum igitur sit sulphuris proprietas, cum argento uiuo rubeũ uel citrinum colorem (secundum mensuram suæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietas argenti uiui erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa uarietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, qua quidem infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter qd coagulandũ est. Nam si medicina, uel illud, habuerint sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si uero fixũ, necesse est durum. Et si album, album. Si uero rubeum rubeũ. Et si remissum ab albo uel rubeo, remissum similiter necesse est fieri. Et si terreum, imperfectum. Si uero non, non. Et omne

similiter non fixum, liuidum creat, fixum uero non, quantum in illo est. Pura uero illius substantia purum creat corpus, non pura uero è contra. Accidit autem & similiter in solo argento uiuo (absq; sulphuris commixtione) diuersitas eadem propter diuersitatem mundationis, & præparationis illius in medici-
» nis. Ideoq; contingit ex parte medicinæ diuersitatis illusio, ut
» quandoq; in coagulatione illius plumbum, quandoq; uero Iu-
» piter, quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod
» propter impuritatem accidit. Quandoq; uero Sol, quandoq;
» Luna, quod ex puritate uenire necesse est, & consideratione colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatione cum uiolētia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis aqueitatem illius de facili remouet. Hoc enim fit per uas, cuius figura sit multæ longitudinis, in quo inueniat locum refrigerij, ad-
» hærentiæ, & quietis in eius spondilibus, propter suam longi-
tudinem, & non fugæ uiam, quousq; iterata uice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione "in suo igne," in uase uitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, & in uentre figuram ampullæ habeat, cum
» continua colli eius apertione, ut per illam possit humiditas ei-
» us euanescere. "Coagulatur uero per medicinam illi conueni-
» entem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius.
» Hic uero similiter, ut intētionem nostram super illo narremus completam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illius, quæ maxime illi in profundo eius adhæret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere. Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicū. Sed quia non uidemus corporum aliquod in natura sua illud

coagulare,

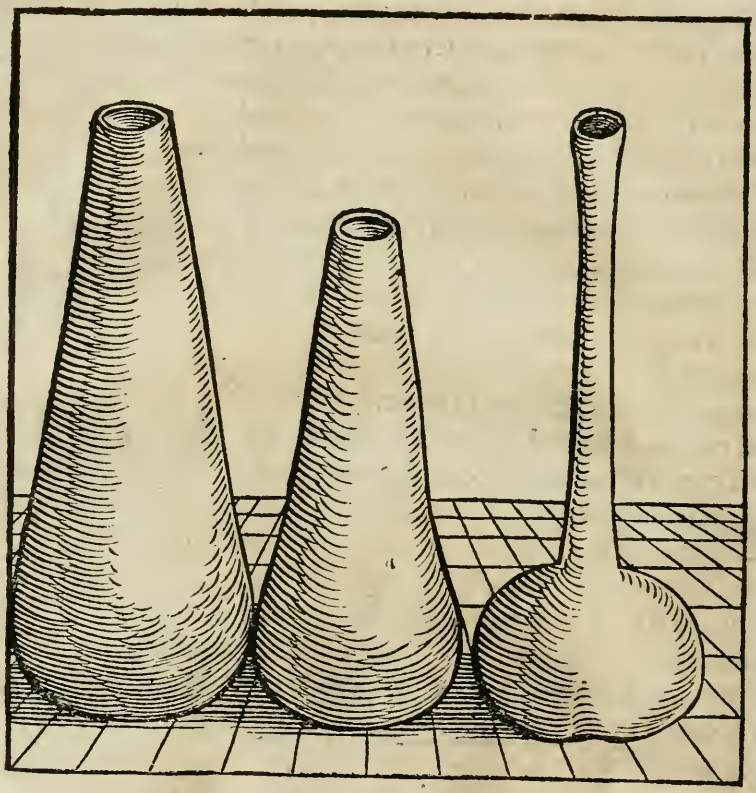
coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunq; fuerint suæ cõueniẽtiæ, ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in prõfundo adhærere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fusionis necesse est medicinã illã esse, quàm ipsa corpora. Ex spiritibus etiã nõ uidemus, illis in natura sua manentibus, firmã & stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multæ infectionis. Quod quidẽ contingit, alterũ propter spirituũ fugã, alterũ uero ex terreæ & adustibilis substantiæ illoq; cõmixtione. Ideoq; ex hoc manifeste relinqtur, ex quacũq; re medicina illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimę, & purissimæ substantiæ, illi adhærentis ex natura sua, & facillimæ liquefactionis, & tenuissimæ ad modũ aquæ, & fixæ super ignis pugnã. Hæc eñ ipsum coagulabit, & in naturã solarem uel lunarem conuertet. Modos ingenioq; medicinæ tibi dedimus, ad quã per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio determinauimus. Sollicite igitur ad illã exerciteris, & eã inuenies. Sed ut nos nõ increpare possis ex eius insufficientia, dicimus cp ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure uel arsenico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sulphure, uel arsenico ꝑparatis, & ex solis similiter corporibus elici potest. Ex solo uero uiuo argẽto facilius, & ꝑpinquius, & perfectius inuenitur. Quoniã natura propriã naturã amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis, quã extranea. Et est in ipso facilitas extractionis illius substãtiæ subtilis, cũ iã in actu subtilẽ habeat substantiã. Modi uero inuẽtionis huius medicinæ sunt per sublimationẽ, ut à nobis narratũ est sufficiẽter. Modus uero fixiõis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagulatiõis uero solutoq; modus est, per ampullã in cineribus usq; ad collũ cũ tẽperato igne, quousq; aqueitas euanescat. Descriptio uero longoq; uasoq;, & eoq; in qbus fit ois coagulatio hęc est:

NB

pag.

NB

De Fixione

De Fixione, & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora, & spiritus. Caput LIIII. Lib. II. cap. XV

FIxio uero, est rei fugientis ab igne conueniens ad tolerantiam eiusdem adaptatio. Causa uero inuentionis ipsius fixionis est, ut omnis tinctura, omnisq; alteratio, perpetuetur in alterato, & non muteur. Diuersificatur uero & ipsa secundũ rerum figendarũ multiplicitatem, quæ sunt uidelicet corpora quædam

quædã à perfectione diminuta, Sicut Saturnus, Iupiter, Mars, & Venus. Et ſecundum diuerſitatem ipſorum ſpirituum, qui ſunt ſcilicet ſulphur & arſenicum, in gradu uno, & argentum uiuum in alio. in tertio uero marcheſita, magneſia, & tutia, & horum ſimilia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione diminuta per ſuam calcinationem, eo quod abſoluũtur per eam à ſulphureitate uolatiua & corrumpente. Et hanc ſufficienter

in ſua narrauimus oratione, ſcilicet in capitulo calcinationis. pag. 82.
Figuntur uero ſulphur & arſenicum duobus modis, ſcilicet per reiterationem ſublimationis ſuper illa in uaſe aludele, quo uſq; ſtent. Eſt igitur ex hoc intentio feſtinationis fixionis illorum, ut ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis ſublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum duplicibus ſuis cooperculis, hoc ordine ſcilicet, ut nunquam ab actu ſublimationis deſiſtas, donec fixa fuerint. Proiciantur ergo cum in uno aſcenderunt, in aliud aludel, & ſic alternata uice fiat. Et nunquam ocioſa permittantur aludelis ſpondilibus adhærere, quin in continua ſint ignis eleuatione, quouſq; ceſſet illorum eleuatio. Quantocunq; enim in breuiori tempore poteris multiplices ſublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipſius fixionis tempus abbreuiare. Ideoq; fuit ſecundus fixionis modus inuentus, qui eſt per ipſius ſublimandi præcipitationem, ad calorem, ut continuo in illo ſit, donec figatur. Et hoc fit per longum uas uitreum cuius fundus ſit terreus, & nõ uitreus (quia ſcinderetur in partes) illi artificialiter cum clauſura bona connexus, & per ſpatulam ferream, uel lapideam, cum ad ſpondilia eius adhæſerit, deiiciatur ad ima, caloris continue, per alternas uices, quouſq; figatur. Fixionis uero modus argenti uiui, eſt idem cũ modo fixionis ſulphuris & arſenici, & non diuerſificãtur inter ſe, niſi in hoc, quòd non poſſunt ſulphur & arſenicum figi, niſi prius eorũ partes inflammabiles tenuiſſimæ, ſubtili diuiſionis artificio ab eis ſeparentur, per hũc ultimum fixionis modum. Argentum uero uiuum hanc conſiderationem non habet, & ad hoc ſimiliter temperatiori calore, quàm argentum uiuum indigẽt in hoc modo. Similiter diuerſificãtur, quia in longiori figuntur tempore, quàm argentũ uiuũ. In eo ſimiliter, quoniã

altius

altius eleuãtur propter ſuam tarditatem, quam argentũ uiuũ. Ideoq; longiori uaſe indigent quàm argentum uiuum ad ſuam fixionem. Fixio uero marcheſitæ, magneſiæ, & tutiæ eſt, ut cũ poſt primam illorum ſublimationem acquiſiuerimus quod ex eis uolumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus ſuper ea ſublimationem, totiens conuertendo quod ſuperius aſcendit ad id quod inferius remanſit, ex unoquoq; illorũ, quouſq; figantur.

Horum uero deſcriptio uaſorum iam tradita eſt.

lib. 11. cap. XVII. De Ceratione. Caput LV.

CEratio, eſt duræ rei non fuſibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifeſtũ eſt, quòd cauſa inuentionis huius fuit, ut quod ingreſſionem ex priuatione ſuæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingreſſionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, ceratione debere deoleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum eſt illud, & à principijs huius magiſterij naturalis ſemotum penitus, & ex manifeſtis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non uidemus in ipſis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fuſionis & mollificationis neceſſitatem poſuiſſe. Si enim talem illis poſuiſſet, relinqueretur neceſſario, ut citiſſime ſcilicet ignitione una, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo ſequeretur, poſt unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi poſſe. Quam obrem imitantes naturæ opera in quantum poſſumus, neceſſe eſt nos modum naturæ in cerando ſequi. Cerat autem ipſa in radice cerationis fuſibilium humiditate, quæ ſuper omnes eſt humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos conſimili cerare humiditate neceſſario expedit. In nullis

autem rebus melius & possibilius, & propinquius hæc humiditas ceratiua inuenitur, quàm in his, uidelicet sulphure & arsenico propinque, propinquius autem & melius in argento uiuo. Horum igitur humiditatem non uidemus terram illorum relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoq; non est aliud, per quod ab illorum in cerando, acceptione excusari possimus. Modus ergo Cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousq; in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præstent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corrumpente. Sed mihi melius uidetur, ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

Finis libri primi Summæ perfectionis Gebri περὶ Χημείας.

Summæ

SVMMAE PERFECTIONIS GEBRI

περὶ χημείας Liber Secundus.

Præfatio. Diuidens hunc Secundum librum in tres partes. Caput LVI.

PRincipiorũ itaq; huius magisterij discussione tradita, necesse est ex promissione nostra intentum huius artis complete prosequi, sermone illi conueniente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessitatis perfectionis medicinæ, scilicet ut discutiatur, ex qua re melius uel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti perfectionem. Et consideratiõ similiter artificiorum, per quæ cognoscamus, an perfectio sit completa. His tribus itaq; traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostræ artis indigentiam. cc cap. 67. pag. 120. cc pag. 150.

PRIMA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI DE COGNITIONE RERUM, ex qua perfectionis possibilitas, & modus deprehendi potest.

Quòd cognitio perfectionis huius artis, à cognitione naturæ spirituum, & corporum dependeat, ex quòd de utrisq; copiose uelit tradere. Caput LVII.

COgnoscere uero non est possibile transmutationes corporum, uel ipsius argenti uiui, nisi super mẽtem artificis

deueniat uera cognitio illorum naturæ, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni uel mali in se contineant. Postea uero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus proprietatibus monstrabimus, quæ uidelicet sint causæ corruptionis illorũ, cum suis experientijs comprobãtes.

De natura Sulphuris, & Arsenici. Caput LVIII.

Spiritus sunt corporum principia.

um arsenicum?

ERgo in primis spirituum naturam, qui ipsorum corporũ sunt principia, afferentes, quæ sunt uidelicet Sulphur, & eius compar, & argentum uiuum. Dicimus quòd Sulphur & arsenicum pinguedo sunt terræ, ut à nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem elicias per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Nõ enim inflammatur, nisi quod oleaginum est, nec liquescit per calidum facile, nisi quod illius naturã habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terream feculẽtiam. Causam uero perficientem habent mediam, inter hanc uidelicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quod neq; fusionem, neq; ingressionem habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia neq; stat, neq; stare facit, & quod nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreitatẽ non turbatur ab ingressione, quę per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum uel argenti uiui, nisi figatur. Quæ cum non fixa sit, licet eius impressio nõ remoueatur de facili,

de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitur illius mediocrem substantiam artificem diuidere, necesse esse. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem necesse est euenisse, quia sulphur in sua naturali commixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquitur, partem in ipso magis inflammabilem, à partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflãmabilium partium in illo peruenìri, necesse est ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuisionem posse peruenìri. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex præmissis in capitulo, quod non est sulphur de ueritate nostræ artis, sed pars eius. Et nos iam deduximus obscure te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico uero, quia in radice suæ mineræ, per actionem naturæ resolutæ sunt multæ illius partes inflammabiles, ideo artificiũ separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur uero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

pag. 102, 9. Sulphur et arsenicum

De natura Mercurij, siue Argenti uiui. Vulgaris. Caput LIX.

cap. 45. pag. 70.

IN argento uiuo similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, uidelicet terream, & adustibilis absq; inflammatione aqueitatis substantiam, Putauerunt tamen aliqui illud non superfluam habere terram,

uel

uel immunditiam. Sed uanum est quod cogitatur ab eisdem, Videmus enim ipsum multæ liuidatis, & non albedinis. Et similiter per leue artificium uidemus ex illo terram nigram & feculentam emanare, per lauationem uidelicet, cuius modum narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem elicere, medicinã scilicet ex eo facere, & illud perficere, ideoq; ne cesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare, propterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariæ. Vna per sublimationem ad medicinam, & hæc hic innuitur. Alia per lauacrum ad coagulationẽ, & illa innuetur. Si enim uolumus medicinam ex illo creare, tunc necesse est eam à feculentia suæ terreitatis mundare per sublimationem, ne in proiectione cre- et colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere, ne totã medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & mediocrem illius substantiam saluare pro medicina. De cuius est proprietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fugit, & fixum facit. Probamus itaq; perfectiuum esse illud manifestis experientijs. Nam uidemus argentum uiuum, argento uiuo magis adhærere, & eidem magis amicari, post illud uero aurum, & post hæc argentum. Ideo ex hoc relinquitur, ipsum esse suæ naturæ magis. Alia uero corpora uidemus non ad illa tantam conformitatem habere, & ideo ipsa ueridicè inuenimus minus de illius natura participare. Et quæcunq; uidemus plus ab adustione saluare, illa considerauimus plus illius naturã possidere. Ideoq; relinquitur, ipsum argẽtum uiuum esse perfectiuum, & adustionis saluatiuum, quod est perfectionis ultimum. Secundus uero mundationis gradus est ad ipsius coagulationem. Et est ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per unam diem. Cuius modus hic est: Sumatur patella terrea, & in ea mittatur argentum uiuũ, super quod fundatur

N. hic Mercurii appellationem, et pag. 105, 11.

duo facere; a terreitate mundare, et aqueitatem fugitiuam delere.

perfectibile, idoneum ad perfectionem recipiendam

ipsa videlicet, a et de natura argenti uiui.

illa illud, videlicet, argentum uiuum. permutata sunt hoc uum pronomina duo hic loca.

cap. 73. pag. 130.

pag. 105, 11.

26. adustionis saluatiuum et ab adustione defendere. 16 aceti

medicina Jquæ constat ē mercurio et fermento Solis aut Lunæ. perfectivum Jactivē. posse perficere.

aceti fortissimi pauca quantitas, uel alterius rei cõsimilis, quæ sufficiat ad cooperiendum illud. Post immittatur ad ignem lentum, ne ferueat, & agitetur continue cum digitis super fundũ patellæ, ut diuidatur argentum uiuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, & ipsum argentum uiuum redeat. Postea uero quod feculentum & nigrum uideris ex illo emanasse, laua & abijce. Et hæc iterata uice multiplica, quousq; uideris colorem suæ terreitatis in clarũ, mixtum albo & cœlestino, colorẽ perfecte mutari, quod perfectę lauationis est signum. Cũ igitur peruenerit ad illud, proijciatur super ipsum medicina suæ cõagulationis, & coagulabitur in solificum, & lunificum secundum quod ipsa præparata extiterit. "Et ipsius narrationem in sequentibus ponemus. Ex iam igitur dictis patet similiter argentum uiuum non esse perfectiuum in natura sua, sed illud quod ex ipso producitur per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius cõpari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrum artificium naturale.

De natura Marchesitæ, Magnesiæ, & Tutiæ. Caput LX.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere traditionem, qui sunt scilicet Marchesita, Magnesia, & Tutia, impressionem magnam in corporibus facientes. Et ideo dicamus quid sint cũ probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus igitur, quòd Marchesita duplicem habet in sui creatione substantiam, argenti uiui scilicet mortificati, & ad fixionem approximantis, & sulphuris adurentis. Ipsam autem habere sulphureitatem comperimus manifesta experiẽtia. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cõburens. Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sulphureitas.

phureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam uero argenti uiui substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem præstat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipsum argentum uiuum, & colorem in illius sublimatione cœlestinum præstare, & luciditatē manifestam metallicam habere uidemus, quæ certum reddunt artificem, illā has substantias continere in radice sua. Magnesia uero sulphur plus turbidum, & argentum uiuum magis terreum & feculētum & ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per easdem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturæ Martis approximare. Tutia uero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum, eandē impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quàm rubei & albi determinata proportio. Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quàm suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; igitur alterantur, per argenti uiui uirtutem, uel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura Solis, siue Auri. Caput LXI.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primo de Sole, postea de Luna, ultimo uero de alijs, secundū quod uidebitur expedire cū suis probatio-

probationibus,quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti uiui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubedinis,fixi,clari,& à natura sua mutati,tingentis illā. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris,necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam uero minus in citrinitate intensum. Quod autem sit ex subtilissima argenti uiui substantia, perpenditur & ipsum, quia argentum uiuum de facili illud suscipit. Non enim argentū uiuum aliud quàm suæ naturæ suscipit. Quòd uero claram & mundam illius substantiā habuit, per splendentem eius fulgorem & radiantem manifestatur,nō solum in die,uerum etiam in nocte sese manifestantem. Quòd uero fixam & sine sulphureitate comburente habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quòd uero ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc,quod admixtum argento uiuo, ipsum in colorē transformat rubeum: & quod sublimatum forti ignitione de corporibus,ita quod illorum ascendat subtilitas, cum ea citrinissimū creat colorem. Patet igitur,quod cum pura eius substantia purum colorem generat,cum non pura non purū. Qui uero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quia per uisum percipitur. Subtilissima igitur argenti uiui substantia ad fixionem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior uero argenti uiui,quàm sulphuris in illo probatur quantitas,ideo maiorem argentum uiuum habet ingressionem in illud. Igitur quæcunq; uolueris alterare,ad huius exemplar altera,ut ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles

& fixas habuit partes, ideo potuerunt partes eius multum denſari. Et hæc fuit cauſa ipſius magni ponderis. Per multam uero operatam à natura decoctionem, facta eſt ex illo paulatiua reſolutio, & inſpiſſatio bona, & ultima mixtio, ut cum ignitione liqueſcat. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quantitas argenti uiui eſt cauſa perfectionis: multa uero ſulphuris cauſa corruptionis. Et uniformitas in ſtubſtantia, quæ per mixtionem fit in decoctione naturali. Diuerſitas uero in ſubſtantia, eſt cauſa corruptionis. Et induratio & inſpiſſatio, quæ per longam & temperatam perficitur decoctionem, eſt cauſa perfectionis, oppoſitum uero corruptionis. Igitur ſi ceciderit ſuper ipſum argentum uiuum ſulphur non debite, neceſſe eſt ſecundum diuerſitatem illius diuerſas corruptiones adduci. Poteſt enim ſulphur quod ſuper illud cadit, fixum, non aduſtibile eſſe totum, aut totum aduſtibile, & fugiens in natura ſulphuris: aut fugiens, & non in natura ſulphuris, aut partem fugientis, partem uero fixi tenere: ſed in parte naturam ſulphuris tenere, in parte uero non: aut totum mundum, aut medium immundum: aut multæ quantitatis, aut paucæ, ſuperans in cõmixto: aut paucæ quantitatis ſuperatum in illo, aut nec ſuperans nec ſuperatum: aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex his itaq; omnibus diuerſitatibus neceſſe fuit in natura diuerſa creari corpora, & his ſimilia: quas omnes oportet narrare nos cum probationibus manifeſtis.

De natura Lunæ, ſiue Argenti. Caput LXII.

IAm ergo patet ex præcedentibus, quod ſi ceciderit ſulphur mundum, fixum, rubeum, clarum, ſuper ſubſtantiam argenti uiui puram, non ſuperans, imò paucæ quantitatis, & ſuperatum, creatur ex hoc aurum purum. Si uero fuerit ſulphur mundum,

mundum,fixum,album,clarum,quod ceciderit ſuper ſubſtantiam argenti uiui,fit argentum purum.ſi in quantitate non ſuperet, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & ſpiſſitudinem groſſiorem,quàm aurum. Cuius ſignũ eſt,quod non denſantur partes eius, in tantũ ut auro componderet, nec ita fixam ſubſtantiam habet, ut illud. Signum eſt diminutio eius per ignem,& ſulphur eius, quod non eſt fixum, nec incõbuſtibile,cauſa eſt illius. Et quòd ſulphur in illo huius ſit diſpoſitionis,per illius paululam inflammationem probatur.Idẽ autem fixum & non fixum ad aliud quidem & ad aliud relatũ eſſe,impoſſibile non eſt autumandum. Lunæ enim ſulphureitas ad auri ſulphureitatem relata, non fixa, & comburens eſt. Ad aliorum uero ſulphur corporum fixa,& non comburens.

De natura Martis,ſiue Ferri. Item de effectibus Sulphuris, & Mercurij,deq; cauſis corruptionis,& perfectionis. Caput LXIII.

SI uero fuerit ſulphur fixum terreum, argento uiuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non puræ, ſed liuidæ albedinis fuerint, cuius ſuperantiæ quantitas ſit ſulphuris fixi ſumme,fit ex his ferrum. Quoniam ſuperantia ſulphuris fixi fuſionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur,ſulphur uelocius liquefactionis feſtinantiã per opus fixionis perdere, quàm argentum uiuum. Non fixum uero uidemus citius quàm argentum uiuum liqueſcere. Ex his uero manifeſtatur cauſa uelocitatis fuſionis & tarditatis in corporũ unoquoq;. Nã quod plus de fixo habet ſulphure, tardius, quod uero plus de aduerente,facilius & citius fuſionem ſuſcipit. Quod ſatis aperte relinquitur à nobis eſſe monſtrandum. Quòd uero ipſum fixum tardiorem faciat fuſionem,manifeſtatur per hoc, quod ipſum

nunquam, nisi calcinetur, figitur, & non calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illam impedire debet. Quod uero ni si calcinetur non figatur, patet experimento illius, qui illud figit non calcinatũ, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram uertatur. Cuius similitudo est calcis naturę. Hoc autẽ minime in argẽto uiuo cõtingit, quoniã figi potest absq; hoc, q; in terrã uertatur, & figi similiter cũ conuersione illius in terram potest. Nam per festinationem ad eius fixionem, quę per præcipitationem perficitur, figitur, & in terram mutatur. Per successiuam uero illius iterata uice sublimationem figitur similiter, & non in terram uertitur, imò fusionem dat metallicam. Hoc autem manifestum est, & illi probatum, qui utrasq; fixiones illius expertus est, usq; in illius consummationem per festinã præcipitationem, & tardã, per successiuas sublimationes. Vidit enim & inuenit sic, ut à nobis scriptum susceptit. Et illud ideo, quoniam uiscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius, cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeste uiscositas illius per multam adhærentiam. Densam autem substantiam illud habere, manifeste uidet monoculus, per illius aspectum, & » per ponderationem sui immensi ponderis. Auro enim præpõ» derat, cum in natura sua est, & est similiter fortissimæ compositionis, ut narratum est. His igitur relinquitur, ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptione, & absq; in terram conuersione. Propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi, nec; per ingressionem furiosæ flammæ in illud se in fumũ ulterius eleuari permittit: quoniã rarefactionẽ sui nõ patitur, propter suam densitatẽ & carentiam adustionis, quæ per sulphureitatem combustibilem.

stibilem, quam non habet, perficitur. Per hoc igitur inuentum est inuentione ueridica duorum secretorum genus mirabile duplex. Vnum scilicet, Causæ corruptionis uniuscuiusq; metallorum per ignem: quarum una est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantiæ profundo, per inflammationem illa diminuentis, & exterminantis in fumū ultima consumptione, quantumcunq; in illis argentum uiuū bonæ fixionis extiterit. Altera uero est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secū in fumum resoluentis, cuiuscunq; fixionis in eis ipsum sit. Tertia uero est rarificatio ipsorum per calcinationem. Tunc enim flamma uel ignis in illa penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maxime corpora corrumpi necesse est. Si uero non omnes, remittitur corruptionis uelocitas uniuscuiusq; corporis secundum remissionem illarum. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consideratur in corporibus. Quia igitur argentum uiuum propter nullas causas exterminationis, se in partes compositionis suę diuidi permittit (quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat) notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus Altissimus: qui creauit illud: dedit q; illi substantiam, & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura possidere, ut in illa possit inueniri hæc perfectio, per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est, quod ignē superat, & ab igne nō superat: sed in illo amicabiliter requiescit, eo gaudēs,

De natura Veneris, siue æris. Caput LXIIII.

REdeuntes igitur ad propositum, dicimus, quod si fuerit sulphur immundum, grossum, fixum, secundum sui maiorem

maiorem partem: secundum uero sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neq; superatũ, & ceciderit super argentum uiuum grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere per data ex natura illorũ contingit. Nam cum illud ad inflammationem deponitur, flammam ex eo sulphuream discernere poteris, quæ sulphuris non fixi est signum. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentem eius combustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea, fit illius fusionis retardatio, & induratio substantiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum argento uiuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatã, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & quę maxime, maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum paucæ in Venere, minimæ uero in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixionem deuenit per calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad uaporem aceti. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatiuum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticũ, soluentur de facili per ebullitionem multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris

horum

horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam distillare, & in illis adhærere: quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam mutatur. Non enim ponticum, & facile solubile reperitur aliud quàm alumẽ, & quod illius naturæ est. Nigredo uero in utroq; horum duorum corporum ad ignem creatur propter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum uero in Marte, & ad naturam fixi approximans. Ideoq; non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo uero fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento uero uiuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessario uerum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit cõseruare in fusione post illius fixionem. Argentum uero uiuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti uiui sunt continentia: quæ uero minus, minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, ut argentum uiuum in commixtione superet. Et si per solum argentum uiuum perficere poteris, præciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ uincit opus. Mundare enim poteris intime, ad quod natura nõ peruenit. Probatio uero eius, quod ea quæ maioris argenti uiui quantitatem sunt continẽtia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argenti uiui. Videmus enim corpora perfectionis amicabiliter argentum uiuum suscipere. Ex precedẽtibus itaq; sermonibus relinquitur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti uiui concluſam, in principio suæ

mixtionis, alteram uero superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram uero nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, possibile est tolli, ad quod possit nostra operatio congrue ac utiliter peruenire, cum iam cũ eo ad eandem cerationem unitum factum est. Et hoc experimento probatur, quòd sulphureitatem adustibilem uidemus per ignem deleri, sulphureitatẽ uero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utiq; à terrea substãtia, quæ non in radice suæ naturæ unita est. Quoniam unita mundare per ignis ingenium non est possibile, nisi adueniat argenti uiui medicina occultans & contemperans illã, aut illã de commixto separãs. Separatio autem terreæ substantię in radice naturæ metallo unitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti uiui eleuantibus, & sulphureitatem dimittentibus, propter conuenientiam cum eis, ut est Tutia & Marchesita, quoniam fumi sunt, quorum maior pars argẽti uiui est quantitas, quàm sulphuris. Et huius experientiam uides, quoniam si forti & subita fusione hæc cõiunxeris cum corporibus, spiritus secum adducent corpora in fuga sua. Ideoq; cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti uiui commixtionem, quam narrauimus. Argentũ enim uiuum tenet quod suæ naturæ est, alienum uero respuit.

De natura Iouis, siue Stanni. Caput LXV.

HAc igitur inuestigatione proposita, nostrum propositum sequentes innuimus, quòd si sulphur fuerit in radice cõmixtionis, fixione pauca participans; album albedine non pura, non superans, sed superatum; cum argento uiuo secundum partem fixo, secundum partem uero non fixo; albo non puro

commixto

commixto, sequetur ex eo stannum. Et horum probationem per præparationem inuenies. Quia si stannū calcinaueris, senties ex illo sulphuris fœtorem: quod signum est sulphuris non fixi. Et quia flammam non dat, ne putes illud fixum. Quia non propter fixionem, sed propter superantiam argenti uiui, in cōmixtione saluantis à combustione, flammam non dat. Probatur itaq; duplex in stanno sulphureitas: duplex item argenti uiui substantia. Vna quidem sulphureitas quæ est minus fixa, quia cū calcinatur, fœtet ut sulphur. Per primam, probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in calce sua ad ignem, quam habet, quia magis fixa non fœtet. Probatur uero duplex argenti uiui substantia in illo, quarum una est nō fixa, altera fixa: quia ante illius calcinationem stridet, post uero triplicem ipsius calcinationē non stridet, quod est, quia eius argenti uiui fugitiui substantia stridorem faciēs euolauit. Quòd uero argenti uiui substantia fugitiua sit causa stridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento uiuo. Quia si cum argento uiuo plumbum lauetur, & post lauacrum eius illud fuderis cum igne, non superante suæ fusionis ignem, remanebit cum eo argenti usui pars, quæ plumbo stridorem adducit, & illud in stannum conuertet. Econuerso uero, per mutationem stanni in plumbum illud considerare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & ignis illi magis conuenientis ad reductionis administrationem, in plumbum conuertitur. maxime uero cum per subtractionem suæ scoriæ cum magno calcinatur igne. Et de harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarum in instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum instantia, & uidimus cum certificatione nostra, nos uerum per illud

æstimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non fixorum ex Ioue, scilicet sulphuris & argenti uiui remansit, te certum reddere nos expedit: ut complete cognoscas ipsius Iouis compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, ut plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixionis duorum componentium, argenti uiui scilicet, & sulphuris. Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtione uincit argentum uiuum: cuius signum est facilitas ingressionis in illud argenti uiui in natura sua. Igitur si non maioris argenti uiui in illo esset quantitas, non adhæreret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; non adhæret Marti, nisi subtilissimo ingenio: nec Veneri, propter paucitatem argenti uiui in illa, in commixtione sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime Marti adhæret. Veneri uero facilius, propter maiorem copiã argenti uiui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis uero difficillima. Fixio uero harum duarum substantiarum, ad firmam approximat fixionem: non autem fixa propterea est perpetuo. Et huius est probatio, ipsius corporis calcinatio: & post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata tamen magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno adurentem facilius separari, quàm in plumbo. Et huius experimentum uides per facilem Iouis inceration em, calcinationem, & melioration em sui fulgoris. Ideoq; cõsideraui mus hæc corrumpentia in radice Illius non fuisse, sed ei postea aduenerunt. Et quia in prima commixtione non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoq; alterationes in eo sunt uelocis operis, mundificatio uidelicet, induratio, & illius fixio. Et harum causas per ea quæ iam à nobis tradita sunt, manifeste.

manifeſte conſiderare potes. Et quia poſt has operationes, calcinationem ſcilicet & reductionem, conſideraúimus in fumo ſuo per magnam eleuationem, & ignis expreſſionem, & uidimus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc ſit de proprietate Sulphuris calcinati, æſtimauimus æſtimatione uera, in qua fuimus certificati, ſulphuris fixi naturam illud ſecũ multam continere. Qui igitur uoluerit in hac noſtra ſcientia uidere ueritatem, inueſtigationem horum omnium perſtudeant cũ ſedulitate operis, donec per eam principia ipſorum corporum, & proprietatem ſpirituum inueniant inuentione certa non coniecturali, quam tradidimus, in hoc noſtro uolumine ſufficienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, ſiue Plumbi. Caput LXVI.

REſtat nos igitur de Saturno deſcriptionem ponere. Et dicimus, quòd non diuerſificatur à Ioue poſt calcinationis reiterationem, ad illius naturam reductio, niſi quòd immundiorem habet ſubſtantiam à duabus ſubſtantijs commixtã groſſioribus, ſulphure ſcilicet & argento uiuo. Et quòd ſulphur in illo comburens, eſt ſui argenti uiui ſubſtantiæ magis adhæſiuum, & quod plus habet de ſubſtantia ſulphuris fixi ad compoſitionem ſuam, quàm Iupiter. Et harum probationes per experientias manifeſtas adducemus. Quòd igitur ipſum ſit maioris terreæ feculentiæ, quàm Iupiter, manifeſtatur per uiſum, & per lauacrum eius ab argento uiuo, in hoc, quod plus per lauacrum emanat feculentiæ ab eo, quàm à Ioue, & quod primum gradum calcinationis ſuſcipit facilius quam Iupiter, quod eſt ſignum multæ terreitatis. Nam corpora pluris terreitatis facilioris inuenimus calcinationis, & terreitatis paucæ difficilioris calcinationis. Et huius eſt probatio, difficillima

combuſtibilis p. 118. 4.

multa terr

Solis calcinatio cõpleta. Et quod non rectificatur eius fœditas (Plumbi)
per calcinationis reiterationem ſicut in Ioue, quod eſt ſignum maioris fœditatis in principijs eius ex natura ſua, quam Iouis. Quod uero ſulphuris quantitas cõbuſtibilis magis ſit argenti uiui ſubſtantiæ adhæſiua in eo ☿ in Ioue, ſignificatur per hoc, quod non ſeparatur de eo in fumũ quãtitas notanda, quin ſit ci
Id trini coloris multæ citrinitatis, cuius ſimiliter eſt quod in fundo inferiori ex eo remanſit, id quod neceſſario unius triũ horæ eſſe ſignũ relinquitur, aut nullius quãtitatis ſulphuris combuſtibilis in eo, aut pauciſſimę, aut multum coniunctę, in principiorum propinquitate ad radicem commixtionis. Sed certificati ſumus per illius odorem, ipſum alicuius eſſe quantitatis, & non paucæ, immo multæ, quia nõ remouetur ab eo odor ſulphureitatis in breui tempore. Ideo conſiderauimus conſideratione qua certi ſumus, ſulphur comburens illius ſulphuri non
Combustibile V.4.9 comburenti ad naturam fixi approximanti, in argẽti uiui ſubſtantia uniformiter eſſe commixtum. Ideo cum ſcandit fumus eius, neceſſario cũ ſulphure non comburente ſcandit, de cuius proprietate eſt citrinitatem creare. Quod uero maior quantitas ſulphuris non adurentis ſit in ipſo quam in Ioue, à nobis ad (Plumbo)
ductũ eſt cum ueritate, per hoc ☿ uidemus totũ colorẽ ipſius in citrinum mutari, Iouis uero in album, in calcinationibus ſuis. Et ideo in hoc nobis aperta eſt uia inueſtigationis cauſæ huius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius in durũ ☿ Saturnus, non aũt in tarditatem liquefactionis uelocius quã Saturnus. Et illud ideo, quoniam cauſa duritiei naturæ eſt ſulphur, & argentũ uiuũ fixum. Cauſa uero liquefactionis eſt duplex, argentum uiuum ſcilicet, & ſulphur combuſtibile. quorum alterum, quo ad fuſionis perfectionem, ſufficit in unoquoq; gradu eius, cum ignitione ſcilicet, & ſine ignitione,

ſcilicet

ſcilicet argentum uiuum. Quia igitur in Ioue eſt multa argenti uiui quantitas non uere fixi, remanet in illo multa liquefactionis uelocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Cauſa uero mollificationis eſt duplex, argentum ſcilicet uiuum, & ſulphur combuſtibile. Quia igitur remouetur ſulphureitas comburens ex Ioue facilius quã ex Saturno, ideo ex eo altera cauſarum, molliciei remota, neceſſe eſt illud indurari calcinatum. Saturnus uero quia utriuſq; mollitiei cauſas fortiter habet coniunctas, non facile induritur. Eſt tamen diuerſitas in mollitie per argentum uiuũ, & mollitie per ſulphur: quia mollities per ſulphur eſt ceſſiua, mollities uero per argentum uiuum extenſiua eſt. Et hoc neceſſario probatur per hoc, qd uidemus corpora multi argẽti uiui multæ extenſionis eſſe, corpora uero pauci, paucæ. Et ideo Iupiter facilius & ſubtilius extenditur quã Saturnus, Saturnus facilius quàm Venus, Venus quã Mars, Luna ſubtilius quàm Iupiter, Sol uero quàm Luna ſubtilius. Patet igitur, quòd cauſa indurationis eſt argentum uiuum fixum, aut ſulphur fixũ. Cauſa uero mollitiei eſt oppoſita. Cauſa uero fuſionis eſt duplex, ſulphur non fixum, & argentum uiuum cuiuſcunq; generis. Sed ſulphur non fixum neceſſario eſt cauſa fuſionis ſine ignitione. Et manifeſte uides huius rei experientiam, per proiectionem arſenici ſuper corpora difficilis fuſionis: facit enim ea facilis fuſionis, & ſine ignitione. Cauſa uero fuſionis facilis eſt & ſimiliter argentum uiuum. Cauſa uero fuſionis cum ignitione eſt argentum uiuum fixum. Cauſa igitur impedimenti fuſionis cuiuſcunq; eſt ſulphur fixum. Per hoc itaq; maximum poteris elicere ſecretum. Quod cum plurimæ argenti uiui quantitatis corpora maximæ perfectionis ſint inuenta, pluris utiq; quantitatis argenti uiui corpora à perfectione diminuta, perfecto magis approximare neceſſe eſt.

Itaq;

Itaq; & multę ſulphureitatis corpora plurimę corruptionis eſſe contingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maximę perfecto approximare, cum perfectionis plus participet, Saturnum uero minus, minus uero adhuc Venerem, minime uero Martem, eo ex quo perfectio dependet. Aliter autem ex medicina complente, & defectum ſupplente, & perfectius attenuante ad profundum, corporum ſpiſſitudinẽ, & ſub ſplendentis fulgoris ſubſtantia eorundẽ palliante fuſcedinem, ſe habere contingit. Ex hac enim maximæ perfectibilis Venus exiſtit, minus uero Mars, adhuc minus Iupiter, minime uero Saturnus. Ex his igitur repertum eſt laboris inueſtigatione uerĭdica, ex corporum diuerſitate, diuerſas inueniri cum præparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durũ ignibile, alia uero mollẽ & non ignibile corpus. Hoc quidẽ mollificante, & ad profundũ attenuante, & in ſua quante ſubſtãtia. Illud uero indurãte & inſpiſſante occultũ eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas tranſire, cũ manifeſtis experientijs, ponentibus nobis cauſas inuentionis diuerſarum medicinarũ, & quod diminutum relinquant, & quod ad complemẽtum deducant.

SECVNDA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI, DE MEDICINIS IN GENERE, ET DE neceſsitate perfectionis medicinæ, omnia imperfecta perficiente, atq; ex qua re melius & propinquius eliciatur.

Vniuſcuiuſq; corporis imperfecti, ſimiliter & argenti uiui neceſſario ſore duplicem medicinam, unam ſcilicet ad album, alteram uero ad rubeũ, à quibus tamen omnibus excuſamur per unicam perfectiſſimam. Caput LXVII.

PRobamus igitur, ſpiritus corporibus magis aſſimilari, per hoc, quod magis corporibus uniũtur & amicabilius, quam

quam alia in natura. Per hoc ergo adductum est nobis inuentione prima, hos esse corporum alterationes medicinam uerā. Ideoq; omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipsos exercuimus, ut per illos, imperfectorum unumquodq; corporum, mutatione firma in perfectum lunare & solare transformaremus corpus. Quamobrem ex eisdem medicinam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit. Cum sint igitur duplicis generis metalla alterationis, argentum uiuum scilicet perfectione coagulabile, & à perfectione diminuta corpora. & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia uero mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, ut Mars & Venus. Mollia uero, ut Iupiter & Saturnus. Necesse est & medicinam similiter perfectiuam multiplicem esse. Alia etenim eget argentum uiuum medicina perficiente, alia uero corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, ut Venus & Mars, alia uero mollia non ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Et hæc utraq; utriusq; generis cum ad se inuicem differant in natura, similiter diuersam ea egere medicinam necessario accidit. Vnius etenim generis sunt Mars & Venus, sed in speciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fusibilis: illa uero fusibilis: Ideoq; alia quidem Mars, alia uero Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus est, illa uero non. Et hic quidem quadam albedine fusca, illa uero rubedine & uiriditate participat: quę in medicina diuersitatis necessitatem imponūt consimiliter. Alterius etiam generis mollitiei corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cum hic & similiter differant, diuersa medicina ea similiter egere necesse est. Est enim hic quidem mundus scilicet Iupiter: ille uero non. At uero & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoq; necesse est uniuscuiusq;

alterationem susceptientia

non ignibilia v. 11 et 16. et pag. 120, 14 mollia et non ignibile corpus.

v. 14.

duplicem medicinam fore. Vnam quidem citrinam, in citrinũ mutãtem ſolare corpus: alteram uero albam in album Lunare corpus mutantẽ ſimiliter. Cum ex quatuor igitur imperfectorum corporum unicuicꝫ duplex materia adinueniatur, Solaris uidelicet & Lunaris, Octo in ſumma erunt medicinæ omnes corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & ſimiliter argentum uiuum in Solare & Lunare: ideocꝫ & medicinæ alterantis illud duplicẽ differentiam eſſe contingit. Decem igitur erunt omnes medicinæ, quas inuenimus cum totalitate ſua ad cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utiꝫ cum diuturni laboris inſtantia, & magnæ indagationis induſtria excuſari uolumus ab inuentionis labore harũ decem medicinarum per unius beneficiũ medicinæ: & inuenimus inquiſitione longa, necnon & laborioſa maxime, & cum experientia certa, medicinam unam, qua quidem durum molleſcit, & molle induratur corpus, & fugitiuum figitur, & illuſtratur fœdũ ſplendore inenarrabili, & eo qui ſupra naturam cõſiſtit. Ideocꝫ omnium harum medicinarum expedit ſingulum ſermonem adducere, cum cauſis ſuis, & manifeſtis probationum experientijs. Primum igitur medicinarum decem ſeriem, & abhinc quidem corporum omnium, deinde uero argenti uiui, dehinc uero & ultimo ad perficientis magiſterij medicinam tranſeundum; cum tamen præparatione indigeant imperfecta. Ideò ne propter inſufficientiam traditionis artis mordeamur ab inuidis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum præparationibus, earum inuentionis cauſæ neceſſitatem ponẽtes, quibus quidem in noſtro artificio efficiantur congrua, perfectionis albedinis & rubedinis in unoquoꝫ gradu medicinam ſuſcipere, & ab eadem perfici. Dehinc uero addendum medicinarum omnium narrationem ſufficientem & congruam.

Vnicuiꝫ

Vnicuiq; imperfectorum corporum ſuam præparationem eſſe adhibendam. Caput LXVIII.

EX iam ergo à nobis narratis ſermonibus apparet quid ſuperfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquat in unoquoq; eorum, quæ imperfecta ſunt corpora, ſecundum ſufficientem partem: ſecundum uero complementũ quæ in ſuperioribus obmiſimus, hic complebimus ſufficienti ſermone. Primum igitur, cum corpora imperfectionis mutabilia duplicis generis eſſe contingat, mollia ſcilicet, & ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Dura & non fuſibilia, aut cum ignitione fuſibilia, ut Mars & Venus: hic quidem non fuſibilis, illa uero cum ignitione: neceſſario nos natura informando edocuit, ex illorũ diuerſitate eſſentiarum, in radice naturæ diuerſas præparationes ſecundum exigentiam illis adminiſtrare. Sunt itaq; unius generis transformanda imperfectionis corpora duo neceſſario: plumbum ſcilicet, quod μέλαν id eſt nigrum dicitur, & per artem Saturnus: & plumbum ſtridẽs, quod λευκὸν id eſt album dicitur. Et in hac ſententia Iupiter, quæ à ſe inuicem ſunt diuerſa in ſui occulti profundo ex radice ſuę naturæ innata, & in manifeſto ſimiliter: quia Saturnus, fuſcus, liuidus, ponderoſus, & niger, ſine ſtridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parum, multum uero ſtridens, & modico ſono tinnitum adducens: quorum differentiam in profundo illorum tibi cum manifeſtis experientijs monſtrabimus ex illarum cauſis neceſſarijs. Ex quibus ſecundum magis & minus, præparationis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primo igitur ſecundum ordinem corporum præparationem narremus: poſtea uero & ipſius argenti uiui coagulabilis. Sed & primo unius generis, mollicieí ſcilicet, poſt hoc

uero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur Saturni præparatio & Iouis: postea uero & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporũ nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Imperfectorum metallorum defectum, medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. Caput LXIX.

SAturni uero præparatio multiplex adhibetur essentiæ, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpẽtibus quidem illorum profundo aduenies ex ipsorum naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atq; impuritas terræ argenti uiui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud uero superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducẽs, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti uiui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius inducstriæ medicinam, primi ordinis. Alterum uero paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ propriæ huius generis corporum in ueram essentiam commixta fuerunt, & uera essentia facta sunt. Ideoq; cum non sit possibile ueram rei cuiusq; in natura remouere essentiam, re permanente, non fuit possibile ab eis hęc corrumpentia delere. Quãobrem igitur putauerunt quidam Philosophorum, per hoc ad artem non posse peruenirí. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentes scientiam, peruenimus ad hoc idem, quod & similiter

ſimiliter nullo ingeniorũ præparationis modo potuimus corpora illuſtrare, cum complemẽto ſui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur & nos ſimiliter in ſtuporem adducti, multi temporis ſpacio ſub deſperationis umbraculo delituimus. Redeũtes tamen in nos ipſos, & nos ipſos torquentes immenſæ cogitationum meditationis afflictionibus, reſpeximus à perfectione corpora diminuta in profundo ſuæ naturę fœda exiſtere, & nihil ex eis fulgidum inueniri. cum in eis ſecundum naturam non ſit. Non enim inuenitur in re quod in illa nõ eſt. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, neceſſario & in eiſdem nihil ſuperfluũ inueniri relinquitur in diuerſarum ſubſtantiarum ſeparatione in illis, & in profundo ſuæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutum in illis fuiſſe, quod compleri neceſſario accidit per materiam ſibi conuenientem, & diminutum complẽtem. Eſt igitur diminutum in illis ſcilicet paucitas argenti uiui, & non recta ſpiſſatio eiuſdem. Igitur complementum erit in illis argẽti uiui multiplicatio, & ſpiſſatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur. Hæc enim cum ex argento uiuo ſit in eſſe deducta, per beneficium illius luciditatis & ſplendoris, illorum fuſcedinem palliando celat & tegit, & ſplendorem educit, & in fulgorem conuertit. Cum enim argentum uiuum in medicina præparatum per noſtrum artificium ſit mundatum, & in ſubſtantiam puriſſimam & fulgidiſſimam redactum, proiectum ſuper diminuta à perfectione illuſtrabit, & ſua fixione perficiet. Hanc uero medicinam in ſua narrabimus oratione. Relinquitur itaq; ex prę iacentibus neceſſario, duplicem fore perfectionis inuentionẽ neceſſariam, unam quidem per materiam quæ de mixto ſubſtantiam fœdam ſeparat, alteram uero per medicinam quę illã

sui fulgoris splendore palliãdo tegat,& illustrãdo decoret. Cũ nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporũ contingat reperiri: si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri, diuersis cũ ꝓparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare: primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, ultimo uero & aliorum secundum ordinem.

De præparatione Saturni & Iouis. Caput LXX.

PRæparantur igitur Saturnus & Iupiter præparationibus multiplicibus secundum maioris perfectioni approximationis necessitatem, communi scilicet, & speciali præparationis modo. Communis quidem est, per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgor ex substantia munda: alter uero durities, cum suæ fusionis ignitione: tertio uero fixio, per remotionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiũt tripliciter: aut per res mundificantes, aut per calcinationis modũ & reductionis, aut per solutionẽ. Per res igitur depurantes mũdantur dupliciter: aut in calcem redacta, aut in natura corporũ. In calcem uero redacta. purificantur in hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per uitrum. Et est, ut cum corpus calcinatũ extiterit, tunc infundatur super eorum calcem aluminũ aut salium aqua, aut cõmisceatur cũ ea uitrum, & reducatur in corpus. Hoc igitur toties super hęc corpora alternata uice reiteretur, quousq; munda complete se ostendant. Nã cũ sales & alumina & uitrũ fundantur fusione alia ꝯ corpora, ideo ab illis separantur, & secum terreã substantiam ducunt, relicta sola corporum puritate. In natura uero corporum similiter, &

per

per eundem depurantur modū. Et eſt, ut limentur ſubtiliſſimè hæc duo corpora: poſt hoc uero cum eiſdem adminiſtrentur aluminibus, ſalibus, & uitro uidelicet, & poſtea in corpus reducantur. Et ſic alternata uice reiterētur, quouſq; mundiora appareant. Mundātur & per argenti uiui lauacrum, cuius modū attulimus. Mundificātur & hæc ſimiliter utriuſq; generis corpora per reiterationis uicem calcinationis ad illa, & reductionis ſimiliter, cum ſufficientia ſui ignis, quouſq; mundiora appareant. Per hanc enim mundantur à perfectione hęc diminuta corpora, à duplici corrūpente ſubſtantia, hac quidē inflāmabili & fugitiua, illa uero terrea feculentia. Et illud ideo, quia ignis omnem fugitiuam ſubſtantiā eleuat & conſumit. Et idē ignis ſimiliter in reductionis modo omnem ſubſtantiam terræ diuidit cū proportione ſua. Et hanc proportionē in alio noſtro uolumine, quod de perfectionis inueſtigatione intitulatur cōſcripſimus: quod ſecundum ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quæcunq; inueſtigauimus, ſecundum noſtrę mentis rationem ſcripſimus, hic uero quod uidimus & tetigimus complete, ſecundum ſcientiæ ordinem determinauimus. Mundificantur & hæc utiq; ſimiliter per ſolutionem ſuæ ſubſtantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionem ſimiliter eius, quod ex eis diſſolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius q̄ alio quopiam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, niſi qui per ſublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Eſt & ſimiliter preparatio illis, induratio ſuæ mollis ſubſtantiæ, cum ignitione ſuæ fuſionis. & eſt, ut ingeniemur illis permiſcere argenti uiui ſubſtantiam fixam in profundo illorę: aut ſulphuris fixi, aut ſui comparis, aut cum rebus duris, & non fuſibilibus, ſicut eſt calx Marchæſitæ & Tutiæ. Hæc etenim

etenim cum illis uniuntur & amicantur, & illa indurant, quouſq; non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem completur ſimiliter, cuius narrationẽ ponemus. Et eſt ſimiliter alius præparationis modus, per remotionem ſuæ fugitiuæ ſubſtantiæ. Et hic quidem perficitur per conſeruationem illorum poſt primum calcinationis gradum, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis præparatiõis cõtingit neceſſario, ideo ponemus ordinem completũ ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis ſubſtantia fugitiua & aduſtiua corrumpẽs. Dehinc uero terrea ſuperfluitas deleatur. Poſt hoc ſoluantur & reducantur, aut per lauacrum argenti uiui lauentur complete. Et hic ordo utilis & neceſſarius eſt. Specialis attamen horũ corporum præparatio, primum quidẽ Iouis eſt multiplex. Vna quidem per calcinationẽ: & per hanc induratur eius ſubſtantia magis, quod Saturno nõ euenit. Etiã per alumina ſimiliter: hæc enim proprie Iouẽ indurant. Altera uero per conſeruationẽ eius in igne ſuæ calcinationis. Per hãc enim ſtridorem amittit, & corporũ ſimiliter fractionem: quod Saturno ſimiliter non contingit, quia ſtridorẽ non habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationem ſimiliter ab acuitate ſalis ſtridorem amittit. Saturni uero ſecundario eſt præparatio ſpecialis, ſcilicet per calcinationem à ſalis acuitate: per hanc enim induratur, & per talck ſpecialiter dealbatur, & per Marcheſitam & Tutiam. Modos uero omnes præparationum determinauimus completius, in libro qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc abbreuiamus ſummas illarum. Pag. 165.

De præparatione Veneris. Caput LXXI.

IMitantes igitur præmiſſorum ordinem, durorum corporũ præparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde uero

uero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem: alius uero sine eleuatione perficitur. Per eleuationem uero est modus, scilicet, ut accipiatur tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia uniatur. Deinde uero in suo sublimationis uase ponatur ad sublimandum, & per excellētissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suum eleuationis iam dictum. Sine sublimatione uero prę̄paratur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce sua, aut in corpore, uelut tutia, sales, & alumina: aut per argenti uiui lauacrum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes & reductiones, ut in alijs narratū est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturā corporis: aut per argenti uiui lauacrum mundificatur, sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta.

De præparatione Martis. *Caput* LXXII.

MArtis uero præparatio est similiter multiplex. Quædā enim per sublimationem, quedam uero sine sublimatione completur, quæ uero per sublimationem fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quam profundius possumus eidem arsenicum non fixum unire, ut cum fusione cum eo liquescat. Postea uero sublimetur in uase propriæ sublimationis. Et hæc præparatio melior & perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicum, sublimatum ab eo multoties, quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album fusibile mundū præparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & tutia.

Ab his enim fluit mundum & albū. Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse uideamur, cū nos determinaturos esse promisimus de durorū corporū ingeniosa mollificatione, atq; molliū induratione, per calcinationis modum, ideo illum non omittamus: sed mollium quidem primo, durorū uero postea. Et est scilicet, ut soluatur argentū uiuum precipitatum, & soluatur corpus calcinatū, de cuius intentione sit indurari. Et hæ ambæ solutiones misceātur, & ex eis alternata uice calcinatum corpus misceatur, terendo, & imbibendo, & calcinādo, & reducendo, quousq; durum fiat & cum ignitione fusibile. Hoc idē & cum corporū calce, & tutia & marchesita calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici cōplete cōtingit. Et quādo quidē hæc mundiora, tāto & perfectius mutant. Mollificātur similiter & dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, ut cum arsenico toties cōiungantur & sublimētur, & post arsenici sublimationē assentur cum proportione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro fornacū. Et ultimo reducantur cū expressione sui ignis, in oratione sua dicti, quousq; in fusione molescāt, secundum exigentiā duritiei corporis. Et hæ quidē alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

De Mundificatione Argenti uiui. Caput LXXIII.

IGitur ex præmissis necesse est argenti uiui mundificationē cōplete narrare. Dicimus igitur qđ Argentū uiuū mundat dupliciter, Aut per sublimationem, cuius attulimus modum. Aut per lauacrū, cuius modus hic est. Fundatur argētum uiuū in patella uitrea uel lapidea, & super ipsum aceti quantitas superfundatur, quæ sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc uero super lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tātum, ut digitis tractari patiatur. Deinde uero digitis agitetur, quousq;

quouſq; in partes minutiſſimas diuidatur, in pulueris ſimilitu
dinẽ: & tã diu agitetur, quouſq; aceti totũ q; in illo infuſum eſt
cõſumetur omnino. Deinde uero qd' in eo terreitatis inuentũ
ſit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Toties igitur ſuper illud
opus reiteretur, quouſq; terreitas illius in cœleſtinum mute-
tur colorem perfectiſſimum, quod perfectæ lauationis eſt ſi-
gnum. Ab his igitur ad medicinas eſt tranſeundum.

» de aqueitatis ejus remotione cap. 45. pag. 70.

Quinq; differentes proprietates perfectionis neceſſario afferre medicinam perfectiſſimam. ſcilicet mundiciem, colorem, fuſionem, perpetuitatem, & pondus, unde coniectura ſumenda ſit, ex quibus rebus eliciatur. Caput LXXIIII.

AFferamus igitur in primis ſermonẽ uniuerſalẽ de medicinis, cum cauſis ſuis, & experiẽtijs manifeſtis. Innuimus igitur, quod niſi qdẽ omne ſuperfluum, ſiue per medicinã, ſiue per præparationis modum auferatur ab imperfectis, ſcilicet ut ab illis tollatur omnis ſuperflua ſulphureitas, omnisq; terreitas immunda, non purificientur, ita ſcilicet, quod de commixto non ſeparantur in fuſione, poſt proiectionem medicinæ alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectionis differentijs, unam habes. Similiter utiq; niſi & medicina illuſtret, & alteret in colorem album aut citrinum, ſecundum intentionem quam quæris, quæ fulgoris ſplendorem, & amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfectione corpora diminuta in complemento totaliter. Amplius autem, niſi fuſionem Lunarem aut Solarem determinate adducat, non eſt in complemento alterabile, quia in iudicijs non quieſcit, ſed de commixto ſeparatur omnino, & recedit. Hoc autem à nobis latius determinatum in ſequentibus demonſtratur in capitulo de cineritio. Amplius autem, & niſi

inuenimus

perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, nō ualet ipsius mutatio, quia non permanet, sed euanescit impressio. Amplius autem, & nisi pondera perfectionis adducat, non mutat sub complemēto naturæ firmo & uero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ unū ex perfectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differentiæ quinq; sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has scilicet adducere in proiectione differētias. Per hoc igitur patet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur, quę maxime corporibus adiunguntur, & amicabiliter eisdem in profundo adhærent alterantia. Ideoq; cum in rebus cæteris exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam magis quam argētum uiuum corporum naturis amicari, per hoc opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse uerā alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione uera, & non modice peculiosa.

De præparationibus medicinæ adhibendis, ut differentias proprietatum debitas acquirat. Caput LXXV.

REstat igitur nos substātiam ipsius & proprietatis substantiæ differentias determinate adscribere. Et cum non inuenerimus ipsum sine alterationis naturę illius administratione mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere necessario, cum non permisceatur in profundo, absq; illius præparationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substantia, quod permisceatur in profundo, usq; ad profundum corporis alterabilis, sine separatione in æternum. Hoc autem non fit, nisi subtilietur ualde cum præparatione certa & determinata in capitulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter, nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia,

stantia,cum sui modi ingenio,& modo suæ operationis per ign̄ nem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam,nisi in illius fixione adhibeatur cautela, cũ hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ, secundum exigentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet,quod ipsius talis præparetur & administretur præparatio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde uero figatur,& cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis,in modo suæ fixionis,quo possit ex illo deleri humiditas in tãtum, quod sufficiat ad fusionem perfectam cõplendam. Et est scilicet,ut si quæris per hanc corpora fusionis dura mollificari,in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lẽtus humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuus. Si uero mollia indurare, ipsius componatur ignis uehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est,cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni,subtilitas substãtiæ corporum,& uniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorũ possunt densari partes, ut nihil intercidat,& partium densatio ponderis est adductio,& illius perfectio.

De differentijs medicinarum,scilicet quod quædam sunt primi ordinis, quædam secundi,quædam uero tertij. Caput LXXVI.

PAtet igitur,quod tam in corporum administrationis præparatione, quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessario contingit.

Quia quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectionis inuenta, inuestigatione per artem. Completur igitur sermo utilis de medicis, si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidē, quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit: quæ non adducit complementum sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixionem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, super furnum cementi positum, ut ziniar, & similium. Hoc enim mutat immutatione non stante, sed potius diminuente se per exhalationem. Secundi uero ordinis medicinā dicimus omnem præparationē, quæ quando super diminuta à perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differencijs aliqbus corruptionis omnino, uelut est calcinatio corporū, qua omne fugitiuum deletur. Et est huius generis medicina perpetue Lunam citrinans, aut perpetue Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij uero ordinis medicinam appello, omnem pręparationē, quę quando corporibus aduenit, omnē corruptionē cū proiectione sua tollit, & cū omnis complementi differentia perficit. Hæc autem est unica sola. Et ideo per illam excusamur à laborihus inuentionis decem medicinarū secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: Secundi uero medium: tertij tandem maius: Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

cap. 83. fine
p. 140.

De medi-

De medicinis primi ordinis Venerem dealbantibus. Caput LXXVII.

EX ordinis igitur determinati promissione secuta (cũ quidẽ alia sit medicina corporũ, alia uero Argẽti uiui, Et corporum quidem alia primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij, & Argenti uiui cõsimiliter) Narremus omnium medicinarũ differentias, primo primi ordinis, deinde uero secundi, postremò tandem tertij: & corporũ quidem primo, postea uero Argenti uiui medicinæ, cum sermone completo & ordine cõgruo, narrationẽ tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporum, alia est durorũ corporũ, alia mollium. Durorum quidem corporũ alia Veneris, alia Martis, alia uero Lunæ. Veneris quidem & Martis, est pura illorum substantiæ dealbatio, Lunæ uero rubificatio, cũ citrinitate fulgoris amœni. Quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparationi, quia ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere, priusq; illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes: postea uero Martis, quæ cadunt in ordine primo. Est igitur medicina Venerem dealbãs, alia per argentum uiuum, alia per Arsenicum. Per Argentum uiuum quippe sic completur medicina dealbans illã. Soluitur etenim primo Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio, & hæ ambę solutiones commiscentur in unum. De hinc uero coagulantur, & super ipsius corpus proiicitur eorum medicina, hæc enim dealbat & mundat. Amplius autem & aliter. Soluitur Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur litargirium, & hæ ambæ solutiones coniunguntur in unum, & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione

intentione sit dealbari,& coniungitur cum prædictis solutionibus,& deinde coagulantur: de hinc uero super illius corpus proijciuntur,dealbatur enim per hanc. Aliter autem. Sublimatur alternata uice ex illius corpore Argenti uiui quantitas,quousq; cum illa permaneat Argenti uiui pars, cum ignitione completa. De hinc uero ex aceto distillato sæpissime imbibendo teritur, ut in profundo illius melius commisceatur, ab hinc uero assetur, & ultimo consimiliter ab eo Argentum uiuum sublimetur,& iterato imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti uiui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem,super argentũ uiuum præcipitatum toties sublimetur argentum uiuũ in natura propria,quousq; in illo figatur & fusionem præstet. Dehinc uero super Veneris substantiam proijciatur,& dealbatur peculiose. Aliter autem soluitur Luna,& soluitur litargirium, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur,si in omnibus medicinis perpetuetur argentum uiuum. Dealbatur uero per arsenicum sublimatum: ut si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq; cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris teipsum cum modis sublimationum, non perseuerabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur uero & aliter,ut sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: dehinc uero hoc totũ super Venerem, dealbat enim peculiose. Aut commisce prius litargirium,uel plumbũ ustũ solutũ cum Luna: deinde uero super hoc arsenicũ superiactes, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis

ordinis bona dealbatio. Aut solum super litargirium solutum & reductum, proijciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionem, quoniam dealbat eam cum curialitatis aspectu. Aut commiscentur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quam corporum aliquod. & ideo fractionem ab eo tollit. Secundario uero Saturnus, & ideo cum illis eum commiscemus. Aliter aũt Arsenicum fundimus sublimatum, quoscp fiant frusta: deinde uero frustũ post frustũ super Venerẽ proijcimus. Iubemus etenim in frustis potius quàm in puluere proijci, quoniam facilius inflammatur puluis quàm frustum: & ideo facilius euanescit quam frustum, & consumitur prius quàm super corpus cadat ignitum. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia uidelicet, & dealbatur. Sed quia Tutiæ dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio quælibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut soluatur & calcinetur omne genus Tutiæ, deinde uero Venus: & hæ ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substantia, & cum Tutia si exercueris, proficuum inuenies. Dealbatur uero per sublimatam Marchesitam, quemadmodũ cum sublimato Argento uiuo, & est modus idem.

De medicinis Martem dealbantibus. Caput LXXVIII.

REstat ergo, & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam primi ordinis, secundum quem fusionem non habet rectam, ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter, cum eiusdem ordinis præparatione. Sed fusiua illius specialis, est Arsenicum cuiuscunq; generis. Cũ quocunq; igitur dealbatur

& funditur, expedit quòd cum Argento uiuo coniungatur & lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fusibile, aut calefiat cum ignitionis uehementia, & super ipsum proijciatur Arsenicum, & cum fusum fuerit super illum proijce Lunæ quantitatem. Quia quando cum eo unitur, non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionẽ adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc uero ab illo sublimetur Arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multoties, quousq; cum eo aliquid ex illo figatur. Dehinc uero cum solutione litargirij alterna uice imbibatur, commiscendo, & agitando, & assando alterna uice, & ultimo reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce sua. Ex hac enim exibit albus, mundus, & fusibilis. Aut solum cum Arsenico sublimato in calce sua reducatur & exibit albus, mundus, & fusibilis. Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reiteratione sublimationis ab ea Arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per Marchesitam & Tutiam, cum ingenio & industria, quæ tibi narrauimus, Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficiens.

De medicinis Lunam citrinantibus. Caput LXXIX.

PRosequentes igitur præmissorum ordinem. Medicinam Lunæ substantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum ueritate certa. Et est scilicet medicina, quæ eidem in profundo adhæret, & adhærendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi adhæret. Deinde uero artificia, per quæ facimus rem cuiusq; generis

neris adhærere, cum ingressione firma. Elicimus aũt illam aut ex Sulphure, aut ex Argento uiuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulphur diminute quidem magis, per Argentum uero uiuũ perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quæ non sunt huius generis, quemadmodum est Vitriolum & cuperosa, quod & guma Cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex Argento uiuo consurgunt. Deinde uero quę ex Sulphure, aut ex amborum commixtione. Vltimo uero & eã quæ ex guma Cupri, aut similium. Est igitur modus eius quę per Argentũ uiuũ fit talis. Sumatur præcipitatum, per præcipitationem mortificatũ & fixum. Deinde uero ponatur in furnũ magnæ ignitionis, admodum conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem usitur. Si uero non rubuerit, tolle Argenti uiui non mortificati partem, & cũ Sulphure reitera sublimationẽ illius. Sit tamen Sulphur ab omni impuritate mundatũ, & Argentũ uiuũ similiter. Et postquã uigesies illius sublimationẽ reiteraueris super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissoluẽte, & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc Lunæ partẽ dissolue, & cũ soluta fuerit, solutiones cõmisce & coagula, & super Lunæ fusionẽ proijcias. Citrinabit enim citrinitate peculiosa multũ. Si uero argentũ uiuũ in præcipitatione rubuerit, ad proiectionẽ suæ perfectionis, sufficit administratio dicta sine cõmixtione rei tingẽtis illud. Per sulphur uero rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis, & laboriosa immẽse. Citrinat uero & Luna cũ Martis solutione similiter. Ad hoc autẽ nos inducit operis necessitas, ut prius calcinemus illum & figamus, qd laboris est copia. Dehinc uero hac eadem præparatione administre-

mus, & eadem proiectione ſuper Lunæ ſubſtantiam in fundamus. Et tamen non reſultat eius citrinatio fulgens, imò fuſca & liuens, citrinitate mortifera. Eius uero quæ per Vitriolum aut cuperoſam perficitur, citrinationis modus eſt talis. Tollatur illorum uniuſcuiuſq; quantitas certa, & illius ſublimetur pars quæ ſublimari poteſt, donec cum expreſſione ſublimetur totali. Poſt hoc uero iterato quod ſublimatum eſt, ſublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars poſt partem, donec maior illius figatur pars. Poſtea uero calcinetur cũ ignis cautelæ intẽtione, ut poſſit illi maior ignis ad perfectionem adminiſtrari. Poſt hoc uero ſoluatur in aquam rubicundiſſimam, cui nõ eſt par. Dehinc uero ingenieris, ut illi ingreſſum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi ſufficienter monſtrata ſunt, ſi perfecti fueris operis exquiſitor, quod ſcripſimus. Et quia res huius uidemus Lunæ profunde & amicabiliter adhærere, conſideraũimus, & eſt certum, has eſſe de illorum radice: & ideo per illas alterari contingit. Hæ utique ſunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Poſſunt tamen illarum plures multiplicari modi, ſalua pigmentalium rerum in modorum uarietatis eſſentia. Argenti quippe uiui non eſt medicina in hoc ordine primo, cum non ſit medicina ipſum alterans unica differentia: imò in complemento totali omnino. Quidam uero plures inuenerunt medicinas, ſed unũ ex duobus neceſſario cuenire contingit. Quod aut ex eiſdem, aut ex eandem naturam habentibus, illos medicinam creare neceſſarium eſt. Aut medicinam componũt, quæ ei quod non eſt, æquipollet cum alteratione ſua, & quę nec mundo confert, nec mundi partibns, donec motor in ſublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicinæ ſecundi ordinis. Cap. LXXX.

Reſtat

REstat igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentię sufficientia uera, & manifestis probationibus, cum experientia uera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorum, alia uero argenti uiui perfecte coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc uero ad ipsius eiusdem argenti uiui medicinam coagulabilis in Solificum Lunificumq; uerum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidem imperfecta, sola perfectionis unica differentia complet. Verum cum multæ sint corruptionis causæ in unoquoq; imperfectorum corporum, uidelicet in Saturno quidem sulphureitas uolatiua, & argenti uiui fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreitas. Fiat medicina, quę quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectionis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina quæ illud de commixto tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, & per reductionis reiterationem terreitatem non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatũ palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non Sophisticum, sed Solificum, aut Lunificum uerum imperfectorum corporum, perfecte constituat. Cum pateat igitur in corporibus solis quidem mollibus per ingenia artificiorum huius operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum sui radice innatam, necessario euenit medicinam

percunctari, quæ quidē in proiectione illorū tenuitatē inspisset,& in spissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret,in duris spissitudinē attenuet, & attenuando ad fusionis uelocitatē sufficientem cū proprietate ignitionis adducat, & utriusq; generis corporū fuscedinē palliādo decoret: & hoc in album,illud uero in citrinū transformet perfectissimū.Non aūt diuersificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem.Et non diuersificatur à se,quod in diuersorū corporū proiectione & pigmentorū acceptatione constat,sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporum mollium medicina tenuitatem inspissans, alia uero durorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiui modo, illa uero humiditatis conseruationis administratione eget.

De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis. *Caput* LXXXI.

AFferamus igitur sermonem uniuersalem de medicinis huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & uera & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum,cum differentijs præparationis eorū. Dehinc uero Solares,cum propriis similiter differētijs.Probauimus autē iā ex nostris sermonibus, sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuū.Argētū quippe uiuū, perfectiuū est in operibus naturę completis regiminibus.Igitur & naturā mutantes minime, sed imitantes, in quibus nos sequi est possibile operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio uiuum assumimus,in cuiusq; perfectionis medicina, lunari scilicet & solari , tam quidem imperfectorum quam & ipsius argenti uiui coagulabilis.Cum autem iam ex nouissime dictis sermonibus

sermonibus duplicem medicinæ differentiã diximus: aliã quidẽ corporẽ, aliã uero argenti uiui uere coagulabilis. Hinc quidem corporẽ prius, deinde uero argenti uiui narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis unica: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si uis ad Lunarem secundum ordinem tibi promissum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. Quorẽ intentio est, ut purã ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem uero ad cerandum omittas: & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit in duris, perfecta est: in mollibus uero econtra. Hæc enim medicina super imperfectorum unumquodq; proiecta, in Lunare perfectum mutat corpus, si quidem præueniente huic medicinæ præparationes notæ. Si uero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentia tantum, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. Quantum uero ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in proiectione sola. Solaris uero huius secundi ordinis medicina imperfectorum cuiusq; corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiore partium per modos proprios digestionis subtiliatione, atq; Sulphuris subtilis præparationis regimine administrati commixtione, cum materia modo nota additio. Et est regimen scilicet ipsius, purissimi Sulphuris fixio, & solutio eius per modũ. Cũ hoc enim tingitur medicina, & cũ hoc proiecta super unumquodq; à perfectione diminutorẽ, cõplet in cõplemento solari, quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione præueniente nota

& certa

& certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunã quoq; proiecta, perficit eam in complemento solari peculioso multum.

De medicina coagulante Argentum uiuum, vulgi Cap. LXXXII.

SEcundum igitur præmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinæ Argenti uiui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur, quod ex eiusdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cum fugitiuum sit Argentum uiuum de facili, absq; inflammatione aliqua, medicina egat, quæ subito ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixione illud in igne conseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tollerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum uerum, secundũ illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quàm ipsum, quod suæ naturæ est, ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diuturnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Luna, citrina uero intensa in Sole perhibeatur perfecte. Et hoc quidem non completur, ut citrinum creet, sine mixtione rei tingentis illud, quæ suæ est naturæ. De hinc uero cum hac purissima Argenti uiui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs, medicina, quæ maxime Argento uiuo adhæreat, & fundatur facilime, & illud coagulet. Cõuertet enim

hoc

hoc in Solificum & Lunificum uerum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc Argenti uiui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quòd in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm & in ipso Argento uiuo secundum naturam, cum unius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius: in uiuo argento propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius Argenti uiui substantia, lapidis precioſi indagatur medicina.

Hæc consider.

Quomodo medicinis ingreßio per artificium concilietur.
Caput LXXXIII.

SEd quoniam contingit quãdoq; medicinam commiſceri, quandoq; uero non, ideo modum permiſcedi narrabimus ſcilicet qualiter unaquæq; res in corpus profundiſſime ingreſſum acquirat, aut unaquæq; medicina non intrans. Et eſt modus per diſſolutionem eius quod ingreditur, & per diſſolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarũ ſolutionum? Facit enim ingreſſiuum eſſe omne illud cuiuſuis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per ſolutionem completur, & completur per ſolutionem fuſio in rebus nõ fuſibilibus: & ideo magis apta ſunt ingredi & alterare. Et hæc eſt cauſa, quare quaſdam res calcinamus, quæ non ſunt de natura harum, ſcilicet ut melius ſoluãtur, & ob hoc ſoluuntur, ut melius ab eis corpora impreſſionem ſuſcipiant, & ab eis ſimiliter per hæc præparentur & mundentur. Aut ingreſſum damus his quæ ſua ſpiſſitudine ingredi non permittũtur, cum multiplici ſublimationis reiteratione ſpirituum non inflammabilium ſuper illa, Arſenici uidelicet, & Argenti uiui non fixorum,

ob suam spissitudinem.

t

fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius, quod ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus impermiscibilibus dandum, ut soluatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari, & soluantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam: de hinc illud & non aliud imbibatur corpus uice post uicem. Per hoc enim beneficium in id solum ingressum habet necessario, non autem in quocunq; alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficientia.

De medicina tertij ordinis in genere. Caput LXXXIIII.

REstat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire. Est autem huius ordinis medicina duplex, scilicet Solaris & Lunaris. Et est tamen in essentia una, & agẽdi modo similiter: & ideo unica medicina nuncupatur à nostris ueteribus, quorũ scripta perlegimus. Est tamen additamentum citrinantis coloris, qui à Sulphuris fixi mundissima perficitur substantia, differentia inter hanc & illam, Lunarem scilicet & Solarem, hæc quidem id in se continet, illa uero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis præparatione est, & labore longiori ad ueritatis complementum indiget. Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina à secũdi ordinis in essentia ullatenus, nisi per subtilissimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum com-

complemento sermonis, & præparationis modum complete cum causis suis, & experientijs manifestis: & modorum gradus administrationis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum preparatione completa, alio uero Lunaris. Hæc quidem Sulphuris administratione tingentis eam: illa uero non.

De medicina Lunari tertij ordinis. Caput LXXXV.

PRimo igitur administrationis modum Lunaris medicinæ narremus. Et est, ut accipias lapidem illius notum, & per separationis modum illius purissimam partem diuidas, & utramque. seorsum ponas. Dehinc uero eius quæ purissima est partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquas: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit: quod uero non fuerit solubile ad calcinationem mittas, & abhinc super idem solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, soluatur omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur, quousq; maior soluatur quantitas. Post hæc uero solutiones omnes simul commisce, & coagula. Dehinc uero leuiter assando, in ignis temperamento conserua, quousq; illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit. Post hoc uero primũ solutionis ordinem serua, quousq; iterato totum soluatur quod ex eo est solubile, & iterato coagulo, & iterato in ignis ẽperamento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionẽ administrari. Omnes igit hos ordines præparationis super illa quater reitera, & ultimo calcina per modũ suũ: & sic preciosissimã lapidis terrã sufficienter administrando rexisti. Deinde uero seruatæ partis nõ fixæ cum hac terræ partæ administratæ quantitatem per ingeniorum subtilem cõiunge modum per minima. Et sit ingeniũ

t ñ hoc in-

hoc intentionis leuationis eius per modum ſublimationis dictum, quouſcꝫ fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod ſi non eueniat, addatur illi iterato uiciſſim non fixæ partis quantitas, quouſcꝫ ad eleuationem illius ſufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius ſublimatio, quouſcꝫ per hanc adminiſtrationis reiterationem figatur totum. Cum igitur totum fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quantitate poſt quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quouſcꝫ totum iterato leuetur. Igitur iterato figatur, quouſcꝫ fuſione præſtet facilem, cum ignitione ſua. Hæc enim medicina eſt, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omneꝫ cuiuſcunꝫ argenti uiuum generis, in Lunare perfectiſſimum trãsformat corpus.

De medicina Solari tertij ordinis. Caput. LXXXVI.

SOlaris igitur huius medicinæ præparationi, non aduren-tis fit additamentum Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum aſtutiæ induſtria adminiſtrati perfecte, atcꝫ ſolutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quouſcꝫ mundum fiat: his quidem adminiſtratione perfecta præueniente, quæ per ſublimationem perficitur. Et eſt huius ſcilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, ſublimationis, cum ingenio coniungẽdi quouſcꝫ eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur ut ſtet, & quanto huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas & multiplicatur illius augmentum perfectionis maxime. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magiſterij, ſub breui ſermone completo & noto. Et eſt illius intentio, ut per ſublimationis modum mundetur perfectiſſime lapis & illius additamentũ:

& ab

& ab hinc quidem cum ingeniorum modo uolatiuum ex eis
» figatur . Dehinc uero fixum uolatile fiat , & iterato
uolatile fixum . "Et in hoc ordine completur arcanum
» precioſiſſimum , quod eſt ſuper omne huius mundi ſcien-
» tiarum arcanum, & theſaurus incomparabilis . "Et tu quidem
» exerciteris ad illum,cum laboris inſtãtia maxima , & cum diu-
» turnitate meditationis immenſæ." Cum illa enim inuenies,&
ſine illa non.Et huic quidem medicinę reiteratio bonitatis ad-
miniſtrationis, cum talis cautelæ induſtria poteſt in præpara-
» tione lapidis euenire,quouſq; argentum uiuum mutet in infi-
» nitum Soliſicum uerum & Luniſicum,& non dependet niſi in
» multiplicatione illius . Iam igitur laudetur ſublimis naturarũ
» Deus benedictus & glorioſus,qui nobis omnium medicinarũ
» reuelauit ſeriem, cum illarum experientia, quam illius inſti-
» gationis bonitate, & noſtri laboris inſtantia perquiſiuimus,&
» oculis uidimus , & manu tetigimus complementum illius no-
ſtro magiſterio indagatum. Sed & ſi quidem hãc palliauimus,
non miretur doctrinæ filius . Non enim illi palliauimus, ſed
» malis & improbis eam tali ſermone tradidimus, quem latere
» inſipientem neceſſario accidit: & eodem ad illius inuentionis
per quiſitionem prudentes allicio." Filij igitur doctrinæ per-
quirite,& hoc excellentiſſimum Dei donum uobis ſolis ſeruatum inuenietis . Filij inſipientes nequitiæ & maliuolæ prauitatis,immenſe ab hac ſcientia fugite,quoniam eſt uobis inimica & aduerſa,& uos in miſeriam paupertatis conſtituet: quoniam uobis penitus hoc Dei donum diuinæ prouidentiæ iudicio eſt occultũ,& denegatum omnino. Perquiſitis ergo omnium medicinarum modis, noſtri propoſiti proſequentes intentum, ad eas quæ huius magiſterij perfectionem notificant, cũ probationum cauſis ab hinc tranſeundum eſt.

TERTIA ET VLTIMA PARS HVIVS SECVNDI LIBRI *de probationibus perfectionis.*

Diuiſio dicendorum. Caput LXXXVII.

PRætermiſſis igitur manifeſtis experientijs, de quibus narrationem non facimus, cum omnibus ſint notæ & certæ abſq; ullius ſagacitatis ingenio, ponderis ſcilicet, & coloris, & extenſionis per malleum: artificiorum experientias tentemus cum cautela, an ſit huius artis adminiſtrationis proiectio, complementum cum ueritate adducens, quę ſunt ſcilicet Cineritium, Cementum, Ignitio, Fuſio, Super uapores acutorũ expoſitio, Adurentis Sulphuris mixtione probatię, Extinctio, Calcinationis & reductionis reiteratio, & Argenti uiui facilis aut difficilis ſuſceptio. Primum igitur ſecundum ordinem inchoandum: dehinc uero ſecundum eundem ad alia, ſecũdum promiſſionem perfecte curramus cum cauſis eorum notis.

De Cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, quædam non. Caput LXXXVIII.

DIcamus igitur ſermonem de Cineritio, cũ ſuis omnibus cauſis manifeſtis, & ſuæ confectionis modo. Eſt autem ſola Solaris & Lunaris ſubſtantia, in cineritij perdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum ueras ſubſtantiæ differentias, & cauſas ſimiliter cineritij, quare quædam magis, quædam uero minus in huius magiſterij examine à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Eſt tamen à nobis ſufficienter narratum horum duorum ſecretum corporum in profundo illorum ſubſtantiæ. Et eſt ſcilicet, quod illorum

illorum prima radix multa fuit Argenti uiui quantitas, & puriſſima illius eſſentia, & ſubtiliſſima prius, poſtea uero inſpiſſata, donec cum ignitione fuſionem ſuſcipiat. Quęcunq; igitur à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine: quæcunq; uero minus, plus. Quoniam hæc quidem magis adhærent, propter eorum partium ſubtilitatem, maxime ſe permiſcentem & unientem. Et ſimiliter quæ maioris tenuitatis ſunt corpora, aut econtra quidem, quæ maioris ſpiſſitudinis corpora, quam quæ in perfectione conſiſtũt, neceſſe eſt de commixto ſeparari omnino, quia non ſunt eiuſdem fuſionis, & ideo ſeparantur. Et quidem quæ minoris ſunt Argenti uiui quantitate participantia, facilius de commixto ſeparantur. Patet igitur, quòd cum ſit multæ terreitatis Saturnus, paucæq; Argenti uiui quantitatis, facilisq; tenuitatis liquefactionis, quæ maxime perfectioni examinis cineritij ſunt oppoſita, ideo inter cætera corpora minime in cineritij artificio in commixto perdurat, imò citiſſime ſeparatur & cedit. Ideoq; cum inter cætera à perfectione diminuta corpora magis cedat, per hoc magis proprius eſt huius magiſterij examini, & illud ideo, quia citius cedit, & citius imperfectorum unumquodq; ſecum de commixto trahit. Et propter hoc ſaluatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combuſtione forti, quia non quieſcit ſpacio temporis longo perfectum in conſumptione examinis: & ideo ex eo per Plumbi examen minus comburitur, & facilius depuratur. Quia uero Iouis ſubſtantia, pluris Argenti uiui capax extitit, & minore terreitatis quantitate, maioreq; puritate illius, atq; ſubtiliore ſubſtantia participans, ideo magis in commixto ſaluatur quàm Saturnus & Venus, quia magis commixto in profundo adhæret. Et hæc eſt cauſa, quare multa perfecti deletur quantitas, priſquã ab illo

ab illo separetur coniunctus. Venus uero fusionem cum ignitione præstat. Sed quia tardior est illius quàm perfecti fusio, ideo separatur de commixto: tardius tamen quam Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia uero minoris est Argẽti uiui quantitatis quam Iupiter, & maioris terreitatis, & substantiæ spissioris, ideo facilius quam Iupiter de cõmixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quã Venus adhæret. Mars uero fusionem non habet, & ideo non permiscetur, quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis uehementiam illum permisceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima unitur, ideo licet terreitatẽ multam, & Argenti uiui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur industria, ad cuiusq; corporis rectificationem ueram, si recte eius quod scripsimus efficaciã nouerit. Si uero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo ueritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpora, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam mixtionẽ resultat, & illorum puram substantiam.

Cinericij examen, quomodo sit componendum & exercendum. Caput LXXXIX.

NArremus igitur modum illius. Et est ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaq; cum aqua madefiat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & super illius fundum spargatur uitri

triti

triti quantitas aliqua. Deinde uero exsiccari permittatur, & cum sicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione sit tollerare huius examen, in foueam dictam, & super illam carbonum ignis fortis succendantur, & super faciem examinabilis suffletur corporis, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem proijciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis. Et dum uideris illud agitari, & moueri motu concussionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euanescat plumbum. Quod si euanuerit, & non cessat illius motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud plũbum proijce, & super illius faciem iterato suffla, donec plumbum separetur. Quod si non quieuerit, iterato post plumbi proiectionem, sufflationem in illius faciem procura, quousq; quiescat, & uideas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc uero carbones aperi, & ignem dissipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et si quandoq; in sufflatione huius examinis uitrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tollit, & illas infiscat. Potest tamen loco uitri sal proijci, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritij in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciẽ eius similiter, ut citius confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad cementi examen transeamus cum causis suis, & suis experientijs manifestis & notis.

De Cemento, quare quædam corpora plus, quædam uero minus illud perferant. Caput XC.

DIximus autem, quòd corpora quædam magis, quædam uero minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: ut quę pluris sunt Sulphuris quantitatem combustibilis continentia, magis: quæ uero minus, minus. Quia igitur Sol

inter cætera corpora minoris est Sulphuris quãtitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna uero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est Sulphuris quantitatis participans, pluris autem quam Sol, Igitur minus potest secundũ hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollerare quam Sol, & res per consimilem comburentes naturã. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est Sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tollerat. Iupiter uero minus Venere, plus uero Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus uero Sole & Luna. Saturnus uero plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in cõmixtione seruauit, quam nũc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationẽ cõburitur uelocius, propter hoc, ꝙ sulphureitatẽ maxime habet coniunctam & Ioue magis fixã. Mars uero non per se, sed per accidens non cõburitur. Cum enim cũ multæ humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter suę humiditatis carentiã: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si uero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturã suæ combustionis, necessario euenit Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria: & fuit, ut omnia cõbustibilia adurerentur. Cũ igitur unũ solũ sit corpus incombustibile: solũ illud, aut ad illius naturã præparatum, in cemẽto saluatur. Durant tamen quædã magis, quædã uero minus in cemento. Quæ uero magis, & quæ minus, nota sunt cũ causis dictis. Durãt igitur plus Luna, minus uero Mars, adhuc

uero

uero & minus Iupiter, minus uero & adhuc Venus, minime uero Saturnus.

Cementi examen quomodo sit componendum & exercendum. Caput XCI.

NArremus igitur Cementi modum. Cuncq; cognitu nobis sit maxime necessarius in perfectionis examine, dicimus quod illius compositio est cũ inflammabilibus rebus. Et sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburentes: sicut est uitriolum, sal ammoniacũ, & æris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris minima quantitas, aut nihil, & uirilis urina, cum similibus acutis, & penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum urina uirili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cuius intentione sit probationis examinari iudicio. Dehinc uero tabulæ conclusæ in fictili uase extendantur super cratem ferream, ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere ignis uirtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo in igne forti conseruetur fictile, Cautela tamen adhibeatur, ut ignientur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam aũt diem tabellas omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum extiterit corpus. Si uero non, corruptas omnino & calcinatione combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem tabellas, absq; compositionum cemento, & depurantur similiter, si perfectionis sint corpora. Si uero non, comburuntur omnino. Longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quæ cementi examinantur iudicio. Sed cum Luna quidem à Solis natura non multa distet differentia, pauco administrationis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neq; separatio corporum

porum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorum: quia ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo & raritas: quæ quidē separationis sunt causæ, quia fortē propter illorum compositionem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de cōmixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentiæ. Quamobrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdē fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De Ignitione. Caput XCII.

RESTAT igitur ut capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniā corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam adinuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut priusquam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum in flammatione, cœlestini coloris amœnitatis, priusquam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequaquam possit conspicere. Patet igitur ignitionem illorum perfectā compleri antè fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspicere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si uero & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorum administratio uera. Et hoc quidem in mollibus. Idem uero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem præparationis modo suscipiunt, neq; non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis

perfectis ſecundum naturam inuenimus. Et ſi cum ignitione flammam amœnitate cœleſtini coloris non prætendant adminiſtrata, non eſt illorum completa adminiſtratio. Et ſi minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & ſimilium ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum aſtutia, non fuit ſufficiens artificis indagatio. Reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De fuſione. Caput XCIII.

IN fuſionis igitur narratione ſufficientiam tradamus, ſecundum quòd examen eſt corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod unica eſt perfectionis fuſio cum ignitione, ſed non cum cuiuſcũq; ignitionis genere, ſed cum ignitione in qua non albeſcit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuſcedo igni adueniens, & in qua non ſubito poſt ignitionem fundatur, & liqueſcat corpus ut fluat. Igitur cum ſe fuderit corpus ex minima ignis preſſione debilis, aut ſine ignitione, aut cum ignitione fuſca, huius præparationis neceſſe eſt corpus imperfectionis eſſe, unumquodq; imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et ſi poſt fuſionem infrigidari omittatur, & omnino ſubito in nigredinem illius uertatur ignitio, & ob hoc quidẽ prius quam dureſcat, ignitionem perdat, non eſt in complemento corpus, cuiuſcũq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus exiſtere ex imperfectionis corporum generibus. Et ſiquidem cum ignis laborioſa expreſſione fortis & uiolenti fiat illius ante fuſionem ignitio & radio fulgoris inæſtimabilis albeſcentis omnino, iam non perfectionis, ſed duritiei alteratum eſt corpus. Et ob hoc quidem ſi poſt illius fuſionem ab igne tollatur, & ſubito induretur, ut non fluat, manente illius

ignitione fulgida, iam non Lunaris aut Solaris perfectionis corpus existit, cuiuscunq; generis & preparationis corpus fuerit administratum, sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusibilibus ignitionem ante liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi: Vnam scilicet fuscam, alteram uero rubeam & claram, albissimam uero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium: secunda perfectorum: tertia uero durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harũ omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia conflet corpora, & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completam, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet: aliter uero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de fusione dicta sufficiãt.

De expositione corporum super uapores acutorum. *Caput* XCIIII.

PRosequentes igitur sermonis complemẽtum, de corporũ expositione super acutorum uapores narremus. Dicimus igitur, quod perfectionis uidemus corpora super acutorũ uaporem exposita, acrium uidelicet, ponticorũ & acetosorũ, similiter omnino aut nihil florere, aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed Solem purissimũ non florere: Lunã uero aut Solem non purum, super acutorũ uapores exposita, florere comperimus, & cœlestinum amœnissimũ, amœnius Solem q̃ Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in præparatis colorẽ cœlestinũ creemus corporibus, q̃ per argẽti uiui bonitatem perficitur, ut sufficienter à nobis narratum est

et similium,

florem emittere

in præ-

13. inter diminuta à perfectionis complemento corpora

in præcedentibus noſtri ſermonis. Quæcunq; igitur præparata corpora ſuper uapores acutorum extiterint, & cœleſtinum non creauerit amœnitatis colorem, non ſunt in præparationis complemento totali. Itaq; eſt ex corporibus quoddam, quod rubeum fuſcum, aut citrinum fuſcum uiriditati admixtum, colorem in examine ponticorum floret in ſuperficie ſua, ſit huius generis eſt Mars. Quoddam uero uiride fuſcum in ſuperficie floret, cœleſtino admixtum turbido, & huius generis eſt Venus. Quoddam uero album fuſcum, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam uero album clarum, & huius generis eſt Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, minime floret, aut nihil: & ſi quid floret, tardiſſimo temporis floret ſpacio: Et Iupiter quidem omnium tardiſſime inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummoſitatem ſuã floret. Ideo per huius magiſterij examen conſideramus Iouem, maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum temperamenti genere conſiſtat corpus, ſi recte horum conſideraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autẽ non, tuæ imputa temeritatis inſipientiæ.

creauerint

efflorescere facit

gummoſitatis ſiue florem emittit, pag. 158, 22.

De Extinctione ignitorum. Caput XCV.

IN extinctionis igitur examine narrationem adducamus talem. Eſt tamen multiplex illius experiẽtia, in qua cognoſcitur utrũ in perfectione magiſterium conſiſtat. Primũ igitur, ſi ignitũ corpus in liquore extinguatur, & Lunare quidẽ albũ non fiat, & Solare citrinũ fulgidum, ſed in alienũ mutetur colorẽ, nõ eſt in complemento alteratio magiſterij. Vt ſi quidem in reiteiteratione ſuę ignitionis & extinctionis in aqs ſaliũ aut

aluminum

aluminum cuiuscunq; generis administratione creatis, scoriã nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in Sulphuribus,& ab extinctione, ignitionis reiteratione multa,euanuerit : aut nigredine fœda se in secerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit,fallax est operis artificiũ. Aut si ex Salis ammoniaci,& uiridis æris,& puerilis urinæ mixtionis cementatione, aut in natura consimiliũ, & ad ignitionem positum,& post ignitionem & extinctionem sui,ad extensionem similiter Lunare uel Solare ex toto colorẽ amiserit proprium,aut scoriam creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere Sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam, quod tam in dictis quã à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis, uidelicet aut coloris,non recte,sed fantastice indagauit artifex opus: quod non peculiosum,sed perditionis est potius.

De adurentis Sulphuris admixtione. *Caput* XCVI.

EX sulphuris igitur mixtione,utrum in perfectione consistat magisterium, approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum,quædã magis,quædam uero minus comburere: & quædam à combustione illius redire; quædam uero non, nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaq; differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cætera corpora cuiusq; inuenimus generis,Solem minime per Sulphur comburi. Abhinc uero & postea Iupiter,deinde uero Luna,post hoc Saturnus,& facilius quidem his omnibus Venus : facillime Mars per Sulphuris oleaginitatem comburitur.Ideo per hoc notatur quod magis,

quod

quod minus naturæ perfecti approximat. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, Luna uero nigrum cœlestino admixtum, Iupiter uero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum, Saturnus uero nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtum, Venus uero nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente combustione Sulphuris, pauca uero præexistente combustione nitidissime, & amœnum uiolaceum protendit ex Sulphuris commixtione colorem, Mars uero in omni combustionis genere nigerrimũ fuscum colorem creat. Ex reductione autem à Sulphuris combustione notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam uero redeunt, quædam uero ignis expressione à reductione cũ sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quædam uero in suæ naturæ corpora, quædam uero in aliud quam suæ naturæ redeunt à combustione ad corpus. Redeunt ad propriį naturam corporis, à Sulphuris combustione Sol & Luna, recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus uero non ex toto recedit, sed quandoq; maior, quandoq; uero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum, & administrationis eorum in opere preparationis differentiam, quia scilicet ex subita ignis expressione de reductione Iouem deleri contingit. Ex successiua uero & paulatiua, & Saturnũ & Iouem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quam propriį naturam uergit. In clarum quidem uidelicet antimonium, Iouis, corpus in fuscum uero Saturni conuerti reductionem, repertum corpus experientia nostra extitit. Venerem uero minui, in ignis

reductionis impressione: Martẽ uero magis cõtingit. Sed Veneris quidẽ est reductio ponderosa, & citrina fusca, & mollis, nigredinẽ participans, cũ sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorũ natura corporũ.

De Calcinatione & reductione. Caput XCVII.

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quod perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione, ex bonitatis differentijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium, aut fulgoris perdere, quantũcunq; reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo, si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putes sophistice perquisitionem artificem indagasse. Quamobrẽ igitur ad illas exerciteris, ut eas cognoscas.

De facili susceptione Argenti uiui Caput XCVIII.

IAm igitur uobis patuit ueridice, maximam argenti uiui quantitatem continentia perfectionis existere corpora: & ideo maxime argento uiuo amicari. Quamobrem autumandũ corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter argentum uium combibunt. Et huius est signum argenti uiui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si quidem alteratum corpus de facili in sui substantiam Argentum uiuum non suscipiat, à perfectionis maxime complemento distare necesse est.

caput 99. recapitulatio totius artis, notatis, quia totius artis operationes ordine recensitas continet.

Recapitulatio totius artis. Caput XCIX.

QVia pertractauimus huius magisterij causarum sufficiētiæ experientias notas, secundum nostri propositi sermonis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire in capitulo uno, & in summã contrahere sermonis abbreuiatã in Capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur, ꝙ totius operis intentionis summa non est, nisi ut sumatur lapis, in Capitulis notus: deinde uero cũ operis instãtia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus: & per hoc mundatur à corrũpente impuritate, & est scilicet sublimationis perfectio, ut cum ea subtilietur lapis, donec in ultimam subtilitatis puritatem deueniat, & ultimo uolatilis fiat. Ab hinc uero cum fixionis modis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundi præparationis gradus meta consistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ultimo consistit præparationis complemento, scilicet ut iam fixũ lapidem cum modis sublimationis uolatilem facias, & uolatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato uolatilem, & iterato uolatilem fixum, quousq; fluet & alteret in complemento Solifico & Lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas, ut ex medicinis quædam quidem sui centuplum, quædam uero ducentuplum, quædam trecentuplum, quædam uero millecuplum, quædam uero infinitum Solificum & uerum perfectionis Lunificum transmutet corpus. Abhinc igitur & ultimo tentetur, utrum in perfectione consistat magisterium.

causas sufficienter per exper—

assiduetur] assiduo labore sublima illum

probationis artificio inquiratur, de argenti et auri bonitate.

Quem modum Author in arte tradenda seruauerit. Caput C.

SEd ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus quod non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quod eam tam probus quam improbus, si continue fuisset tradita, usurpasset indigne. Et eam similiter occultauimus, ubi magis aperte locuti fuimus, non tamen sub ænigmate, sed sub plana sermonis serie artificem allocuti fuimus, & tali sermonis modo eam ascripsimus, quam solius Dei altissimi, benedicti, sublimis & glorioſi, & nostræ, qui illam scripsimus, menti recolligi accidet: aut diuinæ gratia bonitatis perfusi, quæ cui uult largitur, & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quia si illam quæret, eam inueniet: non doctrinæ, sed proprij motus indagatione naturæ: Quia qui per suæ industriæ bonitatem quæret, scientiam inueniet. Qui uero per librorum insecutionem quæsiuerit, tardissime ad hanc perueniet artem precioſſimam. Quia nobis solis, artem per nos solos inuestigatam ædidimus, & non alijs, ueriſſimam tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad artem allicuimus, & per ingenia à nobis tradita uiam inuestigationis eisdem expoſuimus. Non autem eã inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modũ & modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinueniſſe lætabitur. Ad artis igitur excelſæ per quisitionem hæc dicta sufficiant.

Libri Secundi summæ perfectionis Gebri, Finis.

Gebri

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVM QVE NATVRALIVM PERITISSIMI περὶ Χημείας liber. quem inscripsit De inuentione ueritatis siue perfectionis. Incerto interprete.

De sex proprietatibus rerum, ex quibus medicina elicitur. Caput I.

CONsideraui mus in nostris uoluminibus, ex secretis principijs naturalium proprietatibus, quin etiã per experientiam nostram & inuestigationem inuentionis nostræ omnimode certam, quod ea, ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis habeant in se has qualitatum proprietates. Primo, quod habeant terram subtilissimam in se, & incombustibilem, aptamq; ad figendum, omnimode fixam cum suo proprio radicali humore. Secundo, humiditatem aëream & igneam uniformiter illi terræ coniunctam sic: quod si unum fuerit uolatile, sit & reliquum. Et quòd ipsa humiditas sit super omnes humiditates expectans ignis calorem, usq; ad sui sufficientis inspissationis terminum completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terræ sibi annexæ, sine euaporatione. Tertio, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quod per beneficium suæ oleaginitatis in omnibus suarũ proprietatum differentijs, terram sibi annexam, conuersione utriusq; in alterum homogenice, sic contemperet unctuose, & unione totali, & uinculo cõiunctionis inseparabilitatis æqualiter, ut post finalis præparationis gradum fusionem bonam

præstet. Quarto, quod hæc oleaginitas sit tantæ puritatis essentiæ, & ab omni re combustibili seu urente artificialiter emundata, quod omnia cum quibus per minima coniungitur, non comburat, sed à combustione præseruet. Quinto, quòd claram & splendidam habeat tincturam in se, albam uel rubeam, mundam & incombustibilem, stabilem & fixam, quod ignis nequaquã ualeat ipsam permutare, neq; sulphurea adustiua seu acuta corrodentia ipsa corpora corrumpere & defœdare. Sexto, quòd totum compositum inceratum cum suo complemento finali, sit tantæ subtilitatis, materiæq; tenuitatis, quod post finalem suæ decoctionis terminum, in proiectione tenuissimæ maneat fusionis, admodum aquæ & penetrationis profundæ, usq; ad ultimum rei permutabilis, cuiuscunq; fixionis ipsum extiterit in complemento, & cum uicinitate sua seu affinitate adhæreat suo simili naturaliter, cum inseparabili consolidatione contra impressionem ignis in ipsa hora, sua spiritualitate corpora in uolitum reducens.

De septem medicinæ proprietatibus: Caput II.

His consideratis, inuenimus inuestigatione nostra, septem proprietates rerum in nostro lapide necessarias & oportunas, & sunt hæ: 1 oleaginitas, 2 materiæ tenuitas, 3 affinitas, 4 radicalis humiditas, 5 puritatis claritas, 6 terra figens, & 7 tinctura. Prima uero differentiarum proprietas, est ipsa oleaginitas, dans in proiectione uniuersalem fusionẽ, & apertionem materiæ. Nã primũ quod necessariũ est post medicinę proiectionẽ, est ipsius medicinæ subita & conueniens fusio, quę cũ oleaginitate minerali perficitur ac inuisceratur. Secũda est materię tenuitas, siue ipsius subtilitas spiritualis, tenuissime fluens, in fusione ad instar aquæ penetrans in profundum rei alterabilis, quia secũdo

post

post fusionem medicinę, necessaria est ingressio eius immediate. Tertia est affinitas siue uicinitas inter elixir & rem transmutandā, dans adhærentiam in obuiatione sui similis & retentione; quia tertio post medicinæ ingressionem immediate adhærentia conueniens est & necessaria. Quarta est radicalis humiditas, ignea, congelans, & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, unione omniū partiū cōsimiliū inseparabiliter in æternum: quia quarto, post adhærentiam, oportuna est partium consolidatio cum sua radicali humiditate uiscosa, & necessaria. Quinta est puritatis claritas mundificatiua, dans splendorē eminentem, in combustione existenti, non adurētis. Nā post cōsolidationem partiū purificatarum relinquit, quod ignis actualis habet comburere omnes superfluitates extraneas, non consolidatas, quare sequitur purificatio immediate, & est necessaria. Sexta est terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixionis permanentiam in solutione adhærentis cum eo, stans & perseuerans contra ignem. quia sexto uecessaria est immediate fixio, post purificationē & oportuna. Septima est tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album, aut citrinum intensum, & lunificationem, seu solificationem rerū transmutabilium. quia septimo post fixionē necessaria est tinctura splendida, & ulterius color tingens, seu tinctura colorans materiam conuertibilem in uerum argentum, uel aurum cum omnibus suis differentijs certis & notis,

Diuisio totius libri in quatuor particulas. Caput III.

SVfficienter ad artis exigentiam disputauimus contra negantes artem, & de principijs naturalibus, quę sunt de intentione naturæ in metallorū procreationib. & de corporibus, & eorum

& eorum procreationibus, & præparationibus, & ultimo de medicinis, & examinationibus eorum transmutatorum, utrũ in perfectione steterit complementum, in Summa nostra perfecti magisterij, Et ibidem scripsimus modum inuentionis artis nostræ, & nostrorum ingenia, secundum ueritatem quam uidimus, & tetigimus. Hic uero nunc de perfectionis inuentione tractabimus, & declarabimus speciali modo ea quæ necessaria sunt in hoc nostro magisterio, & modum præparationis eorum pondere & mensura, & probatione certa non coniecturali. Volumus autem hunc librum nostrum in quatuor particulas diuidere. Et in prima de medijs mineralibus, & eorũ præpraparationibus tractare sufficiẽter, ut sint apta in extractione spirituum, & corporum imperfectorum. In secunda de spirituum mundificationibus, & præparationibus integris eorũdem. In tertia de imperfectorum præparationibus diuersis secundum exigentiam operis complementi. In quarta de omnibus medicinis specialiter pro quolibet corpore in Solẽ & Lunam transformando, cum proiectione, pondere, & mensura, secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICVLA
De mediorum Mineralium præparatione. Caput IIII.

SAl commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrũ destillatur, & congeletur in uase terreo, uel plumbeo, uel alio metallo. Sal petræ dissoluatur in aqua fontis, & per filtrũ distilletur, congeletur in uase uitreo usq; ad ipsius fusionem crystallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis clara, & distilletur per filtrũ. Sal gemmæ dissoluatur, ut prius, cõgeletur in terreo uase uitreato. Sal alkali uerum, fit de zoza * in plumbeis uasis decoquunt. cum in terreis, de- dissoluta

berent. et ingenii soletia ad hoc opus, ut ad aliquam consistentiam in terreis uasis coquatur, et adhuc humido in magnum uas crassi ligni, transportetur. Lateribus terrei uasis alioqui sal congelans adhæret in fortifer.

industriam operationum artificia

mira mihi hæc doctrina, uel plumbeo, uel alio metallo. forsan respexit solum ad usum ejus salis ad purgenda metalla; non autem ad usum ejus in cibis. pag 169. v. id. 19. Hinc error Lunæburgẽsium, et alior. forsan sui salis aquam

Adhoc cap. 4. consider. num repetita dissolutio et congelatio, vires augeat.

dissoluta & per filtrum distillata & cocta ad tertiam partem, & descendit sal in paruo tempore ad fundum uasis ad modum cristalli, & est præparatũ. Similiter fit Sal alkali apud aliquos. Accipiunt cinerem clauellatam, pondera quinq;, & calcis uiuæ unum, & extrahunt totum lixiuium, & distillant, & congelant, hoc reiterant semel, & est præparatum. Sal ammoniacus fit ex quinq; partibus urinæ humanæ, & parte una sudoris eiusdem, & parte una Salis communis, & parte semis fuliginis lignorum, his simul coctis usq; ad consummationem humiditatis, sublima Salem ammoniacum uerum & utilem, hunc iterum in sudore dissolue, & congela, & sublima à Sale communi semel, & est præparatus. Sal tartari fit de fecibus uini distillati calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est præparatum. Sal urinæ, fit ex fecibus urinæ distillatæ calcinatis, & iterum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est præparatum, & magni iuuamenti. Multi diuersi mode tractant de Salium prẽparationibus, nos autem inuentione nostra inuenimus has præparationes Salium breuiores, subtiliores, & utiliores ad nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus uere calcinatis Sales per solutionem extrahantur, quæ per uiã prælibatam præparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire cum his magis usitatis. Alumen glaciale uel rochæ, duplicem habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis abluendis: alium pro spiritibus sublimandis. Primo modo sic præparatur: Dissolue ipsum in aqua clara fontis, & destilla per filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapsidibus uitreatis, & descendit circa latera uasis, & in profundo alumen prẽparatum cristallinum. Secundus modus est, ut alumen in uase terreo coquatur, quousq; humiditas euanescat, & inuenies album spongiosum, & leue præparatum pro sublimationibus,

per filtrũ,

per filtrũ p. 168, 24. 26. p. 169, 1.

tionibus,& alijs diuersis operationibus. Alumen plumosum, dissoluitur & congelatur ut prius. & est præparatum. Nunc de præparationibus atramentorum inuestigare expedit, cum multum necessariũ sit illud, qđ per ea colligimus in tincturis & ligamentis spirituum, & aliorũ quæ ad illud spectant. Atramentum nigrum dissoluitur in aqua bulliente, & per filtrum distillatur, & congelatur, & est aptum. Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quod in aliquibus casibus tenetur in igne mediocri & rubificatur. Amplius est certum, quod à corporibus imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt admini cula perfectionis in casu, quæ indigẽt præparatione, & primo de Cerussa plumbi, Cerussa plumbi diluẽda est in aceto distillato, purificanda deinceps à grossioribus, & illud quod ut lac emanauit, congelandum in Sole, uel lento igne, & est præparatum. De albo hispanico, Stanni, minio, eodem modo fit, sunt enim in urina distillata diluenda, & admodum Cerussæ præparanda, & sunt præparata. Viride æris in aceto distillato, soluatur, & rubificatum limpide congelandum erit lentissimo ignis calore, & est præparatum & aptum. Crocus ferri dissoluendus est in aceto distillato, & clarificandus, hęc aqua rubicunda croci congelata, dat tibi Crocum aptum. Aes ustum tritum & ablutum cum aceto distillato, per modum quem insinuauimus in præparatione Cerussæ, tibi subuenlat. Litargirium in aceto distillato solutũ, clarifica & congela, quia bene præparatũ est, quod iterũ quemadmodũ alia prænotata dissoluere poteris, & eis uti, dissolutis & cõgelatis, & in hoc est inuestigatio profunda. Antimonium calcinatur, dissoluitur, clarificatur, & congelatur, & teritur, est præparatũ. Lapis lazuli calcinat & abluitur

tritus,

tritus,& est purificatus. Lapis Aemathites,ignitur,& extinguitur sæpius in felle taurino.Bolus armenus teritur & dissoluitur ut Ceruſſa,& congelatur. Cinnabari semel sublimandū est à Sale communi,& sic est præparatum. Tutia calcinatur & soluitur in aceto distillato,& est optime præparata.

SECVNDA PARTICVLA
De spirituum mundificationibus. Caput V.

TRactauimus in prima particula,de eis,quę nobis necessaria uidebantur in inuētione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum præparationem sufficienter. Intendimus hic nunc ampliare sermonem de spirituum sublimationibus seu præparationibus cuiuscȝ speciei, quo ad nostri magisterij indigentiam completam.Ne discedas ab hac nostræ inuentionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus uidimus maxime nobis necessariam, & omnino certam. Hic uero pondera & specialem modum in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus, cum experientia omnino certa, & primo de Sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

De Sulphuris præparatione. Caput VI.

SVlphur uiuum, clarum,& gumosum tere subtilissime,& coque in lixiuio facto de cineribus clauellatis & calce uiua, colligendo superius combustibilitatem eius oleagineam extrahēdo,quousqȝ clarum uidetur: quo facto extrahe,& moue cum baculo,& caute extrahe illud,quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum,infrigida parum,& impone ei quartam eius

de aceto bono, & ecce totum congelabitur ut lac. Lixiuium extrahe clarum quo ad poteris, residuum ad lentum desicca ignem & serua. De secum amministratione hunc modum ser-
» ua. Ad librã unam Sulphuris huius præparati, accipe de squamis ferri bene calcinatis rubeis libram unam, Aluminis rochę bene calcinati libram unam, & Salis communis præparati libram semis. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto, ut sit liquidum, quod coque, mouendo quousq; totum bene denigratum fuerit, & desicca, tere optime, & pone in aludele cũ largo cooperculo, & sit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem spirituum conseruandam, sitq; aludel altitudinis pedis unius cum dimidio, ne calor ignis alembici zonã attingat, & sic sublima, ut docuimus in summa perfectionis nostrę. Collige autem quod in zona collectum fuerit densum, quod uero ad latera uasis superius in alembico adhæret leue & pulueriſabile, proiice, quia combustibile & fœdum ac defœdans est. Collectum uero, per se pone in phialam, & coque super cineres tam diu donec humiditas combustiua pau-
» latim deleatur, & serua munde, quia perfecte mundificatũ est.

De Arsenici præparatione. Caput VII.

Eius compar Arsenicum, post contritionem buliendum est in aceto, & ibidem tota pinguedo combustibilis extrahẽda & desiccanda. Sume deinde libram unam cupri calcinati, & semis aluminis calcinati, & salis communis præparati tantum ut aluminis, & tere cum aceto ut sit liquidum, & coque ut in
» sulphure, & sublima in aludeli sine alembico, & sit longitudinis unius pedis, collige album & densum clarum, & lucidum, & serua, quia satis est aptum.

De Argenti

De Argenti uiui præparatione. Caput VIII.

ARgentum uiuum sic sublima. Sume de eo libram unam, uitrioli rubificati lib. duas, aluminis rochæ calcinati lib. unam, & salis communis lib. semis, & salis petræ quartam partem, & incorporatum sublima, & collige album densum clarũ & ponderosum, quod circa uasis spondilia inuentum fuerit, & serua ut tibi de alijs scripsimus. Sed si in prima sublimatione inuentum fuerit turbidum uel immundum, quod tibi accidere poterit, propter tuam negligentiam illud cum eisdem fecibus nouerís iterum sublimare & serua.

Summæ Perfectionis cap. 45. pag. 70.

De Marchasitæ præparatione. Caput IX.

MArchasita trita ponatur in aludel magni fundi ad digiti spissitudinem, & primo Sulphur cum lento igne collige, & cum cessauerit, uigora ignem, renouato cooperculo, & ascendet quod Argenti uiui locum obtinet, ut tibi plenarie scripsimus in perfectionis nostræ summa completa.

De Tutiæ præparatione. Caput X.

TVtia puluerizata in aludele posita magnæ ignitionis administratione, sublimatur & fit bona. Sal ammoniacus sublimatur à Sale communi, ut in practica de salibus tibi scripsimus. Argentum uiuum ita sublimatur rubicundissimum: Recipe libram unam Mercurij, & libras Vitrioli rubificati duas, & libram Salis petræ, simul mortificato, & sublima etiam ab alumine rochæ calcinato, & Sale petræ cum eisdem ponderibus. Et est magnum nostræ inuentionis secretum, nec sit prætermittendum, quin consideratio fecũ sit notanda in Sulphuris sublimatione & sui comparis, quod Sulphur sublimatum à calce cupri, magis dealbatur, quam à calce ferri. Et sic inuestigandum

gandum est de Arsenico, nam à ferro sublimatur magis rubeũ. Possunt etiam sublimari à Vitriolo & alumine calcinato, & cũ Sale communi & Sale petræ commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum præparationes artificiose non modice.

TERTIA PARTICVLA huius libri, quomodo corpora sint præparanda. Caput XI.

TErtiam nostram particulã ponimus imperfectorũ corporum præparationem completam, & inuestigamus modũ, qualiter præparari debeant ut perficiantur quo ad complemẽtum primi ordinis uel secundi per se, sine medicina. Secundo præparationem eorum ad recipiendam medicinam albam, uel rubeam.

De præparatione Saturni. Caput XII.

SAturnum calcina, cum sale communi præparato fusum, cũ spatula ferrea agitãdo quousq; in cinerem uertatur, coque
» per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non mul-
» tum, ablue cũ aqua dulci complete, deinde calcina per triduũ,
» donec intime rubificetur, & si uis ad album, cum aqua alumi-
» nis albi imbibe, & reduc cum oleo tartari, uel eius sale. Si uero ad rubeum, imbibe cum aqua croci ferri, & uiridis æris prædicto, & reduc cum sale tartari ut prius, & hoc itera quousque sufficiat.

De præparatione Iouis. Caput XIII.

IOuem calcina ut Saturnum. Et albifica eius calcem, per triduum ut in Saturno, nec errabis in eis reductione, quia difficilis est, nisi fiat in furno illorum qui per cinericia uel cementa

menta reducunt, & fit ad libitum. Scias tu inuestigator huius operis, quod præparationes secum reductibilium plenarie in hoc libro conscripsimus, cum totus iste liber sit practicus cum inuestigatione certa compilatus. Sed in summa nostra præseruauimus nobis alium stilum magis Philosophicum, cum ibidem ut Theoricus, hic uero ut Practicus purus, artem cõplete inscripsimus. Vt autem artifex errare non possit, subiunge illud, quod reducere quæris, scilicet tantum, quantum illud quod præstare habet reductionem, & calcem diuisam cõdunare. Sed in tincturis est alia consideratio. Nam tingens multiplicandum est super tingẽdum, donec tinctura appareat: quod considerabis in corpore uel medicina: & hoc est unum de secretis nostris. Postquam reduxeris hæc duo plumba, & inueneris splendorem & colorem, & omnia alia ad uolitum tuum forte ignitione carebunt, & ut consequaris intentum, incipe sic. Dissolue tutiam calcinatam, & stannum calcinatum, & has aquas misce, & cum hac aqua imbibe calcem stanni, uice post uicem, sic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & uide si ignitionem habuerit, bene quidem, si uero non reitera, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas dissolutiuas spirituum & corporum ponam in fine libri huius, & quodlibet eius pro suo genere: nec mireris quod dispersimus huius practicæ specialia in diuersis uoluminibus, cũ ab improbis hanc artẽ fugare conamur. Cum talk uel Mercurio præcipitato, uel utilius cũ Luna pura ad hoc deducta calcinando & soluendo peruenimus ad horũ duorũ corporũ, ignitionem & duritiã completam cũ splendore inenarrabili. Scias tamen qd̃ sola speculatio, quæ multũ ualet in Summa nostra, in hac nostra inuentione parum prodest. Sed terere, coquere, assare, inhumare, calcinare, fundere, destruere, cõstruere, corpora emundare,

Summa (libris quos Summam perfectionis nõcupauit)

sit

Saturni et Jouis

πρακτικος pivou.

emundare, cum his clauibus aperies occultas seraturas arcani nostri, sine quibus ad huiusmodi conuiuij epulas non uocaberis. Destrue sine ira, & complebis cum lætitia.

lento igne

De præparatione Martis. *Caput* XIIII.

MArtem sic præpara: Tere libram unam limaturæ eius, cum libra semis Arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua Salis petræ & alkali, ter reiterando, funde uiolenter, & habebis ferrum album; itera quousq; sufficienter liquescat, cum dealbatione peculiosa.

De præparatione Veneris. *Caput* XV.

VEneris purgatio duplex est, una quidem ad album, alia uero ad rubeum. Ad album purgatur sic. Calcina ipsam solo igne, quemadmodum tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram unam cum uncijs quatuor Arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litargirij ter uel quater, & reduc cum Sale petræ ac oleo tartari, Et inuenies corpus eius album splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia præparatio eius ad rubeum. Tere libram unam limaturæ eius cum uncijs quatuor Sulphuris, uel lamínas eius cum Sulphure cementando, & sic calcina & ablue cum Salis aqua & aluminis, & cum reducentibus reduc in corpus mundum, aptum ad tincturam rubeam. Est etiam tertia præparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantũ Tutiæ calcinatæ dissolue, & cum dissolutione imbibe quater uel pluries residuum calcis, uel cum sola Tutia dissoluta, sic quod intret Tutia ultra calcis medium, & sic reduc cum reducentibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statũ altiorẽ, si uerus inquisitor fueris ueritatis. Est & quarta præparatio eius, ex se ipsa calcinata

nata rubea, solo dico igne, facias uiride intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem uiride dissolue cum aceto distillato, & congela, congelatum cum reducentibus reduc, quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc uero librum composuimus, ut sit introductorius Summæ nostræ, uel ea absente sit totius conclusio finalis, ad complementum utriusq; medicinæ. Nam hic ponimus practicam gradatim, illic uero theoricam speculationis nostrę, modo magis generali, cum demonstrationibus manifestis ordinatam:

QVARTA PARTICVLA
huius libri de medicinis. Caput XVI.

SEcundum ordinem præmissorum practicabimus in hac quarta particula nostra, iterum inuestigationis modum componendi medicinam quamlibet, albam uidelicet & rubeã secundum naturam & proprietatem corporis transmutandi, uel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et in secundo uel tertio ordine, nihil sophisticum recipit hic liber noster, cum de ueritatis inuentione intituletur. Quamobrem primo de Elixirijs albis incipiemus.

De medicinis albis pro Ioue & Saturno. Caput XVII.

MEdicina alba pro Ioue præparato. Sume Lunæ purissimæ libram unam, Mercurij uiui libras octo, & amalgama, quo facto, ablue cum aceto distillato & sale communi præparato usq; ad colorem cœlestinum, uel lazurij, quo abluto, extrahe de Mercurio quantum poteris, exprimẽdo per pannum spissum, & appone Mercurij sublimati duplum Lunæ, tere sufficienter, & coque in phyala uitrea cooperta per diẽ & noctẽ,

z extrahe,

extrahe, tere. & iterum coque, frange phyalam, & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, alias totum funderetur in massam nigram, pulueremque pone super porphyriten, & adiunge ei duas partes Ammoniaci præparati, & partem unam Mercurij sublimati, tere triturationem bona, & imbibe cum aqua Salis alkali, uel aqua Salis petræ, si zozam non inueneris, & pone ad distillandum cum imbibitum fuerit cum lento igne, & extrahe totam aquã, sic ut remaneat sicut pix fusa, redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum, imbibe cum oleo ouorum rectificato uel desiccato, uel cum oleo Salis alkali, uel petræ, uel tartari, donec fundatur cum ingressu, & proijce unam partem super quinq; Stanni præparati, & est Luna perfecta in secundo ordine, absq; errore.

Item alia medicina super Iouem. Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublima ter uel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibe Lunam calcinatam, ut in prima medicina feciſti, toties donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis prædictis, & proijce unam partem super decem partes Iouis præparati, & uidebis intentum. Tertia medicina Iouis fit cum una parte Lunæ dissolutæ in aqua sua, uidelicet stillicidij Cupri & Salis petræ, ut in fine habetur, cui adiunge duas partes talk dissolutæ, uel Tutiæ calcinatæ, & dissolutæ. recipiendo aquam ter uel quater, congela, & incera cũ Arsenico sublimato, quousq; fundatur, & proijce unam partem super octo partes Iouis præparati. Et si uis has medicinas proijcere super Saturnum præparatum ad album, tunc minue Saturnum in suo triduo, & fac ut in Ioue.

De medicinis Solaribus pro Ioue & Saturno. Caput XVIII.

Prima

PRima igitur medicina Solaris sic fit: Calcina Solem, amalgamando prius cū Mercurio, uelut in luna, extrahe Mercurium per pannum, tere cum duplo salis communis præparati, pone super lentum ignem, ut recedat Mercurius, extrahe salem cum aqua dulci, & desicca, & sublima ab eo tantum salis ammoniaci, reddendo sibi quater, tunc dissolue in aqua uitrioli, & petræ, & lameni, ut in fine libri huius habetur. Solue crocum à ferro extractum per calcinationem, uel cuprum calcinatum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per distillationem, & redde sibi quater. Vltimo desicca, & imbibe cum oleo tartari rectificato, ut in fine libri huius, quousq; fluat ut cera, & tingit quatuor partes obrise. Secunda fit in sole soluto, ut in prima, & uiridi facto de cupro, calcinato & dissoluto, ana, mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera cum sulphure præparato, quousq; fundatur ut cera, & tingit octo partes Saturni splendide. medicina solaris (c. v. l.

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & uiridi dissoluto, mixtis & præparatis ut in secunda, & in fine inceratis cū oleo capillorum præparato, uel ouorum, quia una est uia, & cadit una pars super decem Saturni. Possunt etiam hæ medicinæ proijci super louem præparatum in rubeum, & erit ita splendidissima perseuerans materia, ut opus finissimum, secundum eius gradum. Nam hæ medicinæ alterant in secundo ordine, ut retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte.
Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis, & primo de medicinis horæ ad albū Sume argenti, ut supra calcinati, partē unā, tere cum duabus partibus arsenici præparati,

& una parte Mercurij præcipitati, & imbibe cũ aqua salis petræ, litargirij, ammoniaci, ana, quousq; pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo, ut in alijs, quousq; fluat, & cadit una pars super quatuor Veneris, uel Martis præparatorũ. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantum Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera, cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, ut supra, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cum tantũ salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis, & proijce unam partem super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte. Caput XX.

SOlaris uero medicina fit, ut sumas thutiæ libram unam, calcina & dissolue in aqua uitrioli & petræ, tum cum ea aqua imbibe calcem Solis, ut bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc quater reddendo. Vltimo incera cum oleo capillorum, uel felle taurino, & uiridis æris præparato, & eris excellens, purum, & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta, aliter inuanum studes, & recipe in corde, in nostris uoluminibus intentionem nostram, & uidebis nos uerum inuestigasse.

De medicina tertij ordinis ad album. Caput XXI.

HInc uero ad tertij ordinis gradum ascendemus, Et primo de Medicina Lunari, tã pro corporibus imperfectis perficiendis, quàm pro ipso Mercurio in ueram Lunam coagulando. Primo dissolue Lunam calcinatam in aqua dissolutiua ut prius, quo facto, coque eam in phyala cum longo collo, non obturato ori per diem solum, usquequo consumetur ad eius tertiam partem aquæ, quo peracto, pone in loco frigido, & deue-

nient

nient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem, de quo recipe uncias quatuor, de arsenico albo præparato uncias sex, & de sulphure præparato uncias duas, & misce simul bene terendo cum eo salis petræ, & ammoniaci, & pone in phyala cū longo collo per septimanam, & indurabitur ut pix, extrahe, & iterum incera ut prius coquendo per quatuor dies, & iterum incera tertia uice, & inuenies illud oleum fusum infra triduū, & cum infrigidatum fuerit frange, & extrahe, & inuenies laminam fixam, fluentem ut cera, & est primus gradus. Iterum appone tantum ut prius de noua materia, & iunge cum isto fermēto, & fac ut prius, & sic tertio, & quarto. Et inuenies medicinam cuius bonitas est magna & excellens, cadit enim super decem cuiuslibet corporis, uel ipsius Mercurij in lunam ueram. Hunc autē lapidem custodi, & ratiocinare per modum à nobis traditum in summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec enim proposuimus, cuncta in uno solo monstrare uolumine, cū liber librum exponat & declaret.

hoc est, quoties reiteras, toties multiplicabis in infinitum.

De medicina Solari tertij ordinis. *Caput* XXII.

MEdicina uero Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato ad modū Lunę, cui appone sulphuris soluti partes tres, arsenici partem unam, ut in fine habetur, per omnia faciendo ut in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus, & ipsum Mercurium in uerum solem, uel amplius, secundum modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfectionis nostrā, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum, ut in infinitum tingas, si ingenium acutum possideas, nec discurre hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguis. Nam omnes ad unam tendunt perfectionem, tibi à nobis sufficienter

ficienter traditam. Experiri poteris, si tantum ualeas, sin autem, recede, quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis:
Caput XXIII.

FIli doctrinæ perquire experimenta, nec desine, quia fructum in eis inuenies millecuplum, quia tibi soli hunc librum scripsi, quem complere uolo cum aliquibus aquis & oleis, in nostro magisterio multum necessarijs, cum ijs sigillabimus librum nostrum de perfectionis inuentione. Et primo cū aqua nostra dissolutiua, de qua mentionem fecimus in Summa nostra, cum loquuti fuimus de Dissolutione cum aquarum acumine. Primo sume libram unam de Vitriolo, de Cypro, & libram semis Salis petræ, & unam quartam aluminis lameni, extrahe aquam cum rubigine alembici. nam dissolutiua est multum, & utere ea in capitulis prælibatis: fit autem multo acutior, si cum ea dissolueris quartam Salis ammoniaci, quia soluit Solem, Sulphur & Argentum. Aqua alia philosophica nostra inceratiua. Sume oleum distillatum ab ouorum albuminibus, tere cum medietate Salis petræ, & Ammoniaci, ana, & fit optime, uel cum Sale alkali misce, & distilla ut prius, & in quantum hoc plus reiteraueris, tanto melius incerat: aut cum oleo tartarino, coniunge oleum prædictum, & distilla oleum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum. Sume oleum uitellorum, seu capillorum humanorum, cui adiunge tantum Salis ammoniaci, & iterum distilla, & hoc ter, et erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum uiridis æris fit, cum uiride æris dissoluitur in aqua salis Ammoniaci, et cum illo congelato, admisce oleum uitellorum, et distilla, et hoc ter renouando,

renouando, & habebis oleum uiridis æris ad incerandum aptum & utile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, ut à capillis humanis, per omnia faciendo ut in alijs. Et non dico, quod ista dent humiditatem radicalem mineralem, (ut probauimus in Sulphure & Arsenico) sed saluant tincturam à combustione, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, ut à nobis alibi narratum est. Quicunq; artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfecte & studio se fuerit operatus, inueniet post complementum operis sui, nos uerum inuestigasse, et in hoc liber noster terminatur, qui de inuentione ueritatis seu perfectionis intitulatur.

FINIS.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTISSIMI, RERVMQVE NATVRALIVM PERITISSIMI Liber Fornacum ad exercendam χημείαν pertinentium. Interprete Rodogero Hispalensi.

Præfatio, diuidens librum in tres partes. Caput I.

CONsideraui mus consideratione non fantastica, nos totam artem tradidisse in uoluminibus nostris. Sed ne ob inuidiam mordeamur, hunc librum Fornacũ præscripsimus, in quo tractabimus practicam manualem, tam in spirituum quam corporum præparationibus, ut artifices leuius contingere ualeant ad operis complementũ. Cum ergo ultima cõsideratio in rerum cognitione magis propinquarum consistat, & in modo operandi, & res à rebus regimine ignis extrahi possunt. Et cum ad hanc rem peruenire nõ possumus nisi separando superflua à contento desiderato, scilicet sulphuris combustibilitates & territates corpus quodlibet infœdantes: Hinc est quod primo singulos operandi modos tractabimus, utpote qualis furnus cum suis instrumentis spectet ad quamlibet rem præparandam, usq; ad operis complementum cum regimine ignis illi appropriato, & qualia uasa pertineant ad propositum, ut artifex perficere possit suam operationem. Secundo, quæ res præparandæ sunt, ut ex simplicibus seu commixtis uerum Solem uel Lunam generare ualeat cum splendore. Tertio narrabimus illa quę perfici possunt cum alteratiuis, & quę naturaliter alterantur cum complemẽto totali, Et modum permiscendi cum proportione debita, & cum

cum medicinis longę tempore ad hæc præparatis. In fine autē pertractabimus recapitulationem omnium experimentorum nostrorum,cum quibus peruenimus ad noticiam ueritatis huius.

PRIMA PARS HVIVS

libri de modis operandi.

De *furno calcinatorio.* Caput II.

Fiat furnus calcinatorius quadratus in longitudine quatuor pedum,in latitudine trium pedum, & sit spissitudo parietum dimidij pedis in hunc modum. Ponantur ergo Luna Venus,Mars,uel aliæ res calcinandæ in patellis terreis de fortissimo luto,de quo crusibula fiunt, ut possint in ignis asperitate stare,usq; ad calcinandi totalem combustionem. Calcinatio thesaurus rei est,nec te tedeat calcinationis.Studeas autem in nostris uoluminibus quæ diximus.Per calcinationem mundificantur corpora imperfecta, & per reductionem calcinati in solidam massam. Et tunc proijciatur medicina nostra super ea,& gaude.

De *furno sublimatorio.* Caput III.

Fiat furnus sublimatorius, uidelicet per modum in Summa nostra de spirituum sublimatione prius traditum complete secundum hanc formam.

In sublimatione sulphuris debes cooperculū sublimatorij facere cū magno libero concauo cannali interius ad modū alembici

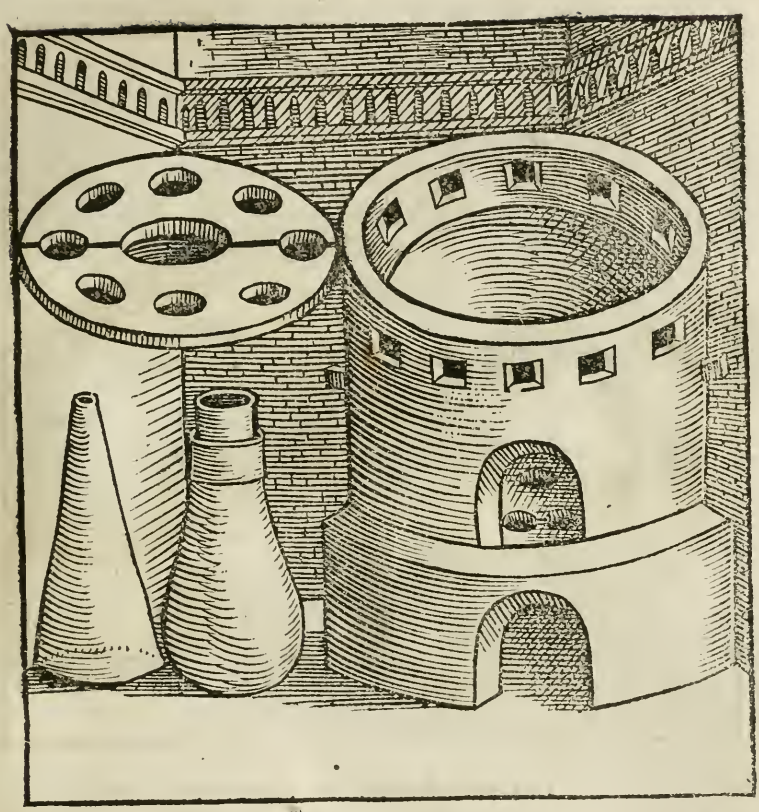
Furnus Calcinatorius.

bici ſine naſo. Nam aliter deſcenderet totum ſublimatum ad fundum uaſis præ nimio calore. Nam in fine ſublimationis nõ aſcendit ſulphur, niſi cum expreſſione, uſq; ad ignitionem aludelis, & niſi ſublimatum in cannali retineretur ſuperius cum leuiter fundatur, deſcenderet iterum per uaſis latera, uſq; ad fundũ, & ſic nihil inueniretur ſublimatũ, ut notũ eſt expertis.

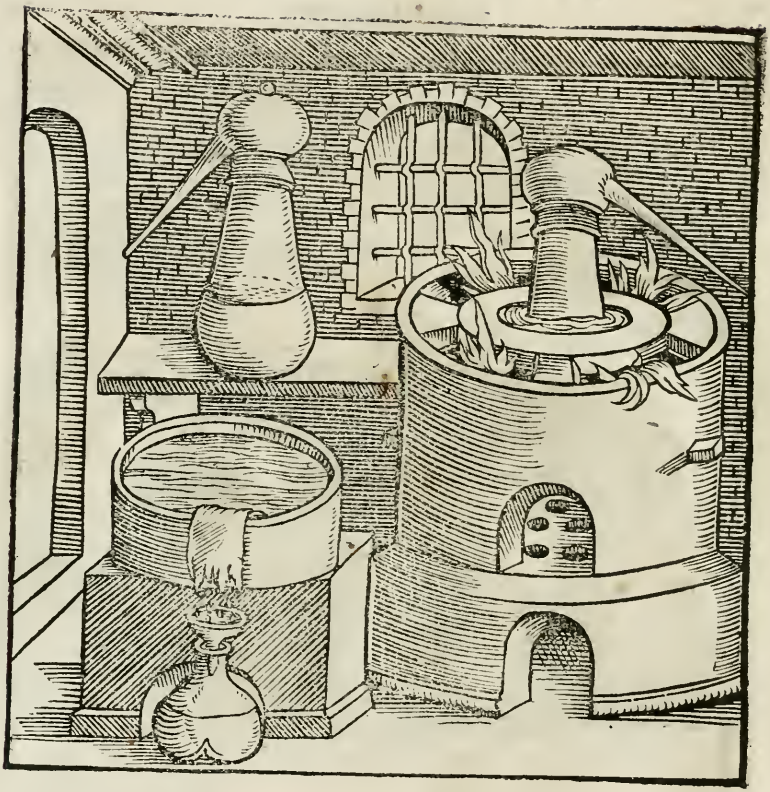
De furno

Furnus Sublimatorius.

De *furno diſtillatorio.* *Caput* IIII.

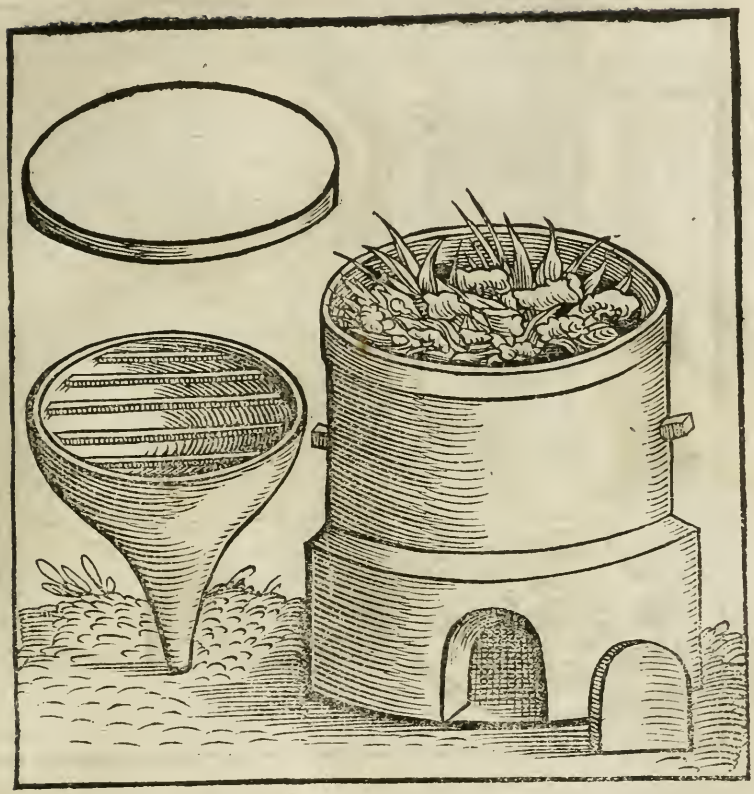
FVrnus diſtillatorius eſt idem cum furno ſublimatorio, fit autem uas diſtillatorium ad modum iſtius figuræ. Ignis autẽ adminiſtrandus eſt ſecundum exigentiam rei diſtillandæ. Modum autem ſufficienter deſcripſimus diſtillatorium tam mineraliũ, quám uegetabilum, in Summa noſtra perfectionis.

De Furno descensorio. *Caput* V.

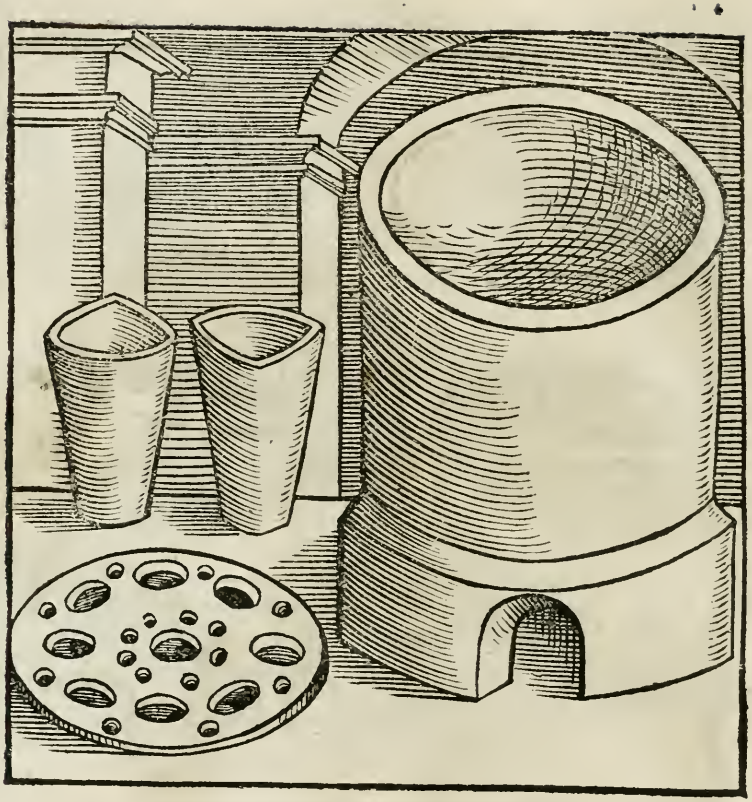
FVrnus autem descensorius fit in hunc modum. Et est apud nos inter fusores cineritiorum, & cementorum mirabiliter usitatus. Reducuntur aũt omnia corpora calcinata, cõbusta, soluta, & coagulata per hũc furnũ in solidã massam. Imò cineritia & cemẽta, & testę seu crusibula, in qbus sępius fusum est argentũ ad recuperationẽ illius metalli imbibiti.

De

De *furno fusorio.* Caput VI.

FVrnus fusorius, in quo omnia corpora leuiter funduntur per se, & est furnus iste multum usitatus inter fusores monetarios, nec non & aurichalcum in his furnis funditur, & tingitur cum Tutia uel Calamina, ut notum est expertis, & sic fit.

De furno Solutorio. *Caput* VII.

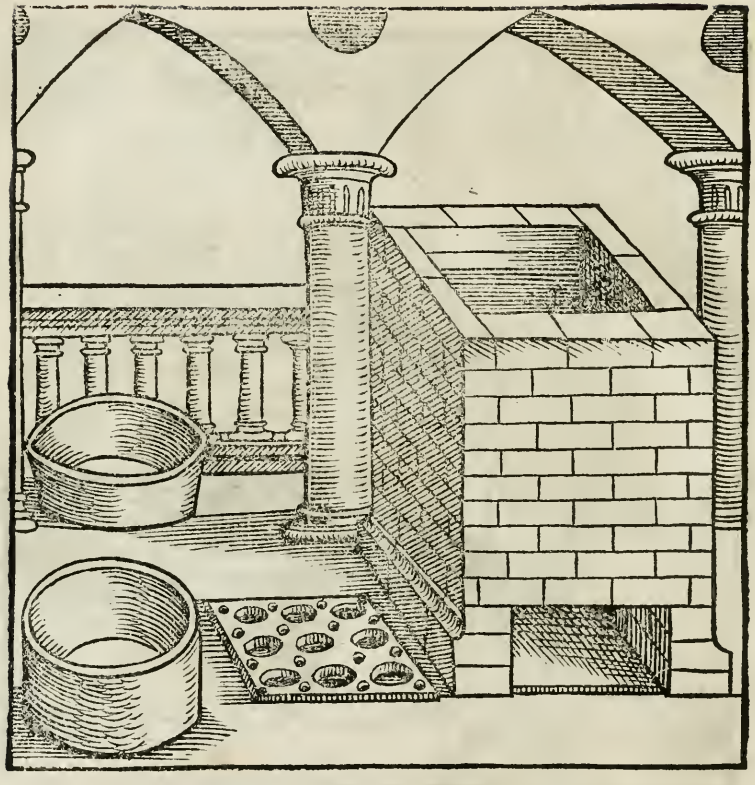
FVrnus dissolutorius fit cum cacabo aquæ pleno cum instrumentis ferreis, in quibus artificiose tenentur alia instrumenta, ne cadant, in quibus fit omnis dissolutio, & hæc est forma furni & uasorum, ut sequitur.

De

De furno fixatorio uel Athannor. Caput VIII.

Flat furnus fixatorius ad modum furni calcinationis, & sit patella profunda terrea plena cineribus cribellatis. Sit autem uas cum materia fixanda bene sigillatum in medio cinerum situata, sic quod spissitudo cinerum subtus & superius & in circuitu sit ad spissitudinem quatuor digitorum, uel secundum

ſecundū illud, ꝙ fixare deſideras, Quia maior ignis requiritur in uno ℈ in alio fixando, Per hunc furnū, & per hanc uiā perue nerunt antiqui philoſophi ad opus magiſterij, quod notū eſt ue re philoſophantibus, quod per nos eſt ſatis monſtratum ſufficiēter in libris noſtris, illis qui fuerint ueritatis inueſtigatores, Et hæc ſuper eſt figura Athannor. Qui uero in huiuſmodi poteſt magis ingeniari, nō excuſet ſe ab hoc, per nr̄am traditionē.

SECVN-

SECVNDA PARS DE REBVS PRAEPARANDIS.

De præparationibus ſpirituum mediorum mineralium & aluminum. Caput IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes ſpirituum, & primo Mercurij. Si autem perfecte deſideras eum ſublimare, ad libram eius pone ſalis communis libras duas & ſemis, & ſalis petræ libram ſemis, mortifica totum, ſimul terendo cum aceto, quouſque non appareat in eo de uiuo aliquid, & ſublima ut ſcis, quia utile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, ſcilicet libra una eius, ab una libra ſalis petrę, & libra una uitrioli, cum quibus optime teritur, & ſublimatur rubeus & ſplendidus. Sublimatur autem Arſenicum, ſcilicet libra una, à libra una limaturæ Veneris, & ſalis communis libra ſemis, aluminis calcinati quarta libræ unius. Mortificentur cum aceto ſuper ignem mouendo, quouſq; totum denigretur, & iterum imbibe, deſicca mouendo, & hoc ter. Sublima azymum, & utile. Sulphur autem decoctum in lixiuio & exſiccatum ſublimatur cum eiſdem fecibus, ſicut arſenicum, excepto, quòd loco limaturæ Veneris ponitur limatura Martis, uel batitura ſquamæ eius, in uaſe prædicto. Sal autem ammoniacum à ſale communi ſublimatur, æquis ponderibus impoſitis. Tutia uero, & Marchaſita, atq; corpora imperfecta ſublimantur, ut narratum eſt in Summa noſtræ perfectionis. Sales uero & alumina præparantur, & bauratia, & uitriola, ut in libro noſtræ inueſtigationis ſufficienter ſcripſimus.

De Calcinatione Iouis. Caput. X.

IVpiter ſpecialiter calcinatur ſic: Sit teſta magna ſuper furnum ſituata, & ſtanno impoſito, cum tantundem ſalis communis præparati, & aluminis roche calcinati. Moueas ſemper cum ſpatula ferrea perforata, quouſq; totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & ſit ſemper ignitum, quouſq; optime dealbetur, & ſerua.

De calcinatione Saturni. *Caput* XI.

SAturnus eodem modo calcinatur ut Iupiter ſed calx eius rubificatur ut minium, quam ſerua.

De calcinatione Veneris. *Caput* XII.

VEnus ſic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis prædicto, uel in ſua limatura, uel per ſe, uel cum arſenico pulueriſato, uel cum ſulphure, inungendo cum oleo communi, Et ſic calcinatur per tres uel quatuor dies igne fortiſſimo. Calcinatum percute, ut cadat à tabulis, reſiduum calcina, calcinatū & tritum recalcina, quouſq; optime rubificetur, & ſerua.

De Calcinatione Martis. *Caput* XIII.

MArs quidem calcinatur per eius limaturam in prędicto furno, quouſq; optime rubificatus fuerit, ut puluis impalpabilis ſine tactu. Et dicitur crocus Martis.

De calcinatione mediorum mineralium.
Caput. XIIII.

OMnia atramenta, ſales, alumina, & Thutiæ genera cum tartaro, & aliis diuerſis calcinantur in furno dicto Calcinatorio, cum igne mediocri, uel forti, ſecundum exigentiam rei

rei calcinandæ, ut patet in libro De inuestigatione perfecti magisterij, sed omnia corpora calcinantur ut in testamento nostro.

De ablutionibus calcium corporum combustorum.
Caput XV.

ABlutio omnium corporum combustorum & calcinatorum sic fit: Habeas primo uas terreum uitreatum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cum qua ablue calcem quamcunq; corporis calcinati, fricando sæpius, ut totum sal & alumen dissoluatur, tunc cum residentiam fecerit, euacua aquam caute, ne aliquid de corpore exeat lotionem. Calcinatũ iterum impone in aquam calidam, & reitera ut prius, quousq; bene & perfecte ablutum fuerit, & serua.

De inceratione calcium ablutorum. *Caput* XVI.

INcerationes Calcium ablutorum fiunt sic: Calcem ablutam desicca, post dissolue in aceti distillati libris duabus, salis cõmunis, aluminis glaciei, salis gemmæ, ana, uncias duas, & quatuor libras calcis ablutæ prædictæ, desiccatæ imbibe, quousq; totam imbiberit aquam prædictam, desicca, & serua.

De reductione Calcium in solidam massam.
Caput XVII.

REductio illius calcis ablutæ & inceratæ sic fit: Calcem inceratam ablue cum urina distillata, quousq; extraxeris sales, & alumina cum spurcitia corporis calcinati, qua desiccata, ipsam imbibe cum oleo tartari, in quo dissolue ad libram unam olei, uncias duas salis Ammoniaci, & unciã unam salis petræ. Sint autem calcis libræ quatuor, & talis imbibitio fiat

per uices desiccando & imbibendo, & desicca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam, corpus purgatum, à sulphureitate combustibili, uirtute ignis calcinantis, Et à terrestreitate fœtida, uirtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ feculentiam, corpore purificato ab immũdicijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quòd autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitiæ, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti uiui substantiam in se contineat, ut à nobis monstratum est sæpius, in summa nostra, ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, ut meliora appareant cum fulgore, post eorum reductiones. Caput XVIII.

CVm dupliciter corpora ad perfectionem reducãtur, aut per præparationis modum, & commixtione perfectorũ cum imperfectis, aut per medicinam ad hoc præparatam. Hic uero narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter. In primis narramus, quòd corpus, ut prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, uel limari oportet, uel in granulas diuidi, ut notum est. Quoniam post fusionem proijcitur super tabulam minute perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturam dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petræ & uitriolo, quantum eius medium, uel limaturam eius dissolue in aquam limpidam, Appone fermenti præparati tertiam eius partem, Extrahe aquam & redde, &

hoc

hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suũ examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertractauimus de corporum imperfectorum administratione perfecta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus, ueriores & certas. Primo de Ioue incipientes dicimus. Postquam præparaueris Iouem & reduxeris eum, dissolue illum in aqua rum acumine, quo dissoluto, ut prædiximus, ad eius nouem partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem unã, aquas claras commiscendo. Hoc autem rectifica, aquam per alembicum septies, extrahendo & reddendo. Et cum ultimo rectificatum fuerit, da ei de aqua salis petræ imbibendo & desiccando, & reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium expectans. Si enim Argentum uiuum præcipitatum & dissolutum, cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, ut diximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile pertractatum, sub proportione prænominata. Saturni autem regimen, completur eo præparato & dissoluto, cum tertia eius fermenti rubei dissoluti, quibus ut prius præparatis, corpus quidem pulchrum te inuenisse lætaberis. Veneris quidem regimen specialius pertractantes, narrauimus quod eam præparatam & dissolutam rectificabis septies uel pluries, aquam ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde uiride nobilissimum, cum sale ammoniaco in aceto distillato. Illud autem uiride in uase Martis rubifica & dissolue iterum, cui adiunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius, fermenti aquam post extrahendo & reddendo septies, hoc autem reduc in corpus, & gaudebis. Martis autem regimen est, ut Veneris, sed propter eius maximam fœditatem nihil boni in eo expectabis. Lunæ uero regimen est, quod eam dissoluas & coagules septies, uel ad minus quater. Et ad eam dissolutam,

adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum solare, quia cum Sole conuenit, & remanet cũ eo quiete. Et sit tuum adiutorum Venus optime purgata & dissoluta, cum ab ea extrahatur sulphur mundissimum, tingẽs & fixum. Et dico tibi quod Mercurius purificatus & fixus, habet palliare fœditatem corporum imperfectorum. Fixum uero Sulphur extractum à corporibus purum, colorare cum splẽdore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quod ipse Mercurius atq; Sulphur extrahi possunt, tam à perfectis quàm imperfectis corporibus debite præparatis. Sunt enim ad hoc ad minicula, spiritus purificati & media mineralia, ut opus ad perfectionem reducatur congrue, necnon & peculiose multum.

TERTIA PARS DE CORporibus perficiendis & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis. Caput XIX.

CVm autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorum corporum cadentes in secundo ordine, nunc ad tertij ordinis metas est transeundum. Quæ autem sint medicinæ, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratum est in libro nostro perfecti magisterij, ubi demonstrauimus demonstratione competenti & uera, lapidem nostrũ de Argenti uiui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter ut theoricus speculatiuus. Hic uero practicam manifeste referabimus enodatam, & est, ut studeas Lunam uel Solem resoluere in aquam suam siccam, quam uulgus Mercurium uocat. Et hoc, ut duodenaria proportio contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lento, hæc bene rexeris, inuenies per quadraginta dies corpus illud in meram aquam conuersum,

conuersum. Signumq; suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si uero utrunq; opus album & rubeum perficere conaris, utrumque fermentum per se modo iam dicto dissolue & serua. Et est nostrum Argentum uiuum de Argento uiuo extractum, quod uolumus pro fermento. Pastam uero fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quod pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno, Pasta uero rubea ex Venere & Saturno. Est autem ut in fermento corpus quodlibet per se dissoluendum.

De *regimine Iouis & Saturni.* Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonstrabimus regimen Iouis & Saturni. Primo innuimus quod hoc caput est ad album, & est modus talis: Accipe libram unam Iouis mundissimi, & funde, quo fuso impone duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum ut commisceatur, quod pone in phialam cũ collo unius pedis, in furno Athannor. Et aliam phialam Saturni sic præparati, & subijce ignem lentum per septimanam, Et habebis pastam dissolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, secundum proportionem quam monstrabimus ad præsens. Sint pastæ Iouialis quatuor partes, Saturni tres, fermenti albi pars una, Ista dissoluta, ut diximus, misceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum dissolutionis nostræ ignis mediocris per septem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime, quod uero remansit spissum, in Chemia bene sigillatum, pone in Athannor, sicut prius, per tempus prædictum, & sic ter quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in

Chemiam

Chemiam in furno fixationis per duodecim dies, tũc extrahe, & reduc cum reducentibus. Et illud inuenies, quod anteceſſores noſtri maximo ſtudio inuenerunt, generans generatum. Idem autem in cineritio cum plumbo affina. Et inuenies corpus albedine perfectum, generans perpetuo ſuum ſimile. Cuius expoſitionem unà cum cæteris meis anteceſſoribus, cum eo quod ſcripſimus, ſucceſſoribus relinquo.

De regimine Veneris, & Saturni. Caput XXI.

SInt paſtæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti libra una, his optime diſſolutis, fiat cõmixtio per minima, quam ſerua calore, ut in albo dictum eſt, extrahe aquam, & quod in panno remanſit, pone in Chemiam optime ſigillatam per tres ſeptimanas. Extrahe reddendo ſibi tertiam partem aquæ ſuæ reſeruatæ, & coque ut in capitulo præcedenti, Et ſic ter. Cum autem biberit totam aquam ſuam, pone in orobo ad figendum. Et cum fixum fuerit, reduc cum reducentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De regimine Martis. Caput XXII.

CVm Martis ſolutio nimiũ inueniatur difficilis, propter quam plures modos, & diuerſa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri pertractabimus. Sint ergo Martis paſtæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor. Saturni libræ quatuor, miſceantur ſine fermento, & coque per ſeptem dies, & inuenies totum ſiccum. fige, & pone cum medietate eius Litargirij triti, & commixti ſimul in reductorio, & inuenies corpus minerale, & multum utile, ſi ea ſapias, quæ pertractauimus ſæpe.

De regi-

De regimine Lunæ. Caput XXIII.

REgimen Lunæ est, ut reducatur de minera sua ad nobilius,& hoc ut dissoluas eam,de qua accipe libras tres, Veneris dissolutæ libras quatuor, fermenti dissoluti libram unã, coniunge aquas,coque per septem dies cum lento igne, in Orobo clauso, ut in Marte, cum tota aqua sua, deinde fortifica ignem paulatim per alios septem dies, & sit quasi sublimationis. Sed per alios septem dies da illi parum fortiorem ignem, ut figatur tota aqua cum eo, quem puluerem in pauca quantitate reduc,& si retinuerit secum partem Mercurij,(quod leuiter scire poteris,si calcinare sciueris)bene quidem.Si uero nõ, iterum ad figendum impone, quousq; sufficiat, hoc autem reduc cum reducentibus rubeis.Et Lunam coloratam,transmutatam,& fixam inuenies,quam honora.Nam si bene studueris in nostris uoluminibus, inuenies per considerationem nostrã, super quæ actionem suam fundare debeat uerus inquisitor.

De regimine Mercurij. Caput XXIIII.

REgimen Mercurij sit duobus modis. Primo ipsum bene lotum, & purificatum,amalgamabis cum nostra subscripta proportione certa. Secundus modus est,ut ipsum distilles, & inde aquam uitæ facias.Quantum ad primum modum,hæc est proportio.Sint Mercurij unciæ quadraginta octo,Solis uncia una, Lunæ uncia una, Veneris uncia una, Saturni uncia una.Funde hæc corpora,primo Venerem & Lunam. Secundo Solem.Tertio Saturnum. Extrahe ab igne,& sit in magno crusibulo, habeasq; dictum Mercurium bene calefactum in alio, & cum indurare ceperit, infunde paulatim Mercurium, mouendo cum baculo,& reimponendo super ignem,& mouendo quousq; bene fuerit amalgamatum cum Mercurio toto. Pone

ad dissoluendum per septem dies, extrahe aquam cũ panno, residuum fac uolatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterũ imbibe cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmẽtabilem, usq; in infinitum. Custodi ergo hunc librum à filio tuo, quia iste exponit cuncta, quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum. *Caput* XXV.

FErmentum Lunę ad azymum, fit, cum Luna dissoluta fuerit, in aqua sua corrosiua. Et si hanc aquã decoxeris ad tertiã, & in aëre posueris per se in balneo, uel in fimo per aliquot dies, erit oleum Lunæ, & ipsum fermentũ, quod serua ad albũ.

De fermento solis ad rubeum. *Caput* XXVI.

FErmentum Solis, fit cum Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus secundum capitulum prædictum fermenti Lunæ, Erit fermentũ solis ad rubeum, q; serua.

De fermento Fermenti, tam albi, quàm rubei, super Mercurium. *Caput* XXVII.

COmpositio medicinæ nostræ, quæ dicitur fermentũ fermenti super Mercurium, fit per hunc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici, commisce aquas, easq; pone super ignem per diem ad in corporandum. deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies sic incerando, & erit currens, ut cera fusibilis. Tunc appone tantum ceræ uirgineæ fusæ, & commisce, & proijce super Mercurium

curium lotum, secundum quod tibi uidebitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in uirtute & pondere. Si autem ad rubeum sit hoc fermentum fermenti, dissolue solē in aqua sua, (compositiones autem omnes aquarum illarum, & aliarū rerum, sufficienter sunt traditæ in libro nostro, De perfectionis inuentione, & dissoluēdi modus, quare hic omisimus) quo Sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes Sulphuris dissoluti, in eadem aqua simul, & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista ueraciter dissoluta in aquam clarissimam, quibus mixtis coque per diē, ut fermentētur, deinde extrahe aquam, quindecies semper reddendo, incera cum cera crocea uirginea. i. oleo sanguinis, uel oleo ouorum, ad medium, proijce super Mercurium crudum, secundum quod uidebitur tibi expedire. Scias utiq; si hanc medicinam perfeceris, secundum modum tibi traditum in tertio ordine Summæ nostræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per subtiliationem eius, quod una pars tingit Mercurij infinitas partes, in Solem altissimum nobiliorem omni soli naturali.

pag. 182.

pag. 146. 147. cap. 82. De medicina coagulante argentum viuu

Recapitulatio experimentorum authoris. Caput XXVIII.

CVm intendamus in hoc nostro uolumine declārare cuncta dubia, quæ accidere possunt cuilibet artifici cōcludā librū meū, cū omnibus ueris experimentis per me probatis, & expertis. Et per has operationes ueras percipere poterit inuestigator nouus, ueritatē seu falsitatē receptorum diuersorū sophisticorum, ne tempus suum exponat uiliter, & bona similiter, in falsificorum receptionibus. Et primo de spiritibus solis postea de alijs consequenter modis suis, tam de corporibus

inutiliter

quàm de ſpiritibus. Sed iſtud capitulum diuiſum eſt in duo. Primo narramus experientiam antiquorum per nos expertã. Secundo rectificationes eorum omnium. Sed ad ea quæ ſunt albedinis, eſt prius inſiſtendum, prout nos incepimus. Bona dealbatio. Recipe Realgaris unciam unam, Argenti uiui ſublimati uncias tres & ſemis, Tartari calcinati unciam unam, tere & incorpora, & pone in phialam cum longo collo unius pedis, ſic quod duo digiti intrare poſſint, & ſit lutata, & pone ſuper ignem coopertam cum panno. Fac primo ignem lentum per quartã horę, deinde ſubtus & incircuitu, augmenta ignẽ, quouſque furnus ulterius ardeſcat cum ignitione, infrigidatũ frange, & quod metallinum inueneris, extrahe & collige magnam copiam. Quia iam dicam tibi modum, qualiter hæc medicina rectificetur utiliter. Dealbatio artificioſa. Super Tutiam ſublimato unam partem Mercurij ſublimati, & duas partes Arſenici ſublimati, quouſq; habuerit ingreſſum. hoc Venerem dealbat clare, & ſpecioſe multum. Item alia. Cum litargirio diſſoluto imbibe Mercurij ſublimati partes tres, Arſenici ſublimati partes duas, quouſque fiant octo pondera. Cui adiunge Arſenici ſublimati alia octo, tere ſimul, & funde cum oleo tartari & dealbabis Venerem præparatam ad libitum. Item alia. Arſenicum metallinum cum tantundem calcis Lunæ, tere, & imbibe cum aqua ſalis ammoniaci, & deſicca, & tere, & poſt diſſolue ſalem tartari in aqua ſalis petræ, cum quo oleo imbibe medicinam, deſicca eam ter incerando, & deſiccãdo, & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia noſtra. Iotem calcinatum, ablutum, & deſiccatum, toties imbibe cum Arſenico metallino, cum medietate eius Mercurij ſublimati, quouſque fundatur, & intret Venerem. nam ipſam dealbat ſplendide, præparatã. Itẽ. Super Tutiã calcinatã, diſſolutã, & coagu-

& coagulatam, sublima Arsenicum sublimatum album, sic qđ Arsenici sint tres partes, Tutiæ uero una, reiterando sublimationem super ipsum quater. nam habet ingressum cum illis. adiunge Mercurij sublimati medietatem totius, terendo & incerando quater cũ aqua salis ammoniaci, petræ & tartari, ana, cum quo coagulato. Cementa laminas Veneris præparatas, & funde, & erit res ualde pulchra. Item alia. Venerem calcinatã & inceratam tere, cui adiunge Arsenici sublimati, & dimidiã partem Mercurij sublimati, quibus bene tritis, & mixtis, adiunge parum de aqua Ammoniaci, incerando super marmore, post desicca & sublima. Sublimatum redde fecibus iterum imbibendo. Et sic ter, in quarta uice imbibe cum aqua petræ, & sublima id, quod sublimari patitur, reitera, donec fusum maneat in fundo, illud autem in cupro præparato, resplendebit cũ nitore. Item. Super calcem Veneris præparatam, toties sublima Arsenicum sublimatum, quoad aliqua pars Arsenici remaneat, cum eo in asperitate ignis. Illud autem imbibitum cũ aqua petræ, & ultimo inceratum cum aqua Lunæ & Mercurij præcipitati, in fine cum oleo tartari rectificati, quousq; fluat, Martem dealbat mirifice. Et intrat secundum ordinem, si sagaciter ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi nanq; alibi, quòd si Mercurij ubique præcipitati obtineat in commixto, splendidius ambulabis, præcipue si fermentum album dissolutum, cum Mercurio dissoluto, post aliqualem eius fixionem, adiunctum fuerit per medium inceration⁹, inuenies te iuxta uiam ambulasse. Et quia probauimus Iouem qualitercunq; præparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem, qualecunq; sibi magisterium superuenerit, etiam Saturnum & Martem: propter hoc in Summa nostra, dedimus eum medicinæ tertij ordinis subseruiturum, quia excellentissime ibi

decoratur, ut sæpius est probatum in Summa perfectionis nostræ, & iam infinitos modos de facto probauimus, & sciuimus. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi Mercuriales. *Caput* XXIX.

NVnc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Fac cementum de litargirio argenteo, & sale alkali de zoza, hoc pone in crusibulo ad spissitudinem digiti, ibidem pone globum amalgamationis Mercurij & Lunæ, superpone residuum cementi, ut sit globus in medio cementi. Desicca, luta, & pone in lento igne per medium diem, paulatim ignem uigorando, sicq; de uespere, usq; ad crepusculum calere incipiat, cum modica ignitione extrahe, & in cineritio affina, & erit Luna in pondere, & surditate, & fixione multum melior. Item. Lunam amalgama cum mercurio, cui adiunge tantum Saturni, quantum est Lunæ. pone in crusibulo alio, sic, quòd tres quartæ sint uacuæ, superpone oleum sulphuris, & coque usq; ad olei consumptionem, post tene per duas horas in igne mediocri, & generabitur ibi lapis niger, cum paruo rubore, hunc lapidem fac transire per cineritium, & Lunam inuenies augmentatam in pondere, surditate & fixione. Item aliud præmeditandum. Lunam amalgamatam cum Mercurio tere cum duplo eius arsenici metallini. Cui adiunge Veneris amalgamatæ proportionem decuplam, Lunæ scilicet & arsenici, tere totum, & fige, & reduc in corpus, & bene tibi erit.

Citrinatio Lunæ. *Caput* XXX.

POstquam duximus in cognitionem illorum albantium cum magisterio, Nũc ad citrinationem Lunæ accedamus, specialius

ſpecialius quã in Sũma noſtra. Zyniar noſtrum philoſophicũ ex Venere præparata deductum, diſſolue cum aqua diſſolutionis Lunæ, cui adiunge medium eius Mercurij rubificati per ſublimationẽ, & aliqualiter fixati & diſſoluti, Lunæ aũt diſſolutæ quãtũ ipſum zyniar appone, quibus fermentatis per diẽ, extrahe aquam per diſtillationẽ & redde, & hoc decies. In fine coagula & reduc in corpus, & gaudebis ab inuento. Aliter. Solue ipſum zyniar & crocum noſtrum præparatum cũ Mercurij ſublimatione, quouſq; rubeſcat, adiunge tantum ſalis ammoniaci, & ſublima ter ab illo croco, quod diſſolue. Sint autẽ crocus & zyniar ana, cui adiunge tantum de Luna diſſoluta, quantum de duobus, fac ut in præcedenti incerando, & reduc, quia leue. Item. Alium modum tibi tradimus leuiorem. Recipe croci & zyniar diſſolutorum ana, adiunge tantum auri diſſoluti, incera ut prius. In fine congela, & da illi quartam eius de oleo ſalis petræ, & proiſce tantum Lunæ, & erit tinctura cum citrinali aſpectu. Aliter autem & optime. Fac aquam de zyniar noſtro, & de illo croco noſtro, & imbibe calcẽ Solis & Lunæ ana, quouſq; biberint eorum pondus. In fine incera cũ oleo ammoniaci & petræ, & reduc in corpus nobile. Item, Sublima ammoniacum à uiridi noſtro, cui tunc adiunge crocum & zyniar, ex quibus bene commixtis, ſublima bis uel ter, ammoniacũ extractum de prædicto, & in fine diſſolue totum, cui adiunge tertiam auri diſſoluti, Incera ut prius, & congela. Et proiſce ſupra Solem & Lunã, ita quòd Lunæ ſint duæ partes, Solis autem una, & erit bonum.

Finis libri Fornacum.

Doctiſ-

DOCTISSIMI VIRI ROGERII BACHONIS

DE ALCHEMIA LIBELLVS,

cui titulum fecit, Speculum Alchemiæ. paginis 12.

PRAEFATIO.

MVLTIFARIAM, multisq; modis loquebantur olim philosophi per sua scripta, quum uelut in ænigmate, & quasi nebulosa uoce, scientiam quandã præ cæteris nobilem, nobis penitus obumbratam reliquerunt, & sub desperationis uelo negatam omnino, & hoc non sine causa. Quare ego præcipio, ut præ omnibus aliorum scriptis, super ista septem capitula, transformationem metallorum in se continentia, mentem tuam firmiter fundes, & eorum principium, medium, & finem sepius in corde reuoluas, & subtilitatem talem in eis inuenies, qua adimplebitur animus tuus.

De diffinitionibus Alchemiæ. Caput 1.

IN pluribus antiquorum codicibus plures inueniuntur istius artis diffinitiones, quarum intentiones nos in hoc capitulo considerare oportet. Nam Hermes de hac scientia dicit: Alchemia est scientia corporea, ex uno & per unum simpliciter composita, preciosiora adinuicem per cognitionem & effectũ coniungens, & eadem naturali commixtione in genus melioris conuertens. Alius quidam dicit. Alchemia est scientia docens transformare omne genus metalli in alterum. Et hoc per medicinam propriam, sicut patet in multis philosophorum libris. Quare Alchemia est scientia, docens facere, & generare quandam

ubi hæc Hermetis definitio inueniatur.

quandam medicinam, quæ elixir nuncupatur, quæ quando proiícitur ſuper metalla, ſeu corpora imperfecta, perficit ipſa complete in momento proiectionis.

De principijs naturalibus, & procreationibus mineralium. Caput II.

SEcundo principia naturalia, & procreationes mineralium perfecte declarabo. Vnde primo notandum eſt, quòd principia mineralia in mineris ſunt Argentum uiuum & ſulphur. Ex iſtis procreantur cuncta metalla, & omnia mineralia, quorum multæ ſunt ſpecies, & diuerſæ. Sed dico quòd natura ſemper propoſuit, & contendit ad perfectionem auri. Sed accidentia diuerſa ſuperuenientia transformant metalla, ſicut in multis inuenitur philoſophorum libris ſatis aperte. Nam ſecundū puritatem & impuritatem prædictorum duorum, ſcilicet Argenti uiui, & ſulphuris, pura & impura metalla generantur, uidelicet: Aurum, argentum, ſtannum, plumbum, cuprum, ferrum. De quorum natura, uidelicet puritate & impuritate uel immunda ſuperfluitate, & defectu talia accipe uera. De natura auri. Aurum quidem eſt corpus perfectum, ex Argento puro, fixo, claro, rubeo, & ex Sulphure mundo, fixo, rubeo, non adurente generatum, & nullum habet defectum. De natura Argenti. Argentum eſt corpus mundum, purum, ferè perfectum, ex Argento uiuo puro, ferè fixo, claro, & albo, & de tali Sulphure procreatum, & deficit ei pauca fixatio, & color cum pondere. De natura Stanni. Stannum eſt corpus mundum imperfectum, ex Argento uiuo puro, fixo, & non fixo, claro, albo in ſuo manifeſto, & rubeo in ſuo occulto, & de tali ſulphure procreatū, & deficit ei ſola decoctio ſiue digeſtio. De natura plumbi. Plumbum eſt corpus immundum &

imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terreo, feculento, aliquantulū albo in manifesto, & rubeo in occulto, & ex tali sulphure adustibili ex aliqua parte procreatum. & deficit ei puritas, fixatio, cum colore & ignitione. De natura cupri. Cuprum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terrestri, adurente rubeo non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fixatio, & puritas cum pondere, habetq; nimis de colore impuro, & terrestreitate nō adurente. De natura Ferri. Ferrum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, nimis fixo, terrestri adurente, albo & rubeo, non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fusio, puritas, & pondus, & nimis habet de sulphure fixo immundo, & terrestreitate adurente. Hæc ergo iam dicta Alchemista quilibet notare debet.

Ex quibus propinquius materia elixiris sit elicienda. Caput III. notabile hoc caput.

IN iam dictis, sufficienter determinata est procreatio, tam perfectorum quàm imperfectorum metallorum. Nunc ad materiam imperfectam perficiendam eligendamq; redeamus. Cum ex capitulis præcedentibus satis notum sit, quod ex Argento uiuo & Sulphure cuncta procreentur metalla, & quomodo ipsorum impuritas immundiciaq; corrumpit, & cum nulla res metallis adhiberi debeat, quæ non ex ipsis sit composita seu orta, satis nobis aperte relinquitur, quod nulla res extranea, quæ ex his duobus non sumpsit originem, potens est & sufficiens ipsa perficere, uel eorum transmutationem facere nouam. Quare admirandum est, quod aliquis prudens suam fundat intentionem super animalia, siue uegetabilia, quæ ualde sunt remota, cum inueniantur mineralia satis propinqua.

Nec

Nec credendum est omnino, quod aliquis philosophorũ, posuerit artem in prædictis remotis, nisi similitudinarie. Sed ex prædictis duobus fiunt metalla cũcta, & nihil eis adhæret, nec eis coniungitur, nec ea transmutat, nisi quod ex illis est. Et sic de iure oportet nos accipere Argentum uiuũ & sulphur, pro lapidis nostri materia. Nec Argentum uiuũ per se solum, nec sulphur per se solum, aliquod generat metallum, sed ex amborum commixtione diuersa metalla diuersimode procreantur, & mineralia multa. Ergo ex amborum commixtione materia nostra constat eligenda. Sed finale nostrum secretum, est excellentissimum & maxime occultum; Ex qua re minerali debeat fieri propinquius & uicinius, Et hoc ipsum eligere sollicite tenemur. Pono igitur, quòd eligatur materia nostra, primo ex uegetabilibus, ut sunt herbæ, arbores, siue omne progrediens è terra, Tunc oportet inde prius fieri Argentũ uiuũ, & sulphur, per longã decoctionẽ, à quibus, & à quor operatione excusamur. Cum nobis natura proponat Argentũ uiuũ & Sulphur. Etsi eligeremus ex animalibus, ut sunt sanguis humanus, capilli, urina, egestio, oua gallinarum, & omnia quæ ex animalibus procedunt, oporteret etiam ex ipsis fieri Argentum uiuũ & Sulphur decoquendo, à quibus excusamur, ut prius. Sin eligeremus ex medijs mineralibus, ut sunt omnia genera Magnesiar, Marchasitar, Tutiarum, Atramentor, seu uitriolorum, aluminũ, Baurach, salíũ, & alior multor, oporteret similiter, ut ex prædictis, Argentũ uiuũ inde fieri & Sulphur decoquẽdo, à quibus, ut ab alijs præcedentibus excusamur. Et si eligeremus aliquẽ ex septem spiritibus per se, ut solum Argentum uiuum, aut Sulphur solummodo, aut Argentũ uiuum, & unũ è duobus sulphuribus, aut sulphur uiuum, aut auripigmẽtum, aut Arsenicum citrinum, aut rubeũ solum uel cõpar, nequaq;

ex argento viuo et sulphure, c. cap 2. n. 3.

perficeremus, quia cum nunquam natura perficit aliquid, sine amborum commixtione æquali, nec nos, à quibus tunc, ut à prædictis Argento uiuo, & Sulphure, in sua natura excusamur. Finaliter, si eligeremus ipsa, quodlibet sicut est, oporteret nos commiscere secundum debitam proportionem, quam humana ignorat ingenium, & postmodum de coquere, ad coagulationem in solidam massam. Et ideo excusamur à receptione amborum in sua propria natura, uidelicet Argẽti uiui & Sulphuris, cum ignoremus dictarum proportionem, & inueniamus corpora in quibus inuenimus prædicta proportionata, coagulata & coadunata debito modo. "Hoc secretum tene secretius." Aurum est corpus perfectum & masculinum, sine superfluitate aliqua aut diminutione. Etsi imperfecta, sola liquefactione sibi commixta perficeret, esset elixir ad rubeum. Argentum est etiam corpus ferè perfectum & fœmineum, quod si etiam imperfecta ferè perficeret sola fusione uulgari, esset elixir ad album, quod non est, nec esse potest, quia solummodo perfecta sunt. Quod si illa perfectio esset commiscibilis imperfectis, non imperfectum cum perfectis perficeretur, sed potius illorum perfectio cum imperfectis diminueretur, & imperficeret. Sed si essent plusquã perfecta, uel in duplo, uel in quadruplo, centuplo, uel ultrà, interim perficerẽt imperfecta. Et quia natura semper operat simpliciter. Perfectio in eis simplex est, & inseparabilis, & incommiscibilis, nec arte ad opus abbreuiandum ponerentur in lapide pro fermento, & reducerentur tunc in pristinum, quum summe uolatilis superat summam fixi. Et quia aurum est corpus perfectum, ex argento uiuo rubeo, claroq, & ex tali sulphure, ideo non eligimus ipsum pro materia lapidis ad Elixir rubeum, eo quòd ita simpliciter est perfectum, sine mundificatione ingeniosa, & tam fortiter di-

a videntur quædam deesse ex ipsius comparationis proportionem sciamus.

Et si

NB

NB

nihil videtur * deesse. verba, nec arte ad opus, pendent à præced. Sed si essent plus-

pristinum; in argentum vivũ, unde aurum et argentum ortum habent. cum summe volatilis natura argenti vivi, superat summe fixam naturam auri gestum, aut argenti, eo quod argentum vivum resolvit et liquefacit aurum et argentum sibi admixtum.

gestum, & coctum naturali caliditate, quod cum igne nostro artificiali uix in aurum & argentum operari ualemus. Et quãuis natura aliquid perficiat, tamẽ intime mundificare, seu perficere, ac purificare ignorat, quia simpliciter operatur super illud, quod habet. Quare si eligeremus aurum uel argentum pro materia lapidis, uix aut difficulter inueniremus ignem in eis agentem. Et licet non ignoremus ignem, tamẽ ad intimam sui mundificationem & perfectionem peruenire nõ possemus, propter sui fortissimam compactionem, & compositionem naturalem, quare excusamur à receptione primi ad rubeum, seu secundi ad album, cum inueniamus rem, uel corpus aliquod, ex tam mundo, uel mundiore sulphure, & argento uiuo, super quod natura parum, uel minimum est operata, quod cum igne nostro artificiali, & experientia artis nostræ, ad congruam sui decoctionem, mundificationem, colorationem & fixationem cum ingenioso nostro opere, super hoc continuato, ualemus peruenire. Eligenda est ergo materia, in qua est argentum uiuum mundum, purum, clarum, album, & rubeum, non ad complementum perductum, sed commixtum æqualiter & proportionabiliter, per modum debitum cum sulphure tali, & in massam solidam congelata, ut cum ingenio & prudentia nostra, igneq; nostro artificiali ad mundiciam sui intimam, & ad ipsorum puritatem peruenire possimus, & talem efficere, quòd ipsa post operis complementum sit millies milliesies fortior & perfectior, quàm ipsa corpora simplicia caliditate naturali decocta. Esto igitur prudens. Nam si in capitulis meis subtilis & ingeniosus fueris, in quibus manifesta probatione, & aperte materiam lapidis cognoscendam demonstraui, gustabis illud delectabile, super quod philosophorum intentio cadit tota.

De modo agendi, & igne moderando, & continuando. Caput IIII.

CRedo te inuenisse, si non es durissimæ ceruicis, & uelo ignorantiæ totaliter perfusus, uel insipientiæ, per uerba iam dicta, certam philosophorum materiam, lapidis benedicti peritorum, super quam operatio Alchemiæ est adhibenda, cū imperfecta conamur perficere, & hoc cū pluſquàm perfectis. Et cum nobis natura tradidit imperfecta ſolummodo cum perfectis, oportet nos pluſquam perficere, materiam in capitulis notam, cum noſtro opere & labore artificiali. Et ſi ignoramus agendi modum, quid eſt in cauſa, quòd non uidemus qualiter natura, quæ olim metalla perfecit, frequenter operatur? Videmus ne quod in mineris per continuatam caliditatem quæ in montibus mineralium eſt, aquæ groſſities in tantum decoquitur & inſpiſſatur, ut fiat per tempus argentum uiuum? Et expinguedine terræ per eandem decoctionem & caliditatē generatur ſulphur? Et quod per illam caliditatem perſeuerantur ſuper ipſa continuatam, ex prædictis ſecundum ipſorum puritatem & impuritatem, cuncta generantur metalla? Et quod natura tam perfecta quā imperfecta cuncta, ſola decoctione perficit, ſiue facit metalla? O nimia dementia, quid uos, rogo, cogit per aliena regimina melancholica & fantaſtica uelle perficere prædicta? Quemadmodum quidam dicit: Væ uobis qui uultis ſuperare naturam, & metalla pluſquam perficere nouo regimine ſeu opere orto ex capitoſitate ueſtra inſenſata. Et Deus naturæ dedit uiam linearem, ſcilicet decoctionē continuā, & uos inſipiētes ipſam imitari ſpernitis. uel ignoratis. Itē. Ignis & azot tibi ſufficiunt. Alibi. Calor omnia perficit. Et alibi. Coque, coque, coque, & non te tædeat. Et alibi, fiat ignis ueſter

blandus

blandus & mitis, qui per singulos dies semper æqualis ardẽdo perduret, nec inualescat, sin aliter, sequetur maximum damnũ. Et alibi. Patienter & continue. Et alibi: Tere ipsum septem uicibus. Et alibi. Scias quod una re, uidelicet lapide, una uia, scilicet coquendo, & uno uase totum magisterium terminatur. Et alibi. Igne teritur. Et alibi. Hoc opus multum creationi hominis assimilatur. Sicut enim infans in principio leuioribus nutritur cibis, ossibus aũt confortatis, semper fortioribus. Sic & magisterium istud, primo indiget igne lento, quo semper in decoctionis essentia qualibet est agendum. Et quamuis semper loquamur de igne lento, reuera tamen sentimus, quòd in operis regimine paulatim & uicissim usq; ad finem augmentandus & maiorandus est ignis.

De qualitate uasis atq; fornacis: Caput V.

TErminum, modumq; agendi iam determinauimus, nunc de uase ac fornace, qualiter & ex quibus fieri debeant, audire licet. Cum natura naturali igne in mineris metalla decoquat, decoctionem illam sine uase ad hoc apta denegat. Et si naturam sectari proponimus in coquendo, quare uas eius esset reiciẽdũ? Videamus ergo primo, qualis locus sit generationis metallorũ. Manifeste percipitur in mineralium locis, quòd in fundo montis est calor æqualiter perdurans, cuius natura est semper ascendere, qui in ascendendo semper desiccat ubiq; & coagulat aquã spissiorẽ, seu grossiorẽ in uentre, seu uenis terræ siue montis abscondità in argentũ uiuum. Et si illius loci pinguedo mineralis ex terra huiusmodi calefacta fuit congregata in uenis terræ, currit per montem, & est sulphur. Et ut uidere licet in uenis prædictis illius loci, illud sulphur ex pinguedine terræ, ut prætactum est, generatum, obuiat etiam argento uiuo

(ut etiam

(ut etiam scriptum est) in uenis terræ, & aquæ spissitudinem mineralis procreat. Ibi per calorem in monte æqualiter perdurantem, longo generantur tempore diuersa metalla, secundū loci diuersitatem. In mineralium uero locis inuenitur caliditas semper durans. Ob hæc de iure nobis notandum constat, quòd mons mineralis externus est ubiq; clausus in se ipso & lapideus, quia si calor exire ualeret, nequaquam metalla procrearentur. Si ergo naturam imitari intendimus, habemus necesse tali modo furnum, adinstar montium, non magnitudine, sed caliditate continua prouidere, ita quòd ignis impositus cum ascendit exitum non inueniat, & reuerberet calor uas, materiā lapidis continens in se, firmiter clausum. Quod uas rotundum debet esse cum paruo collo, de uitro, uel de terra aliqua, naturam siue compactionem uitri repræsentantem, cuius os cum tali coopertorio, & bitumine debet esse signatum uel sigillatum. Et sicut in mineris calor immediate non tangit materiam Sulphuris & Argenti uiui, quia terra montis inter est ubiq;. Sic immediate ignis tangere non debet uas in se materiam continens prædictorum, sed in alio uase similiter clauso, illud est ponendum, ut ita materiam superius & inferius, & ubicunq; sit, melius & aptius, calor temperatus attingat, unde Aristoteles dicit in lumine luminum, quod Mercurius in triplici uase est coquendus, Et quod uas de uitro sit durissimo, uel, quod melius est, de terra naturam uitri possidente.

Sed hoc nostro in tanta uitrorum copia, longe commodius utimur uitreo uase.

De coloribus accidentalibus & essentialibus in opere apparentibus. Caput VI.

EXquisita lapidis materia, modum agendi certum cognosces, per quem modū, per quod regimen lapis decoquēdo in colori-

in coloribus diuersis sæpius transmutatur. Vnde quidam ait: Quot colores, tot nomina. Secundum diuersos colores in opere apparētes per philosophos eius nomina uariata sunt. Vnde in prima lapidis nostri operatione, est putrefactio appellata, & fit lapis noster niger. Vnde quidam dixit: Cū inueneris ipsum nigrum, scias quod in nigredine illa albedo occultata est, & tunc oportet illam extrahere à subtilissima illa nigredine eius. Post uero putrefactionem rubescit, non rubedine uera, de quo quidam ait: Sæpius rubescit & sæpius citrinescit, & sæpius liquescit, & sæpius coagulatur, ante uerā albedinem. Et seipsum etiam dissoluit, seipsum coagulat, seipsum putrefacit, seipsum colorat, seipsum mortificat, seipsum uiuificat, seipsum denigrat, seipsum dealbat, seipsum rubore decorat cum alcedine. Fit etiam uiridis, unde alius ait: Coque cum donec natus uiridis tibi appareat, & est eius anima. Et alius. Scias quod in uiriditate anima illa dominatur. Apparet etiam ante albedinem color pauonis, unde quidam sic ait: Scias quod omnes colores qui in mundo sunt, aut excogitari possunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo sequitur uera, unde quidam ait: Cum autem purus decoquatur donec ueluti oculi piscīu eluceſcat, eius utilitas expectanda erit, & tunc lapis in rotunditatem est congelatus. Alius autem ait: Cum inueneris albedinem supereminentem in uase, esto certus quod in albedine illa rubedo occultata est, & tunc oportet te illam extrahere: ueruntamen coque, donec totum rubeum fiat. Est enim inter ueram albedinem & ueram rubedinem, quidam cineritius color, de quo dicitur: Post albedinem errare non potes, nam augmentando ignem ad cinericium peruenies, de quo alius dicit: Ne cinerem uilipendas, nam Deus reddet tibi liquefactum. Et tunc ultimo rex diademate rubeo coronatur, NVTV DEI.

I Nigre

II Rubedo

flauedine. alcedo, quid?

III Viriditas ñra

IIII Caud.

V Albedo

VI Color Cineritius

De modo proijciendi medicinam ſuper quodlibet imperfectorum. *Caput* VII.

REi promiſſæ finem perfecti compleui, uidelicet magiſterij magni, ad elixir excellentiſſimum rubeum & album faciendum. Finaliter de modo proiectionis, quæ operis eſt cõplementum, & lætitia deſiderata & expectata, tractare nos oportet. Et rubeum quidem elixir, citrinat in infinitum, ac omnia metalla tranſmutat in aurum puriſſimum. Album uero elixir dealbat uſque in infinitum, & quodcunq; metallum ducit ad albedinem perfectam. Sed ſciẽdum eſt, quod unum metallum magis eſt remotum à perfectione quam aliud. Et aliud propinquius alio, & uicinius. Et quamuis quodlibet metallũ per elixir ad perfectionem reducatur, tamen leuius, citius, & melius, & perfectius propinqua reducuntur, quam multum remota. Et cum inueniamus metallum propinquum & uicinũ perfectioni, excuſamur per ipſum à multis remotis. Quæ uero metalla remota & propinqua, & quod propinquius & uicinius perfectioni ſit, In capitulis meis, ſi ſapiens & ingenioſus fueris, ſatis aperte inuenies, & ueraciter determinatum. Et procul dubio qui in hoc meo Speculo intantum eſt ingeniatus, quòd ſua induſtria inuenire ſcit materiam ueram, bene ſapit ſuper quod corpus ad perfectionem ſit proijcienda medicina. Nam præcurſores iſtius artis, qui eam per ſuam philoſophiam inuenerunt, demonſtrant digitis ſatis manifeſte uiam linearem, & denudatam cum dicunt: Natura naturam continet: Natura naturam ſuperat: Et natura obuians ſuæ naturę lætatur, & in alienas tranſmutatur naturas. Et alibi. Omne ſimile applaudit ſuo ſimili, quia ſimilitudo dicitur cauſa amicitiæ, de quo multi philoſophi

philosophi notabile secretum reliquerunt. Scias quòd anima corpus suum cito ingreditur, quæ cum corpore alieno, nullatenus coniungitur. Et alibi. Anima enim cito corpus ingreditur suum, quam si cum alieno corpore coniungere statueris, incassum laborabis. Nam & ipsa uicinitas magis est lucida. Quia enim corporea, in regimine fiunt incorporea, & econuerso, incorporea corporea, & in complemento totum corpus fit spirituale fixum, & quia elixir illud spirituale euidenter, siue album, siue rubeum ultra naturam suam tam multum est præparatum & deductum, non est mirum, quod incommiscibile est corpori, super quo solummodo proijcitur liquefacto. Graue est etiam proijcere super mille milia & ultra, & illa in continenti penetrare & transmutare. Quare uobis unum secretum magnum & occultum iam tradam. Commiscenda est pars una cum mille corporis uicinioris, & hoc totum includatur firmiter in uase apto, & pone in furno fixionis, primo cum igne lento, & semper augmentando ignem per tres dies, donec inseparabiliter sint coniuncta. Et hoc est opus trium dierum. Tunc iterum & finaliter proijcienda est pars quælibet istius una super alias mille partes cuiuslibet corporis uicinioris. Et istud est opus unius diei, seu unius horæ, uel momenti. De quo semper mirabilis est laudandus Deus noster in æternum.

FINIS.

RICHARDI ANGLICI LIBELLVS VTILISSIMVS περὶ χημείας, Cui titulum fecit, Correctorium.

paginis 3

Præfatio. Quomodo ars imitetur naturam. Caput I.

libris hac de arte in lucem datis inuenitur, quod

CVm omnis rerũ emendatio illius rei naturam augmentet, cuius est. Ideo in multis philosophorum dictis, per artem emendatur natura, ultra suum motũ, quem habuit in prima forma. Et tamen nulla res laborare potest, nisi mediante natura, cum ipsa natura in arte occulte & intrinsece laboret per artis administrationem, per hoc sequitur, emendationem naturæ uirtutis esse augmentationem, & artis laborem, illius rei emendationem. Quoniam natura perficit suum gradum, quem naturaliter perficere potest, & illum præterire nequit, nisi ipsa natura impedita fuerit per artis impedimentum. Quamuis enim ars naturam non transcendat, faciens nouam naturam, per simplicem laborem; tamen ars transcendit naturam, quo ad illam naturam, quam potest proprie subtiliare. Et ideo dicitur: Ars imitatur naturã, non quòd nouam ædificet, sed quòd illius naturæ uirtutẽ subtiliet. Ad hæc incipit ars proficere, ubi natura deficit, subtilem naturam in re inclusam detegere, & ipsam manifestare. Cum natura generat metalla, tincturas generare nequit, quamuis bene tincturam in se plenam occulte contineat. Vnde philosophus: Natura continet in se, quibus indiget, & non perficitur, nisi moueatur arte & operatione. Quare in nostro opere ars nõ est aliud, quàm adiuuamen naturæ. Quod patet in multis artium operibus laicorum. Vbi natura primum producit lignũ. Secundo, ustio ignis de ligno cinerem. Tertio, ars de cinere uitrum.

uitrum. Et hoc taliter intelligendum est. Si in cineribus ista prima materia uitri occulta non fuisset, ars nequaquum uitrũ inde produxisset, aut perfecisset, sine natura præhabita. Et sic perpendes, quod è nullis rebus aliquid elici potest, quod in ipsis non existit. Ideo omnis species, in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura, naturaliter uirtutis affectat augmentum, & fructum affert iuxta naturam suam, & non in alia natura sibi contraria, cum omne seminatũ suo semini correspondeat; hoc dicimus quo ad generationem. Non generatur ab homine, nisi homo, nec ab aliquo tali, nisi simile sibi, & quo ad naturam imitandam per artem, non facit hoc aliqua res simpliciter laborans per ministerium naturæ, nisi per naturæ illius complexionem, quoniam si aliena natura peior introducitur, immediate ars simpliciter non imitatur naturam, sed ille peiores naturæ extraneæ inficiunt illam naturam, & statim non fit ex ea, quod fieri credebatur. Quoniam omne peius laborans in aliqua re, nititur melius destruere, & omne melius laborans in aliqua re, nititur peius perficere. Et ideo unicuiq; artifici naturam imitari necesse est, & illius naturam cognoscere, cuius rei naturam ars sua imitatur, alioquin fatue per artem, ipse naturam dinoscitur emendare.

Studium philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. Caput II.

STudium secundum doctores amouet ignorantiam, & reducit humanam intellectum ad ueram scientiã, & cognitionem cuiuslibet rei. Ergo in primis necesse est, per studium huius suauis operis scientiam acquirere, & per philosophica dicta ingenium acuere, cum in ipsis sit cognita uia ueritatis. Si ergo laborantes laborem non despexerint, fructum inde prouenientẽ dulciter gustabunt. Qui uero studere adhorruerint,

laborando perpendant in ſuis cogitationibus. Vtrum ars ipſorum ſit naturæ imitatio, præcipue illius rei, cuius naturam ars illorum emendare debet. Nam præter naturę imitationem impoſſibile eſt ipſis ſecreta philoſophorum ad perfectum finem perpetrare. Sicut de his loquitur philoſophus. Hi tranſeunt ad practicam, ſicut Aſinus ad fœnum, neſciens ad quid porrigat roſtrum, niſi in quantum ſenſus exteriores, ſine intellectu, per uiſum & guſtum ad pabula deducunt. Sic ipſi aſini ſine ueris principijs, & ſtudijs fructuoſis, ac naturarum cognitione, quærunt perficere opera naturæ, & ſecretum ſecretiſſimum totius naturalis philoſophiæ, ac opus optimum, quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & corpus humanum incolume conſeruat præbens ei ſanitatem. Et poſtea ſubditur, de illius occultæ naturæ medicina. Et ideo omnes huius artis beneficium diligentes, ſtudijs inſiſtere tenentur, & ex libris ueritatem exhaurire, & non ex fabulis fictis & operibus mendoſis, cum hæc ars nullatenus ueraciter inueniatur, (quamuis hominibus multæ ſophiſticationes appareant) niſi poſt terminum ſtudij, & philoſophicorum dictorum cognitionem, ſeu per ſcientis fidelem informationem cũ docetur. Qui enim in legendis libris deſes extiterit, in præparandis rebus promptus eſſe non poterit. & ultra, Non bene poteſt de leui practicæ aſſueſcere, cuius mens in ſtudijs renuit deſudare.

De principijs naturalibus. Caput III.

NOn eſt autem hæſitãdum, hanc artem habere uera principia naturalia, cum ipſa natura corpora metallica formet in minera, quod patet per Ariſtotelem quarto Metheoron, ubi diſtinguit corpora mineralia in quatuor ſpecies. In lapides,

lapides, in liquefactiua, in ſulphura, & ſales. Et horum quædã ſunt raræ ſubſtantiæ, & compoſitionis debilis, & quædam fortis ſubſtantiæ, & quædam eorum ductilia, & quædam non. Et quæ illorum rationes generationis ſint, patet ibidem, ergo hic non eſt neceſſe poni.

Quot ſint partes mineralium. Caput IIII.

DIſtinguuntur autem corpora mineralia ſpecialiter in duas partes, ſcilicet In partem metallicam, id eſt in metalla, quæ originem ex Mercurio ducunt, ut Aurum, Argentũ, Cuprum, Stannũ, Plumbũ & Ferrũ, & dicuntur mineralia maiora. Et in partem mineralem, quæ originem ex Mercurio nõ ducunt, ut ſales, atramenta, alumina, uitriolum, arſenicum, auripigmentum, ſulphur, & ſimilia, & dicuntur mineralia minora, ſunt tamen corpora non metallica. Cum manifeſtum ſit, quòd maiora mineralia, id eſt, corpora metallica, originem habeant ex ſulphure & Argento uiuo, ſecundum magis & minus depurato. Et nunc ponam differentiam eorum generationis, & dicam unde originem habeant, quod tamen ſufficienter patet in multis philoſophorum libris.

De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. Caput V.

SVnt autem ductibilia, omnia liquabilia metalla, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum eſt ſubſtantia aquea, mixta cum ſubſtantia terræ, commixtione forti, & non poteſt unum ab altero ſeparari, quare congelatur ſubſtantia aquea illius cum frigore magno poſt actionem caloris, & ideo ductibilia ſunt, & fabricabilia. Sed non congelatur ſola aqua, niſi ſiccitate, quæ alterauit aqueitatem & terreſtrei-

terrestreitatem, cum in ipsis humor non est nimis unctuosus, nam congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo non facile soluitur, nisi per actionem caloris uehementem in ipsis, secundum quod sunt fortius ac fortius commixta.

Quomodo metalla ex Mercurio fiant, in specie. Caput VI.

RErum natura omnium liquabilium genera, naturaliter operata est ex Mercurio, uel Argẽto uiuo, & sui sulphuris substantia, eo quòd proprium est Argenti uiui quod coagulatur ex uapore, siue ex calore sulphuris albi, uel rubei non urentis. Vnde Aristoteles in quarto Metheoron: Si sulphur album non urens fuerit, congelat Mercurium in Argentum bonum. Si sulphur purum cũ rubore clarum, & in eo uis ignecitatis simpliciter non urentis, congelat Mercurium in Aurum purissimum, quoniam omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, ut in suis partibus sit consumatum. Vapor ergo sulphuris, Argentum uiuũ coagulantis ex sua substantia, est terreus, subtilis, aëreus, decoctus, & digestus à commixtione prima sibi unita à coctione caloris. postea eleuata decocta & digesta, donec habeat uim sulphuream, coagulandi Mercurium in corpora metallica, secundum quod sulphur fuit simplex uel adurens, quod perfectionem uel imperfectionem in metallis causat, ut postea apparebit. Exemplum de his, quod ipsorum prima materia, sit Argentum uiuum, quoniam cum liquefit per calorem, conuertitur in ipsum. Certum quippe est, ipsa antea fuisse Argentum uiuum, quia omnis res, de eo, in quod resoluitur, est. Nam glacies conuertitur in aquam calore mediante, necessarium est ergo, prius aquam glaciem fuisse.

notabile

De generatione Sulphuris, Mercurij, & quæ ex eis oriantur metalla, in generali, & quomodo perfecta ab imperfectis differant. Caput VII.

Hic

HIc notandum est, quod Sulphur prouenit ex pinguedine terræ, in minera per temperatam decoctionem inspissata quousque in duretur & sicca fiat. Et cum indurata fuerit Sulphur uocatur. Argentum uero uiuum in sua radice prima, est compositum ex terra alba, subtili, nimium Sulphurea, cum aqua clara fortiter admixta, & unita tali unione per minima, quousque humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter, donec fiat substantia una, non quiescens in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem, quæ alterauit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium in natura, quia aut totum remanet in igne, & fixum, aut totum euolat in fumum, cum sit incombustibile & aereum, & hoc est signum perfectionis, & ideo cum postea de terra sulphurea decurrit, calefactum superius ascendit. Vnde in sua natura est, ut per calorem sublimetur. Veruntamen continua sublimatione nimiũ sublimando depuratur, decoquitur, & inspissatur, ac per sulphur album & rubeum gradatim congelatur, quod quidẽ sulphur dissoluitur multotiens, & postea congelat argentum uiuum, & illius sublimatione inceratur caloris actione, donec uix in millibus annorum successiue, & operatione naturæ in perfectum metallum congeletur. Et sic quidem ipsa natura in uasis mineralibus mediante calore operatur metalla. In istis ergo operibus naturam imitari oportet quicunq; uult medicinã perficere ad imperfectorum perfectionem, licet ista corpora differant in compositione sua ab argento uiuo, quę ab eo generantur eodem modo, quo ipsum fuerit purum uel impurum, & sulphure mundo uel immundo, sibi extraneo, ut dictum est. Si enim argentum uiuum coagulatur à sulphure albo, non urente, erit argentum. Si coagulatur ex sulphure puro, in quo est uis igneitatis, similiter nõ urentis, erit aurum. Si uero sulphur

fuerit malũ & debile,& Mercurius bonę ſubſtantiæ,conuertit ipſum in æs. Si uero argentum uiuum fuerit poroſum,terreũ, & immundum,& ſulphur etiã immundũ,fœtidũ, & terreum, & fixæ ſubſtãtiæ,fit ex ipſo ferrum,quod poſtea non funditur. Stannum uero uidetur argentum uiuum bonum habere, ſulphur uero malum,non bene mixtum,& quaſi non bene congelatum. Plumbum uero habet argẽtum uiuum malum & groſſum,mali ſaporis & fœditũ,ac debilis uirtutis. Vnde aſſidue per ignis uiolentiã corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento uiuo,ſecundũ quod ipſis ineſt ſulphur extraneũ, uel adurens,uel ſimplex. Et ſic conſideratur,quæ uirtus ſit in ipſis. Cum enim multa quãtitas ſulphuris ſit infectio,& multa quantitas argenti uiui in ipſis dinoſcitur eſſe perfectio, cũ ſit incombuſtibile & aerium,quoniã ſulphur comburit & comburitur,& perfectionem omni tempore impedit. Hæc de uerbo ad uerbũ ſunt philoſophorꝝ dicta ſuper Ariſtotelem in quarto Metheoron.Credendum eſt aũt,quòd ipſorꝝ philoſophorꝝ ueritas in aliquo mendacio nunq̃ eſt reperta.Sic faciẽs ars ſequitur uiam naturæ,ex quibus elici ueritas poteſt, nec eſt credendum fabulis fictis, nec operibus mendoſis, ab opere naturæ omnino extraneis,ut dicitur: Qui credit in mendacium,& nõ ſecretis philoſophorum, perdit tempus cum opere,& labores.

mendacibus

De formatione Mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. Capu. VIII.

SVnt autẽ media mineralia ſecundum quod dictũ eſt, quæ originẽ ex Mercurio non ducunt,id eſt, ex Mercurio propinquo,& debilis ſubſtantiæ,& horꝝ quædã ſunt ſales,q̃ liquefiunt humido faciliter, ut alumen & chalcantum, ſal ſimplex, & ſal ammoniacus,ſal petrę lapidis,& omnia genera ſalium.Et quædam

quędam sunt unctuosa, nec liquefiunt solo humore faciliter, ut auripigmentum, arsenicum, sulphur, & alia sulphurea. Nam aqueitas sulphurorꝫ est commixta cum terra fiscosa, cõmixtione forti, cum ferventia caloris, donec facta sunt unctuosa, & postea coagulata sunt ex frigore. Atramenta uero composita sunt ex sale & sulphure & lapidibus. Creditur in eis esse uis mineralis aliquorꝫ liquabilium, quæ ex eis fiunt, ut chalcãthũ & calcatar, quæ generantur ex maioribus granis atramenti, & non soluũtur, nisi soluatur salsedo cum ipsis, quæ est in ipso sulphure, & postea congelatur in frigore, & istud iam accipit uim mineralem, ab aliquibus corporibus naturaliter in terra, quod accipit uim ferream erit rubeum, uel terreũ, & calcatar. Quod autem uim æreã accipit, hoc erit uiride æris, uel chalcanthum. Vnde est possibile ista duo, scilicet calcatar & chalcanthum ab ipso generari. Quamuis autem omnia prædicta participent in ui minerali cum metallis, tamen corpora metallica artificialiter ex ipsis fieri non possunt, cum alterius sint naturæ, & cum eis ex una materia propinqua originem non duxerint. Non tamen nego, quin cum ipsis possint metalla purgari aut dissolui, notabile ac sophistica forma per ea introduci, ut in ipsis errent homines. Potest quoꝫ plumbi nigredo siue immundicia abstergi, uerumtamen plumbum semper manet plumbum, quamuis uideatur argentum, & introducant in eo nouas qualitates alias, ut appareat argentum. Sic artifices etiam possunt facere congelationes per ea, id est, ex Mercurio humidum extrahere cũ rebus siccis, ut uideatur Mercurius coagulatus, sed ista coagulatio est pessima. Philosophorum autem coagulatio, non humidum exiccat, sed Mercurium suæ radicalis humiditatis cõsumptione coagulat. Audi quid dicat Aristoteles. Sciant artifices Alchemiæ, species rerũ transmutari non posse, sed similia illis

facere possunt,& tingere rubeum citrino,& album tingere co lore rubeo, donec fiat multum simile auro, uel argento,ut hi qui coniungunt stannum, cuprum, & Mercurium, & inde faciunt aurum sophisticum.Sic expolitio, per minora mineralia non est impossibilis,at uapor caloris, ponderis, etiam diminutio contra hæc non stant, sed contra uerum aurum & argentũ, quæ nequaquam in natura & arte conceduntur fieri,nisi reductione corporum in primam materiam,sic species rerum transmutari possunt,ut postea Aristoteles subdit, & hoc non fit per solam liquefactionem,sed per congelati Mercurij resolutionẽ, cum admixtione sui spiritus, corpus in Mercurium transformatur. notab.

De generatione Sulphuris uulgi,& simplicis, & Mercurij. Caput IX.

CVm iam dictum sit,quòd sulphur in metallis est impedimentum,nunc pono differentiam in Mercurij generatione & sulphuris,quamuis ex utraq; parte causent metallum,scilicet Mercurius essentialiter, & sulphur ex parte accidentali, tamen illud sulphur adhuc est duplex, uiuum,& adurens. Viuum causat metalla, quamuis unum differt ab alio secundum quod plus existit uiscositate terræ infectum, cum tamen Sulphur simplex uiuum, causans Aurum & Argentum, non est nisi uapor calidus & siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri,in quo omnibus modis prædominatur ignis, & illud dicitur elemẽtum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris uulgi differt à generatione Mercurij, ut dictum est, quod aqueitas sulphuris uulgi est commixta cum terrestreitate uiscosissima,cum feruente calore,& facta sunt unctuosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda à generatione sulphuris

phuris istius, cum sit generatus ex terra subtilissima, albissima, sulphurea, cum limpidissima aqua, quam terra parit, admixtione fortissima, ita quòd unum ab altero separari non possit, donec non quiescat in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem terræ, quæ alterat aqueitatem ratione fortis admixtionis, & ideo est elementum cum sulphure simplici, omnium ductibilium. Vel proprie, simile est aliquibus ductibilibus, & ideo propter cõcordiam aliquam ipsorum generationum, commiscetur sulphur Mercurio, & unum alterat aliud in natura. Quare unumquodq; corpus metallicum, in se sulphur expresse habere dinoscitur & Mercurium. Cum liquescit calore mediante, apparet Mercurij substantia & sulphuris, maxime in colore, & cute rubea superius natante, Sed proprium naturæ unius est adhærentia alterius, cum unum sine alio, metallum generare non possit. Et inquantum sulphur fit magis simplex, intantum magis gaudet & cohæret Mercurio simplici ac mundo, ut fortius unum cum alio coniungatur, & sic tunc perfectiora ex ipsis generantur metalla.

Quod impossibile sit media mineralia artificialiter fieri metalla. Caput X.

SEd quia in præcedente capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter non posse fieri metalla. Ideo propter maiorem ueritatem, restat hoc fortius probãdum. Primo sic: Quia minora mineralia de prima metallorum materia, quę est Mercurius, non sunt generata. Cum autem generatio eorũ cum generatione Mercurij in primo differat in forma, & materia & compositione, Ideo etiã metalla fieri non possunt. Quia unius speciei una est materia prima, & sperma ex quo generat. Sed prima pars antecedentis patet, quia minora mineralia nõ

sunt generata ex Mercurio, ut patet per Aristotelē, & Auicen nā. Ideo si deberent fieri metalla, oporteret quod primo transirent in materiā primā metallorū. Sed quia artificialiter id fieri non potest. Ideo metalla minime erunt. Sic secunda pars antecedentis sufficienter patet, ut declaratū est in prēcedēti capitulo. Secundo ad idē. Quia minora mineralia principium artis artificialiter fieri nō possunt, qd' est Mercurius, ideo etiā mediū & finē non pertingunt, q̄ sunt metallū & tinctura. Consequentia tenet. Quia nutrimentū in homine per generationē nō potest fieri homo, nisi prius conuertatur in sperma, & sic addito suo simili nouus generatur homo. Sed qa minora mineralia à metallis extraneæ sunt naturæ, quāuis in aliqua ui minerali participēt tn̄ debilioris sunt uirtutis, & adustibilia. Ideo natura metallica de ipsis non gaudet, sed ea respuit. Conseruat autē ea q̄ suæ naturæ sunt. Verbi gratia. Si miscerētur aqua & terra, tūc separātur ab inuicem, qa terra petit fundamentū, cum sit grauis & sicca, aqua uero superficiē. Et nequaq̄ artificialiter sic possunt coniungi, q̄ istæ duæ naturæ stēt in una natura coniūctim, quā uis aqua possit abluere & mūdare terrā. Sed qd' siccitas terrę artificialiter mutetur in humidū aqueū, credi impossibile est, licet terra madefiat aq̄. Sic minora mineralia possunt coniūgi cū metallis, & ea purgare, & aliq̄ modo nouā formā introducere, sed cū ipsis permanere, & illud immaturū maturare natura nō cōcedit. Quare fatui sunt, q tot & tā diuersa negocia, & sophisticationes ad decipiēdum hoies adducunt. s. res importionabiles, q̄ nec naturā dant, nec eā recipiunt. s. secundinas, testas ouorū, crines, sanguinē ruffi hominis, basiliscum, ymes, herbas, stercus humanum, & sic de infinitis generibus stercorū, uolētes cum pessimis optima pficere, & naturæ defectū cū his adimplere. Sed qa in his naturalibus, nec aliquatenus taliū unq̄ ueram

materiā

materiã imaginãdo sunt perscrutati, uolẽtes stercus seminare & metere triticũ, qꝑ satis uidet impossibile, ut dicit: Quæ seminauerit homo, hæc & metet. Ergo si stercus seminat, stercus inueniet. Quare non est miꝝ, qꝑ nullus in tali stercore perficit, cũ sint delusi, & oẽs ipsis adhærẽtes. Semina igitur Auꝝ & Argẽ tũ, ut afferant fructũ, cũ labore tuo, mediãte natura, quia ipsum habet, & est illud qꝑ quæris, & nulla alia res mundi. Cum alia omnia sint fœtida, & naturæ cædant per ignis assiduitatem & examen. Sunt & aliqui Alchemistę in minoribus mineralibus laborantes, scilicet in quatuor spiritibus, ut in sulphure uulgi & arsenico, auripigmento, & sale ammoniaco, uolentes ex his tincturas perficere, sed illud minime facere possunt, ut patet per diffinitionẽ naturę. Quia tingere non est aliud, quã tingẽs tinctũ in naturã suã transformare, & secũ sine ulla separatione permanere, docens naturã preliari cõtra ignẽ persequentẽ, & ita, ut natura tingentis & tincti concordent, uerbi gratia: Si ex Auro uel Argento tinxeris plumbũ uel stannũ, uel aliqd tale, qd cõcordat in naturis, quia originem ex utraq; ꝑte ex Mercurio duxerũt, & cũ maturꝝ immaturo cõiungitur, cum maturo perficietur in tali uia. Sed cũ isti quatuor spiritus sint alterius naturæ cũ metallis, ut sufficienter prius dictũ est. Ideo si tingũt tũc quæro, utrũ debeãt conuertere, uel conuerti? Si conuerti, tunc tinctura non est, ut prius patuit per eius diffinitionem. Si aũt conuertere, tunc tingendũ conuertet in suã naturam, & hæc est terrena, naturæ metallicæ contraria, ideo tingendo, metallum facere nõ potest. Quod aũt tingẽs tingendũ conuertat in suã naturã, probatur, quia omne generãs naturaliter generat sibi simile, sed quia natura quatuor spirituum generans, est terrea, igitur generabit sibi simile, quod etiam erit terrea materia sicut ipsum. Sic etiam omnem aliam tincturam fatuam, q̃ non

quatuor spiritus.

tingendo

inuenitur

inuenitur in proprietate metallicæ naturæ, despicias cum uijs alijs naturæ extraneis, quia in ipsis non est aliud, nisi rerum cõsumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia ista apparenter sint metalla, & non existenter, quæ per minora mineralia, uel consimilia sunt præparata. Et ergo stultum est, quærere in re, quod antea non fuit in illa, sicut uerum aurum & argentũ in rebus fœtidis & adustibilibus.

De differentia sulphuris uulgi, & philosophorum simplicis, non adurentis. Caput XI. ὠφελιμώτατα πάντα.

NVnc quærendum est de differentia Sulphuris simplicis philosophorum non adurentis, & sulphuris uulgi. Cum philosophus generaliter loquat: Sulphur coagulat Mercuriũ. Vtrum omne sulphur Mercurium coagulet? Dicendum est, quòd non. Quia omne sulphur uulgi, secundum philosophũ, metallis est contrarium. Item Auicenna: Non intrat in magisterium nostrum, quia non est ortum ab eo, cum semper inficiat, denigret, & corrumpat, quocunq; modo per artificium præparetur. Est enim ipsum ignis infectus. Ergo si figitur, fusionẽ impedit, nec est impossibile corpori coniungi. Cuius exemplum cernitur in ferro, quod sulphur fixum, grossum, immundum in se habere dinoscitur. Si uero calcinatur, in terream redit substantiam, ut puluis mortuus, & quomodo posset alijs metallis uitam inspirare? Habet enim duplicem superfluitatẽ, inflammabilem substantiam, & terream feculentiam. Igitur per hoc considera sulphur uulgi, & non philosophorum, cum sit ignis simplex, uiuus uiuificans alia corpora mortua, & ea maturans, & ita, quod naturæ defectum supplet, cum ipsum sit per se superfluæ maturitatis, secundum quod in sua natura est perfectum, & per artificiũ magis ac magis depuratum. Vnde iterum

iterum Auicenna: Tale ſulphur non reperitur ſuper terram, nisi quantum exiſtit in iſtis duobus corporibus Sole & Luna. In Sole autem perfectius, quia magis eſt digeſtum, & decoctũ. Philoſophi autem ſubtiliter ſunt imaginati, quomodo ex iſtis corporibus perfectioribus ſulphura illa elici poſſent, & ipſorũ qualitates melius purgari per artem, ut hoc fieret in arte, mediante natura, quod antea in ipſis non apparuit, quamuis plenarie occulte habuerint. Et hoc nequaquam fieri concedunt ſine corporis ſolutione, & in primam materiã reductione, quod eſt argentum uiuum, ex quo facta ſunt ab initio, & hoc ſine ulla admixtione rerum extranearum, cum extrancæ naturæ lapidem noſtrum non emendent, quoniam nihil conuenit rei, niſi quod propinquius eſt ei, cum ſit medicina ſimplicis, ac mineralis naturę, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & argentum prius ſunt ſoluta. Verbi gratia: Si in ſimplici aqua cõgelata glacies ex niue * creauit uirtus, in ea ſoluitur per calorem, & redit in primam ſubſtantiam aqueam, & ſic aqua tingitur ex uirtute, quæ occulta fuit in glacie. Si autem glacies non reſoluitur per calorem, in aquam, non coniungitur aquæ, in qua iacet, nec illa aquam tingit ſua uirtute, quæ in ea ante coagulata fuit ex parte ſpecierum. Sic eodem modo, ſi corpus non reſolueris in Mercurium per Mercurium, occultam uirtutem ex eo habere non potes, puta, ſulphur digeſtum, & decoctum per opus naturæ in minera. Sic lapis eſt unus, una medicina, quæ ſecundum philoſophos, dicitur Rebis, id eſt ex bina re, ſcilicet ex corpore & ſpiritu albo uel rubeo, in quo multi fatui errauerunt, diuerſimode exponentes illud:

Eſt Rebis in dictis rectiſſima norma figuris.

Id eſt, duæ res, & hę duæ res ſunt una res, id eſt, aqua coniuncta corpori, qua corpus ſoluitur in ſpiritũ, id eſt, in aquã Mineralẽ,

videri facerent

ex qua factum est ab initio: & sic ex corpore & spiritu, fit una aqua Mineralis, quæ dicitur elixir, id est fermentum, quia tũc aqua & spiritus est una res, ex qua fit tinctura, & medicina omnium corporum purgandorum, quod multis fatuis uidetur impossibile. Igitur ex una re, quæ est aqua corporis, & spiritus, medicina perficitur. Vnde uersus.

Hæc fallit multos sua per problemata stultos.
Ars unam poscit rem, quam quiuis bene noscit.
Hanc optant plurã rem, res sic est tamen una.
Illi non similis præ est, precio quoq; uilis.
Nec contemnenda, nam perficit illa stupenda.
Hanc tu fixare debes, & in igne domare.
Sic quod & ascendat, & rursus ad infima tendat.
Dissipa rem captam, per rem prius hanc satis aptam.
Leniter extractam, sic massam contere factam,
Hæc non festinet, sed temporis ordine fiat.

quod fixum fiat volatile

Item alij uersus, quòd corpus grossum fiat spiritus subtilis, id est, fixum uolatile. Et èconuerso, quod uolatile fit fixum. fiat

Aspera res lenis quoq; fit uasis in amœnis,
Quæ dum calcatur, tamen à doctis adamatur.

Alij uersus, quod uice uersa fit fixum.

Sed dum fixatur hæc res, & in igne domatur,
Hanc tegit umbra sua, rerum substantia quinta.

elixir.

Id est fermentum secundum, qualiter incepisti, taliter finias cũ fermento. Alij uersus de Inceratione, cum funditur, tunc omnia cum eo funduntur.

Omnia coniungit, si funditur, omnia fundit.

Et sequuntur plures uersus secundum Albertum, ad quos remitto studiosos. Et sic exposui tibi quid sit Rebis, & elixir, & medicina, & unde dicantur, & quæ sit aqua philosophorum, ex qua

qua uiua fiunt elementa postea, & ecõuerso unum fiãt. Versus

Quatuor ex uno fiunt, & quatuor unum.
Hæc sunt secreta, sic gaudebis sine meta.

Et sic secundum philosophos, habemus naturam sulphuris & Mercurij super terram, ex quibus aurum & argentum factum est sub terra. Ex his dictis uidetur quomodo ars imitatur naturam, & per nullum alium modum. Notab.

Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. Cap. XII.

CVm sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum existat in Sole, per maiorem digestionem; & sulphur album in Luna, per minorem digestionem.* Vnde philosophus: Citrinatio non est aliud quã cõpleta digestio. Nam calor agens in humidum, primo generat nigredinem, & agens in siccum generat albedinem, quam albedinem ignis transcendit, agens in eo purissimam citrinitatem causat. Et hæc omnia in plumbi calcinatione attendi possunt. Etiam dicit philosophus, quod iam actu unum quodq; perfectorum corporum suum sulphur bonum cum Mercurio contineat, scilicet, aurum aureum, & argentum argenteum. Ideo sulphur album, per citrinitatem fit aureum, eò q; sulphur rubeũ, id est ignis substantia est ibi, qui hoc album plus digessit, & sic sulphur albũ & rubeũ ex utraq; parte existit in Sole. Quare ignis est summa eius perfectio, ut in igne generati. Et ideo amicabiliter congaudet natura ignæ naturæ. Vnde quæritur: Vtrũ aliquæ res extraneæ hoc in corporibus possint causare? Cũ ars nõ sit aliud mediante natura, nisi coctio, & digestio illius naturæ per simplicem laborem. Verbi gratia. De mane cum surrexi, & uideo urinam meam albam, iudico me nimis parum dormiuisse, repono igitur me ad dormiendum, & accepto somno, urina fit citrina, & sua

hoc nullo alio modo fit, nisi per digestionem caloris, naturalis in me existentis. Sic sequere naturam per artem similiter de coquendo, digerendo, & maturando, & subtiliando, cū iam actu contineat natura in se ignem naturalem, quo maturatur, hunc aliæ res non habent, & eum dare non possunt. In Luna uero nō est, nisi sulphur simplex album, non tantum digestum sicut rubeum, cum non sit nigredine priuatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet, sed ignis species est obtecta, & occulta, agens tam in arte quam in natura, & econuerso. Et ideo non est impossibile, quod ars mediante natura, hoc plus digerat & perficiat, cum naturaliter natura appetat perficere: sed per se non potest, nisi iuuetur arte & operatione: quamuis isti labores, ut credo, non perueniant ad hominem duræ cerui-cis. Quia boni laboratores raro inueniuntur. Et ideo non fit uerū Argentum & Aurum, nisi fiat ita digestum & decoctum, uel ut medicina, cum qua tingitur & in melius melioratur peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliori peius perficere. Quod fatui contrarie intelligunt, quia cum peiori melius perficere nituntur, & hoc quærunt in re, quod nunquā fuit in illa, scilicet Aurum & Argentum in stercoribus, & in rebus adustibilibus, & hoc faciunt sophistice, ut appareant hominibus uera, ut dictum est prius.

Εὐδηλα.

Quòd in alijs corporibus ægris, non est utile hoc sulphur quærere, cum in ipsis non sit. Caput XIII. ωφελιμα ἐκ τούτων.

QVæri uero non immerito potest, utrum in alijs ægris corporibus, hoc sulphur, scilicet album & rubeum, ad Mercurium tingendum elici possit? Dico quod non. Quia prius dictum est, quod in ipsis non est aliqua materia maioris temperantiæ, & minoris fecis, quàm in istis duobus corporibus quibus

videl. in aaro et in argento

quibus insunt radij tingentes, quibus uti possis ad tingendum, sed cum alijs non tinges, cum prius dictum sit, quòd in se contineant sulphur fœtidum & adustibile, & non uirtualis naturæ, sicut in istis, cum omnis ars non ualeat nisi præhabita natura quam sequatur: Posses tamen purgare metalla imperfecta cum minoribus mineralibus, & cum purgata essent, non haberent auream uel argenteam naturam in se, quia decoctio, uel digestio, aurea non fuit in eis, sicut in istis duobus corporibus, nec sulphur ita maturum, & ideo ipsis immaturis succurrendũ est cum maturo, ut maturentur. Igitur non tingunt, sed tingun tur, quia tinctura auri uel argenti, in ipsis habet proportionabilem naturam, quia cum eis originem ex Mercurio duxerũt. Ex ijs manifeste patet, quod minora mineralia tingere nõ possunt. Quia si corpora imperfecta metallica, quæ conueniunt cum Auro & Argento ex parte Mercurij, tingere nõ possunt, nec naturam auream siue argenteam infundere, quomodo tandem illa facere possent, quæ non conueniunt in aliqua natura cum eis? & ideo non est tingendum, nisi cum illis quibus inest uirtus tingendi. Tinge ergo cum Auro & Argento, quia aurũ aureum, & argentum argenteum tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia despicias cum in ipsis nullus fructus sit, sed solum rerum perditio, necnon temporis & laboris.

sulphur fœtidum et adustibile.

Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora metallica. Caput XIIII. σαφες και τουτο το κεφ

CVm autem inter uulgares & dictos philosophos aurum famam teneat, quod in prima sua dispositione manens, lepram curet, & plures alias uirtutes habeat, hoc non est nisi propter completam eius digestionem, quia excellentia ignis in eo agens omnes malos humores consumit in corporibus

apud vulgum et doctos phi-

ægris existentes, tam in calidis quam in frigidis causis. Sed hoc Argentum facere non potest, quia tantã superfluitatem ignis non habet, & tantũ non est digestum & coctum naturali maturitate. Tamen isto non obstante igneitatem in se occulte & uirtualiter habet, sed non ita plene, quia adhuc ignis non uincit alias qualitates elementares sicut in auro. Et ideo Argentũ in sua prima dispositione manens, non curat leprã ita potenter, nisi plus per artẽ digeratur, quousq; habeat summos gradus Auri, & omnem maturitatem. Quare alia ægra corpora metallica, minus curant infirmitates, secundũ q̃ magis differunt in perfectione & maturitate ab eis. Aliud minus, aliud magis differt, & secundũ hoc minus curãt, q̃ est ex defectu sulphuris infecti, fœtidi & urentis, ex quo in genere coagulationis facta sunt ab initio, & ideo non curant, cum ignis in ipsis ita infectus sit, elementaribus fecibus, & urens, cũ admixtione aliarum elementarium q̃litatum. Nunc ad ꝓpositionem primã uirtutis auri curantis. Cũ aũt tanti uigoris sit promulgatũ, & hoc in prima sua dispositione manens. Quid est mirum, si in medicinam (sicut expertum est) per artis ministerium, sequentis naturam, redigatur, & eius uirtus subtilietur per digestionem decoctionis, & qualitatum purgandarum, quòd plures ac infinitas, seu omnes ægritudines tunc habeat curare. Quod patet per Arnoldũ de Noua uilla expertissimum medicum huius summi operis, qui Dominum Apostolicum, Dominum Innocentium à peste incurabili cum hac medicina * tinctum, & opere naturæ per artis ministerium, non est aurum, aut argentum uulgi, quoniam additur eis additio magna, in prosperitatibus multarum utilitatum, ad omnem ægritudinem cuiuslibet generis expellendam. Et nominanter has assignauit uirtutes. De sene facit iuuenem, & senem reuirescere facit naturam, conseruat sanitatem,

tem, roborat infirmitatem omnem corporis, expellit ægritudinem, uenenum declinat à corde, arterias humectat, liuidam immundiciem à pulmone dissoluit, uulneratum cõsolidat, sanguinem mundificat, lapidem frangit, contenta in spiritualibus purgat, si caput reumaticum est, purgat à fluxu, stomachum in calore naturali confortat. Et si ægritudo fuerit unius mensis, sanat eam in uno die, uel hora. Si uero ægritudo fuerit unius anni, sanat eam in octo diebus. Si uero morbus fuerit antiquus longo tempore, cum alijs medicinis incurabilis, sanat eam in dimidio mense. O fœlix scientia cum sciente. Quare non immerito hæc medicina super omnes alias medicorũ medicinas est quærenda, quia qui habet eam, incomparabilem habet thesaurum, & in salubri constellatione natus est, in hoc seculo diues, diuitijs infinitis sup reges & principes huius seculi. Quis non diligeret talia, quæ sanum & longæuum se utentem, supra omnes medicorum medicinas conseruant? cum ipsum ditent, & alios non depauperent. Hæc sunt bona iusta coram Deo & hominibus, nõ per usuram acquisita, seu fraude & deceptione mendacium, ac per mercimonia in deceptionem plurimorum, ut in omnium aliorum bonorum acquisitione, quia hæc ars est speciale donum Dei, ut dicitur: Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Sed econtrario ait beatus Augustinus ad omnes alios Alchemistas, qui homines sophisticationibus deludunt: Vos deceptores estis, & sententia excommunicationis aggrauati, cum uestra opera, elementa falsa sint, & mala. Et excludens seu saluans artifices naturam imitantes, quamuis pauci huius artis ueritatem summe cognoscere ualeant, ut supra ad propositum dictum est de uirtute huius medicinæ. Sic truffatores in stercore aurum & argentum quærentes in libris ipsorũ proprijs, quos & ipsi pprie composuerunt,

Vide jam Galenice.

composuerunt, & ipsos tamē composuisse philosophos testantur, quod ueritas non testatur, quoniam ueritatem posuerunt. Cum ueritas philosophorum (ut dictum est ab aliquo) in forma mendacij non cernitur unquam fuisse reperta, sed semper naturæ motum & modum imitatur. Sic enim in libris uestris scribitis in arte Alchemiæ. Caueas tibi ab odore eius, ne te interficiat. Ecce qualis medicina, quæ cum uiuificare deberet, mortem inducit? Quare hoc non est mirum, quod sit res toxicatiua, cum antea ex stercoribus & uenenosis receptis sit composita. Videte fatui, quomodo uestra opera differant ab operibus naturæ. Quare tantum fatigamini in huiusmodi rebus altis, ad quæ peruenire non poteritis taliter laborando? nisi miraculose fieret contra naturam, ut accidit beato Ioanni, qui de uirgis fecit aurum & argentum, confisus in potentia Dei, & de arena maris lapides pretiosos. Dico enim uobis, qualis est medicina, tale sit & aurum & argentum. Cum merdam seminaueritis, merdam metere uisi estis, & apparentias sophisticationū. Reuertamini fratres ad uiam ueritatis, qui eam ignoratis, quoniam propter uosmetipsos consulo studere & laborare, sapientum dicta reuoluendo, ex quibus ueritas elici potest, & non casualiter, aut temere opera accedite, per hoc quod scribitur. Recipe hoc uel illud, id est, merdā, & fac stercus. Scitote quod hæc ars à philosophis occulte tradita est, propter eius nobilitatem, & non æstimate eam in foro esse uenalem, aut uendendā & emendam, sicut libri uestri multarum falsitatum continent. Vnus emit, alter uendit, discas mihi merdam, & ego te docebo stercus. Sic permerdatus aliū permerdat, & omnis mundus existit quasi permerdatus. Volentes ergo alios ditare, uosipsi infinitis paupertatibus estis subiecti. Fratres reuertamini, cū sapientia cognoscat uos errare cum libris uestris. Philosophorū uero

uero libros perlegite, & perlectos repetite. Si autem repetitos non intellexeritis, non doctores, seu philosophos reprehendatis, sed uestræ ignorantiæ calumniam reddatis.

Quòd duo particularia tantum sunt uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. Caput XV.

PRimum uniuersaliter omnibus intuentibus, ad quas præsentes peruenerint declaro, qd in totius huius artis serie, non sunt nisi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur secundum philosophos & naturam. Quamuis deceptores infinitas sophisticationes, dealbationes, & rubificationes faciant, quibus fideles deluduntur. Primum particulare, tam in albo, quàm in rubeo, existit in Mercurio, sine administratione medicinæ perfectæ, licet corpus, cum quo perficitur, in se ipsius tincturam contineat particulariter, si moueatur arte & operatione, ueluti natura requirit. Primum quod in natura particulariter ex utraq; specie perficitur est, cum Mercurius sit prima materia omnium metallorum, compositus ex terra alba nimiũ sulphurea. & aqua clara, & ideo albedo terræ transpareat limpiditatem aquæ, & sit color in eo albissimus, ut docet experientia, & hiç sit immaturus, possibile est, ex eo fieri Solem & Lunã. Vnde philosophus: Admisceatur alijs corporibus metallicis, quia sunt de materia eius, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo per artificium illud sibi potest mittere digestam naturã in eum, ut cum eis perficiatur. Et sic quibus complectitur metallis fit similis ipsis, sine aliqua admixtione extranea, cum simpliciter natura congaudeat suæ naturæ, & non per aliud medium extraneum, scilicet cum sole Sol, cum Lunæ Luna, cum Venere Venus, & sic de alijs, quia unumquodq; mittit in illũ uim suam, etiam, quia continet in se sulphur suum bonum immaturum

maturum, quod per artē maturatur. Quare alia metalla sic coagulata & infecta per sulphur, particulariter, sicut ipsum Sol & Luna fieri non possunt. Prima ratio est, si enim corpora imperfecta metallica transformarentur & admiscerentur cū Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet illud in se præhabitū sulphur malū, & si purgarentur, adhuc in tātum purgari nō possent, quod reducerentur in Mercuriū, sicut ante talē superfluitatem, nec etiam posset corpus perfectum in eo dissolui. Et cū in eo dissolui non posset, naturis ex utraq; parte seratis, unū quodq; in examinatione ab altero speraretur, ex quo nō haberet in se naturam perfectam occulte, cum qua solutiones proprie ipsorum perficere possent, mediante arte, ut alia corpora perfecta subuenirent cum natura sua, quæ naturaliter est perfecta. Secunda ratio. Si insoluta adiungerentur perfectis corporibus, minus Aurum & Argentum fieri possent, cum naturaliter per congelationem ex utraq; parte, naturæ eorum seratæ sint, & cum non sit medium aperiens illas naturas, & nec una uis in aliam coniungi possit naturali cōiunctione, nec mitti, ita ut redeant in Mercurium, ex quo ex utraq; parte originē duxerūt: Ideo per asperitatē ignis ab inuicem separantur, scilicet per combustionē naturæ imperfectæ, & per resistentiā naturæ perfectæ, ut bene cernitur. Sed cū cōiungere uolueris, facias medium per Mercuriū, qui dissoluit & aperit naturas, ut simpliciter unū possit transire in aliud, & perfectā uim mittere in imperfectū, ut secū perficiat. Et hi sunt labores uiæ particularis, quibus Aurum & Argentū fieri potest, sed uniuersaliter nō. Nota. Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea in primā materiā, sed Mercurius corporū hoc facere nō potest. Est em propter crūditatē sui sulphuris, ꝙ in prima habuit alba terra, ex qua cū aqua clara factus est ab initio, qa illud crudū semper

fempet appetit corrodere, ꝙd ſuæ nature uicinius eſt. Primo auꝝ, ſecundo argentum, & ſic de cæteris. Quare alter Mercurius corpoꝝ ſic facere non poteſt, ꝙa per congelationem illud crudū ſulphur, ꝙd antea fuit in illo, eſt alteratum in natura, & ideo non corrodit ſicut primū, nec ſeratum aperit, & ideo unaquæ uis non mittitur in aliā, ſed unumquodq; manet per ſe, quāuis confluctualiter ſint coniuncta, ſecundo naturaliter ex utraq; parte ſunt ſerata. Quare in examinatione, & per aſperitatem ignis imperfectū comburitur, cum una natura alteri ſuccurrere non poſſit. Sed cū Argentum uiuū crudū hoc facere poſſit, ſcilicet naturas ſeratas aperire, ut unaquæq; res ſuæ naturæ uicinæ ſit ad iuuamen. Ideo ſi diſſoluerit argentum, inueniet argenteam naturam, Et ſi Auꝝ, inueniet auream naturā, Si plūbum, plumbeam, & ſic de alijs, per ipſorum ſulphur cōgelatur, ut dicit philoſophus, & ſimile fit illis. Si uero iſta corpora quæ ſuam naturam participant, ſcilicet imperfecta, non poſſunt ipſum perficere, minime iſta quæ ſuæ naturæ non ſunt, nec in ui minerali cum eo participant, ſicut tu quæris in multis ſtercoribus. Et ideo eſt particulariter poſſibile ex eo fieri argentum & aurum, & in alijs corporibus non, ut audiuiſti. Nota. Duplex eſt ſolutio corporum in Mercurium. Per Mercurium ſcilicet in Mercurium, & in aquam Mercurialem. Prima ſolutio requiritur ad particularia. Secunda ad uniuerſalia. Prima ſolutio corporum in Mercurium, non eſt aliud, niſi congelati reſolutio, id eſt, quod per ſolam ſolutionem ſeratum aperitur, propter ingreſſum unius naturæ in aliam, & iſta reſolutio eſt in particularibus. Secunda ſolutio eſt in aquam Mercurialem, & hæc eſt in uniuerſalibus, & iſta non fit per ſolam ſolutionem ſulphuris immaturi in Mercurium, ſed per putrefactionem corporis & ſpiritus in calido ~~& humido~~. Cum

putrefactio omnium rerum naturam, adinuicem ligatarum, sit solutio & separatio, & sic separentur partes adinuicem ligatæ, ut unaquæq; pars separetur ab alia. "Et hoc fit per solutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa, s. aquæ & terræ. Et eædem partes cum purgatæ fuerint in natura per conuersionem coniunguntur," & plus se diligunt, propter ipsorum mũdificationem quam antea." Quamuis ista separatio fieri non possit in corporibus, nisi per spiritum". Et sic ars
" transcendit naturam in una uia, quod artificialia subito fiunt,
" cum tamen naturalia antea prolixe facta fuerint. Non credas,
" quòd sint elementa uulgaria, sicut aqua nubis, & consimilia,
" sed humidum aqua, frigidum terra, calidum aer, siccum ignis.
Et sic sunt in naturis rerum elementatarum, cum nequaquam ars possit partes ita naturaliter separare, quòd simpliciter in elementa, secundum quod fuerint, transmutentur, cum primo natura mutauit unam qualitatem in aliam. Taliter ars bene separare potest, ut humidum à sicco, frigidum à calido separetur. Sed tamen una qualitas adhuc de naturali commixtione possidet naturam alterius in aliqua parte, per hoc possunt per artẽ uiceuersa coniungi, sicut diuisa sunt. Si enim una qualitas non participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in frigiditate, & aer aquæ in humiditate, & sic de cæteris: Tunc sequeretur, quod naturale opus esset totaliter destructum, cũ simplicia essent elementa, sicut antea fuerunt ante Mercurij generationem. Et ars destruxisset naturam, à capite incipiens, scilicet ab Auro & argento, usq; ad primum, id est Argentum uiuum, & ultra ista principia ad simplicia elementa, secundum quod antea fuerunt ante Mercurij generationem, quod tamen ita remote in arte est impossibile. Etsi esset possibile, tũc sequeretur, quod de nouo extra primam materiam, Mercurij scilicet metallorum,

metallorum, ars componeret elementa, & uiceuersa generaret Mercurium sicut destruxisset, quod est impossibile artificialiter fieri. Sed bene ars destruit à capite, usq; ad pedes, id est Mercurium, à pedibus ædificans usq; ad caput, in subtiliori forma naturalis substantiæ, quam antea fuit. Sic diuiduntur species rerum cum in aliam formam transmutãtur, quàm antea fuerunt, quod dicit Aristoteles. Sciant artifices Alchemiæ species rerum transmutari non posse, quod uerum est, ut ipse cõfirmat, nisi in primam materiam conuertantur, id est in argentum uiuum, & ultra hoc non consulo, cum fieri sit impossibile.

Aristotelis auctoritas

De secundo Particulari, quod est in Luna. Caput XVI.

videtur legendum, rubeum,

CVm superius dictũ sit, quod Luna cõtineat in se sulphur album, sicut aurum, cum ignis species sub albedine in eo obtecta sit, ideo omne argentum est possibile fieri aurum, ut dicit philosophus. Non est aurum, quod non prius fuerit argentum. Sic argẽtum continet in se aliquas qualitates indigestas, quæ possunt ab eo purgari, ita quod per artem particulariter transeat in Mercurium fixum, id est, in uicinissimam naturam auri, quia tunc omne illud continet in se, quod & aurum, per appositionem sulphuris rubei philosophorum; per hoc plus digeritur, & citrinatio in eo causatur in adiunctione corporis perfecti, cum fuerint simpliciter unius naturæ. Hoc autem in alijs corporibus fieri est impossibile, cum tantam uicinitatem naturæ perfecte non habeant, sicut ipsum. Quia est impedimẽtum in generatione ipsorum per sulphur adustibile & fœtidũ, nec ipsa sunt medium, de quo loquitur philosophus: Non fit transitus ab extremo in extremum, nisi per medium, id est, ex Mercurio non generatur aurum, nisi prius fuerit argentum, nec in se habent sulphur ignis simpliciter non urentis, sed sul-

σκφῦ τὸ τουτου κεφαλαιου.

illa corpora imperfecta

phur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter trãsformari non possunt, cum semper prædictum sulphur ea comburat per ignis examinationem. Et sic habes rationes, quomodo particulariter aurum & argentum fieri possunt.

De sophisticis particularibus. Caput XVII.

ARistoteles dicit: Sciant artifices Alchemiæ, species rerũ transmutari non posse, sed similia illis facere possunt, & tingere rubeum citrino, ut uideatur aurum, & album tingere donec sit multum simile auro uel argento. possunt quoq; plũbi immundicias abstergere, uel alterius corporis, ut uideatur aur& argentum, uerumtamen plumbum semper manet plũbum cum in se non habeat aurum & argentum, sicut prius dictum est, ut hi qui accipiunt salem ammoniacum, uel alia minora mineralia, ut in ipsis errent homines, sed aurum & argentũ sophisticum faciunt. Coniungunt enim stannum & cuprum cum Mercurio, ut appareat hominibus argentũ, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile, secundum eos, qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc deluduntur, & in examinatione naturę. Adustibile & fœtidum, secundum quod est, uerã naturam argenteam non habet in se, sicut apparet in colore & in examinatione aliqualiter. Prima ratio est Cuprum continet in se Mercurium mundum aliqualiter, nisi in quantùm in sulphure existit defectus, quia sulphur fœtidum & adustibile habet, quod in quantum adustibile, comburit, & rubedinem non ratione digestionis habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, tamen Mercurius habet substantiam præ sulphure, & ideo tardius in igne deficit, quàm plumbum uel stannum, quoniam Mercurius resistit, nisi inquantum uiolentiam patitur à sulphure sibi commixto. Et quòd per plumbum citius comburitur,

buritur, hoc est ratione Mercurij plumbi imperfecti, quia infectus Mercurius cum infecto sulphure, sicut plumbum est, quærit aliquid uicinum suæ imperfectioni, & cum argentum & cuprum commixta sunt, in argento non inuenit aliquam rē infectam, sicut in cupro, ubi inuenit primo sulphur adurēs, cui citius commiscetur. Et in commixtione uniuersali Mercurius cupri magis inficitur, cum plumbū sit ex utraq; parte, scilicet Mercurij & sulphuris infectum, & plus malum, citius adhæreat malo, quam bono. Et inquantum maius malum malo cohæret, intantum debilius & peius erit. Et ideo citius coadhæret cupro, quàm argento, inficiens & comburēs illud, cum natura cupri & argenti, ut audiuisti, ex utraq; parte sint seratæ, peiori subuenire non possunt. Et ideo comburitur cuprum ab argento, quæ fluctualiter coniuncta fuerunt. Naturaliter autem ex utraq; parte naturæ eorum sunt seratæ. Et sic bene plumbum comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plūbo, q̄niā inquantū magis cōburit, intantū debilius erit, & combustibile. Sed in cōiunctione stāni cū cupro & Mercurio, Mercurius aperit aliquo modo naturas seratas, & coniungit hæc duo, scilicet stannū & cuprū. Nā cū ex utraq; parte aliq̄ modo mundū habeant Mercuriū, & sulphur malū debiliter cōmixtū, coniungitur Mercurius Mercurio, sed quia habet potentiam sulphuris, uariando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita quòd noua forma appareat, & iam ita cito sulphur comburi nō possit, sicut ante ipsum Mercuriū, & Mercurius crudus coagulatur per ea, & alteratur cū ipsis in natura, sic ut aliquo modo appareat argentū, quāuis uerum argentum non est, cum in eo non fuerit debita digestio, & decoctio, & sulphur non sit ita simplicis & uirtualis naturæ, sicut ipsum argentum uiuum, cū aurum & argentum ex utraq; parte sui Mercurij & sulphuris, sufficienter

sufficiẽter sint digesta,& bonę maturitatis,& in omni digestione perfecta.Sic habes argentum sophisticum ex stanno,cupro, & Mercurio, & si tunc admiscerent aliquos puluores minorũ mineraliũ,tunc magis debilitarent sulphur, & sic non esset impossibile, quod Mercurius ageret sup̃r potentiam naturalem,sed semper in fine diminuitur,& comburitur in igne,cum sulphur non sit uirtualis naturæ,sicut ipse Mercurius,sed semper occulte comburens,& inficiẽs Mercurium,quamuis Mercurius sit suppeditatus,& sic postmodum in stercus rediat, secundum quòd stercus fuit. Sic intellige,quomodo uerum aurum & argentum differant ab auro & argento sophistico,quãuis plures sophistications fiant eodem modo per alia metalla, in rubeo uel in albo,adiunctis medijs mineralibus,uel aliquot ipsorum. Sunt uero ipsi laborantes delusi,æstimantes bonum, secundum apparentiam, hoc facit ipsorum ignorantia, quòd non cognoscunt naturas metallorum.

De uia uniuersali,sermo generalis. Caput XVIII.

DEterminato,plogo huius artis,& pticularibus eius: nũc dicemus de uia uniuersali,in qua ars imitat̃ naturã. Est autẽ uia uniuersalis,ut audiuisti superius, possibilis in naturis metallorũ,plantare ramos, in quibus crescũt flores miri odoris & rosulæ tã albæ,q̃ rubeæ.Primũ aũt incipere,est soluere lapidẽ in suã primã materiã,& est cõiunctio corporis & spiritus,ut ex eis fiat una aqua Mercurialis.Vnde Auicenna: Primumq̃ incipere,est soluere lapidem in suum Mercurium.Vnde Rasis philosophus:Nisi corpora soluas,in uanũ laboras.s.Argentum &Mercuriũ,ad elixir albũ:& Aurum & Mercurium ad elixir rubeũ. Et hoc in balneo roridο,ratione putrefactionis,ut corpora uiscositate aq̃ Mercuriális soluantur. Vnde Parmenides:

Cum

Cũ cõiuncta est in unũ pmanens aqua, cũ qua fuit ab initio, postea sequitur elementoꝝ diuisio, & ipsoꝝ purgatio. Vnde Albertus Magnus: Quatuor ex uno fiunt & quatuor unũ: Id est, ex aqua Mercuriali. Tertiũ est terrę mundificatio, de quo dicit Morienus philosophus. Hæc aqua cũ terra sua putrescit, p hoc magisteriũ totũ dirigetur. Vnde Rasis philosophus, iũge siccũ humido, humidũ est aq̃, siccũ uero terra. Postea sequit terrę sublimatio, de qua dicit Parmenides philosophus: Ipsum dealbatũ cito igne sublimate, ut exeat ex eo spiritus, quẽ in ipso inueneris, & terra maneat calcinata, de qua terra dicit philosophus Parmenides, & Morienus: Sic cinerẽ q est in fundo, ne uilipendas, qa est diadema corpis tui, & pmanẽtiũ cinis. Sic sunt quatuor elemẽta sic p̃parata, ut supius intellexisti. Nec cõiunxeris ea ante ipsoꝝ mundificationẽ, cũ ppter eoꝝ immundiciã separent, q̃ dicit Ascanius: Spiritus nõ cõiunguntur corpi, donec à suis immundicijs pfecte fuerint denudati. Et fermentũ albũ & rubeũ cõiunguntur secundũ q̃ elemẽta sunt alba uel rubea. Si alba, tũc requiritur ignis. Si rubea, tunc elemẽta p ignẽ rubificãtur, ut ipsa digerat, maturet, consolidet, & absorbeat sordes aquaꝝ in cõiunctione. Habeat pportionabiles uirtutes quatuor elemẽtoꝝ, terrę in frigiditate & siccitate, aq̃ in frigiditate & humiditate, aeris in humiditate & caliditate, ignis in caliditate & siccitate. Ignis & terra extrema sunt elemẽta. Aqua & aer, sunt media elemẽta, q̃ coniunge per debita & uera pondera, ut plus diligãt se q̃ antea. Primo terrã cum aq̃. Secundo aerẽ cum igne. Et sic cõuerte naturas, & q̃ q̃ris, inuenies. Tunc terra habilis est ad soluẽdum aqua efficax ad mundãdum, oleum ul' aer in q̃ portat spiritus ad miscẽdũ. Ignis ad tingẽdũ. Sic corpus retinet spiritum sicut spiritus retinet animã, cum adiunctione fermenti.

FINIS.

SEQVI-

SEQVITVR LIBELLVS ALIVS ΠΕΡΙ

χημείας utilißimus, & rerum metallicarum cognitione refertißimus, Roſarius Minor inſcriptus. Incerti quidem, ſed harum tamen rerum non imperiti authoris. paginis 24.

PRAEFATIO.

Aenigma de arte Alchemiæ, & de modo tractandi authoris. §. I.

INquit author libri, qui Roſarius dicitur. Deſcendi in hortum meum, ut uiderem plãtas diuerſorum naſcentium, & inter flores cæteros Roſarij mei, inueni roſam niueam ſeu albam,* itemq; ſanguineam ſeu rubedine decoratam; elegi pulcherrimam, & inſpexi, quòd paucæ & raræ, quia non germinauerant mala punica." Dixitq; uoce non tacita: Reuertere, reuertere Hortulane, reuertere & augmenta Roſarium meum, per totum horum multiplica, ſeu de nouo conſtrue & planta, ut decoretur hortus albis & rubeis roſis ſplendentibus, ſuperfluisq; abſtractis & reiectis, utilibus & neceſſarijs diligenter intende. Ipſe autem Hortulanus roſarum plantas ſeparauit, & replantauit, augmentauitq; duplicando, triplicando, quadruplicando, & ſic uiciſſim multiplicando, uſq; ad albedinem plenam, & deinde ad rubedinem perfectã. Sed hoc totum per augmentationem plantarum, quod mihi placuit. Innuebat autem adhuc non ſatisfeciſſe. Quicquid tamen circa hoc erat ſcibile, mihi plenarie demõſtrauit. Poſuitq; idem

forſ. addend. utramque

hortum

v. 6. quia non germinav. Iquid his verbis ſignificetur?

idem tempore debito rosas albas & rubeas in terra sua, dimisitq; eas increscere in terram suam, dico propriam, unde egrediebantur. Et in primo anno subsequenti, egressa est planta, quæ annuatim mille missa rosarum produxit. Et ecce hortus meus iam rosarijs impletus est, educētibus sufficienter pro me rosis, & pro omnibus intrantibus annuatim. Deo itaq; reddo laudes, & gratias Hortulano gratas. Et in hoc codice, cæteris meliori, qui non sine causa Rosarius intitulatur, cuncta quæ uidi, & uera probaui, intelligentibus, sapientibus, & artifici idoneo perfecte scribam, ut quicunq; per portas Hortulano mediante, ad hunc Rosarium ingressus fuerit, non solum de rosis partem habebit, sed uidebit etiam artes cunctorum operantium in Rosarium album uel rubeum, & per consequens acquiret discretionem discernendi circa hoc intentionem scripturarum omnium, ubicunq; magisterium obscurum uidebitur & manifestum. Nam in hoc est ueritas omnino nuda, & etiam uestita. Nuda scientibus & discretis in propinquioribus naturis minerarū: Vestita autem stultis, in remotioribus, imò impossibilibus naturis uegetabilium, & animalium, secundum solum textum magistrorum, artem inuide obscurantium laborantibus. Perfectam enim uobis scribo ueritatem, & operationes certas, & ueras & integras, sine deuiatione aliqua.

Admonitio, Cauenda duo genera seductorum, & quod ars consistat in Mercurio fixo. §. II

SEd uere uere, multi uenient pseudophilosophi post me, qui seducent operantes, quorum in genere, tantummodo duos inuenio, scientiam istam cooperientes. Primus est ignorans artem, & sophisticus. Secundus uero sciens, & philosophus

inuidus. Primus componit libros deceptorios, deceptiones suas & sophistica testificantes, & scribit super capita ipsorum titulos philosophorum bonorum, ut uideantur habere bonam artem, & elixir perfectum. Et ut magis credãtur ab hominibus, ferunt pulueres lapidum, albi uel rubei, & tractant aurum & argentum, sed sequentes deficiunt in operationibus, dum probant scripta illorum. Secundus est totus inuidus, & composuit libros de illis, quæ magis remota sunt à ueritate, ad prolongãdum homines à uia uera, in quantum potest, studetq; probare dicta sua per solas rationes, quæ uidentur insipiẽtibus esse certissimæ. ille ponit artem in herbis, & plantarum fructibus, & in multis uegetabilibus extraneis & remotis. Vel ut uideatur nobis relinquere ueram artem, magis philosophice loquitur, accipiens fundamẽtum super quatuor elementa, quæ sunt materiæ philosophicæ, eaq; à multis extrahit, uelut à uegetabilibus, & animalibus, & à multis alijs extraneis, uidelicet ab ouo, à capillis, à sanguine, à stercore, ab urina, à spermate, à bufonibus, & ab alijs multis, quemadmodum scripta illorum demonstrant, & declarant. Vel ponit unum pro alio, uel similitudinarie, uel ad planum, & ponit totam artem uel in principijs prædictis, uel in medijs mineralibus remotis, ut est atramentum, sal borax, alumen, Marcasita, Magnesia, Tutia, & alia mineralia multa. Et quamuis prædicta iuuant ad festinationem quandoq;, & ad mundificationem, seu ad coloris augmentationem, tamen inuident, qui ea ponunt pro materia philosophica completa. Et sic detegunt artem, uel etiam operiunt, & seducunt insipientes, ut utilipendant artem, aut quamuis accipiant uerã materiam, & naturam mineralem, tamen per diuersas eorum operationes fictas & impossibiles, seu ineptas, prohibent insipientem peruenire ad complementum. Et ò nouelli Alchemię artem:

artem comparantes per totum ut supra, Creditis expectãdum bonum, & transmutationem bonam, & ueram, ab eo quod cito ab ignis combustione destruitur, & in cineres redigitur? An non dicitur, quòd sulphur & auripigmentum cito comburuntur? & ab ignis combustione cito consumuntur? Sed azot semper diutius manet incombustum. "Perfectum in metallis est argentum uiuum fixum," ut supra.

De eodem quòd Mercurius fixus perficiat, Et diuisio operationum, & libelli in duas partes. §. III.

IAm probaui aperte, & secundum rectam ueritatem, quòd defectus in metallis, est defectus argenti uiui, fixi, & puri, & quicquid eligitur in hac arte ad perficiendum, est causa illius, & ergo in ipso est perfectio, & non in aliquo alio. Scias hoc, ne trade obliuioni, ubicunq; inueneris ipsum, tene pro lapide maiori, cui nulla res similis existit, nec potest facere quod facit. Si est correctum, corrigit: si fixum, figit: si liquidum, soluit: si ipsum, coagulat: si tinctum, tingit. ipsum enim præcellit cuncta corpora in puritate. Et qui posset pœnam sustinere ignis, faceret ex eo cum sulphure suo congelato, elixir excellẽtissimum." Accipitur uiuum & "mortuum," sed purum est semper eligendum, quod uiuum est." Multæ operationes ex eo fiunt, quæ diuiduntur per duo. Prima fit cum adiuuamine. Secunda ex se solo, sed natura procedit cum suo sulphure. In duobus uero capitulis binas operationes perfecte complebo. Et scribam quicquid probaui, uel feci, uel uidi. Ex dictis philosophorum nihil teneo ad præsens, nisi quòd affirmant dicta mea, qua ueritatẽ dicam, & liber factus sum ab inuidia, intelligat ergo qui uult dicta mea.

PRIMVM CAPVT.

Promißio & diuiſio dicendorum de operationibus Alchemiæ. §. I.

IN primo capitulo dicam cunctas operationes, quæ egrediuntur de materia cum auxilio diuino &c. Nullum ſophiſticum hunc librum intrabit, ponam ſemper regimen, ad perfectionem perducens. Multa ſiquidem ſunt coadiuuantia. Dico breuiter, quòd adiuuamen calcinationis eſt hoc. (& primo dicam de corporibus) imperfectis.

De Calcinatione Saturni, & Iouis. §. II.

SAturnus & Iupiter calcinantur cum adiutorio ignis primo, & cum induſtris artificis, & hoc igne non ſuperante ſuam fixationem, in uaſe terreo, forti, mouendo cum baculo ferreo, donec ſint incinerata. Cineres imbibuntur cum aquis acutis mundantibus. Ad rubeum ualet urina humana purificata, aqua ſanguinis, uel acetum rubeum. Ad album ualet acetum album, aqua ſalis communis, & aluminis, & alia acerba multa poſt imbibitionem deſiccãtur ad ignem uel Solem, donec peruenerint ad calcem albam uel rubeam. Item calcinantur cum adiutorio ſalium, & illa calcinatio bona eſt, & per adiutorium uitrioli & aliorum acutorum. Calcinantur etiam cum adiutorio ſulphuris, ſeu auripigmenti, & illa eſt melior. Sed optime calcinantur cum Mercurio ſic: Primò amalgamentur, & terãtur, & abluantur cum acutis, uſq; ad emendationem perfectã, deinde miſceantur cum ſalibus acutis terendo, & cum aluminibus & aliis acerbis, & exiccentur & erodantur, deinde deponatur ſalſedo, cum ablutione. Sit tamen Mercurius, priuſquam deſiccatur, cum ſale per ſublimationem extractus, & ſic remanet calx

net calx alba, qua melior esse non potest. Et regulam tibi do generalem, quod qualitercunq; calcinetur Iupiter cum igne; facit calcem albam, Saturnus semper rubeam, nisi cum acutis fuerit dealbata.

De calcinatione Veneris & Martis. § III.

VEnus & Mars cum adiutorio ignis calcinantur, primo in furno reuerberationis, si ponatur intus limatura illorũ, per flammæ reuerberationem calcinatur, & fit de Marte crocus ferri, quod dicitur ferri cementum. De Venere, æs ustum simplex, uel χάλκος κεκαυμένος. Calcinantur etiam per ignitionem & extinctionem in acutis, donec totaliter conuertantur in squamas, quemadmodum Iupiter & Saturnus calcinantur per abstractionem suæ scoriæ, deinde imbibitur calx cum acutis & salsis, donec fuerit rubeum & mundum. Potest etiam Veneris calx dealbari & Martis. Calcinatur etiam cum sulphure & auripigmento, mixtis cum laminis, uel cum limatura illorũ, quin etiam cum salibus aluminibus, & alijs corrosiuis. Et præparatur calx cum ablutione, & desiccatione, donec fuerit ad libitum. Calcinantur etiam multum bene per ignitionem & extinctionem in Mercurio, & quicquid in qualibet extinctione abradi potest, abraditur cum cultello, & iteratur opus, donec sit ad libitum. Et præparatur cum ablutione & desiccatione cũ salibus, & abstrahendo Mercurium, & fiet calx optima. Et scias, quod calx corporis nõ figitur, nisi calcinetur cũ igne. Et hoc dico, qa omnia corpora possunt calcinari sup vapores acutor, uel cũ acutis. Sed melior calcinatio corpor, fit cum Mercurio.

De calcinatione Solis & Lunæ. § IIII.

SOl & Luna, calcinantur ad modum Veneris & Martis, sed quod melius est, & optimum, per amalgamationem

cum

cũ Mercurio,& ablutionem, & deſiccationem,uel per abſtractionem Mercurij per ſublimationem, ſicut eſt narratum. Spiritus uero non poſſunt calcinari,niſi prius ſint fixi.

De calcinatione aliarum rerum & mixtarum. §. V.

CAlcinantur & aliæ res multæ ad extrahendam tincturã ex illis, & ut ſubtilientur illarum partes & mundentur. Et ſcias quòd quodlibet corpus per ſe calcinatur, & ſi aliqua coniungantur, & calcinentur ſimul, fit calx mirabilis in effectu. Ne obliuiſcaris hoc, tenta, & optimum retine. Hoc de his ſufficit.

De ſublimatione ſpirituum. §. VI.

SVblimantur & ſpiritus & media mineralia, cum adiuuamine. Spiritus ſublimantur uel à ſalibus,uel ab atramentis,uel ab aluminibus,uel à corporibus, uel ab iſtis mixtis. Et nota, quòd ſublimatio fit cauſa purificationis tincturæ. Si ſublimantur ſpiritus cum immundis,immundantur. Si cum adhęrentibus , remanent magis fixi cum tinctura inferius , quod quærimus. Vnde de neceſſitate oportet ut mundentur prius per acuta, & per lauacrum , aut per unicam ſeparationem impuri à puro. Cogitate diligenter ſuper hoc. Nam illud medium eſt ſecretum. Spiritus mundificatos cum calcibus puris corpotum ſublimate, donec figantur, & uidebitis me uerum dixiſſe,

De ſublimatione corporum imperfectorum. §. VII.

SVblimantur corpora cum adiutorio ignis,& hoc expreſſione ignis. Et hoc fit ad habendum materiam munde temperatam. Nam quod nimis eſt uolatile, & terreſtreitas immunda, diuiduntur per ſublimationem, & remanet ſubſtantia temperata,ut dixi,quam quęrimus. Sublimantur etiam cum rebus eleuantibus,cum ſulphure,auripigmento, Mercurio, & aliis ſpiritibus.

Corpora fixa, Sol et Luna .v.b.
non fixa, Jupiter et Saturnus .v.l.

spiritibus. Et illud dico cum corporibus non fixis, ut sunt Iupiter & Saturnus, qui sine fece, uel re aliqua possunt sublimari, & cum quolibet prædictorum. Et Venus & Mars quæ sublimantur cum prædictis. p.256.v.25. cum reb. elevatib. cum sulph. etc.

De sublimatione corporum perfectorum. §. VIII.

SEd notandum præcipue, quòd corpora fixa possunt etiam sublimari, scilicet Sol & Luna. Sed causa suæ eleuationis est, ut hæc purificemus, uel sulphure uel auripigmento, uel argento uiuo, quòd ea facit ascendere citius per reiterationem, & uelocius figantur. Et hoc est secretum intimum, quod dico pro certo, & omnes ferè celant. Dico tamen: Corpora debent fieri incorporea in ascendēdo, & incorporea corporea in descēdendo. Maxima industria est, de corpore facere spiritum, & econuerso. Sed uerum est, quòd si summa uolatilis superat summam fixi, finaliter reuertetur in corpus spirituale, uel album, uel rubeum. Vere non sum inuidus, nam denudaui omnino. corporea omnia.

De fixatione. §. IX. notabile caput.

FIgitur autem omne uolatile cum mundatur per iuuamen ignis, uidelicet decoctione diurna, & hoc est meum secretum, aut per alicuius rei fixæ adiutorium, hoc est per imbibitionem, & reiterationem prædictorum, ut in sublimatione naraui satis aperte. Et hoc est unum de secretis meis magnis. Corpora etiam figuntur, ut præfiguraui calcinando uel coquendo solo igne. diuturna

De distillatione. §. X.

DIstillantur autem multa pro adiuuamine operis istius. Distillatur aqua à Vitriolo uiridi uel Romano, à sale petræ, & alumine plumoso, quæ maxime ualet pro adiutorio istius operis, cū ipsa enim soluuntur mirabiliter omnia corpora

cruda & calcinata, & ſpiritus calcinari uel fixi, ſolutione mirabili & pulchra. Diſtillantur & aliæ aquæ multæ, & olea, de ſalibus, atramentis, aluminibus, & aliis rebus multis, mineralibus uegetabilibus & animalibus, ſicut inuenitur in libris philoſophorum de hac arte tractantium.

De ſolutione. §. XI.

Geber cap. 52 libri 1. pag. 89. SOluuntur omnia corpora & ſpiritus cum adiutorio aquæ corroſiuæ ſupradictæ, uel cum aliis aquis corroſiuis, quæ multis fiunt modis, & quia talia in multis inueniuntur philoſophorum libris ſatis ueraciter & aperte, excuſamur de illis in hoc noſtro Roſario tractare. Sed hoc teneas amice mi, quod melior fit ſolutio in igne in fimi calore, & cum Mercurio uiuo, & aqua uitæ, dum ablutus eſt, ſed in primo dicitur uenenum ſeu res mortifica, quando non eſt ablutus.

n legend. in igne quet in fimi ca lore, in fimi calore quam in igne

De Ceratione. §. XII.

CErantur corpora calcinata cum corporibus reſolutis, & hoc imbibendo & cerando, & quamuis multæ ſint imbibitiones corporum, tamen melior fit cum Mercurio, ſcilicet quando eſt aqua uiua depurata. Et melior inceratio fit cum azot uiuo, & gutta ſaponis. Nam aqua corporis, cū corpus redactū ſit in Mercurium, dicitur ſanguis, & qualicunq; modo aliquid cum oleis inceratur, non ualet quicquam, niſi oleum prius ſit fixum, & incombuſtibile factum, & iſtud oleum non habetur niſi ex metallis fixis, ſcias hoc excellentiſſimum ſecretum, & quod magis carum apud philoſophos inuenitur.

De Coagulatione. §. XIII.

COagulantur cuncta reſoluta cum adiutorio ignis, & hoc in uaſis firmiter clauſis, ſed tene à me hoc ſecretum, quòd res perfecte coagulata eſt, quæ fluit cum ignitione conuenienti & cum

& cum expectatione examinis ignis. Sin aũt non, reitera opus, & peruenies per reiterationẽ ad propositũ, Domino annuẽte.

De particularibus ad album in genere. §. XIIII.

ECce narraui tibi cunctas operationes ueras & necessarias in opere huius artis ad laborem abbreuiandum, & adiuuãandam naturam generaliter. Modo ut satisfaciam, specialia & particularia meliora enodabo in hoc capitulo. Primo ergo quo modo corpora augmentantur, & postea de abbreuiatione temporis & laboris, & elixir. Et quia nullo modo potest fieri rubeum uerũ, nisi præcedat albũ, talia uero ad augmentandas rosas albas, ut fiat Luna perfecta, tibi dono. Primo desiccandum est corpus Lunæ, & hoc per calcinationẽ quam narraui. Et ista est causa, ut humiditas istius, cum quo proponimus augmentare ipsam, radicabilius & firmius illi adhæreat sine separatione, deinde calcinandũ est aliud corpus non fixum, cum quo proponis operari, & hoc ut per eam figatur. Nam uolatile in ipsis euolat per calcinationem ignis, & remanet terra azyma & mũda. Per eandem etiam calcinationem deletur unctuositas glutinosa, & immunditia de corpore, & reducitur in statũ pristinũ, & remanet terra munda, nõ adurens, nec denigrãs corpora. Deinde resolue calcẽ Lunæ in aquam mundam & clarã, sicut demonstraui tibi in §. Dissolutionis. Secundo calcem azymam cuiusuis corporis similiter resolue, aquas coniunge, & illam bene commixtam congela in massam albam, & in fine congelationis descende per botum. Et melior modus est iste, quem unquam probaui. Accepi unam partem corporis fixi, & tres partes non fixi, Item resolutam calcem Lunæ, & aquam etiam corporis non fixi, iterum coniungebam istam aquam, coniunctam composui cum prima massa prædicta iterum calcinata, & resoluta, &

erat tunc augmentata prima pars, & tres sui partes, illud totũ cõgelatum feci secundo descendere, illud opus reiteraui quindecim uicibus, nec meliorem Lunam Deus unquam creauit, tenui ipsam auro cariorem. Inueni etiam alium modum leuiorem multum, uidelicet imbibendo calcem corporis non fixi, cum aqua calcis Lunæ, terendo uel cerando super marmor, bene desiccando, & descendendo. Et iterum secunda uice nouam calcem non fixi, imbibendo, cum resoluto calcis nouæ Lunæ, apponendo calcem primæ massæ, uidelicet unam partem istius cum tribus partibus alterius, deinde desiccando & descendendo, & reiterando per quindecim uices. Sic enim perueni ad Lunam multo meliorem naturali. Propterea probaui & alium modum adhuc multo leuiorem, uidelicet resoluendo Lunam calcinatam in aquam, & imbibendo cum illa aqua calcem corporis non fixi, terendo & desiccando, & descendendo. Iterum reiteraui hoc opus de noua materia, & quãdo desiccatum erat, posui super tres partes, de nouo desiccato, cum parte una massæ præcedentis generatæ, nihil tamen de reiterationibus obmisi, & inueni in decima quinta uice Lunam bonam, æquipollentem naturali. Homo etiam bene potest transire, si uult melius, cum decem reiterationibus, uel circiter, quanto plus tamen reiteratur opus metallicum, tanto melius. Et scias quod prædictæ resolutiones optime fieri possunt cum aquis corrosiuis, sed semper melior resolutio fit cum Mercurio, Scias hoc, O quàm multa bona procedunt ex corporibus cum Mercurio amalgamatis. Hæc iam dixi in generali, nunc uero de quolibet corpore simpliciter tractabo.

De particularibus ad album in specie. §. XV.

ACcipe unam partem Lunæ, & quinq; partes uel sex Martis, & descende simul per botum, ut prætactum est, & habebis

bebis bonam Lunam. Accipe unam partem Lunę, & duas partes, uel tantundem de Venere, & descende per botum simul, ut prædictum est, & habebis bonam Lunam. Accipe partem unam Lunæ, & tres partes Saturni, & fac descendere per botū simul, per modum prædictum, & habebis meliorem Lunam. Accipe unā partē Lunæ, & tres partes Iouis, & fac descendere ista adinuicem per botum, sicut narratum est ante, & est Luna optima, æquipollens naturali in omni examine sine fine. Si fidelis est sermo meus, estote memores animæ meæ, propter ea, quæ dixi. Item, aliter etiam fieri potest optima operatio per amalgamationem Mercurij. Lunam desiccatam amalgama cū Mercurio, ana. sed sint in duplo, Mercurij uel amalgamationis Martis, & pone sex partes istius cum una parte primæ, totum amalgamatum simul decoque, donec Mercurius sit separatus, & descende, & reitera hoc opus quindecim uicibus, & erit Luna bona. Amalgamatur etiam Luna cum Mercurio, sicut prædixi, & Venus etiam amalgamari debet ad modum Martis. duæ partes istius, & una amalgamationis sublimetur, & descēdatur per modū iam dictum, & cum opus iam quindecies reiteratum est, erit Luna bona. Amalgamatur Luna præcipue cū Mercurio, & Saturnus cum eodem ana, & tres partes ipsius cū Luna pone, sublimādo & descendendo, & reiterando per præscriptum modum, & peruenies ad Lunam meliorem. Amalgamatur præcipue Luna cum Mercurio, & Iupiter cum eodem, ana, & sint de ipso tres partes, cum una parte Lunæ, & per reiterationem sublimationis, pro Mercurij separatione, & per reiterationem descensionis operis peruenies ad Lunam meliorē de mundo. Prædicta uero sufficiunt in albarum rosarum augmentatione.

De particularibus ad rubeum in genere. §. XVI.

AD augmentandas rosas rubeas procedamus. Prima regula generalis est: pone in omni opere rubeo Solem, quemadmodum Lunam in azymo. Sed notandum, quod calces quorundam corporum solo ignis adiutorio rubificantur, quorundam non. Quorum rubificantur, sunt hæc: calx Martis, Veneris, & Saturni. Calx uero Lunæ, Iouis, & Mercurij fixi, non rubificatur solo adiutorio ignis, in hoc capitulo primo. Sed in capitulo nostro secundo, & ultimo, in magno uidelicet magisterio, calx illorum rubificatur ad libitum, & tingunt sine mensura. Ecce thesaurus philosophorum. Rubificantur tamen in hoc capitulo primo, cum rebus tingentibus, sicut sunt sulphur, atramentum, aqua ferri, & oleum rubicundum philosophicum à mineralibus seu uegetabilibus, uel animalibus extractum. Et talis modus est operandi, sicut in albo Lunæ, sed in hoc opere Sol est calcinandus & dissoluendus. Soluantur & omnia corpora non fixa calcinata. Et per eandem calcinationem rubificata in aquis corrosiuis uel dissoluentibus, dico rubicundioribus, aquas coniunge, & congela, & descende in massam rubeam, ut de albo fecisti, & reitera hoc opus, ut de azymo fecisti, per quindecim uices, & habebis operationem perfectam. In hoc enim opere seruare poteris omnem modum operandi, quē in albo narraui, & istud est in his quæ rubificari possunt cum adiutorio ignis. Et quòd omnes calces corporū rubificari possunt, cum adiuuamine multarū rerum tingentiū, restat hic nobis declarare. Sed quia de talibus, & plurima bona & uera reperiūtur in libris philosophicis istius artis, & aquæ rubedine tingentes, pulueres, & olea, cū quibus calces tā sæpe imbibuntur, desiccantur, soluūtur, & congelantur, & descenduntur, usq; ad rubedinem. Ergo uidetur nobis superfluum de illis tractare. Solis tamen tinctura specialē, ad satisfaciendū, a me accipiatis.

Particu-

Particulare ad rubeum in specie. §. XVII.

IN aquam salsam calidam, postea in dulcem calidam, finaliter in acetum multoties, puta uiginti uicibus limaturam Martis lauate, quousq; sit clara, bene munda, & ponite eam in uase uitreo, uel uitreato, cum optimo aceto albo, per plures dies, quousq; per hoc multum rubescat, quod erit cito. Tunc totum ponitur in distillatorium uitreum, & distilletur sæpius, quousq; illa limatura totaliter euanescat. Nam sublimabitur procul dubio cum aceto iam dicto, & transibit tota illa limatura in aquam rubeam, stetq; præterea in quiete per aliquot dies, hæc aqua Lunam præparatam & fusam tingit mirabiliter in colorem rubeum, & in qualibet reiteratione operis, calces cum hac aqua imbibe, & exsicca, solue, congela, & descende, donec tinctura sit sufficiens, & ista aqua est mineralis & corporea.

Fit & alia bona per hunc modum: Sumantur de uitellis ouorum libra una, & de sanguine humano recenti libra una, & duæ libræ de capillis humanis bene mundis, permisce ista in uitreata rotunda. Deinde recipe salis ammoniaci bene triti, duas libras, & commisce omnia simul, & illa uitreata ponantur in illa cum cinere cribellato, & accendatur sub ea ignis lenis, & cum totum resolutum fuerit in aquam, tunc proijce de sulphure citrino super illud, quantum est medietas omnium medicinarum, remoueatur tunc uas ab igne uelociter, mouendo totum simul, postea proijce totum in cucurbitam ad distillandū, & toties distilla super fecibus, commiscendo cum aqua, quæ ab eis distillatur, donec omnia remaneant in fundo sicca. Istud mixtum & tritum cum calcibus dissolutis congelatum, tingit peculiose, & ista est tinctura uegetabilis, seu animalis.

Apostrophe ad lectorem, & oratio ad Deum. §. XVIII.

Ecce

ECce amice mi dilecte, ecce quàm multa bona iam narraui, ex his quæ in Rosario meo continentur. Non uales tamen adhuc per prædicta, ex illo aliquas accipere rosas. Nam fossatis profundissimis, murisq; fortissimis, ac propugnaculis multis Rosarius meus tam fortiter est firmatus, quòd nemo per aliquod ingenium intrare ualet, nisi per septem portas firmissimas & metallicas, multis clauibus mirabiliter clausas. O clementissime Deus ac misericors, si iam aliquid peccaui, respice super me oculis benignitatis tuæ, quia tu solus cognoscis corda hominum, & me iam istud dixisse ex fonte misericordiæ solo. Et deprecor te humiliter & deuote cœlestis pater, ut non intret in corda iniquorum, sciant autem filij sapientiæ & intellectus, quod Hortulanus meus, gratia Spiritus sancti paracleti infusus & repletus, solam mihi clauem demonstrauit, per quã cunctæ portæ in ictu oculi mirabiliter, & quasi miraculose aperiuntur, in mei Rosarij capitulo primo. Et gratiam, quam mihi Hortulanus meus fecit sua benignitate, pie & amicabiliter scribam omnibus doctis & intelligentibus.

pag. 265, 16. 18.

Compositio aquæ fortis, quæ est clauis Rosarij. §. XIX.

ACcepit enim Hortulanus tres herbas, quas generatas inuenit in loco Rosarij ex eadem terra, de qua Rosarius est egressus, & erant Chelidonia, Portulaca marina, & Mercurialis. Ex his tribus composuit clauem prædictam quem modum componendi uobis perfectissime enodabo, Recipe duas libras uitrioli uiridis, & duas salis petræ, & unam libram aluminis plumosi, terendo quodlibet per se. Deinde coniunge. Postea habeas aludel uitreum bene lutatum, exterius circumquaque luto sapientiæ, & pone in eo puluerem prædictorum, & alembicum desuper uitreum, iuncturas firmiter cum bono luto sigilla,

aludel cum adjuncto vitreum, hoc loco, hujus rei significationem indubitatam facit.

gilla,ut respirare non ualeat, & pone super furnum distillationis dando illi lentum ignem. Distillatur enim prima aqua primo, quam recipias in phialam uitream cum longo collo, sitq; phiala cum alembico sigillata cum luto prædicto,continua ignem lentum, donec alembicus intus colore citrino sit coloratus,& istud est signum aquæ secundæ. Primam deinde aquam cum sua phyala depone,& obstrue cum cera,& appone nouam phyalam,quam firmiter sigillabis augmentando ignem,donec alembicus intus rubescat, quod signum est aquæ tertiæ fortissimæ. Depone phyalam cum aqua secunda, & sigilla,& appone nouam phyalam spissam cum collo multum longo,sigillando firmissime cum luto optimo, & augmentando ignem semper,donec tota aqua fuerit egressa,quam depone, & sigilla firmiter os cum luto figulorum,& usui reserua.

Laudes Aquæ fortis prædictæ. §. XX.

ISta est aqua fortis præciosissima, uirtuosa,quæ dicitur aqua corrosiua,& uere clauis est, per quam solam cunctæ septem portæ metallinæ, uidelicet Rosarij mei aperiuntur in momento. Cum ista claue minerali potes reserare septem portas prædictas, & intrare Rosarium, & accipere rosas albas uel rubeas de quacunq; plāta uolueris,secundū uelle tuū. Et indubitanter qui clauem istam secum habuerit, cuncta in Rosario existentia,ipsi cognita erunt. Intellige quod dico,& præpara ei hospitium in medio cordis tui,ut intus per æuum hospitetur. Cum ista aqua laudabili corrosiua potes in momento resoluere cuncta corpora, tam cruda quàm calcinata, omnes spiritus,& omnia mineralia, necnon lapides pretiosos, & congelare quando uolueris,ut prædictum est,in una hora. Ista enim aqua tales habet effectus mirabiles & laudabiles, quod resoluit solidum, &

reddit liquidũ, mundat immundũ, corrodit superfluũ, figit fugitiuũ, cõsolidat disgregatum, augmentat tincturam azymam optime, & rubeã, omnia penetrat, durũ mollificat, & molle indurat, & discordantes concordat, & est clauis totius huius artis, in hoc capitulo nostro. Quid dicam de ipsa? Eius laudes inueniuntur interminabiles. Valet & aqua prima & secunda ad multa in hac arte, Coniunge ambas simul, nec meliorem rem habere potes in mundo, ad abluendum calces corporum quascunq. Quia omnis immunditia, nigredo, corruptio, & sulphureitas adurens, per eam tollitur. In fecibus uero est maxima tinctura, studeas in ipsis, nam in eis est magnum arcanum. Imbibe feces cum tota aqua, prima & secunda, & dimitte stare, & incorporari per quatuor dies, & iterum distilla per præscriptum modum, & habebis plus de aqua forti corrosiua, quàm prius habuisti, & hoc est finale secretum. In hac enim aqua resoluuntur cunctæ tincturæ coadunandæ, earum enim aqua tunc admisceri potest cum aquis corporum calcinatorum & resolutorum. In ea enim resoluuntur Saturnus & Iupiter, Mars, & Venus, Mercurius, Luna, & Sol. Per ipsam etiam melioratur ziniar, & multa alia, cum quibus opus abbreuiatur, coloratur, augmentatur. Et hæc de prima parte primi capituli sufficiunt, Ad ipsam tamen complendam, de secunda ipsius parte, & ultima tractabo. Nam bene sequitur Elixir cum iuuamine, post omnium corporum perfectam augmentationem.

Ziniar quid?

Recluſio Roſarij per eandem aquam. §. XXI.

COrpus putrefactum, & deinde cum calore temperato, cumq; retentione seu reseruatione suę humiditatis radicalis philosophice calcinatum, dissolue. Sitq; tamen prius mũdatũ ab omni re corrumpente, & hoc erit in principio operis, & istud

& iſtud eſt de azymo, ſitq; calx alba corporis uicinioris imperfecti, fermentum quoq; azymum bene mundatũ, & calcinatũ azymum reſolue ut primum. Aquæ mundãdæ ſunt ab immũda fece, tũc coniungendo in phyalam uitream cum ſtricto collo & alto, cuius os firmiſſime ſigilletur. Pondus etiam eſt notandum, ſuntq; ſemper partes quatuor imperfecti, & una perfecti Ponenda eſt autem phyala cum aqua in furno coagulationis, donec totum coaguletur in lapidem coagulatione bona, & fixa. Et habes tunc plantas Roſarij tui unius anni. Item ſecunda uice reſolue nouam materiam, ut prius in eadem proportione, lapidemq; coagulatum iterum reſolue, ſitq; ana de iſtis. Aquas reſolutas coaduna, & unitas congela per prætactum modum, & habebis plantas duorum annorum. Tertio reſolue de materia noua, ut prius in pondere lapidis anni primi, & coiunge cum lapide duorum reſoluto, congela ut prius, & habebis Roſarium tenerrime florentem, & decem roſas producentem. Quarto nouam reſolue materiam ut prius, ſemper in proportione æquali lapidis primi anni, & coniunge aquas anni tertij lapidis, & congela ut prius, & habebis lapidem quadriennij uiginti flores roſarum producentem, & hoc fac quinto, & Roſarius quinquennis triginta producit roſas. Sexto & producet centum roſas. Septimo, ducentas roſas. Octauo, trecentas roſas. Nono, mille. Decimo, duo milia. Vndecimo, tria milia. Duodecimo centum milia, Decimo tertio, ducenta milia. Decimoquarto, trecenta milia. Decimo quinto, mille milia. Et ſic in die decima quinta, habebis opus Lunæ perfectum. In rubeo, ſiue ad rubeum, ſemper operaberis in calcibus corporum rubificatis, & reſolutis, & cum reſolutione Solis. Sed tene hoc meum finale ſecretum. In quantum plus tinctura cũ adiutorijs augmentatur, tanto altius tingit. Stude & proba

4 ad 1. ratio imperfecti ad perfectum.

in arte prædicta, & eris breuiter fortunatus. De cunctis autem iuuãtibus & auxilijs huius artis, manifeste satis in prima parte ıstius capituli primi dictũ est, ideo mei Rosarij capitulũ finio.

SECVNDVM CAPVT.

Perfectionis causam solum Mercurium esse. §. 1.

DIctum est superius, quòd huius artis præciosissimè finalis intentio est, meliorare metalla imperfecta, & ad gradum perducere supremum. Et imperfectio & corruptio eorũ progreditur ex defectu boni & puri argẽti uiui fixi, sicut multoties dixi, & omnes dicunt philosophi periti. Relinquitur itaq; ipsum solum esse perfectiuum. Eligamus ergo ipsum, & perficiamus, quemadmodũ tunc fecerunt philosophi, qui perfectionem habebant. Ipsum solum, quicquid scribitur, est lapis quem philosophi laudant ubiq;, quẽ occultant in infinitis parabolis, & scripturis fictis & similitudinibus, & detegunt eum cũ magnis suis philosophijs. Et iam talem inspirauit mihi spiritus Dei gratiã, & cum duobus uerbis eius, omnes libros philosophicos, de hac arte exponam. Ecce uerbum Spiritus sancti: MERCVRIVS, EST LAPIS QVEM HONORANT PHILOSOPHI, Diuisum est cor meum, & sicut librum aperiens legat quilibet & intendat. Solum Argentum uiuum quærimus. In ipso enim totum est quod desideramus, ergo suam in se cõtinet tincturã. O quam preciosa creatura est illa, & delectabilis, Deus enim meliorem non creauit, præter animam rationalem. Habet in se corpus, animam, & spiritum. Corpus stat, anima uiuificat, spiritus tingit. Ista sunt in Mercurio solo, ex aquæ grossitie ui sulphuris puri nõ urentis congelato. Mercurius ergo lapis noster est, nec alia res esse potest, quem aquam siccam nominamus, eo quòd ui sulphuris azymi, uel rubri uniformiter est inspissatus,

à quo

à quo cuncta corpora trahunt originem, ex ipso enim fiunt, & in ipsum reuertuntur. Verbi gratia: Sol ex Mercurio uiuo puro fit, & iterum reuertitur in Argentum uiuum per ingenium, & sic de cunctis corporibus habet fieri.

De differentia Mercuriorum. §. II.

SEd dico uobis istud, quòd Argentum uiuum ex Sole factũ maioris est uirtutis incomparabiliter, & uelociorem dat fixionẽ, quàm illud quod non erat corpus, semper tamen est Argentum uiuum de argento uiuo, & est calidum & humidum, & masculinum. Argentum uero uiuum ex Luna factum, dat fixationem uelocem, quod est frigidũ, siccum, & fœmineum. Argentum uero uiuum quod non erat corpus, ex quo tamen generantur corpora, non differt ab alio argento uiuo, nisi in sola digestione, & per ipsum solum, non aliter, omnia corpora in Argentum uiuum reuertuntur.

Similitudo uiam uniuersalem insinuans. §. III.

CVncta nascentia seu plantæ ex terra egressæ, nonne semper ad terram reuertuntur? & hę postquam in eadem terra fuerint iterum per tempus putrefactæ, tunc totum est terra. Sed non qualem uirtutem illa terra habet. Videmus enim qđ ex terra frumentum nascitur, habens stipulam & grana multa, & si tunc artificialiter stipulæ in terram reponũtur cum fimus factæ fuerint, uidemus quòd totus fimus reuertitur in terram per putrefactionem. Sed grana reseruata, si iterum ponantur in eadẽ terra stipulæ suarũ prędicta, multo magis augmentãtur, ꝙ expertis agricolis cõstat. Sic corpora submersa in Mercuriũ per cõuenientẽ putrefactionẽ reuertũtur in Argentum uiuũ, quod prius fuerunt, & postea grana metallica, in eadem terra putrida proiecta, multiplicantur, & innumerabiliter crescunt.

Practica caligine obducta. §. IIII.

MOdus uero agendi talis, est admodum naturę. Argentũ uiuum nostrum ui sulphuris azymi uel rubei non urẽtis congelatum seu inspissatum, in primis est mundandum ab omni sorde & superfluitate, quæ per ingenium deleri potest, & illud ingenium est sublimatio, quæ sic fit. Ponatur lapis in uase aperto super mediocrẽ ignem, agitando ipsum Mercuriũ, ut tota humiditas superflua euolet, quæ est in eo accidentalis, ex qua opus corrumperetur, & hoc non obmittas, & tunc remanebit (Postquam totum aquosum & indigestum, quod nimis erat uolatile, erit depositum, cũ igne non superante suã radicalem fixionẽ) substantia temperata inter fixum & non fixũ, apta, p opere isto cõplendo. Sitq; semen seu fermentũ mundissime purgatũ, cuius una pars, sufficit ad duodecim lapidis purgati, fiat amborum ingeniosa amalgamatio, deinde totum amalgamatum ponatur in uase fortissimo, uitreo, cũ collo stricto, aut in terreo, uitri densitatem seu compactionem sustinẽs, quod melius est, sitq; os firmiter sigillatum. Fiatq; furnus magnus philosophicus, & spissus, in cuius medio ponatur uas fortissimum, amplum, terreum, potens in igne durare, in illo sunt locanda cuncta uasa, materiam continentia, & tunc cooperiatur furnus, sitq; superius cum spisso cooperculo clausus, sintq; in illius summitate foramina tria, uel quatuor ad fumum delegandum, subijciatur ignis lentus perseueranter. Ignis lentus dicitur, qui lapidis fixationẽ nequit superare, & ignis regimẽ tale debet esse, quod plumbum in ipso continue remaneret fusum. Et hoc solus manifesto. Per tale nanq; regimen habebis in centũ uigintiquatuor diebus completã putrefactionẽ. Nigredo quoq; est signũ putrefactionis approbatũ. Adhuc per prædictũ regimen, habebis secundũ signum, q; erit rubedo durãs

per

per triginta dies, in illis uero diebus complebitur perfecte. Tertium autem signum, est uiriditas, quod in caliditate complebitur prædicto regimine, in septuaginta diebus; inter tertium uero signum & inter quartū, apparebunt omnes colores, qui excogitari possunt, tunc fit ibi matrimoniū, copulatio, & spiritus & animæ coniunctio, tunc enim dominantur simul, & quodlibet prius per se, sub suo signo, scilicet in primo signo dominabatur corpus, in secundo signo spiritus, in tertio anima. Tempus coniunctionis regimine modicum augmentato, erit completum in septuaginta diebus omnino, & superueniet signum quartum, quod erit azymatio utilis, transibuntq; cum augmentato regimine, centum quadraginta dies, & erit completum albedinis signum quod diximus. Si postea continuaueris regimen cum augmento, uidebis inter quartum & quintū cineres discoloratos, sint tamen chari apud te, nam Deus reddet eis liquefactionem, infundendo spiritum suum igneum, & uidebis cum Deus uoluerit, signum quintum, claritate & rubedine splendida inenarrabiliter decoratum. Time Deum, & honora eum de tua substantia.

De tincturæ perfectæ proprietatibus. §. V.

MVlta quidem in hoc Rosario meo narrata sunt, ad operis cognitionem habendam, & ignorantes ad magisterium ueritatis introducendos. Et quia nihil in eo ponitur superfluum, nec ipsum uolo mittere diminutum *

Respice rubeum completum, & rubeum à sua rubedine diminutum, & omnem rubedinem fixi & non fixi, mortui, & uiui, mineralium, uegetabilium & animalium, respice uiuum uiuificantem, & mortuum mortificantem, album albificantē, & rubeum rubificantem, atq; imperfectum perficientem. In quantum autem albedo perfecti augmentatur, in tantū tingit in albedi-

v.14. initio videtur leg. Sicut per juv. | aut: sic per juv. et sequetur v.16. et manet. ut sequitur v.19. et remanet sulphur.

in albedinem, & sic de rubeo. Sed nota, & considera qualia sint corpora, & quid eis in sua liquefactione adhiberi possit, & secũ perseueret, & permaneat in examine, neq; enim omne azymũ, nec rubeum tingit corpora in Lunam & Solem. Tinctura corporis talis esse debet, quòd ipsa cum corpore liquefacto commisceatur, & ipsum liquefactum ingrediatur, quemadmodum ipsum met corpus faceret cum eodem. Tinctura ergo debet esse substantia corporea, ex corporibus extracta, uel per beneficium medior̃ mineralium uegetabilium, seu animalium augmẽtata, in re semper corporea. Veriſſima ergo tinctura albedinis est sulphur, ex Luna uerà albissimũ, & pfectissima tinctura rubedinis, est sulphur ex Sole uero rubicundissimũ. Est ergo unũ possibile, sicut & aliud. Hoc scit artifex prudẽs & discretus.

albissimum: et ita distingu. sulphur. è sole

Epilogus seu recapitulatio omnium dictorum. §. VI.

frigidi Job nex. uirium. Sed calidum et humidũ lucetur argentum vivum p. 269. 13. ob sulphuris rubei additionem.

SI per iuuamen argenti uiui crudi frigidi, & humidi, & per ipsius beneficium extrahitur sulphureitas calida, sicca & munda, comburens omnia causa suæ uirtutis adurentis, remanet argentum uiuum purum, & coctum in corporibus, ui sulphuris congelatum. Sic per iuuamem alicuius argenti uiui, extrahitur à Luna uel Sole sulphur purissimum, & remanet sulphur azymum, album uel rubeum, tingens nigredines & fixum. Cuius una pars tingit duas, uel tres, uel quatuor uel sex partes cũ iuuamine primæ partis in Lunam. Pars uero una rubei tingit argenti uiui cocti in primo capitulo secundum puritatem ipsius argenti uiui partes duas uel tres, uel quatuor, uel sex, ut de albo. In secũdo uero capitulo & ultimo tingit una pars sulphuris Lunæ uel Solis partes mille corporis, id est argenti uiui cocti, & uis istius sulphuris per artificis industriam intantum augmentatur cũ igne uel cum iuuamine, quod post cõplementũ

per doctrinam secundi capituli pag. 268 et seqq.

v.19. alicujus] Philosophici, prorsus. || v.20. tingens nigredines et fi- xum] Obscurum hoc. tingit

v.14. argenti vivi crudi. Seque. v.26. argenti vivi cocti.

tingit ſuper mille,uel mille milia & ultra,tamen ſolo igne cuncta perficiantur. Nam omnis tinctura alba uel rubea debet recipere colorem ab igne,aliter non ualet. Iuuamenta autē ſunt lapides tales,cum quibus tincturæ puritas, & fixio augmentatur,uidelicet oua, capilli, ſanguis, argentum uiuum, ſulphur, auripigmentum,ſal ammoniacus,atramentum, alumen,ſal nitri,tinkar,tutia,marcaſita,magneſia,& cætera. Non tamen putes aliquod iſtorum ſufficiens pro opere per ſe ſolum complendo. Sunt enim adminicula, & quaſi adiutores,cum quibus,& cum quorum iuuamine, corpora mundantur & rectificantur, tinguntur & complentur, & ſunt quaſi coadiutores & mediatores corporum coniungendorum,quorum precioſiora & meliora apud nos ſemper ſunt inuenta,oua & caplli,& ſanguis iuuenis maſculi,ex quibus quatuor extrahuntur elementa, quæ poſtquàm rectificata ſunt,ſupplent defectum elixiris ex metallis præparati,nec metalla per ſe,nec lapides perficiuntur. Sed ex his quatuor elementa extracta pro oleo ponuntur in lapide, aut pro anima tincta. Calx uero corporum metallorum præparata,pro corpore azymo uel rubeo. Spiritus uero albus uel rubeus ex corporibus extrahitur, uel figitur & præparatur ab ipſis met ſpiritibus. Si cæteris autem lapidibus abluitur lapis & mundatur, figitur & tingitur, & rectificatur, in operis feſtinatione. In commixtione uero proportionata prædictorum præparatorum reſultat noua forma, & ſic fit elixir, inquantum materia plus quàm Sol naturalis, eſt digeſta & tincta.

Finis Roſarij minoris, incerto authore.

M LIBER

v. 12. quod celavit suum populum, Et hoc memorabile maximè. Magnorum prophetarum nullus hanc a Deo scientiam consecutus legitur. regum nullus, et nullus prophetarum. Magnus igitur merito, imo ipsis prophetis fuit Hermes Aegyptius sapiens, cui hanc artem Deus revelavit, forsan omnium primo, et plerorumque 274 274 regum et prophetarum in populo Dei aetatem.

LIBER SECRETORVM ALCHEMIAE COMPOSITVS PER CALID, FILIVM IAZICHI,

translatus ex Hæbreo in Arabicum, & ex Arabico in Latinum, incerto interprete. pagines 20.

Præfatio de difficultate artis.

GRATIAE sint Deo omnium creatori, qui nos cõduxit & recoluit, & docuit, & intellectum & scientiam nobis dedit. Nisi Dominus nos custodiret, & conduceret, essemus sine custodia, & sine doctore tanquam erronei, imò huius mundi nihil sciremus, nisi ipse nos doceret, qui principium est, & scientia omnium, sua potẽtia & bonitate super populum. Qui dirigit & erudit quem uult, & reducit sua misericordia ad uiam iusticiæ. Misit enim nuncios suos ad tenebras, & uias explanauit, & sua misericordia repleuit suos diligentes. Scias frater, quod hoc nostrum magisterium de lapide secreto, & officium honoratum, est secretum secretorum Dei, quod celauit suo populo, nec uoluit ullis reuelare, nisi illis, qui fideliter tanquàm filij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt. Qui enim secretum Dei postulat, necesse est ei hoc secretum magisterij plus quàm aliud. Et sapientes qui illud assequuti fuerunt, aliqua de ipso celauerũt, & aliqua reuelauerũt. Sic enim inueni sapientes antecessores, in hoc conuenientes, in suis libris honoratis. Vnde scias, quod discipulus meus proprius, Musa, honorabilior omnibus apud me, in ipsorum libris multum

tum ſtuduit, & in opere magiſterij laborauit, unde aggrauauit ipſum eiuſdem compoſitio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit ſimiliter rerum compoſitionis naturas. Et ſupplex ac humilis pro ipſa, à me explanationem petijt, & directionem eiuſdem. Ego autem eidem nihil in ea reſpondi. Nec uolui diſcernere, ſed præcepi ei, ut libros philoſophorum legeret, & in eis quod à me petierat, indagaret. Ipſe uero abiens, legit pluſquam centum libros, pro ut inuenire potuit, libros uidelicet ueridicos, ſecretos, nobilium philoſophorũ, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remanſit ideo ſtupefactus, & quaſi extra mentẽ poſitus, etiam per annũ continue in ea perſcrutando. Ex quo igitur diſcipulus meus Muſa, qui inter philoſophos, in gradum & modum ſapientiæ meruerat computari, ſic in compoſitione eius dubitauit, & hoc ei contigit in ea, quid faciet ignarus, uel inſipiens, rerum naturas non intelligens, neq; rerum complexiones cognoſcens? Cum autem hoc uiderem de meo diſcipulo præelecto, & chariſſimo, motus pietate, & dilectione eiuſdem, quin etiam nutu & uoluntate diuina, ædidi hunc meum librum in obitu meæ mortis, in quo præ termiſi dicere quædã, quæ anteceſſores philoſophi retulerũt in ſuis libris. Et dixi quædã quæ ipſi cælauerũt, & nullo modo dicere, aut referare in ſcriptis ſuis uoluerunt. Et explanaui, & expoſui quædam, quæ ipſi cooperuerunt, ſuis dictis obſcuris & figuratis. Et uocaui hunc meum librum Secretorum Alchemiæ. In quo nominaui quicquid neceſſe eſt inquiſitori huius ſcientiæ, ſiue magiſterij, iuxta linguã, eius intellectui conuenientem, atq; ſenſui inquirentis. Et nominaui in hoc libro, quatuor magiſteria magis alta, & meliora, quàm ſapientes fecerunt. Quorum ſunt Elixir, unum minerale, & aliud animale, alia uero duo reſidua ſunt mineralia, & non ſunt elixir vnum,

« omni mundi ætate libri de hac arte exſtiterũ. apud Arabas, Ægyptios, Chaldæos

numante obitum. an vult, ut post vitæ obitum ſuæ edatur.

elixir: quorum unum

quorum est artificium lauandi, quod uocant corpora. Alterũ quidem est, facere aurum ex azot uiuo, cuius factura & generatio, est secundum generationem siue ordinem generationis, in mineris, in corde & interioribus terræ existentibus. Et hæc quatuor magisteria atq; artificia, explanauerunt sapientes in libris suis de compositione huius magisterij. Sed de eis defuit multum, & de eius operatione noluerunt in libris suis ponere, uel si inuenit, non potuit intelligere, & nihil grauius inuenit quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipsam, eiusq; factum. Qui ergo hũc meum librum legerit, legat aliquid geometriæ, & eius mensuras addiscat, ut clibanorum fabricam recte componat, nec modum eorum excedat, per augmentum uel diminutionem; & quantitatem ignium sciat, & modum siue etiam gradum uasis operis. Similiter uideat & cognoscat, quid sit radix penitus & principium magisterij, & est eidem, tanquam matrix animalibus, quę in ea generantur, & capiunt creationem pariter ac nutrimentum, quod prędictum est. Nisi res magisterij inueniat sibi idoneum, destruetur factum atq; opus eius, & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa res proderit in effectum generationis, quia cum non inuenerit causam generationis, siue radicem, & ipsam caliditatem, continget in operationibus casus destructionis. Hoc idem in quantitate ponderum est contingens, quæ cum disconuenit in composito, partibus quidem eiusdem naturæ terminum transcendentibus, per augmentum uel diminutionem, destruitur cum ea proprietas compositi, & fit effectus compositi cassus atq; uacuus. Et ego ostendo tibi unum exemplum: Nonne uides quòd in sapone, cum quo panni abluuntur & mundificãtur, & fiunt albi, generatur in sui recta compositione, hæc proprietas, propter æqualitatẽ, & rectas compositiones, & debitas

compositi,

compositi, quæ participant in longitudine & latitudine, unde propter hanc participationem conuenerunt, & tunc apparuit, quod erat in ea de ueritate ad factum. & nota fuit inde uirtus quæ prius latebat, quam uocant proprietatem, & est uirtus ablutionis, in composito generata. Cum uero quantitas ipsius compositi transcendit suum terminum, & per additionem uel diminutionem, transgreditur ipsa uirtus æqualitatis terminū, & exit ad contrarium, secundum distemperantiam compositi. Et ita in compositione nostri magisterij intellige.

De quatuor magisterijs artis, scilicet, solutione, congelatione, albificatione, & rubificatione. — *Caput* I.

ET incipio dicere artificium maius, quod uocant Alchemiam, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tacebo hic dicere de eo, nisi illud quod non conuenit dicere, nec est nominare. Dicimus igitur, q̄ artificiū maius, sunt quatuor magisteria, prout dixerūt sapientes, uidelicet, Soluere, Cōgelare, Albificare, & Rubificare. Et hæ quatuor quātitates sunt participes, quarū duæ similiter sunt inter se participes, similiter & aliæ duæ. Et utraq; harū duplicium quātitatū habet aliā quātitatē participē, quæ est maior quātitas particeps post has duas. Et uolo dicere, pro ijs quantitatibus, quantitatem naturarum, & pondus medicinarum, quæ soluuntur & congelantur per ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæ ambæ, scilicet solutio & congelatio, erunt in una operatione, & unum factum meruerunt, & hoc ante compositionem. Sed post compositionem ipsarum opus erit diuersum, sed hæc solutio & congelatio, quas nominaui, sunt solutio corporis & congelatio spiritus, & sunt duo, & habent unam operationem. Quia spiritus non congelātur, nisi cū solutione corporis, & similiter corpus

non soluitur, nisi cũ congelatione spiritus. Et corpus et anima, quando coniunguntur in simul, agit uterq; eorum in suum socium, factum sibi similem. Et exemplum est huius, aqua & terra, quia aqua cum terræ coniungitur, conatur ad soluendũ eam cum sua humiditate, & sua uirtute & proprietate, quæ in ea sunt, & facit eam subtiliorem, quàm prius erat, & reddit eã sibi consimilem, nam erat aqua subtilior terra. Et similiter facit anima in corpore, & eodem modo inspissatur aqua cum terra, & fit consimilis terræ in densitate, quia terra spissior est aqua. Et scias, quòd inter solutionem corporis, & congelationem spiritus, nõ est differentia temporis, neq; opus diuersum, ita quòd sit unum sine alio, sicut non est inter aquam & terram in sua coniunctione pars temporis diuersa, quòd cognoscatur, uel ueseretur una ab alia, in eorum operationibus, sed eorum est unus terminus, & unum factum, & una & eadem operatio circuit super ipsa duo, & simul, ante compositionem. Et ideo dixi ante compositionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit solutionem & congelationem, ut dixi, q; sit compositio quam nominauerunt Philosophi, quia sic esset in errore sui facti, & suæ scientiæ. Quia compositio in hoc artificio seu magisterio, est coniunctio siue matrimonium congelati spiritus cum corpore soluto, & eorum coniunctio, & eorũ passio est super ignem. Nam caliditas est eius nutrimẽtum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem utriusq; à sua uirtute & proprietate, & post conuersionem suarum naturarum. Et hæc est solutio & congelatio, quam prius philosophi uocauerunt. Et scias, quòd hanc solutionem & congelationem iam cælauerunt sapientes, & loquuti fuerunt in ea subtili ratione, ex dictis obscuris & coopertis, ut sensus inquisitoris ab ipsorum intellectibus

(videlicet primam solutionem et congelationem, ut patet è segq. pag. 279, 2. 4.)

Notabile.

quæ separetur

Aquilæ et leonis.

Egregia.

primam operationem etiam, imo, primam

tellectibus elongaretur. Et hoc esto exemplum dicti philosophorum cooperti & obscuri in eis. Yngite folium cum toxico, & uerificabitur in eo uobis principium officij, siue magisterij eiusdem. Et, Operamini corpora fortia cum iure soluto, quousque utrumq; eorum conuertatur ad suam subtilitatem. Similiter & dictum sapientis in eisdem est. Nisi conuerteritis corpora in subtilitatem, ut sint subtilia, & tactu impalpabilia, non dirigetur uobis, quod quæritis. Et si trita non fuerint, reuertamini ad operationem, quousque terantur, & fiant subtilia, quòd si hoc feceritis, uobis quod cupitis dirigetur. Et hoc modo plura uerba talia de eis posuerunt. Nec ullus probantium potuit attingere ullatenus hoc factum talis cælamenti, quousq; apparuit ei bona aperitio documenti ostensiua, remoto dubio præcedenti. Et similiter nominauerunt compositionem, post solutionem atq; congelationem. Postea etiam dixerunt, quòd compositio non completur, nisi cum matrimonio & putrefactione. Et iterum ipsorum dictum postea docuit prosolutione & congelatione & diuisione, & pro matrimonio & putrefactione & compositione. Et hoc est, quia compositio rei est origo & uita. Nisi enim esset compositio, non produceretur res in esse. Et diuisio est separare partes compositi. Et sic separatio fuit sua coniunctio. Et dico quòd in corpore non morabitur spiritus, nec in eo erit, nec cum eo ullatenus remanebit, quousq; ipsum corpus habeat ex subtilitate & tenuatione, ut habet spiritus. Et cum iam ipsum attenuatum fuerit & subtiliatum, & exierit à sua densitate, & spissitudine ad tenuitatem, & à grossitie & corporeitate, ad spiritualitatem, commiscebitur tunc spiritibus subtilibus, & imbibetur in eis, & sic uterq; euadent unum & idem, & non separabuntur, sicut nec aqua mixta aquæ. Ponatur quòd duæ quantitates participes,

quæ

quæ sunt in solutione, & congelatione, maior sit anima, & minor sit corpus, postea adde quantitati, quæ est anima, quantitatē, quæ est in corpore, & participabit quantitati primæ, & erūt in uirtute participes solummodo, & operare eas, sicut operati fuimus, & inde habebis quod cupis, & uerificabitur tibi linea, sicut dixit Euclides. Postea accipe eius quantitatem, & scias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum possit bibere, cuius humiditatis non habemus hic pondus determinatū. Postea operare eas operatione dissimili, primo uidelicet imbibendo & sublimando, & hæc operatio est illa, quam uocant albificationem, & uocāt eam Yharit, id est argentum, & plumbum album. Et cum iam albificabitur hoc compositum, adde ei de spiritu quantum est medium totius, & reduc ad operationem, quousq; rubeſiat, & erit tunc de colore alsufir, quod est minis rubeum, & assimulauerunt eum sapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Aristotelis, qui dixit suo discipulo Arda. Lutum quando albificatur, nominamus ipsum Yharit, id est, argentum, & quando rubificatur, nominamus ipsum Temeynchum, quod est aurum. Et albedo est, quæ tingit cuprum, & facit eum Yharit. Et illa rubedo est, quæ tingit Yharit, id est argentum, & facit eum Temeynchum, id est, aurum. Vnde qui poterit soluere illa corpora, & subtiliare, & albificare, & rubificare, & ut tibi dixi, componere imbibendo, & ad idem cōuertere, consequetur magisterium, & faciet factum, quod dixi, sine dubio.

albuerit (album factum fuerit)

De rebus, & instrumentis huic operi necessarijs, & oportunis. Caput II.

ET oportet te scire uasa in hoc magisterio, scilicet Aludela, & sapientes uocant cœmeteria, seu cribratoria, quia in eis diuiduntur

diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur, depuratur res magisterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum sibi conuenientem, & utrumq; eorum habeat similitudinem & figuram operi competentem. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures philosophorum in libris suis. Et scias quòd sapientes in hoc conuenerunt in suis dictis, & celauerunt per signa, & fecerunt inde plures libros, & instrumenta, quæ sunt necessaria, in his quatuor prædictis. Et sunt duo. Vnum est cucurbita cum suo alembico: & alterum est aludel, quod est bene factum. Et similiter quæ sunt eis necessaria, sunt quatuor. Et sunt corpora & animę, & spiritus, & aquæ. Et ex his quatuor, est magisterium, & factum minerale. Et sunt explanata in libris sapientũ, & abstuli ab hoc meo libro, & nominaui in eo, quod non nominauerunt philosophi. Et qui aliquantulum intellectus habuerit, sciet quæ sunt illa. Et non feci hunc librum ignaro, & nescienti, sed composui ipsum prudentibus, & sensum & sapientiam habentibus & scientibus.

horum]

è quo, et aliis Geber diuinum illum opus composuit.

transtuli inde in hunc meum librorum finem, sicut est: et illa non posui in meo libro, sed ea posui, quæ philosophi verificauerunt.

De naturis rerum ad hoc magisterium pertinentium. Caput III.

ET scias quòd philosophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras, & quidam animale, quidam autem herbale, & quidam per nomen naturarum, hoc est naturale. Alij quidam uocauerunt ea quibusdam nominibus ad libitum, secundum quod eis uidebatur. Etiam scias, quod earum medicinæ sunt naturis propinquæ, prout dixerunt philosophi in libris suis, quod natura propinquat naturæ, & natura assimilatur naturæ, & natura cõiungitur naturę, & natura submergitur in natura, & natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam: & generatio cũ

generatione retinetur, & generatio cum generatione uincit.

De decoctione & eius effectu. *Caput* IIII.

ET scias, ꝙ philosophi nominauerũt in suis libris decoctionem. Et dixerunt, ꝙ faciãt decoctionem in rebus. Et illud est, ꝙ eas generat, & mutat à suis substantijs & coloribus ad alias substantias, & ad alios colores. Et non transgrediaris, quod dico tibi in hoc libro, & procedes recte. Respice frater semen, quod est in uita hominũ, qualiter in ipsum operatur Solis caliditas, quouscꝙ exit ex eo granum, & comedunt homines, & alia animalia. Postmodum operatur in ipsum in homine uatura cum sua caliditate, & reddit carnem & sanguinẽ. Et nostra operatio magisterij est sic. Vnde nostrum semen, quod à sapientibus est sic, quod sua perfectio, suuscꝙ processus est ignis, qui est causa uitæ & mortis, qui non tribuit ei uitam, nisi cum intermedio, & sua spiritualitate, quæ non commiscentur nisi cũ igne, Iam uerificaui tibi ueritatem, quam uidi atcꝙ feci.

De subtiliatione, solutione, coagulatione, & commixtione lapidis, & eorum causa, atcꝙ fine. *Caput* V.

ET scias, quod nisi subtiliaueris corpus, quouscꝙ fiat aqua totũ, non rubiginabitur, nec putrefiet, & nõ poterit congelare animas fugaces, cũ tetigerit eas ignis, quia ignis est qui eas congelat, cum auxilio ipsius ad ipsas. Et similiter præceperunt philosophi soluere corpora, & soluimus, ut adhæreat caliditas eorum profunditatibus. Postea reddimus ad soluendum ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re quæ ei appropinquauit, quouscꝙ coniungamus omnia commixta bona & idonea, commixtione, quæ est quantitas temperata, Vnde coniuximus ignem & aquam, & terram, & aerem, & qñ commiscuit se spissum cum subtili, & subtile cum spisso, remansit

manſit alia cum alijs,& conuerſæ fuerunt ſuæ naturæ pares,cũ prius eſſent ſimplices, quia pars quæ eſt generatiua, addit & tribuit ſuam uirtutem in ſubtili, quod eſt aer,quia adhæſit cũ ſuo conſimili,& eſt pars generationis, Vnde accepit poteſtatẽ admouendum & aſcendendum. Et potuit frigiditas in ſpiſſo, quia amiſit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res ſuper ipſum. Et exiuit humiditas aſcendendo, & ſubtile aeris, & commiſcuit ſe cum eo, quia eſt ſuum conſimile,& ſuæ naturæ. Et quando corpus ſpiſſum amiſit caliditatem & humiditatem,& potuit ſuper ipſum frigiditas & ſiccitas, & comminuerunt ſe ſuæ partes, & diuiſæ fuerunt, & non fuit humiditas, quæ coniungeret ipſas partes diuiſas, elongauerunt ſe partes. Et poſtea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immiſit ſuam caliditatem & ſuam decoctionem ipſis partibus, quæ ſunt terræ,& in eis ipſius poſſe ualuit, ſiue potuit, & habuit dominium & uictoriam ſuper frigiditatem, & latuit frigiditas,quæ prius erat in corpore ſpiſſo per uictoriam caliditatis ſuper eam, conuerſa fuit pars ſuæ generationis, & facta fuit ſubtilis & calida, & conata fuit ſiccare cum ſua caliditate. Et poſtea ſubtile, aſcenſor naturarum, cum amiſit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuerſæ fuerunt, & inſpiſſauerunt ſe, & deſcenderunt ad centrum, & coniunctæ ſunt naturæ terreſtres, quæ ſe ſubtiliauerunt,& conuerſæ fuerunt in ſuam generationem,& imbiberunt ſe in eis,& coniunxit humiditas illas partes diuiſas,& conata eſt terra ſiccare illã humiditatẽ,& obſedit eam,& prohibuit ne exiret ab ea, & apparuit ꝙ erat abſconſum ſuper eum. Et non potuit humiditas ſeparari retentione ſiccitatis.Et ſimiliter inuenimus,ꝙd quicquid eſt in mundo,retinetur per ſuũ contrariũ,uel cũ ſuo contrario. ſ. caliditas cum frigiditate, & ſiccitas cum humiditate.

" Postea cum quilibet eorum obsedit suum socium, commiscuit
" se subtile cum spisso, & factæ fuerunt illæ res una substantia,
" scilicet sua anima calida & humida, & suum corpus frigidum
& siccum. Postea conata fuit soluere & subtiliare cum sua cali-
ditate, & sua humiditate, quæ est sua anima. Et conata fuit clau-
dere & retinere, cum suo corpore quod est frigidum & siccũ.
Et sic super hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam as-
" serui tibi ueritatem, quam uidi & feci, & præcepi tibi, ut con-
uertas naturas, à sua subtilitate, & suis substantijs cum calidi-
tate & humiditate, quousq; conuertantur ad aliam substanti-
am, & ad alios colores. Et non transgrediaris quod in hoc libro
dicitur, & procedas recte in magisterio prout cupis.

De fixione spiritus. Caput VI.

" ET scias, quod corpus cum comiscet se cum humiditate, &
" ipsum inuenit ignis caliditas, cõuertitur humiditas super
" corpus, & soluit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire,
quia imbibit se cum igne. Et spiritus sunt fugaces, quousq;
corpora cum eis commiscentur, & conantur pugnare cũ igne,
& eius flamma. Et parum tamen conueniunt illæ partes, nisi
cum operatione bona, & continuo & longo labore, quia natu-
ræ animæ est tendens sursum, ubi centrum animæ est. Et quis
est ille ex probatoribus, qui ualeat duo, uel diuersa coniunge-
re, quorum centra sunt diuersa, nisi post conuersionem naturæ
earundem, & mutationem substantiæ, & rei à sua natura, quod
" est graue quærere. Ergo qui potuit conuertere animam in cor-
" pus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus sub-
" tiles, tinget omne corpus.

De decoctione, contritione, & ablutione lapidis. Caput VII.

Et scias

ET scias illud, quod est multum necesse in hoc secreto atq; magisterio, est decoctio, contritio, atq; cribratio & mundificatio, atq; cum aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipsum bene, & abluat atq; mũdificet ab eo nigredinẽ, & tenebras quæ apparent super ipsum in eius operatione. Et corpus subtiliet, quanto plus poterit, postea miscebit cum eo animas solutas, & spiritus mundos, quousq; sibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. Caput VIII.

ET cognoscat similiter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiusdem, prouenit à commodo ignis. Vnde dixit Plato in suis sermonibus, in libro suo. Ignis addit perfecto commodum seu profectum, & corrupto incommodum seu corruptionem. Vnde cum fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cum multiplicauerit in rebus, ultra modum corrumpet ambo, scilicet perfectum atq; corruptum. Et hac de causa oportuit sapientes mittere medicinas suas super Elixir, ad prohibendum & remouendum ab eis combustionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri suo. Pater timeo ab inimico in mea mansione. Et dixit: Fili, accipe canem masculum Corascenen, & caniculam Armeniæ, & iunge in simul, & pariẽt canem coloris cœli, & imbibe ipsum uno siti ex aqua maris, quia ipse custodiet tuum amicum, & custodiet te ab inimico tuo, & adiuuabit te ubicunq; sis, semper tecum existendo, in hoc mundo & in alio. Et uoluit dicere Hermes, pro cane & canicula, res quæ conseruant corpora à combustione ignis, & eius caliditate. Et sunt illæ res aquæ ex calcibus & salibus, quarum facturæ inueniuntur in libris sapientum de hoc magisterio. Et aliqui ex sapientibus nomina-

uerunt eas aquas marinas, & lac uolatilium, & his similia.

De separatione elementorum lapidis. *Caput* IX.

INde oportet ô frater, quem Deus honoret, ut accipias lapidem honoratum, uel precio-sum, quem nominauerunt sapientes, & magnificauerunt, & absconderũt & celauerũt. Et ponas ipsum in cucurbita cũ suo alẽbico, & separa eius naturas, hoc est, quatuor elementa, terrã, aquã, aerem, & ignem. Et sunt ea, corpus & anima, spiritus & tinctura. Et cũ separaueris aquã à terra, & aërem ab igne, serua utrumq; duorum per se, & accipe q̃d descendit ad fundũ uasis, & illud est fex, & ablue ipsam cum igne calido, quousq; auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo, & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea euolare additiones humiditatũ, & tunc conuertetur, & deueniet calx alba, in qua non erit obscuritas tenebrosa, nec immũdicia, nec contrarium. Postea redi ad naturas primas, quę ascẽderunt ab ea, & mundifica eas similiter ab immundicia & nigredine atq; contrarietate, & reitera super eas multotiẽs, quousq; subtilientur, & purificentur & attenuentur. Et cũ hoc feceris, iam misertus est tibi Deus. Et scias frater, quòd hoc officium est unus lapis, super quem nõ intret Garib, id est, aliquid aliud. Cum eo operantur sapientes, & de eo exit, cum quo medicatur, quousq; compleatur. Non cõmiscetur cum eo aliquid, nec in eius parte, nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tẽpore, & in omni loco, & apud omnem hominem, cuius inuẽtio non aggrauat inquirentẽ, ubicunq; sit. Et est lapis uilis, niger & fœtens, non emptus precio, & sine aliquo, non existit leuis in pondere, & uocant eum Origo mundi, quia oritur sicut germinantia. Et hæc est eius reuelatio, atq; apparitio inquirenti.

De na-

De natura Lapidis & eius origine. Caput X.

ACcipe ergo ipsum,& opare ipsum, ut dixit philosophus in suo libro, quando nominauit eum sic: Accipe lapidē non lapidem,uel qui non est lapis, nec est de natura lapidis.Et est lapis,cuius minera generatur in capite montium, & philosophus uoluit dicere montes pro animali. Vnde dixit,Fili uade ad montes Indię,& ad suas cauernas,& accipe ex eis lapides honoratos,qui liquefiunt in aqua, quando comiscentur ei. Et illa aqua est ipsa uidelicet, quæ sumitur ab alijs montibus & illorum cauernis. Et sunt fili lapides, & non sunt lapides, sed nominamus eos per similitudinem, quam habent ad eos. Et scias quòd radices minerarum ipsorum sunt in aēre,& eorum capita in terra,& quando euelluntur à suis locis, audietur, & erit rumor magnus,& uade fili cum eis, quia cito euanescūt.

De commixtione elementorum separatorum. Caput XI.

ET incipe compositionem,quæ est circuitio totius facti,nā compositio non erit,nisi cum matrimonio,& putrefactione.Et matrimonium est,commiscere subtile cum spisso. Et putrefactio est assare, terere,& rigare,quousq; commisceantur in simul, & fiant unum, ita quòd non sit in eis diuersitas,nec separatio,de aqua mixta quæ.Et tunc conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cū igne, & pati ipsum. Et conabitur spiritus submergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc esse,quia corpus solutum,cum commiscuit se cum anima,commiscuit se cū ea, cū omnibus suis partibus, & alia in alijs intrauerunt cum sua similitudine,& cōuersa fuerūt unum

unum & idem. Et ideo oportuit, quod accidat animæ de commoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco commixtionis. Et similiter spiritui in hoc statu uel permanentia animæ & corporis, conueniens fuit accidisse. Quia spiritus cum commiscetur cum ea, cum labore operationis, & commixtæ fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, quæ sunt, uidelicet anima & corpus, tunc conuersa fuerunt, spiritus & alia ambo, unum quid, & indiuisibile, secũdum substantiam integram, cuius saluæ fuerunt suę naturę, & conuenerunt suæ partes, unde cum obuiauerit istud compositum corpori soluto, & ipsum consequuta fuerit caliditas, & apparuit super faciem eius, quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore soluto, & transiuit in ipsum, & commiscuit se cum eo, quod est de natura humiditatis, incendit se, & defendit se ignis cum eo. Vnde cum tunc ignis uoluerit cum eo suspendi, prohibebit eum apprehendere se, id est, adhærere cum spiritu admixto aquæ suæ. Et ignis non adhærebit ei, quousq; sit purum. Et similiter aqua, ex sua natura fugit ab igne, & quãdo ipsam cõsequitur ignis, & uult eam auolare, & sic fuit corpus causa retisa retinendi aquam, & aqua causa retinendi oleum, quod non comburetur nec consumetur. Et fuit oleum causa retinendi tincturam, & fuit tinctura causa faciendi apparere colorem, & causa demonstrandi tincturam, in qua non est lumen, nec uita. Vnde hæc est uita recta & rei perfectio, & Magisterij, & hoc est quod quæsiuisti. Scias igitur & intellige, & inuenies quod quæris, si Deo placuerit.

De solutione lapidis compositi. Caput XII.

SEd postea philosophi subtiliauerunt se ad soluendum ea, ut bene se commiscerent, corpus & anima. Nam omnia

quæ

quæ simul sunt in contritione & assatione, & rigatione, habēt uicinitatem & colligationem adinuicem, ideoq; potest ignis assumere naturam à debiliori, quousq; deficiat & euanescat, & similiter reuertitur super partes fortiores, quousq; remaneat corpus sine anima. Vnde quando sic soluuntur & congelantur, accipiunt partes adinuicem, partes suas magnas uidelicet atq; paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & est eorum assumptio, & sic conuersa fuerunt illa duo unum & idem. Et quando sic fuit, assumit ignis ab anima, quantum assumit à corpore, nec addit nec diminuit, unde fuit per ea perfectio. Ex eo necesse est ei capitulum proprium in scientia elixiris, scilicet dictum, de soluendo corpora & animas simplices. Quia corpora non intrant super animas, & erunt retinacula eis, & excusabūt eas ab omni opere sublimandi, figendi, atq; retinendi, & commiscendi, & his similia, nisi cum mundificatione prima. Et scias quòd solutio non transcendit hos duos modos, aut enim est extrahere interius rerum ad suam superficiem, & erit pro hoc solutio, & est exemplum ad hoc, quòd Argentum est frigidū & siccum in sua apparentia, & quando apparet suum interius, est solutum, quia est calidum & humidum. Aut dicta solutio est corpus acquirere humiditatem accidentalem, quam non habebat, & addit suam humiditatem cum ea, & ideo soluunt se suæ partes, & erit pro eo solutio.

De *coagulatione lapidis soluti.* Caput XIII.

ET dixerunt aliqui ex sapientibus: Congela in balneo congelatione bona, quam tibi dixi, & est sulphur luminosum in tenebris, & est Hiacynthus rubeus, & toxicum igneum, & interficiens, & est elixir, quod super nullum remanet. Et leo uictor, malefactor, & ensis scindens, & tyriaca sanatrix, uel sa-

nans omnẽ infirmitatem. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magisterij sub sex contineantur rebus, quæ sunt fugare, fundere, & incerare, & dealbare, ut est marmor: & soluere & congelare. Et illud fugare, est fugare & remouere nigredinem à spiritu & anima. Et fundere, est liquefactio corporis. Et incerare, est, pprie corporis & eius subtiliatio. Et dealbare est fundere cito corpus proprie. Et congelare, est congelare corpus cum anima præparata. Rursum, fugare cadit super spiritum & animam, & fundere & dealbare, & incerare & soluere, cadit super corpus. Et congelare cadit super animam, & intellige.

Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. Caput XIIII.

DIxit Bauzan philosophus Græcus, cum interrogauerũt eum: Nunquid germinans potest fieri lapis? Dixit sic: Duo scilicet primi lapides, Lapis alkali, & lapis noster, qui est uita illi, qui ipsum scit, & eius factum. Et qui nescit & non fecit, & non certificabitur, quomodo nascatur, aut putabit lapidem, aut qui non compræhendit super omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit se morti & pecuniam suam perditioni. Quia nisi hunc lapidem honoratum inuenerit, non consurget alius suo loco, & non uincent naturæ super ipsum. Eius natura est caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipsum sciuit, iam docuit ipsum, & qui ipsum ignorauerit, non docuit ipsum. Habet autem proprietates & uirtutes multas. Nam ipse mundificat corpora ab additionibus accidentium ægritudinum, & conseruat substantias saluas, ita quod non appareãt, nec uideantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui uinculi. Hic est enim sapo corporum & eorum spiritus, & eorum anima, quando commiscetur cum eis, soluit ea sine

ea sine detrimento. Hic est uita mortuorum, & eorum resurrectio, medicina conseruans corpus, & purgans superfluitatem. Et qui ipsum sciuerit, sciat, & qui nescierit, nesciat. Nam huius officium non consurgit præcio, nec associatur uenditioni, seu emptioni. Intellige eius uirtutem & ualorem atq; honorem, & operare. Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo, hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & callidítate, sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit fortunam homínibus. Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam suis operibus benedictis uoluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album. Caput XV.

CVm ergo uolueris hoc magisterium honoratum facere, accipe lapidem honoratum, & pone eum in cucurbita, & cooperi cum alembico, & claude eam bene cum luto sapiẽtiæ, & dimitte exsiccari, quod sic facies, quotiescunq; claudes cum luto sapientiæ, postea mitte in stercore calidíssimo, deinde distillabis eum, & pones sub eo recipiens, in quod distilletur aqua, & dimittes sic, quousq; tota aqua distilletur, & exsiccabitur humiditas, & poterit siccitas super eum. Postea extrahes eum siccum, & seruabis aquam, quæ distillauit ex eo, quousq; tibi sit necessaria. Accipiesq; corpus siccum, quod remansit in fundo cucurbitæ, & teres ipsum, ponesq; in uase Chalcofolario, cuius quantitas sit secundum quantitatem medicinæ, & subhumabis eã in stercore equino humido ex cellentíssime calído, prout potest, & sit ipsum uas clausum bene cũ píla & luto sapientiæ, & sic dimittas ipsum esse ibi. Et cum noueris quòd uoluerit infrigidari stercus, parabis aliud calidíssimũ, & in eo pones dictũ uas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouãdo

sæpe stercus calidum, cum necesse fuerit, & soluetur medicina in se, & fiet, aqua spissa alba, & cum sic eam uideris, scias eius pondus, & adde eidem quantum est medietas ponderis ipsius de aqua, quam prius seruasti, & claude tunc ipsum uas cum luto sapientiæ, & iterum reduc ad stercus equinum calidum, quia in eo est humiditas & caliditas, & non omittas (ut prius diximus) renouare stercus, cum infrigidari inceperit, quousq; compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congelabitur in simili quantitate dierum, quibus soluta fuit prius. Postea accipe eam, & scias pondus eius integre, & accipe quantitatem eius de aqua, quam prius formasti, & tere corpus, & subtilia, & pone aquam super ipsum. Et iterum remitte in stercore equino calido, per unam septimanam & dimidiã, & sunt decem dies, tunc extrahes, & inuenies corpus iam bibisse aquam. Postea tere ipsum & pone super ipsum de ipsa aqua, quantum prædictum est. Et subhuma eum in stercore, & dimitte ibi per alios decẽ dies. Postea extrahe, & inuenies ipsum corpus, quod iam biberit aquam. Postea, ut prius, tere, & pone super ipsum de prædicta aquã, iuxta quantitatem prædictam, & iterum subhumabis in stercore prædicto, & dimittes ibi per decem dies, & postea extrahes. Et sic facies quarta uice, tunc cum iam quarto complebitur hoc, extrahe & tere, & subhumabis eum in stercore, quousq; soluatur, deinde extrahe, & reitera adhuc semel, quia tunc est origo perfecta, & iam compleuit suum factum. Tunc uero cum sic fuerit, & adduxeris rem ò frater, ad hunc statum honoratum. Accipe ducentas quinquaginta drachmas plumbi uel stanni, & funde ipsum. Deinde cum liquefacta fuerit, proijce super ipsum unã drachmam de Cinnabari, id est de hac medicina, quam adduxisti ad hunc statum honoratum, & hunc ordinem altum. & retinebit

et adde ei aquam quæ sit ponderis medicinæ dimidium

ipsum

ipsum stannum seu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipsum, & extrahet ab eo ipsius detrimentum, & eius nigredinem, & conuertet ipsum in tincturam permanentem perpetuo. Deinde accipe unam drachmam de istis ducentis quinquaginta, & proijce super ducentas quinquaginta, stagni aut latonis, seu cupri, & conuertet ipsum in argentum melius quã de minera, & hoc est maius quod facere potest, & ultimum, si Deus uoluerit.

Conuersio Prædicti lapidis in rubeum. *Caput* XVI.

ET si uolueris hoc magisterium ad aurum conuertere. Accipe de hac medicina, quam (ut dixi) adduxisti ad hunc statum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus unius drachmæ, & hoc secundum modum exempli tui superius dicti. Et pone eam in uase chalcofolario, & subhumabis eam in stercore equino per quadraginta dies, quia soluetur, postea dabis ei ad bibendum aquam corporis soluti, primo quantum est medietas sui ponderis, postea usque quo congeletur, subhumabis in stercore calidissimo, ut prius dictum est. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, sicut fecisti superius in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, si Deus uoluerit. Custodi fili hunc librum secretissimum, & non ponas ipsum in manus ignorantium secretum secretorum Dei, quia perficies quod uolueris. Amen.

FINIS.

TABVLA SMARAGDINA HERMETIS

triſmegiſti. περὶ χημείας. Incerto interprete.

VErba Secretorum Hermetis, quæ ſcripta erant in tabula Smaragdi, inter manus eius inuenta, in obſcuro antro, in quo humatum corpus eius repertũ eſt. Verum ſine mendacio, certum, & ueriſſimum. Quod eſt inferius, eſt ſicut quod eſt ſuperius. Et quod eſt ſuperius, eſt ſicut quod eſt inferius, ad perpetranda miracula rei unius. Et ſicut omnes res fuerunt ab uno, meditatione unius. Sic omnes res natæ fuerunt ab hac una re, adaptatione. Pater eius eſt Sol, mater eius Luna. Portauit illud uentus in uentre ſuo. Nutrix eius terra eſt. Pater omnis teleſmi totius mundi eſt hic. Vis eius integra eſt, ſi uerſa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, ſubtile à ſpiſſo, ſuauiter cum magno ingenio. Aſcendit à terra in cœlum, iterumq; deſcendit in terram, & recipit uim ſuperiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi. Ideo fugiet à te omnis obſcuritas. Hic eſt totius fortitudinis fortitudo fortis, quia uincet omnem rem ſubtilẽ, omnemq; ſolidam penetrabit. Sic mundus creatus eſt. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus hic eſt. Itaq; uocatus ſum Hermes Triſmegiſtus, habens tres partes philoſophiæ totius mundi. Completum eſt quod dixi de operatione Solis.

HOR-

HORTVLANI PHILOSO=

ab hortis Maritimis, Commentariolus in Tabulam Smaragdinam Hermetis Trismegisti περὶ χημείας. pag. 8.

Precatio Hortulani.

LAVS, honor, uirtus, & gloria, sit tibi Domine Deus omnipotens, cum dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto paracleto. Trinitas sancta, qui es solus Deus & unus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduersarij huius mundi transitoria pernouissem, ne suis delectationibus prouocarer, me ab eodem tua summa misericordia sustuliſti. Sed quia uideo infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus meus, ut de scientia quam mihi tradidiſti, charos meos ab hoc errore diuertam, ut cum perceperint ueritatem, laudent nomen tuum sanctum & glorioſum, quod est benedictum in æternum, Amen.

PRAEFATIO.

EGo dictus Hortulanus, ab hortis maritimis nuncupatus, pelle Iacobina inuolutus, indignus uocari discipulus philoſophiæ. Motus dilectione chari mei. Declarationem certiſſimam Sermonis patris philoſophorum Hermetis intendo dicere. Qui sermo, quanquam sit occultus, tamen exercitium ueri operis in fatigatione meorum digitorum totam expoſitionem declarauit ueriſſime. Nihil enim prodeſt occultatio philoſophorum in ſermonibus, ubi doctrina Spiritus sancti operatur.

Quòd

Quòd ars Alchemiæ sit uera & certa. Caput I.

DIcit autem philosophus: VERVM, scilicet est, quod nobis data est ars Alchemiæ. SINE MENDACIO. Hoc dicit ad detestationem illorum, qui dicunt artem esse mẽdacem, id est falsam. CERTVM, id est expertum. Nam quicquid est expertum, certissimum est, ET VERISSIMVM. Quia uerissimus Sol per artem procreatur. Et dicit uerissimũ in superlatiuo gradu, quia Sol generatus per hanc artem excedit omnem Solem naturalem, in omnibus proprietatibus medicinalibus & alijs.

Quòd lapis debeat diuidi in duas partes. Caput II.

COnsequenter tangit operationẽ lapidis dicẽs: QVOD EST INFERIVS, EST SICVT QVOD EST SVPERIVS. Et hoc ideo dicit: Quòd iste lapis diuiditur in duas partes principales per magisterium. In partem superiorem, quæ superius ascendit, & in partem inferiorem, quæ inferius remanet fixa & clara. Et tamen istæ duæ partes concordãt in uirtute. Et ideo dicit: QVOD EST SVPERIVS, EST SICVT QVOD EST INFERIVS. Illa autem diuisio necessaria est. AD PERPETRANDA MIRACVLA REI VNIVS, scilicet lapidis. Quia pars inferior est terra, quæ Nutrix dicitur & fermentum. Et pars superior, est anima; quę totum lapidem uiuificat, & resuscitat, & ideo facta separatione & celebrata coniunctione, multa miracula perpetrantur in opere secreto naturæ.

notabilia.

Quòd lapis habeat in se quatuor elementa. Caput III.

ET SICVT OMNES RES FVERVNT AB VNO MEDITATIONE VNIVS. Hic dat exemplũ dicẽs: Sicut

Sicut omnes res fuerunt ab uno, scilicet globo confuso, siue massa confusa, meditatione, id est cogitatione & creatione. Vnius, id est omnipotentis Dei. SIC OMNES RES NATÆ FVERVNT, id est exiuerunt, AB HAC VNA RE, id est, ex una massa confusa. ADAPTATIONE, id est solo precepto Dei & miraculo. Ita lapis noster est natus, & exiuit ab una massa confusa, in se continens omnia elemẽta, quæ à Deo creata est, & suo solo miraculo lapis noster est inde natus.

Quòd lapis habeat patrem & matrem, scilicet Solem & Lunã. Cap. IIII.

ET sicut uidemus quòd naturaliter unum animal generat plura animalia sibi similia. Ita artificialiter Sol generat Solem, uirtute multiplicationis lapidis prædicti. Ideo sequitur PATER EIVS EST SOL, id est aurum philosophorũ. Et quia in omni generatione naturali debet esse receptaculũ idoneum & conueniens, cum quadam consonantia similitudinis ad patrem. Ita & in ista generatione artificiali oportet quod Sol habeat sui spermatis, & suæ tincturæ idoneum receptaculum, & sibi consonans, & hoc est argentum philosophorum. Et ideo sequitur, MATER EIVS LVNA.

Quòd coniunctio partium lapidis dicatur impregnatio. Cap. V.

QVæ duo, cum sese receperint in coniunctione lapidis, impregnatur lapis in uentre uenti, & hoc est quod postea dicit: PORTAVIT ILLVD VENTVS IN VENTRE SVO. Planum est, quod uentus est aer, & aer est uita, & uita est anima. Et ego iam superius loquutus sum de anima, quæ totum lapidem uiuificat. Et sic oportet, quod uentus portet totum lapidem & reportet, & pariat magisterium. Et tunc sequitur quod alimentum recipiat à nutrice sua, id est, à terra.

Et ideo dicit philosophus: NVTRIX EIVS TERRA EST. Quia sicut infans sine alimento nutricis nunquã ad ætatẽ perueniret. Ita lapis noster sine fermentatione suæ terrę nũquam pueniret ad effectum. Quod quidẽ fermentũ alimẽtum dicitur. Sic enim generatur ex uno patre, cũ coniunctione matris. Res, id est, filij similes patri, qui si longa decoctione carue rint, erũt matri similes in albedine, & patris põdus retinebũt.

Quòd lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. Caput VI.

POstea sequitur: PATER OMNIS TELESMI TOTIVS MVNDI EST HIC, hoc est, in opere lapidis est uia finalis. Et nota. Philosophus uocat operationem patrẽ omnis telesmi, id est omnis secreti, uel omnis thesauri, totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. Est hic. Quasi dicat ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus: Vis quod te doceam, quando fortitudo lapidis est perfecta & completa? quãdo scilicet fuerit in suam terram uersa. Et ideo dicit: VIS EIVS INTEGRA EST, id est, perfecta & completa. SI VERSA FVERIT IN TERRAM, id est, si anima ipsius lapidis, de qua superius facta est mentio (quod anima dicatur uentus & aer, in qua est tota uita lapidis & fortitudo) conuersa fuerit in terram scilicet lapidis, & fixetur, ita quòd tota substantia lapidis sic sit cum nutrice sua, scilicet terra, quòd totus lapis uertatur in fermẽtum. Sicut in operatione panis, modicum fermentum nutrit & fermentat magnam copiam pastæ, & ita totum substantiam pastæ conuertit in fermentum. Ita uult philosophus, quòd lapis noster sic sit fermentatus, quod ad multiplicationem lapidis, sit fermentum.

De mun-

De mundificatione lapidis. Caput VII.

CONsequenter ponit, quomodo debeat multiplicari. Sed primo ponit lapidis mundificationem, & partium separationem, dicẽs: SEPARABIS TERRAM AB IGNE, SVBTILE A' SPISSO, SVAVITER CVM MAGNO INGENIO. Suauiter, id est paulatim, non per uiolẽtiam, sed cũ ingenio, scilicet in limo philosophico. Separabis, id est, dissolues. Quia dissolutio est separatio partium. Terram ab igne, subtile à spisso. Id est, feces & immundicias, ab igne, aere & aqua, & à tota substantia lapidis, ita quòd lapis ibi remaneat mundissimus sine sorde.

Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem fixam, eamq; eleuare. Caput VIII.

ET lapis sic præparatus, est idoneus ad multiplicandum. Et nunc ponit eius multiplicationem, & facilem liquefactionem in uirtute ingressibili, tam in duris corporibus, quàm mollibus, dicens: ASCENDIT A TERRA IN COELVM, ITERVMQVE DESCENDIT IN TERRAM. Hic est ualde notandum, quòd quamuis lapis noster in prima operatione diuidatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, tamen sicut dictum est superius, Duæ eius sunt partes principales. Vna quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, & alia quæ remanet inferius fixa, quæ dicitur terra, siue fermentũ, quæ totum lapidẽ nutrit & fermẽtat, ut dictũ est. De illa uero parte non fixa oportet habere magnã quantitatẽ, & dare lapidi, qui factus est mũdissimus absq; sorde, toties per magisteriũ, donec totus lapis uirtute spiritus

deferatur superius, sublimando & subtiliãdo. Et hoc est, quod philosophus dicit, ascendit à terra in cœlum.

Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus. Caput IX.

POstmodum, hunc ipsum lapidem sic exaltatum oportet incerari cum oleo ab ipso lapide in prima operatione extracto, quod dicitur aqua lapidis, & toties assare sublimando, donec uirtute fermentationis terræ cum ipso exaltatæ, totus lapis iterato descendat de cœlo in terram, & remaneat fixus & fluens. Et hoc est quod dicit philosophus: ITERVMQVE DESCENDIT IN TERRAM, ET sic RECIPIT VIM SVPERIORVM sublimando, ET INFERIORVM descendendo, id est, quod corporeum est, fiet spirituale sublimando, & quod spirituale est, fiet corporeũ descendendo.

De fructu artis, & efficacia lapidis. Caput X.

SIC HABEBIS GLORIAM TOTIVS MVNDI, id est, hoc lapide sic composito, gloriam huius mundi possidebis. IDEO FVGIET A TE OMNIS OBSCVRITAS. Id est omnis inopia, & ægritudo. Quia lapis sic factus, omnis ægritudinis est curatiuus. HIC EST TOTIVS FORTITVDINIS FORTITVDO FORTIS. Quia nulla est comparatio aliarum fortitudinum huius mundi, ad fortitudinem huius lapidis. QVIA VINCET OMNEM REM SVBTILEM, ET OMNEM REM SOLIDAM PENETRABIT, Vincet, id est uincendo conuertet Mercurium uiuum congelando, qui subtilis est, & alia corpora dura, solida, & firma penetrabit.

Quòd Magisterium imitetur creationem uniuersi. Caput XI.

Postea

POstea dat exemplum philosophus de Compositione lapidis sui, dicens: SIC MVNDVS CREATVS EST, hoc est, Sicut mundus creatus est, ita & lapis noster factus est. Quia primitus totus mundus, & omne quod fuit in mundo, fuit una massa confusa, seu chaos confusum, ut superius dictū est, & postea per artificium summi creatoris, diuisa est ista massa in quatuor elementa, mirabiliter separata & rectificata, propter quam separationem diuersa fiunt. Ita possunt fieri diuersa, aptatione nostri operis per separationem diuersorum elementorū à diuersis corporibus. HINC ERVNT ADAPTATIONES MIRABILES. Id est, si separaueris elementa, fient mirabilia compositā, apta nostro operi in nostri lapidis compositione, per coniunctionem elementorum rectificatorum. QVARVM, id est, de quibus mirabilibus aptis ad hoc, MODVS, scilicet operandi datus, EST HIC.

notabile. mercurie aliis alq. a iis corpeib. adjucte, mirabilia opera facies.

Insinuatio ænigmatica, quæ sit materia lapidis. Caput XII.

ITAQVE VOCATVS SVM HERMES TRISMEGISTVS. Postquam philosophus docuit compositionē lapidis, hic docet occulto modo, de quo fiat lapis noster. Prænominans seipsum, ut discipuli sui ad hanc scientiam peruēturi, de eius nomine perpetuo recordarentur. tū tangit, de quo sit, dicens: HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIÆ TOTIVS MVNDI, Quia quicquid est in mundo, habens materiam & formam compositum est ex quatuor elementis. Vnde infinitæ sunt partes mundi, quas omnes philosophus in tres partes principales diuidit, scilicet in partem Mineralem, Vegetabilem, & Animalem, de quibus coniunctim

iunctim uel diuisim, philosophus habuit scientiam ueram in opere Solis. Et ideo dicit, habens tres partes philosophiæ totius mundi, quæ partes continentur in unico lapide, scilicet in Mercurio philosophorum.

Quare lapis dicatur perfectus. Caput XIII.

ET ideo uocatur lapis iste perfectus, quia in se habet naturam mineralium, uegetabilium, & animalium. Est enim lapis trinus & unus, quatuor habens naturas, scilicet quatuor elementa, & tres colores, scilicet nigrum, album & rubeum. Vocatur etiam granum frumenti, quod nisi mortuum fuerit, ipsum solum manet. Et si mortuum fuerit, ut dictum est superius, cum coniungitur in coniunctione multum fructum affert, uidelicet completis operationibus supra dictis. O lector chare, Si scis operationem lapidis, tibi dixi ueritatem; & si nescis, nihil tibi dixi. COMPLETVM EST QVOD DIXI DE OPERATIONE SOLIS, id est, completum est, quod dictum est de operatione lapidis, trium colorum, & quatuor naturarum existentium, ut dictum est, in unica re, scilicet in solo Mercurio philosophico.

FINIS.

EXCVSVM BERNAE HELueticæ per Mathiam Apiarium, Sumptu & expensis Honesti uiri, Ioannis Petrei, Norinbergensis Typographi. Anno M. D. XLV. Mense Augusti.

iber Lumen luminum, citatur pag. 216, 22.

IOH. PETREIVS TYPOGRAPHVS STVDIOSO LECTORI. S.

HAbes in præsentiarum pauca quidē, sed minime uulgaria de χρυσοποιΐα, studiose lector, opuscula, quæ si grata fuisse intellexero, plura & præcipua ex ijs, quæ penes me sunt, huius generis, paulo post in lucē edā. Verū cū exemplaria partim uetustate & situ corrupta, partim inscitia librariorū deprauata sint, ut sine multorū exēplariū collatione, corrigi & emendari non possint, Rogo, ut si quis aliqd horum habeat, siue Latine, siue Germanice, mihi liberaliter impartiri uellit, quò collatis multis exemplaribus, emendatiora in studiosorum manus perueniant. Quod qui faciet, gratiam apud huius artis canditatos, non uulgarem inibit, & à me exemplaria aliquot typis excusa, unà cū suo archetypo illibato, pro munere accipiet. Sunt aūt hæc quæ penes nos habemus, quorum optimum quodq; asteriſco notauimus.

» * Septē tractatus Hermetis Trismegisti.
* Dialogus Mariæ prophetissæ.
* Turba philosophorum.
* Morienus.
Liber distinctionum.
» * Alphidius. Auicenna de mineralibus.
Lumen luminum. * Rasis. Dialogo p. 98. fine.
* Lambardus Philosophus.
* Lilium intelligentiæ.
» Liber Saturni.
» Rogerij Bachonis alius liber ad Cardinalem quendam.
» Speculum Alchemiæ fratris Heliæ Ordinis Minorum:
Eiusdem Epistola Solis ad Lunam.
* Theosophiæ palmarium.
Rosarius Arnoldi de Noua uilla.
Quæstiones eiusdem.
» Vetus testamentum eiusdem.
» Nouum testamentum eiusdem.
Lilium Magistri Blasij de Parma.
Lilium aliud incerti authoris. Lilium Alchymiæ Dial. 1. pag. 102, v. 1.
* Margarita nouella.
Liber radicum. cc huius mentionem facit typogr. Joh. Petreus, præfatione in hanc collectionem.
Rosa aurea.
Iohannes de Rupescissa.
* Dialogus de libello aureo. ibid. in præfat. ejus mentio.
Petrus de Zeleuco.
Practica philosophorum.
Scotus Subtilis.
Thomas Aquinas ad fratrem Reinaldum.
Iohannes Tecenensis.
Dicta Alani.
Liber Trinitatis. Lull. in Apertorio pag. 7.
Speculum elementorum Iohannis Vuienensis.
» * Raimundi Lullij pleraq;, quem in primis cuperemus integrum dare. cc

FINIS.

NB Dial. 1. pag. 98. Rasis in libro, Lumen luminum. Rasis de Divinitate. pag. 84. v. 30. / et pag. 85, 13 et pag. 100. v. 9. et 24.

SPECIAL
87-B
1724
Bound
w/
87-B4445
87-B1725

E GETTY CENTER
LIBRARY